Strengthened Senior High School

DepED
DEPARTMENT OF EDUCATION

Modelong Banghay-Aralin sa Malikhaing Pagsulat

ACADEMIC ELECTIVE

Pag-aari ng Pamahalaan
HINDI IPINAGBIBILI

Modelong Banghay-Aralin sa Malikhaing Pagsulat

Ang materyal na ito ay inilaan lamang para sa paggamit ng mga guro na kalahok sa pilot implementation ng **Strengthened Senior High School Curriculum**. Layunin nito na tumulong sa paghahatid ng mga nilalaman, pamantayan, at kasanayang pampagkatuto ngkurikulum. Ang anumang hindi awtorisadong pagkopya, pamamahagi, pagbabago, o paggamit ng materyal na ito labas sa itinakdang saklaw ay mahigpit na ipinagbabawal at maaaring magresulta sa angkop na mga legal na hakbang at kaparusahan.

Ang mga akda na ginamit sa materyal na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga bumuo ng materyales ang karapatang-aring iyon.

Bumuo sa Pagsusulat ng Banghay-Aralin

Manunulat: Sigrid F. Tibordo, Niel Orven A. Talavera, Jesyl Avanceña, Mc. Gay M. Sanggayan, Mary Jean P. Paller, Ignacio L. Jubahib Jr., Lorenz C. Almendras, Alma R. Santiago, Gesselle S. Cambia, Hazel O. Malto, at Lourine E. Guinto

Tagasuri ng Nilalaman: Rodrigo B. Davide Jr., Rene Jhon C. Carumba, Julesie R. Navarro, Cheryl Anne P. Tuliao, Lendie F. Gallego, Genevieve T. Fajardo, Eamar A. Abadia, Rene B. Cordon

Konsultant: Benita Balla-Hugo
Bicol University

Learning Area Specialist: Jefferson V. Torres

Senior Education Program Specialist
Bureau of Learning Delivery
Bureau of Curriculum Development
Bureau of Learning Resources

Pinagsikapang tiyakin ang kawastuhan ng mga impormasyon na nasa materyal na ito. Para sa katanungan o puna, maaaring sumulat o tumawag sa Tanggapan ng Direktor ng Bureau of Learning Resources sa pamamagitan ng pagtawag sa mga numero ng telepono (02) 8634-1072 at 8631-6922 o sa pamamagitan ng email sa blr.od.@deped.gov.ph.

Sagutan ang form na ito https://bit.ly/sshsfeedbackform kung mayroon kayong mungkahi o dagdag na tugon tungkol sa LE.Gawing malinaw, tiyak, at may karagdagang detalye upang maging gabay ng National Technical Working Group (NTWG) sa pagrerebisa at pagpapaunlad ng nasabing materyal.

Talaan ng Nilalaman

Modelong Banghay-Aralin 1 .... **1**
Modelong Banghay-Aralin 2 .... **22**
Modelong Banghay-Aralin 3 .... **50**
Modelong Banghay-Aralin 4 .... **70**
Modelong Banghay-Aralin 5 .... **94**
Modelong Banghay-Aralin 6 .... **123**
Modelong Banghay-Aralin 7 .... **145**
Modelong Banghay-Aralin 8 .... **160**
Modelong Banghay-Aralin 9 .... **179**
Modelong Banghay-Aralin 10 .... **198**
Modelong Banghay-Aralin 11 .... **215**
Modelong Banghay-Aralin 12 .... **248**
Modelong Banghay-Aralin 13 .... **277**

Asignatura	Malikhaing Pagsulat	Banghay-Aralin Bilang	1

I. LAYUNIN *(Pagtukoy sa mga Layunin)*	
Pamantayang Pangnilalaman	*Naipamamalas ng mga mag-aaral ang kaalaman at pag-unawa sa iba't ibang bukal ng idea't inspirasyon sa pagkatha, gayundin sa batayang kaalaman sa mga pangunahing anyo ng malikhaing pagsulat tulad ng tula at maikling kuwento, kasama ang mga elemento ng mga ito. Ipinapakita rin nila ang pag-unawa sa proseso ng palihan at sa pagsasaalang-alang sa rebisyon ng isang malikhaing proyekto.*
Pamantayan sa Pagganap	*Nakasusulat ang mga mag-aaral ng unang borador at pinal na bersiyon ng piniling malikhaing proyekto—maaaring koleksiyon ng pitong tula o isang maikling kuwentong hindi bababa sa 10 pahina—at nakapagsasagawa ng palihan nang may pagsasaalang-alang sa mga puna at mungkahi tungo sa rebisyon ng isang malikhaing proyekto.*
Mga Kasanayang Pampagkatuto	Sa puntong ito, ang mga mag-aaral ay inaasahang naiuugnay ang mga konseptong pangwika sa iba't ibang sitwasyong pangkomunikasyon batay sa sariling kaalaman, pananaw, at mga karanasan. KP 1: Natutukoy ang mahahalagang detalye sa paligid sa pamamagitan ng pagmamasid KP 2: Naipaliliwanag ang kahalagahan ng mga pandama sa paglalarawan
II. BATAYANG SANGGUNIAN SA PAGKATUTO	Bandril, Lolita T., Voltaire M. Villanueva, Alma Tang – Bautista, at Diana F. Palmes. *Pagbasa at pagsusuri ng iba't Ibang teksto tungo sa pananaliksik*. Philippines: Vibal Group, Inc. 2016. https://www.youtube.com/watch?v=tNfz0vSHjEU&list=RDtNfz0vSHjEU&start_radio=1 jeepbeep08.blogspot.com
III. NILALAMAN	Unang Linggo **I. Mga Paghahanda sa Pagsulat** A. Pagsasanay sa Paglalarawan 1. Pagmamasid sa Paligid 2. Paggamit ng Limang Pandama
IV. TUNGUHIN	KP 1: Natutukoy ang mahahalagang detalye sa paligid sa pamamagitan ng pagmamasid a. Natutukoy ang mahahalagang detalyeng naobserbahan sa paligid b. Nailalarawan ang mahahalagang detalyeng napagmamasdan sa paligid KP 2: Naipaliliwanag ang kahalagahan ng mga pandama sa paglalarawan a. Naipaliliwanag ang kahalagahan ng limang pandama sa masining na paglalarawan b. Nakapaglalahad ng mga halimbawa ng paglalarawan gamit ang limang pandama

V. PAMAMARAAN		TALA SA GURO
A. Aktwalisasyon ng Dating Kaalaman	1. Paghango sa Dating Kaalaman **Opsiyon A: Mailalarawan Mo ba?** *Panuto*: Bigyan mo ng makabuluhang paglalarawan ang kasunod na mga larawang may kaugnayan sa paligid. jeepbeep08.blogspot.com	Para sa Opsiyon A: **Mailalarawan Mo ba?** Ipaliliwanag ng guro ang gagawing paglalarawan ng mga mag-aaral alinsunod sa nauna nilang kaalaman sa paglalarawan. Sa gawaing “***Mailalarawan Mo ba?”,*** nahihikayat ang mga mag-aaral na magsuri, maglarawan, at magpahayag ng sariling ideya tungkol sa kapaligiran at sa kahalagahan ng 3Rs. Dahil dito, nalilinang ang kanilang kritikal na pag-iisip, kamalayang pangkapaligiran, at kakayahang makapagbigay ng makabuluhang paliwanag. Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang: • *Nailalarawan ang mahahalagang detalyeng napagmamasdan sa paligid.*

Opsiyon B: Wika: *Bumuo ka!* (Pangkatang Gawain)

Panuto: Mula sa mga larawang ipinakita sa itaas, tukuyin ang mahahalagang detalyeng makikita rito sa pamamagitan ng pagbuo ng dalawang talatang pagsasalaysay gamit ang sariling karanasan sa inyong komunidad.

Mekaniks:
1. Hatiin ang klase sa maliliit na grupo (3–5 miyembro).
2. Mula sa naunang kaalaman, bumuo ng dalawang talatang pagsasalaysay gamit ang larawang ipinakita sa itaas.
3. Magbigay ng pag-aatas sa isang miyembro na siyang mangangasiwa sa pangkat at ng isa pang maglalahad sa harap ng klase sa nabuong maikling sanaysay.
4. Bawat pangkat ay bibigyan ng tigdadalawang minuto sa paglalahad.

Paalala sa guro: Maaaring magbigay ang guro ng ibang mekaniks depende sa hinahawakang klase.

Pamantayan ng Pagmamarka

Deskripsiyon	5	4	3	2	1
Malinaw na nailalahad ang ginawang pagsasalaysay					
Angkop ang mga salitang ginamit.					
Tugma sa paksa ang pagsasalaysay.					
Kabuoang puntos					

Para sa Opsiyon B: **Bumuo Ka! (Pangkatang Gawain)**

Ang gawaing *Bumuo Ka!* ay isang gawaing nagbibigay ng pagkakataon sa mga mag-aaral na ipakita ang taglay na kasanayan sa pagtukoy at pagsusuri ng mahahalagang detalye na kanilang nakikita upang makabuo ng isang makabuluhang awtput na may kaugnayan sa naunang kaalaman.

Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:

- *Natutukoy ang mahahalagang detalyeng naobserbahan sa paligid.*

(*Paalala: Maaaring gumamit ng isang pamantayan lalo kapag may napagkasunduan ang guro at ang mga mag-aaral).*

	2. Paglalahad ng Layunin **Opsiyon A: Damhin at Ilarawan!** Panuto: Ilarawan ang mga imaheng ipinakita. Sundan ang mga gabay na tanong tungo sa isang mabisa at masining na paglalarawan. • Ano ang iyong nakikita? • Ano ang iyong naririnig? • Ano ang iyong naaamoy? • Ano ang iyong nalalasahan? • Ano ang iyong nararamdaman? • Paano mo nasagot ang mga naunang katanungan kaugnay sa limang pandama?	Para sa Opsiyon A: ***Damhin at Ilarawan!*** Sa gawaing ito ay may kalayaan ang gurong magpakita ng mga larawang angkop sa kasanayan ng mga mag-aaral (maaaring larawan mula sa lipunang kinabibilangan ng mga mag-aaral kung saan ay makikita ang larawan ng parke, pamilihan, *mall*, at iba pa) Ipasulat sa mga mag-aaral ang paglalarawan gamit ang limang pandama. Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang: • *Naipaliliwanag ang kahalagahan ng limang pandama sa masining na paglalarawan.* *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 1) Gawain Bilang 1*
	Opsiyon B: Video mo, halimbawa ko! Panuto: Suriin ang video na ipakikita ng guro. Batay sa video, ibahagi sa harap ng klase ang isang maayos na paglalarawan ayon sa iba-ibang instruksiyong ipinagawa ng guro. Spoken Poetry (batay sa kasalukuyang isyu ng bansa) Awitin (para sa inyong lipunang kinalakhan)	Para sa Opsiyon B: **Video mo, halimbawa ko!** Ang gawaing *Video ko, halimbawa mo!* ay naglalayong paunlarin ang kritikal na pag-iisip, kolaborasyon, at kasanayan

	Guhit (na nagpapakita ng pagiging ako o kami bilang mag-aaral) (*Paalala para sa guro: Susukatin muna ang kakayahan ng mga mag-aaral bago ang pag-aatas ng gawain upang matiyak na magagampanan ng bawat isang mag-aaral ang layunin ng gawain. Tnitiyak din ditong maayos na nagagabayan ang lahat ng mag-aaral batay sa kanilang kakayahan at kasanayan.)*	ng mga mag-aaral. Ito rin ay paraan ng pagtuklas sa nakatago pa nilang kakayahan na maaari pang mapaunlad. Magpapakita ang guro ng isang video na maaaring may kaugnayan sa bawat mag-aaral. Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang: • *Nakapaglalahad ng mga halimbawa ng paglalarawan gamit ang limang pandama.*
B. Integrasyon ng Bagong Kaalaman	1. Paglalahad ng Halimbawa **Opsiyon A: Video Mo, Ilarawan Ko!** *Panuto:* Panoorin ang *video* ng isang awitin at ikompara ang mga pangyayaring nagaganap noon at sa kasalukuyan, ayon sa kanta. Ilarawan ito gamit ang mga uri ng paglalarawan.	Para sa Opsiyon A**: Awitin Mo, Ilarawan Ko!** Ang gawaing ito ay nakabatay sa kung paanong tumutugon ang mga mag-aaral sa mga gawaing ibibigay ng guro higit lalo kung may kalakip na video. Tinitingnan dito ang kanilang pagkamulat sa mga pangyayaring nagaganap sa kapaligiran.

Pamagat: *Masdan Mo ang Kapaligiran (Asin)*

https://www.youtube.com/watch?v=tNfz0vSHjEU&list=RDtNfz0vSHjEU&start_radio=1

	Noon	Kasalukuyan
Karaniwan		
Masining		
Teknikal		

Gagabayan ang mga mag-aaral sa kanilang gagawing pagkokompara sa mga nagaganap noon at sa kasalukuyan alinsunod sa uri ng paglalarawan.

Sa gawaing ***"Video Mo, Ilarawan Ko!"***, makikita ang SHS IDF Format dahil nagsisimula ito sa introduksiyon sa pamamagitan ng panonood ng awitin, sinusundan ng pagtalakay at paghahambing ng mga pangyayari noon at ngayon gamit ang paglalarawan, at nagtatapos sa pagbibigay ng sariling pananaw o repleksiyon tungkol sa mensahe ng kanta.

Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:

- *Nailalarawan ang mahahalagang detalyeng napagmamasdan sa paligid.*

Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 1) Gawain Bilang 2

	Opsiyon B: Kuwento Mo, Ilarawan Mo, Pahalagahan Mo! Panuto: Gabay ang awiting "Masdan Mo ang Kapaligiran' ng *Asin*, bumuo ng isang maikling kuwento tungkol sa pangyayaring nagaganap o isyung kinakaharap ng inyong lipunan. Ilahad ito sa klase sa malikhaing paraan. **Mekaniks** ● Pangkatin ang klase sa lima. Bawat pangkat ay bubuo ng isang maikling kuwento ukol sa napapanahong isyung panlipunan. ● **Gawain ng bawat pangkat:** ○ Kalakip ng kanilang kuwento ang paglalarawan sa mga nangyayaring nagaganap sa lipunang kanilang ginagalawan. ● **Pagbabahagi sa klase:** ○ Ilalahad ng bawat pangkat ang kanilang nabuong kuwento. ○ Bawat pangkat ay may nakaatas na estilo ng paglalahad sa malikhaing paraan (halimbawa: pagsasadula, dugtungang kuwento, at iba pa).	**Ilarawan Mo, Pahalagahan Mo!** Ang gawaing ito ay isang paraan ng pagtuklas sa kakayahan at kasanayang taglay ng mga mag-aaral na kaya pa nilang maipalalabas gamit ang iba-ibang gawain na iniatas sa kanila. Gamit ang dati pang kaalaman sa pagbuo ng kuwento at ang bagong kaalaman tungkol sa paglalarawan ay makabubuo sila ng isang malikhaing sulatin na kaya nilang mailahad sa malikhaing paraan. Ang gabay ng guro sa gawaing ito ay lubos na makatutulong. Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang: • *Nailalarawan ang mahahalagang detalyeng napagmamasdan sa paligid.* Malaya ang guro na gumawa ng kanyang pamantayan

<table>
<tr>
<td></td>
<td>

2. Pagtalakay sa Bagong Konsepto

Uri ng Paglalarawan

1. Karaniwan	**2.Masining**
• Literal na paglalarawan • Obhetibo ang paglalahad • Payak o simple ang paggamit ng mga salita	• Di-literal • Ginagamitan ng matatalinghaga o idyomatikong pagpapahayag • Malayang nagagamit ang malikhaing imahinasyon • Taglay ang kasiningan ng pagpapahayag ng damdamin at pananaw
3.Teknikal Pangunahing layunin**:** • Mailarawan nang akma ang dapat malaman tungkol sa mundo at kalawakan • Kalimitang gumagamit ng mga ilustrasyong teknikal	

Mga Halimbawa ng Uri ng Paglalarawan Gamit ang Limang Pandama

Karaniwang Paglalarawan	**Masining na Pagpapahayag**
Paningin Halimbawa: Matangkad na bata Magandang mga mata Luntiang halaman	**Paningin** Halimbawa: Matikas na pangangatawan Mala-anghel na ngiti

</td>
<td>

Sa bahagi ng pagtalakay sa bagong konsepto, tatalakayin ng guro ang uri ng paglalarawan at ang limang pandama na lubos na makatutulong upang mas mapahusay at magiging makabuluhan ang isinagawang paglalarawan.

Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:

- *Natutukoy ang mahahalagang detalyeng naobserbahan sa paligid*
- *Nailalarawan ang mahahalagang detalyeng napagmamasdan sa paligid.*
- *Naipaliliwanag ang kahalagahan ng limang pandama sa masining na paglalarawan.*
- *Nakapaglalahad ng mga halimbawa ng paglalarawan gamit ang limang pandama.*

</td>
</tr>
</table>

	Pandinig Halimbawa: Maingay sa plasa Mahinang boses Malakas na kulog	**Pandinig** Halimbawa: Nabibingi ako sa sobrang hina ng boses mo. Malamyos na musika.
	Panlasa Halimbawa: Maasim na prutas Matamis na tsokolate Maanghang na sawsawan	**Panlasa** Halimbawa: Halos mapaso ang dila ko sa anghang ng Bicol Express na ulam namin kanina.
	Pang-amoy Halimbawa: Mabangong nilabhan Malansang isda	**Pang-amoy** Halimbawa: Masusuka ako sa baho ng kanal sa labas.
	Panalat Halimbawa: Mahapding sugat Malamig na gabi Mainit na tubig	**Panalat** Halimbawa: Nasunog ang balat ko sa tindi ng sikat ng araw.

Pagkuha ng Datos sa Mabisang Paglalarawan

- **Ihambing Mo**
  Ano ang pagkakatulad at pagkakaiba?

- **Ilarawan mo**
  Ano ang hitsura, tunog, amoy, lasa at pakiramdam?

- **Iugnay mo**
  Ano ang pagkakaugnay nito?

- **Suriin mo**
  Paano ito nabuo?
  Paano ito gumagana?

Para sa guro:
Ilalahad ang gawaing ito sa pamamagitan ng sumusunod:

1. Ipakikilala ng guro ang tatlong uri ng paglalarawan: karaniwan, masining, at teknikal upang maunawaan ng mga mag-aaral ang pagkakaiba ng bawat isa.
2. Magbibigay ang guro ng mga halimbawa ng karaniwan at masining na paglalarawan gamit ang limang pandama tulad ng paningin, pandinig, panlasa, pang-amoy, at pandama.
3. Ipakikita ng guro na ang karaniwang paglalarawan ay literal, payak, at obhetibo samantalang ang masining na paglalarawan ay gumagamit ng matatalinghagang pananalita at

	➢ **Pangatuwiranan mo** Positibo o negatibo ba ito? Kapaki-pakinabang o nakapipinsala? Sa iyong palagay makatuwiran ba? ➢ **Ilapat mo** Paano ito mailalapat sa iyong karanasan?	malikhaing imahinasyon. 4. Tatalakayin naman ng guro ang teknikal na paglalarawan at ang gamit nito sa malinaw at tiyak na pagpapaliwanag ng mga bagay o proseso. 5. Magbibigay ang guro ng mga gawain tulad ng paghahambing, pagsusuri, pag-uugnay, at paglalapat upang malinang ang kakayahan ng mga mag-aaral sa mabisang paglalarawan. 6. Hihikayatin ng guro ang mga mag-aaral na ibahagi ang kanilang sariling karanasan at pananaw gamit ang iba't ibang uri ng paglalarawan.

	3. Paglinang ng Kabihasaan **Opsiyon A: Suriin Mo!** Panuto: Basahin at unawaing mabuti ang kasunod na akda. Suriin kung anong uri ng paglalarawan ang mga salitang ginagamit sa akda. Paglalarawan ng lugar Tubong Tondo ako. Lungsod na rin ang mataong Tondo. Lungsod ng dalita at bunton ng kubo, kuta ng mag-anak-langgam na masinsin sa malaking punso. Narito ang hirap, narito ang buhay, narito ang tao, Tubong Tondo ako. -Sipi mula sa "Ang Aking Tondo" ni Amado V. Hernandez	Para sa Opsiyon A: **Suriin Mo!** Sa gawaing ito, nahahasa ang kasanayan ng mga mag-aaral sa pagsusuri ng mga akda upang maging mabisa ang gagawing paglalarawan. Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang: • *Nailalarawan ang mahahalagang detalyeng napagmamasdan sa paligid.*
	Opsiyon B: *Ilarawan mong muli! (Pangkatang Gawain)* Panuto: Mula sa akda sa Opsiyon A, ilarawan itong muli gamit ang limang pandama gamit ang karaniwan at masining na uri ng paglalarawan. **Mekaniks** • Hatiin ang klase sa dalawang pangkat. • Bawat pangkat ay aatasan na maglarawang muli sa naunang akda sa opsiyon A gamit ang limang pandama kung saan ang isang pangkat ay ang karaniwang uri ng paglalarawan ang gagamitin at ang pangalawa naman ay ang masining na uri. • Ilahad ito sa harap ng klase.	Para sa Opsiyon B***:*** ***Ilarawan mong muli!*** Ang gawaing ito ay malaking tulong upang mas mapalawak pa ang kaalaman ng mga mag-aaral kaugnay ng paglalarawan gamit ang limang pandama. Dito rin ay napalalawak ang kanilang kahusayan sa pamamagitan ng kooperasyon at kolaborasyon. Matutulungan ding mapaunlad ang lawak ng diwa ng pagtutulungan.

<table>
<tr>
<td></td>
<td>
Pamantayan sa Pagmamarka
<table>
<tr><th>Pamantayan</th><th>Deskripsiyon</th><th>Puntos</th><th>Natamo ng Puntos</th></tr>
<tr><td>Nilalaman (Content)</td><td>Mahusay na nailalarawan ang paksa gamit ang limang pandama kalakip ang uri ng paglalarawan.</td><td>10 puntos (pinakamataas)

5 puntos (pinakamababa)</td><td></td></tr>
<tr><td>Kaangkupan sa Tema (Relevance)</td><td>Wasto ang ginawang paglalarawan</td><td>10 puntos (pinakamataas)

5 puntos (pinakamababa)</td><td></td></tr>
<tr><td>Kabuoang Oryentasyon</td><td>Malinis at maayos ang ginawang paglalahad</td><td>10 puntos (pinakamataas)

5 puntos (pinakamababa)</td><td></td></tr>
<tr><td>Kabuoang Puntos</td><td></td><td>30 puntos</td><td></td></tr>
</table>
</td>
<td>Tumutugon din ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:
• Nakapaglalahad ng mga halimbawa ng paglalarawan gamit ang limang pandama.</td>
</tr>
<tr>
<td>B. Demonstrasyon ng Kaalaman at Kasanayan</td>
<td>
1. Pagtukoy sa Praktikal na Aplikasyon
Opsiyon A: Paglalarawan, Gawing Mabisa
Panuto: Magmasid sa galaw ng mga tao sa iyong komunidad. Ilarawan ang bawat detalyeng nais mong bigyan ng kahulugan at kahalagahan. Gamitin ang limang pandama gamit ang tatlong uri ng paglalarawan.

Sundan ang kasunod na talahanayan.

Karaniwang Paglalarawan
<table>
<tr><th>Paningin</th><th>Pandinig</th><th>Panlasa</th><th>Pang-amoy</th><th>Panalat</th></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>
</td>
<td>Para sa Opsiyon A: paglalarawan, gawing Mabisa
Ang gawaing ito ay isang paglalapat ng kaalaman at pagkatuto ng mga mag-aaral sa paksang may kaugnayan sa paglalarawan at ng limang pandama.</td>
</tr>
</table>

<table>
<tr>
<td></td>
<td>
Masining na Paglalarawan
<table>
<tr><th>Paningin</th><th>Pandinig</th><th>Panlasa</th><th>Pang-amoy</th><th>Panalat</th></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>

Teknikal na Paglalarawan
<table>
<tr><th>Paningin</th><th>Pandinig</th><th>Panlasa</th><th>Pang-amoy</th><th>Panalat</th></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>
</td>
<td>
Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:

Natutukoy ang mahahalagang detalyeng naobserbahan sa paligid.
Nailalarawan ang mahahalagang detalyeng napagmamasdan sa paligid.
Naipaliliwanag ang kahalagahan ng limang pandama sa masining na paglalarawan.
Nakapaglalahad ng mga halimbawa ng paglalarawan gamit ang limang pandama.

Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 1) Gawain Bilang 3
</td>
</tr>
<tr>
<td></td>
<td>
Opsiyon B: Isa, Dalawa, Tatlo, Aksiyon!
Panuto: Mula sa gawain sa opsiyon B, papangkatin ang mga mag-aaral para sa iaatas na gawain.

Mekaniks:

Hatiin ang klase sa tatlong pangkat.
Bawat pangkat ay may iaatas na gawain na iba sa gawain ng ibang pangkat.

</td>
<td>
Para sa Opsiyon B: Isa, Dalawa, Tatlo, Aksiyon!
Ang gawaing ito ay tumutugon sa hangaring mapaunlad ang diwa ng kolaborasyon, koordinasyon at pagtutulungan ng mga mag-aaral.
</td>
</tr>
</table>

<table>
<tr><td></td><td>Unang pangkat – pagsasadula (karaniwang paglalarawan)
Ikalawang pangkat – spoken poetry (Masining na paglalarawan)
Ikatlong pangkat – poster making (teknikal na paglalarawan)
(Paalala: Maaaring baguhin ng guro ang uri ng gawaing iaatas sa mga mag-aaral)

3. Ipresenta sa klase.

Pamantayan sa Pagmamarka
<table>
<tr><th>Deskripsiyon</th><th>5</th><th>4</th><th>3</th><th>2</th><th>1</th></tr>
<tr><td>Malinaw ang pagkakalatag ng ginawang paglalarawan.</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Mahusay ang ginawang paglalahad ayon sa gawaing nakaatas.</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Kabuoang puntos</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>

(Paalala: Maaaring baguhin ang pamantayan ayon sa napagkasunduan sa pagitan ng guro at mga mag-aaral)</td><td>Gagabayan ng guro ang mga mag-aaral para sa kani-kanilang naatas na gawain sa bawat pangkat.

Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:
• Naipaliliwanag ang kahalagahan ng limang pandama sa masining na paglalarawan.
• Nakapaglalahad ng mga halimbawa ng paglalarawan gamit ang limang pandama.</td></tr>
<tr><td></td><td>2. Paglalahat

Opsiyon A: Makibahagi!
Panuto: Ilarawan ang kasalukuyang nagaganap sa bansa gamit ang limang pandama.</td><td>Para sa Opsiyon A:
Makibahagi!
Ang gawaing ito ay tulong upang maging mulat ang mga mata ng mga mag-aaral sa tunay na nagaganap sa bansa sa kasalukuyan.</td></tr>
</table>

Mekaniks:

1. Hatiin ang klase sa maliliit na pangkat.
2. Bawat pangkat ay maglarawan ng kasalukuyang nagaganap sa bansa gamit ang sarili nilang pananaw at opinyon,
3. Bibigyan ang bawat pangkat ng pagkakataong pumili ng uri ng paglalarawan na kanilang gagawin gamit ang limang pandama.
4. Ilahad sa harap ng klase.

Pamantayan sa Pagmamarka:

Deskripsiyon	5	4	3	2	1
Malinaw ang pagkakalatag ng ginawang paglalarawan.					
Mahusay ang ginawang paglalahad ayon sa gawaing nakaatas.					
Kabuoang puntos					

(*Paalala para sa guro*: May kalayaang baguhin ang mekaniks at pamatayan depende sa uri ng mga mag-aaral at kanilang napagkasunduan.)

Guro ang gagabay sa mga mag-aaral upang magiging makabuluhan ang gagawing paglalarawan at maiiwasan ang hindi magandang paglalarawan.

Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:

- *Naipaliliwanag ang kahalagahan ng limang pandama sa masining na paglalarawan.*
- *Nakapaglalahad ng mga halimbawa ng paglalarawan gamit ang limang pandama.*
- *Nailalarawan ang mahahalagang detalyeng napagmamasdan sa paligid.*

Opsiyon B: Mag-usap Tayo!

Panuto: Bumuo ng isang diyalogo tungkol sa mga karaniwang senaryo sa loob ng silid-aralan. Gawin itong makabuluhan gamit ang karaniwan o masining na paglalarawan.

Para sa Opsiyon B*:* **Mag-usap Tayo!**

Ang gawaing ito ay isang paraan ng pagpapaunlad ng kahusayan ng mga mag-

Mekaniks:

1. Hatiin ang klase sa bawat pares.
2. Hayaan ang bawat pares na magmasid sa paligid ng silid-aralan para sa gagawing diyalogo.
3. Ilahad sa klase ang nabuong diyalogo.

Deskripsiyon	**5**	**4**	**3**	**2**	**1**
Malinaw ang pagkakalatag ng ginawang paglalarawan.					
Mahusay ang ginawang paglalahad ayon sa gawaing nakaatas.					
Kabuoang puntos					

aaral sa epekto at mabisang komunikasyon at mahusay na paglalarawan. napauunlad dito ang kanilang kasanayan at natitiyak ang pagkatuto sa dati at kasalukuyang paksa ng kaalaman,

Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:

- *Natutukoy ang mahahalagang detalyeng naobserbahan sa paligid.*
- *Nailalarawan ang mahahalagang detalyeng napagmamasdan sa paligid.*

3. Pagtataya

Opsiyon A: Maramihang Pamimilian

Panuto: Basahin at unawaing mabuti ang bawat tanong. Tukuyin ang uri ng paglalarawan sa kasunod na mga sitwasyon. Piliin ang titik ng pinakatamang sagot. Isulat ang inyong sagot sa sagutang papel.

1. Ang sungit ng guro namin. Madalas din siyang nagagalit kapag may maling sagot sa kaniyang mga tanong.
   A. Karaniwan C. Teknikal
   B. Masining D. Mabisa

Para sa Opsiyon A: **Maramihang Pamimilian**

Ang pagsusulit na ito ay tumutukoy sa kakayahan ng mag-aaral na mahinuha ang mga sitwasyon gamit ang paglalarawang nabanggit sa bawat pahayag. Tiyaking nauunawaan ang konteksto ng bawat sitwasyon upang makapili ng tamang sagot.

	2. Ang tangkad naman niya. Halos nasa balikat lang ako kung magkatabi kami. A. Karaniwan C. Teknikal C. Masining D. Mabisa 3. Ang tindi ng sikat ng araw. Nakapapaso ang init nito. D. Karaniwan C. Teknikal E. Masining D. Mabisa 4. Nag-assemble ako ng cabinet kanina lang. Nahihirapan ako dahil hindi ko na alam ang wastong pagkakasunod- sunod ng paglalagay ng mga bahagi at bolt nito. A. Karaniwan C.Teknikal F. Masining D. Mabisa 5. Ang asim ng manggang kinain ko kanina A. Karaniwan C. Teknikal G. Masining D. Mabisa	Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang: • *Nailalarawan ang mahahalagang detalyeng napagmamasdan sa paligid.*
	Opsiyon B: Pagsusuri *Panuto:* Basahin at suriing mabuti ang bawat paglalarawan. Bumuo ng masining na paraan ng paglalarawan. Isulat ang inyong sagot sa sagutang papel. 1. Mahigpit ang pamamahala niya. 2. Mahusay siya. 3. Maasim ang manggang nabili niya. 4. Ang anghang naman nito! 5. Mabait talaga siya.	Para sa Opsiyon A: **Pagsusuri** Ang pagsusulit na ito ay tumutukoy sa pagkatuto ng mga mag-aaral sa paksang tungkol sa paglalarawan. Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang: • *Nailalarawan ang mahahalagang detalyeng napagmamasdan sa paligid*

<table>
<tr>
<td></td>
<td>

4. Karagdagang Gawain

Opsiyon A: Sarili ko, Ilarawan ko!
Panuto: Gamit ang limang pandama, ilarawan ang sarili. Gawing makabuluhan ang gagawing paglalarawan.

Paningin	Pandinig	Pang-amoy	Panlasa	Panalat

</td>
<td>

Para sa Opsiyon A: **Sarili ko, Ilarawan ko!**
Ang gawaing ito ay tulong upang mapalawak pa ang sariling pag-unawa ng mga mag-aaral. Dito mapauunlad hindi lamang ang kasalukuyang paksa kundi maging ang intrapersonal na komunikasyon at pag-unawa sa gagawing paglalarawan ng sarili.

Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:

- *Naipaliliwanag ang kahalagahan ng limang pandama sa masining na paglalarawan.*
- *Nakapaglalahad ng mga halimbawa ng paglalarawan gamit ang limang pandama.*

Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 1) Gawain Bilang 4

</td>
</tr>
<tr>
<td></td>
<td>

Opsiyon B: Pagmasdang Mabuti!
Panuto: Pagmasdan ang paligid ng inyong bahay. Ilarawan ang natatanging bagay o pangyayaring higit ninyong pinahahalagahan. Gawing karaniwan o masining ang paglalarawan gamit ang limang pandama.

</td>
<td>

Para sa Opsiyon B: **Pagmasdang Mabuti!**
Ang gawaing ito ay nagpapahalaga sa pagkatuto ng mga mag-aaral.

</td>
</tr>
</table>

<table>
<tr>
<td></td>
<td>
<table>
<tr><th>Karaniwan</th><th>Masining</th></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
</table>
</td>
<td>Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:
• Nakapaglalahad ng mga halimbawa ng paglalarawan gamit ang limang pandama.

Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 1) Gawain Bilang 5</td>
</tr>
<tr>
<td>VI. PAGTATAYANG PANGYUNIT</td>
<td>Opsiyon A: Obhetibong Pagtataya
Panuto: A. Piliin ang wastong uri ng paglalarawan sa sumusunod na pahayag.

1. Grabe naman ang anghang ng pagkain na iyan. Halos napaso naman ang dila ko.
A. Karaniwan C. Teknikal
B. Masining D. Mabisa

2. Ang ganda naman niya. Ang gandang tingnan ng kaniyang mga mapupungay na mga mata na parang nangungusap.
A. Karaniwan C. Teknikal
B. Masining D. mabisa

3. Nabibingi ako sa sobrang katahimikan ng silid-aralang napasukan ko.
A. Karaniwan C. Teknikal
B. Masining D. Mabisa

4. Ang ingay naman ng paligid. Naroong naghahabulan ang mga bata. Pakiwari ko'y may giyera na. Nandito ba ang mga taga-Israel?
A. Karaniwan C. Teknikal
B. Masining D. Mabisa</td>
<td>Para sa Opsiyon A: Obhetibong Pagtataya
Ang pangyunit na pagtatayang ito ay nakatuon sa uri ng paglalarawan. Ang mga pahayag sa bawat bilang ay nakabatay sa anomang naoobserba sa paligid na ginagalawan ng bawat mag-aaral maging ng kani-kanilang karanasan.

Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:
• Nailalarawan ang mahahalagang detalyeng napagmamasdan sa paligid.</td>
</tr>
</table>

5. Parang manika ang mukha ng batang iyon.
   A. Karaniwan C. Teknikal
   B. Masining D. Mabisa

B. Ibigay ang wastong pandama ng paglalarawang angkop sa mga kasunod na pangungusap.

1. Ang bango ng bagong nilabhang damit.
2. Ang tangkad ng batang iyon.
3. Maanghang ang ulam na kinain ko.
4. Damang-dama ng paa ko ang pinong-pinong buhangin sa dalampasigan.
5. Masakit sa tainga ang laging pagsigaw ni inay.

Opsiyon B: Mystery Box

Pamamaraan:

- Maglagay ng bagay sa loob ng kahon.
- Hahawakan ng mag-aaral ang bagay.
- Ilalarawan ang tekstura, hugis, laki, at pakiramdam.
- Pahuhulaan sa kasamang pangkat ang bagay na inilalarawan.
- Kung hindi mahuhulaan ng kanilang pangkat ay susubuking hulaan ng kabilang pangkat at sila ang makakukuha ng puntos.

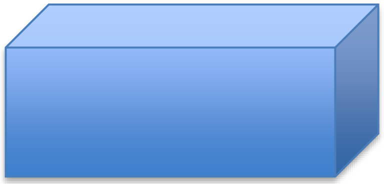

- *Naipaliliwanag ang kahalagahan ng limang pandama sa masining na paglalarawan.*

Para sa Opsiyon B: ***Mystery Box***

Ang gawaing ito ay isang pagsubok sa mga mag-aaral kung natamo ba ang pagkatuto sa aralin. Sinusubok dito ang kanilang kasanayan sa paggamit ng mga pandama sa paglalarawan.

Ang guro ang magsisilbing gabay para sa gawain.

Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:

- *Naipaliliwanag ang kahalagahan ng limang pandama sa masining na paglalarawan*

VII. PAGNINILAY

Gabay na Tanong	Sagot
1. Sa mga isinagawang gawain, paano ko nakita ang pagkatuto ng mga mag-aaral sa iba't ibang uri ng teksto?	
2. Anong mga estratehiya sa mga pagsusuri ng mga tekstong may kultural na kaugnayan ang nahirapan silang unawain? Paano ko ito matutugunan?	
3. Aling bahagi ng pagtuturo ang epektibo? Alin ang nangangailangan pa ng pagsasaayos?	
4. Anong interbensiyon o pagbabago ang maaari kong gawin sa susunod upang mas mapaunlad ang kanilang pakikilahok at pang-unawa?	

1. Bilang ng mga mag-aaral na nakakuha ng 80% sa pagtataya.
   ____
2. Bilang ng mga mag-aaral na nangangailangan ng iba pang gawain para sa remediation.
   ____
3. Nakatutulong ba ang remediation? Bilang ng mga mag-aaral na naunawaan ang aralin.
   ____
4. Bilang ng mga mag-aaral na magpapatuloy sa remediation.
   ____
5. Alin sa mga estratehiyang pagtuturo ang nakatulong nang lubos? Paano ito nakatulong?
   ____
6. Anong suliranin ang aking naranasan na nasolusyunan sa tulong ng aking punongguro at superbisor?
   ____

Asignatura	Malikhaing Pagsulat	Banghay-Aralin Bilang	2

I. LAYUNIN	
Pamantayang Pangnilalaman	*Naipamamalas ng mga mag-aaral ang kaalaman at pag-unawa sa iba't ibang bukal ng ideya at inspirasyon sa pagkatha, gayundin sa batayang kaalaman sa mga pangunahing anyo ng malikhaing pagsulat tulad ng tula at maikling kuwento, kasama ang mga elemento ng mga ito. Ipinapakita rin nila ang pag-unawa sa proseso ng palihan at sa pagsasaalang-alang sa rebisyon ng isang malikhaing proyekto.*
Pamantayan sa Pagganap	*Nakasusulat ang mga mag-aaral ng unang borador at pinal na bersiyon ng piniling malikhaing proyekto—maaaring koleksiyon ng pitong tula o isang maikling kuwentong hindi bababa sa 10 pahina—at nakapagsasagawa ng palihan nang may pagsasaalang-alang sa mga puna at mungkahi tungo sa rebisyon ng isang malikhaing proyekto.*
Mga Kasanayang Pampagkatuto	Sa puntong ito, ang mga mag-aaral ay inaasahang bihasa na sumusunod na kasanayang pampagkatuto: KP 1 Natutukoy ang mahahalagang detalye sa paligid sa pamamagitan ng pagmamasid KP 2 Naipaliliwanag ang kahalagahan ng mga pandama sa paglalarawan Sa pagtatapos ng mga gawain, ang mga mag-aaral ay inaasahang: KP 3 Nagagamit ang limang pandama sa masining na paglalarawan ng paligid KP 4 Nakabubuo ng mga imahen gamit ang pagwawangis at pagtutulad
II. BATAYANG SANGGUNIAN SA PAGKATUTO	Satapathy, S. (2019). Observation as a tool for collecting data. International Journal of Multidisciplinary Educational Research, 8(5(1)), 152–156. The Paper Experts. (n.d.). Observation essay topic examples. Retrieved August 5, 2025, from https://www.thepaperexperts.com/observation-essays-topicsexampleshelp.shtml Weston, L. E. (2021). Using observation to better understand the healthcare environment: A practical guide. Social Sciences & Humanities Open, 4, 100248. https://doi.org/10.1016/j.ssaho.2021.100248 OpenAI. (2026). ChatGPT. Retrieved from https://chat.openai.com https://copilot.microsoft.com/ *Para sa mga kalakip at dagdag na impormasyon sa ibang gawain, hanapin sa link na ito: https://drive.google.com/file/d/1W1nieDlsjNqP_CgUIEveQb3AiBeQPEnM/view?usp=sharing*
III. NILALAMAN	I. Mga Paghahanda sa Pagsulat A. Pagsasanay sa Paglalarawan 1. Pagmamasid sa Paligid 2. Paggamit ng Limang Pandama

	3. Eksperimentasyon sa Imahen / Pagbuo ng Imahen Gamit ang Pagwawangis at Pagtutulad	
IV. TUNGUHIN	KP 3 Nagagamit ang limang pandama sa masining na paglalarawan ng paligid KP 4 Nakabubuo ng mga imahen gamit ang pagwawangis at pagtutulad a. Nakapaglalarawan ng sariling karanasan gamit ang limang pandama b. Naipaliliwanag ang gamit ng pagwawangis at pagtutulad sa pagbuo ng imahen c. Nakapaglalahad ng mga pangungusap na may pagwawangis at pagtutulad d. Nakabubuo ng isang masining na paglalarawan ng paligid gamit ang limang pandama, pagwawangis, at pagtutulad	
V. PAMAMARAAN		**TALA SA GURO**
1. Aktwalisasyon ng Dating Kaalaman	1. Paghango sa Dating Kaalaman **Opsiyon A**: **Kusina ng Gunita: Sangkap ng Alaala!** Panuto: Patutugtugin ng guro ang isang banayad at instrumental na musika habang hinihikayat ang mga mag-aaral na pumikit at maglakbay gamit ang kanilang imahinasyon. Sa loob ng ilang minuto, gagabayan sila ng guro sa isang "mental na paglalakad" papunta sa kusina ng kanilang tahanan—aalalahanin nila ang amoy ng niluluto, tunog ng kawali, init ng apoy, lasa ng pagkain, at tanawin sa bawat sulok ng kusina. Pagkatapos ng paglalakbay-gunita, bubunot ang bawat pangkat ng isang "Sangkap ng Alaala" mula sa mystery box tulad ng asin, mantika, apoy, kutsara, kalan, o kawali. Ang klase ay hahatiin sa maliliit na pangkat at bawat pangkat ay gagawa ng tatlong malikhaing pangungusap na naglalarawan ng kanilang karanasan sa kusina gamit ang limang pandama. Upang maging mas kawili-wili, maaaring lagyan ng simpleng guhit, simbolo, o disenyo ang kanilang manila paper o kartolina. Bibigyan din sila ng kalayaang lumikha ng sariling pamagat para sa kanilang akda. Sa huli, ibabahagi ng bawat pangkat ang kanilang ginawa na tila sila ay nagkukuwento ng isang alaala mula sa kanilang tahanan.	Para sa Opsiyon A: **Kusina ng Gunita: Sangkap ng Alaala!** Ang gawaing "Kusina ng Gunita: Lakbay-Pandama" ay may kaugnayan sa IDF dahil ito ay gumagamit ng learner-centered at experiential learning kung saan aktibong nakikilahok ang mga mag-aaral sa pagkatuto gamit ang kanilang imahinasyon at limang pandama. Nakaangkla ito sa malinaw na layunin ng paglinang ng deskriptibong pagsulat, gumagamit ng angkop na estratehiya tulad ng guided imagery at pangkatang gawain, at nagtatapos sa performance-based output. Sa kabuoan, ipinapakita nito ang epektibong disenyo ng pagtuturo na nakatuon sa makabuluhan at aktibong pagkatuto ng mag-aaral.

<table>
<tr>
<td></td>
<td>
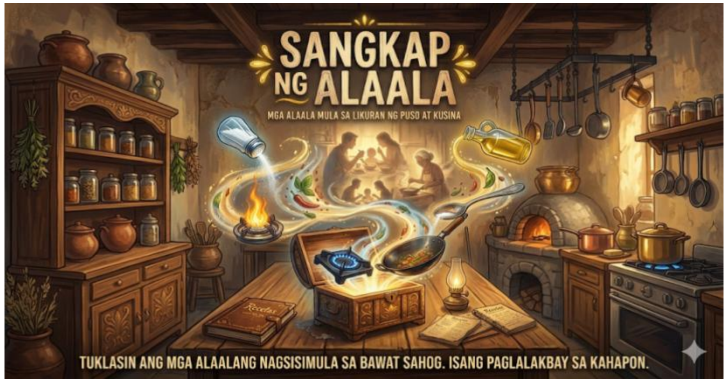

Mula sa https://gemini.google.com/app
</td>
<td>
Matatamo sa bahaging ito ang hinimay na kasanayang pampagkatuto na:
Nailalarawan ang mga karanasan gamit ang limang pandama.
Tinutugunan nito ang Indicator 5: Learning Environment (2.4.2): Maintaining supportive learning environments that nurture and inspire learners to participate, cooperate, and collaborate dahil ang gawain ay lumilikha ng isang suportado at masayang kapaligiran sa pagkatuto kung saan ang mga mag-aaral ay aktibong nakikilahok, nakikipagtulungan, at nagbabahagi ng idea sa pangkatang gawain.
</td>
</tr>
<tr>
<td></td>
<td>
Opsiyon B: Lakbay-Pandama sa Tahanan

Mula sa https://gemini.google.com/app

Magpapakita ang guro ng isang makulay na larawan ng kusina, bakuran, at gulayan ng isang simpleng tahanan.
</td>
<td>
Para sa Opsiyon B: Lakbay-Pandam sa Tahanan

Ang Lakbay-Pandama sa Tahanan” ay nakaangkla sa IDF dahil ito ay may malinaw na layunin ng paglinang ng kasanayan sa obserbasyon at deskriptibong pag-iisip gamit ang limang pandama.
</td>
</tr>
</table>

	Pagmamamasdan nang mabuti ng mga mag-aaral ang larawan habang ginagabayan silang gamitin ang kanilang imahinasyon at limang pandama. Pagkatapos, pupunan ng mga mag-aaral ang kanilang "Talaan ng Pandama" sa pamamagitan ng paglilista ng sumusunod: • 2 bagay na nakikita • 2 tunog na naririnig • 2 amoy na naaamoy • 2 bagay o pagkain na nalalasahan • 2 bagay na maaaring nahahawakan Upang maging mas masaya at malikhain ang gawain, maaari nilang isulat ang kanilang sagot sa hugis bahay, dahon, o kaserola na iginuhit sa papel. Sa huli, pipili ang guro ng ilang mag-aaral upang ibahagi ang kanilang mga sagot at ipaliliwanag kung paano nila ginamit ang kanilang pandama sa pagmamasid	Gumagamit ito ng angkop na instructional strategy tulad ng visual stimuli (larawan), guided questioning, at structured output sa "Talaan ng Pandama" na nagpapakita ng learner-centered at active learning approach. Mayroon din itong performance-based assessment sa pamamagitan ng pagsagot at pagbabahagi ng mag-aaral, kaya't ito ay sumasalamin sa epektibong disenyo ng pagtuturo na nakatuon sa makabuluhan at aktibong pagkatuto. *Matatamo sa bahaging ito ang hinimay na kasanayang pampagkatuto na:* • Nailalarawan ang mga karanasan gamit ang limang pandama. Tinutugunan nito ang *Indicator 2: Literacy/Numeracy Strategies (1.4.2): Using teaching strategies that enhance learner achievement in literacy and numeracy skills. Ito ay dahil ang gawain ay humihikayat sa mga mag-aaral na magmasid, magtala, at magpahayag ng ideya sa pamamagitan ng malinaw at organisadong pagsulat gamit ang "Talaan ng*

		Pandama." Pinapalakas nito ang kanilang kakayahan sa pagbasa, pag-unawa, at pagsulat (literacy) sa pamamagitan ng structured at guided na pagsasanay. *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 2) Gawain Bilang 1*
	2. Paglalahad ng Layunin **Opsiyon A**: **Hulaan mo, Isusulat ko!** Panuto: Magbibigay ang guro ng ilang salita, larawan, o pahiwatig na may kaugnayan sa paksang tatalakayin sa araw na iyon. Susubukin ng mga mag-aaral na hulaan kung ano ang kanilang matututuhan batay sa mga ipinakitang pahiwatig. Pagkatapos ng paghuhula, magsusulat ang mga mag-aaral ng isang maikling repleksiyon na binubuo ng isa (1) hanggang dalawang (2) pangungusap tungkol sa kanilang inaasahang matutuhan, mga kasanayang nais nilang malinang, at kung paano nila ito magagamit sa pang-araw-araw na buhay. Hihikayatin silang maging malikhain at tapat sa kanilang pagsulat. Maaari ring gumamit ng: • mga larawan, • tunog ng pagluluto, • o aktuwal na bagay tulad ng kutsara, bawang, o dahon upang mas maging interaktibo ang paghuhula ng mga mag-aaral.	Para sa Opsiyon A: **Hulaan mo, Isusulat ko!** Ang gawaing "Hulaan mo, Isusulat ko!" ay nakaangkla sa IDF dahil ito ay may malinaw na layunin ng pag-activate ng prior knowledge at pagbuo ng inaasahang pagkatuto ng mga mag-aaral bago ang aktuwal na talakayan. Gumagamit ito ng angkop na instructional strategies tulad ng paggamit ng pahiwatig (salita, larawan, tunog, at aktuwal na bagay) at reflective writing na nakasentro sa mag-aaral. Sa pamamagitan nito, nagiging aktibo, makahulugan, at learner-centered ang pagkatuto na mahalagang prinsipyo ng IDF.

	Opsiyon B: Layunin sa Linya: Pagbasa ng Ating Matututuhan Panuto: Bawat hanay ay magbabasa nang malakas ng isang nakatalagang layunin ng aralin. Basahin ito nang malinaw, may damdamin, at sabay-sabay bilang isang pangkat. **Mga Layunin:** 1. Nailalarawan ang mga karanasan gamit ang limang pandama. 2. Naipaliliwanag ang gamit ng pagwawangis at pagtutulad sa pagbuo ng imahen. 3. Nakapaglalahad ng mga pangungusap na may pagwawangis at pagtutulad. 4. Nakabubuo ng isang masining na paglalarawan ng paligid gamit ang limang pandama, pagwawangis, at pagtutulad.	Para sa Opsiyon B: **Layunin sa Linya: Pagbasa ng Ating Matututuhan** Ang gawaing **"Layunin sa Linya: Pagbasa ng Ating Matututuhan"** ay nakaangkla sa IDF dahil ito ay malinaw na nagtatakda at nagpapalalim ng pag-unawa ng mga mag-aaral sa mga layunin ng aralin sa pamamagitan ng aktibong partisipasyon. Gumagamit ito ng angkop na komunikatibong estratehiya tulad ng sabayang pagbasa nang may damdamin, na nagpapalakas ng focus, engagement, at pagkakaisa ng klase. Sa ganitong paraan, naihahanda ang mga mag-aaral sa malinaw na direksiyon ng pagkatuto na mahalagang bahagi ng instructional design.
2. Integrasyon ng Bagong Kaalaman	1. Paglalahad ng Halimbawa **Opsiyon A: Tuklas-Tayutay: Damhin at Unawain!** Panuto: Magbibigay ang guro ng isang maikling tekstong naglalarawan ng isang tagpo gamit ang pandama at tayutay. Babasahin at susuriing mabuti ito ng mga mag-aaral upang matukoy ang damdaming ipinahahayag ng teksto at ang malikhaing paggamit ng salita.	Para sa Opsiyon A: **Tuklas-Tayutay: Damhin at Unawain!** Ang gawaing **"Tuklas-Tayutay: Damhin at Unawain!"** ay nakaangkla sa IDF dahil ito ay may malinaw na layunin ng paglinang ng pag-unawa sa teksto gamit ang pandama at tayutay, kasabay ng paggamit ng angkop na estratehiya tulad

	Teksto: *Ang kusina ay tila nag-aapoy na mundo ng samyo, kung saan tumatalon ang mantika sa init ng kawali. Umaalingawngaw ang lagitik ng nilulutong ulam habang unti-unting kumakalat ang amoy ng bawang at sibuyas sa buong bahay. Mistulang niyayakap ng init ng kalan ang bawat taong pumapasok sa kusina, at ang bawat higop ng sabaw ay waring pumapawi sa pagod at lungkot ng maghapon.* Pagkatapos basahin, sasagutin ng mga mag-aaral ang sumusunod. *Mistulang niyayakap ng init ng kalan ang bawat taong pumapasok sa kusina.* 1. Anong pandama ang higit na ginamit sa paglalarawan? Ipaliwanag. *Ang kusina ay tila nag-aapoy na mundo ng samyo, kung saan tumatalon ang mantika sa init ng kawali* 2. Anong uri ng tayutay ang makikita sa pahayag? Ipaliwanag kung paano ito ginamit sa teksto.	ng pagbasa, pagsusuri, at pag-unawa sa damdamin ng akda. Sa ADDIE model naman, ito ay bahagi ng **Implementation** dahil dito isinasagawa ang aktuwal na pagtuturo at pagkatuto kung saan aktibong sinusuri ng mga mag-aaral ang teksto upang maabot ang inaasahang kasanayan. *Matatamo sa bahaging ito ang hinimay na kasanayang pampagkatuto na:* • Naipapaliwanag ang gamit ng pagwawangis at pagtutulad sa pagbuo ng imahen. Tinutugunan nito ang *Indicator 1: Content Knowledge & Pedagogy (1.1.2): Applying knowledge of content within and across curriculum teaching areas dahil ang gawain ay nakatuon sa pag-unawa at pagsusuri ng tayutay (pagwawangis at pagtutulad) sa tekstong pampanitikan, na direktang nagpapakita ng paggamit ng kaalaman sa nilalaman ng Filipino upang malinang ang kasanayan sa pagbasa, pagsusuri, at pag-unawa sa panitikan.*

		Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 2) Gawain Bilang 2
	Opsiyon B: Likha sa Mata, Diwa sa Salita *Panuto:* Magpapakita ang guro ng isang makulay at makahulugang larawan. Pagmamasdan itong mabuti ito ng mga mag-aaral at gagamitin ang kanilang imahinasyon upang makabuo ng malikhaing paglalarawan. Pagkatapos, susulat ang mga mag-aaral ng: • dalawang pangungusap na gumagamit ng pagtutulad, at • dalawang pangungusap na gumagamit ng pagwawangis na nakabatay sa larawang ipinakita. Hihikayatin silang gumamit ng masining at malikhaing mga salita upang maging buhay at malinaw ang kanilang paglalarawan. 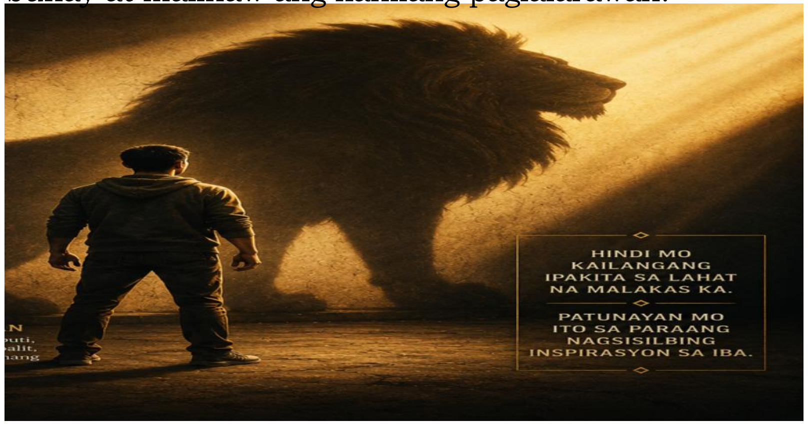 Mula sa https://gemini.google.com/app	Para sa Opsiyon B: **Likha sa Mata, Diwa sa Salita** Ang "Likha sa Mata, Diwa sa Salita" ay nakaangkla sa IDF dahil ito ay may malinaw na layunin ng paglinang ng kasanayan sa malikhaing paglalarawan gamit ang pandama at tayutay. Gumagamit ito ng angkop na instructional strategy tulad ng visual stimulus (larawan) at guided writing upang mapukaw ang imahinasyon ng mag-aaral at mapalalim ang pag-unawa sa wika. Isa rin itong learner-centered at performance-based na gawain kung saan ang mga mag-aaral ay aktibong lumilikha ng sariling pangungusap gamit ang pagwawangis at pagtutulad, na nagpapakita ng makabuluhan at aktibong pagkatuto. *Matatamo sa bahaging ito ang hinimay na kasanayang pampagkatuto na:* • Nakapaglalahad ng mga pangungusap na may pagwawangis at pagtutulad.

		Tinutugunan nito ang *Indicator 1: Content Knowledge & Pedagogy (1.1.2): Applying knowledge of content within and across curriculum teaching areas* dahil ang gawain ay nagpapakita ng paggamit ng kaalaman sa Filipino—lalo na sa tayutay (pagtutulad at pagwawangis)—sa pamamagitan ng malikhaing pagsulat batay sa larawan. Ipinapakita nito ang paglalapat ng content knowledge sa aktuwal na gawaing pampagkatuto. *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 2) Gawain Bilang 3*
	2. Pagtalakay ng Bagong Konsepto Ang paglalarawan sa malikhaing pagsulat ay nangangailangan ng masusing pagmamasid upang makabuo ng malinaw na imahen sa isipan ng mambabasa. Ginagamit dito ang mga detalye mula sa limang pandama, angkop na wika, at tayutay upang maging masining at buhay ang paglalarawan. Mahalaga rin ang pagpili ng tiyak na paksa, maayos na pagkakasunod-sunod ng idea, at pagrerebisa upang maging malinaw at epektibo ang akda. Samantalang ang pagwawangis o *metaphor* ay isang uri ng tayutay na naghahambing ng dalawang magkaibang bagay nang tuwiran, na hindi gumagamit ng mga salitang pangatnig (tulad ng *gaya ng, para ng, kawangis*, atbp.). Ipinapalagay nito na ang isang bagay ay *isa* nang bagay na pinagtutularan nito.	

	Tuwirang Paghahambing: Hindi na kailangan ng "parang" o "tila". Layunin nitong magbigay ng mas malalim, masining, at matalinghagang kahulugan. **Mga Halimbawa:** *1. Ang puso ng lolo ko ay bato.* (Hindi literal na bato, ibig sabihin ay matigas ang kalooban). *2. Ang kaibigan kong si Jef ay parang anghel.* (Ibig sabihin ay mabait). 3. *Ang mga mata ni Britney ay nagniningning na bituin.* (Ibig sabihin ay masayahin o maganda). Sa madaling salita, ang pagwawangis ay nagsasabi na ang isang bagay ay katulad ng isa pang bagay. Ang pagtutulad o simile ay isang uri ng tayutay na naghahambing ng dalawang magkaibang bagay, tao, o pangyayari nang di-tiyakan. Gumagamit ito ng mga salitang nagpapahiwatig ng paghahambing tulad ng: tila, parang, kawangis, tulad ng, gaya ng, sing-, sim-, at magkasing-. **Mga Halimbawa ng Pagtutulad:** 1. Ang kagandahan ni Bidasari ay tila isang rosas. 2. Ang kumpare kong si Butch ay kasinggiting ni Andres Bonifacio. 3. Ang mga pangako mong hindi mo ako sasaktan ay parang hangin. 4. Tulad ng isang bula, siya ay nawala. Ginagamitan ito ng mga salitang nagpapahiwatig ng paghahambing upang bigyang-diin ang katangian ng isang bagay sa pamamagitan ng pag-uugnay nito sa iba.	

	3. Paglinang ng Kabihasaan **Opsiyon A: Sulyap at Salaysay: Pandama sa Aking Mundo** Panuto: Basahin at unawain ang dalawang sitwasyon sa ibaba. Gamit ang iyong imahinasyon, bumuo ng isang masining na paglalarawan sa bawat sitwasyon. Isaalang-alang ang paggamit ng limang pandama, pagtutulad, at pagwawangis upang maging malinaw, buhay, at malikhain ang iyong sulatin. **Sitwasyon 1: Sa Paaralan** Sa isang karaniwang araw sa paaralan, maaaring mapansin ang pagkakaisa ng magkakaklase, ang pagod ngunit patuloy na pagtuturo ng guro, o ang tahimik na mag-aaral na tila malalim ang iniisip sa isang sulok. ____ ____ ____ **Sitwasyon 2: Sa Komunidad** Sa loob ng barangay, maaaring masaksihan ang pagtutulungan ng mga kapitbahay tuwing may kalamidad, ang masiglang palengke tuwing umaga, o ang katahimikan ng kalsada sa gabi na tila humihinga nang payapa. ____ ____ ____	Para sa Opsiyon A: **Sulyap at Salaysay: Pandama sa Aking Mundo** Ang gawaing "Sulyap at Salaysay: Pandama sa Aking Mundo" ay nakaangkla sa IDF dahil ito ay may malinaw na layunin, angkop na estratehiya, at performance-based na gawain na humahamon sa mga mag-aaral na gumamit ng limang pandama, pagtutulad, at pagwawangis sa malikhaing pagsulat. Sa ADDIE Model, ito ay makikita sa Design dahil planado ang layunin at gawain, at sa Implementation dahil aktuwal itong isinasagawa ng mga mag-aaral sa pamamagitan ng pagsusuri at pagbuo ng masining na paglalarawan. *Matatamo sa bahaging ito ang hinimay na kasanayang pampagkatuto na:* • Nakabubuo ng isang masining na paglalarawan ng paligid gamit ang limang pandama, pagwawangis, at pagtutulad.

		Tinutugunan nito ang *Indicator 2: Literacy/Numeracy Strategies (1.4.2): Using teaching strategies that enhance learner achievement in literacy and numeracy skills* dahil ang gawain ay nakatuon sa paglinang ng kasanayan sa pagbasa at pagsulat, partikular sa pagbuo ng masining at organisadong paglalarawan gamit ang limang pandama at tayutay, na nagpapalakas ng literacy skills ng mga mag-aaral. *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 2) Gawain Bilang 4*
	Opsiyon B: MASID-SALAYSAY: Gawaing Kolaboratibo sa Masining na Paglalarawan Panuto: 1. Hatiin ang klase sa 4–5 na pangkat. 2. Bawat pangkat ay pipili ng isang lugar o sitwasyon sa loob ng paaralan, tahanan, o komunidad (hal. Silid-aklatan, silid-aralan, kantina, o entablado). 3. Magsagawa ng aktuwal na pagmamasid sa napiling lugar sa loob ng 10–15 minuto. 4. Itala ang mga mahahalagang napansin gamit ang limang pandama: *paningin, pandinig, pang-amoy, panlasa, at pandama.* 5. Batay sa mga nakalap na obserbasyon, bumuo ng isang maikling masining na talata (5–7 pangungusap) na naglalarawan sa lugar o sitwasyon gamit ang pagwawangis at pagtutulad.	Para sa Opsiyon B: **MASID-SALAYSAY: Gawaing Kolaboratibo sa Masining na Paglalarawan** Ang gawaing **“MASID-SALAYSAY: Gawaing Kolaboratibo sa Masining na Paglalarawan”** ay nakaangkla sa **IDF** dahil ito ay may malinaw na layunin, organisadong hakbang, at learner-centered na estratehiya kung saan aktibong ginagamit ng mga mag-aaral ang limang pandama, pagwawangis, at pagtutulad sa

6. Isumite ang nabuong awtput at ipresenta sa klase sa loob ng 2–3 minuto).

PAMANTAYAN SA PAGMAMARKA				
Pamantayan	**5 (Napakahusay)**	**4 (Mahusay)**	**3 (Katamtaman)**	**2 (Kulang)**
Nilalaman at Katumpakan ng Obserbasyon	Kompleto, malinaw, at tumpak ang lahat ng obserbasyon gamit ang limang pandama	Halos kompleto at malinaw ang obserbasyon	May ilang kulang o hindi gaanong malinaw	Maraming kulang at limitado ang obserbasyon
Masining na Paglalarawan	Napakahusay at malikhaing paglalarawan gamit ang wika	Maayos at may bahagyang pagiging malikhain	Simple lamang ang paglalarawan	Kulang sa pagiging masining
Paggamit ng Pagwawangis at Pagtutulad	Wasto, malinaw, at marami ang ginamit	May tamang paggamit ng mga tayutay	Kaunti at hindi ganap na malinaw	Limitado at may maling paggamit
Organisasyon ng Talata	Maayos ang daloy, malinaw at magkakaugnay ang ideya	Maayos ngunit may kaunting kulang sa daloy	May ilang hindi malinaw na bahagi	Magulo ang pagkakasunod-sunod
Presentasyon (2–3 minuto)	Napakalinaw, maayos, at may kumpiyansa	Maayos at naiintindihan	Medyo kulang sa linaw o kumpiyansa	Hindi gaanong malinaw ang presentasyon

7. Isagawa ang presentasyon sa itinakdang oras.

pagbuo ng masining na talata. Nagtataguyod din ito ng kolaboratibong pagkatuto at performance-based output na nagpapakita ng tunay na pag-unawa sa aralin.

Sa **ADDIE Model**, ito ay bahagi ng **Design** dahil planado ang mga gawain, proseso, at inaasahang awtput, at **Implementation** dahil aktuwal na isinasagawa ng mga mag-aaral ang pagmamasid, pagsusulat, at presentasyon bilang aktuwal na karanasan sa pagkatuto.

Matatamo sa bahaging ito ang hinimay na kasanayang pampagkatuto na:

- Nakabubuo ng isang masining na paglalarawan ng paligid gamit ang limang pandama, pagwawangis, at pagtutulad.

Tinutugunan nito ang *Indicator 5: Learning Environment (2.4.2): Maintaining supportive learning environments that nurture and inspire learners to participate, cooperate, and collaborate* dahil ang gawain ay nakatuon sa

		pangkatang kolaborasyon, aktibong pagmamasid sa paligid, at pagbabahagi ng idea kung saan ang mga mag-aaral ay nagtutulungan upang makabuo ng masining na paglalarawan at presentasyon.
Demonstrasyon ng Kaalaman at Kasanayan	1. Pagtukoy sa Praktikal na Aplikasyon **Opsiyon A: LARAW-SENSO: Gawaing Kolaboratibo sa Masining na Paglalarawan** Panuto: **Hakbang 1: Pagbuo ng Grupo** Hatiin ang klase sa maliliit na grupo na may 4–5 miyembro bawat isa. **Hakbang 2: Pagpili ng Paksa** **Choice- Based Diffrentiation** Pumili ng isang paksa o eksena na ilalarawan (hal. pamilihan, parke, pista, bagyo, o paboritong pagkain). **Maikling talata** Gumawa ng 5–7 pangungusap na paglalarawan gamit ang limang pandama, pagwawangis, at pagtutulad. **Poster na may paglalarawan** Gumuhit ng poster tungkol sa napiling paksa at lagyan ito ng malikhaing paglalarawan gamit ang matatalinghagang pananalita. **Spoken Poetry o Malikhaing Pagbigkas** Bumuo ng maikling spoken poetry o masining na pagbigkas na naglalarawan sa paksa gamit ang pandama, pagwawangis, at pagtutulad.	Para sa Opsiyon A: **LARAW-SENSO: Gawaing Kolaboratibo sa Masining na Paglalarawan** Ang **“LARAW-SENSO: Gawaing Kolaboratibo sa Masining na Paglalarawan”** ay nakaangkla sa **IDF** dahil ito ay may malinaw na layunin, sistematikong hakbang, at learner-centered na estratehiya kung saan aktibong ginagamit ng mga mag-aaral ang limang pandama, pagwawangis, at pagtutulad sa pagbuo ng masining na teksto. Nagpapakita rin ito ng kolaboratibong pagkatuto at performance-based output, na mahalagang prinsipyo ng IDF. Sa **ADDIE Model**, ito ay makikita sa **Design** dahil maayos na nakaplano ang mga hakbang ng gawain at inaasahang awtput, at sa **Implementation** dahil aktuwal itong isinasagawa ng mga mag-aaral sa pamamagitan ng pagmamasid, pagsusulat, at

	Role Play o Maikling Pagsasadula Magsagawa ng maikling pagsasadula ng napiling eksena o sitwasyon at gumamit ng masining na paglalarawan habang ipinapakita ang kilos, tunog, at damdamin ng tagpuan o paksa. **Hakbang 3: Pagmamasid at Paglalarawan Gamit ang Limang Pandama** Bawat miyembro ay magbibigay ng obserbasyon batay sa paningin, pandinig, pang-amoy, panlasa, at pandama (haplos). Itala ang lahat ng obserbasyon sa isang "Observation Chart." **Hakbang 4: Pagsulat ng Malikhaing Teksto** Pagsamahin ang mga nakalap na detalye upang makabuo ng isang deskriptibong talata na binubuo ng sampung pangungusap. Siguraduhing malinanaw na naipakikita ang paggamit ng limang pandama at may angkop na pagwawangis at pagtutulad. **Hakbang 5: Presentasyon at Paliwanag** Ipresenta ng bawat grupo ang kanilang gawa sa klase. Ipaliwanag kung paano nakatulong ang bawat pandama sa masining at makabuluhang paglalarawan ng paksa. *Tingnan sa Kalakip Blg. 2A*	presentasyon bilang bahagi ng aktibong pagkatuto. *Matatamo sa bahaging ito ang hinimay na kasanayang pampagkatuto na:* • Nakabubuo ng isang masining na paglalarawan ng paligid gamit ang limang pandama, pagwawangis, at pagtutulad. Tinutugunan nito ang *Indicator 2: Literacy/Numeracy Strategies (1.4.2): Using teaching strategies that enhance learner achievement in literacy and numeracy skills* dahil ang gawain ay nakatuon sa paglinang ng kasanayan sa pagbasa at pagsulat sa pamamagitan ng pagmamasid, pag-oorganisa ng ideya, at pagbuo ng masining na deskriptibong teksto gamit ang limang pandama at tayutay, na nagpapalakas ng literacy skills ng mga mag-aaral.

Opsiyon B: TUNOG-SALAYSAY: Gawaing Malikhaing Dokumentaryo

Panuto:

1. Hatiin ang klase sa 2–3 na pangkat.
2. Bawat pangkat ay lilikha ng isang maikling dokumentaryong video tungkol sa isang piling lugar, pangyayari, o karanasan (hal. pamilihan, paaralan, parke, o komunidad).
3. Gamitin sa pagbuo ng iskrip ang limang pandama (paningin, pandinig, pang-amoy, panlasa, at pandama) upang maging buhay at makatotohanan ang paglalarawan.
4. Gamitin din ang pagwawangis at pagtutulad upang maging masining at makatawag-pansin ang salaysay.
5. Bibigyan ng 3–5 minuto ang bawat pangkat upang makabuo ng iskrip at plano ng kanilang dokumentaryo.
6. Ang bawat pangkat ay magrerekord at mag-e-edit ng isang maikling video (dokyumentaryo) na naglalahad ng kanilang paksa.
7. Ang natapos na video ang magiging pinal at ipapanood sa klase para sa presentasyon at talakayan.

Pamantayan	***5 (Napakahusay)***	***4 (Mahusay)***	***3 (Katamtaman)***
Nilalaman at Katumpakan ng Dokumentaryo	*Komprehensibo, tumpak, at malinaw ang pagtalakay sa paksa gamit ang limang pandama*	*Halos kumpleto at malinaw ang nilalaman*	*May ilang kulang o hindi gaanong malinaw*
Paggamit ng Limang Pandama	*Lubos na makabuluhan at malinaw na nagamit ang lahat ng pandama*	*Halos lahat ng pandama ay nagamit nang maayos*	*May ilang pandama na hindi gaanong nagamit*

Para sa Opsiyon B: **TUNOG-SALAYSAY: Gawaing Malikhaing Dokumentaryo**

Ang **"TUNOG-SALAYSAY: Gawaing Malikhaing Dokumentaryo"** ay nakaangkla sa **IDF** dahil ito ay may malinaw na layunin, learner-centered na disenyo, at performance-based na gawain kung saan aktibong ginagamit ng mga mag-aaral ang limang pandama, pagwawangis, at pagtutulad sa pagbuo ng iskrip at dokumentaryo. Ito ay nagtataguyod ng kolaboratibong pagkatuto, malikhaing pag-iisip, at aktuwal na produksiyon ng awtput na nagpapakita ng tunay na pag-unawa sa aralin.

Sa **ADDIE Model**, ito ay makikita sa **Design** dahil maayos na nakaplano ang mga hakbang, proseso, at inaasahang awtput (iskrip at bidyo), at sa **Implementation** dahil aktuwal na isinasagawa ng mga mag-aaral ang paggawa, pagrerekord, at pag-e-edit ng dokumentaryo bilang bahagi ng kanilang pagkatuto.

Masining na Paglalahad (Pagwawangis at Pagtutulad)	*Napakamalikhaing paggamit ng tayutay na nagpapayaman sa salaysay*	*Maayos at may wastong paggamit ng tayutay*	*Kaunti lamang ang paggamit ng tayutay*
Organisasyon at Daloy ng Bidyo	*Maayos, malinaw, at magkakaugnay ang pagkakasunod ng mga eksena*	*Maayos ngunit may kaunting bahaging hindi gaanong malinaw*	*May ilang magulong bahagi*
Pagkamalikhain at Presentasyon ng Video	*Napakamalikhaing pagkakagawa, mahusay ang editing at presentasyon*	*Maayos at kaaya-aya ang video*	*Simple lamang ang presentasyon*

Matatamo sa bahaging ito ang hinimay na kasanayang pampagkatuto na:

- Nakabubuo ng isang masining na paglalarawan ng paligid gamit ang limang pandama, pagwawangis, at pagtutulad.

Tinutugunan nito ang *Indicator 3: ICT Integration (1.3.2): Ensuring the positive use of ICT to facilitate the teaching and learning process* dahil ang gawain ay gumagamit ng teknolohiya sa pagrerekord, pag-e-edit, at presentasyon ng dokumentaryong bidyo upang mapalalim at maging mas interaktibo ang pagkatuto ng mga mag-aaral.

2. Paglalahat

Opsiyon A: PAG-ANI NG DIWA: TAPOS-ISIP, TAPOS-DAMDAM
Panuto: Bilang pagwawakas sa aralin, bubuo ang bawat mag-aaral ng isang makabuluhang pahayag na naglalahad ng kanilang natutuhan at naramdaman tungkol sa masining na paglalarawan. Ipababasa ng guro ang kanilang repleksiyon sa kapareha (peer sharing).

Tapusin ang pangungusap:

"Natutuhan ko na ang masining na paglalarawan ay…"

Para sa Opsiyon A: **PAG-ANI NG DIWA: TAPOS-ISIP, TAPOS-DAMDAM**
Ang gawaing **"PAG-ANI NG DIWA: TAPOS-ISIP, TAPOS-DAMDAM"** ay nakaangkla sa IDF dahil ito ay nagsisilbing reflective at learner-centered na gawain kung saan binibigyan ng pagkakataon ang mga mag-aaral na maipahayag ang kanilang natutuhan at

	Pagkatapos, magdagdag ng isang maikling pagpapatuloy na sumasagot sa tanong: **“Bakit mahalaga ito sa aking pag-unawa sa mundo?”** **Napagtanto ko po na….** Magbibigay ng komento ang guro sa piling awtput. Tama ba ang inyong pag-unawa? Ano pang dapat gawin?	damdamin tungkol sa aralin. Pinatitibay nito ang pag-unawa at personal na koneksiyon ng mag-aaral sa paksa, na mahalagang bahagi ng makabuluhan at aktibong pagkatuto sa instructional design. Tinutugunan nito ang *Indicator 6**:** Learner Responsibility (2.5.2): Applying strategies that maintain learning environments that motivate learners to work productively by assuming responsibility for their own learning dahil hinihikayat ng gawain ang mga mag-aaral na magnilay at sariling suriin ang kanilang natutuhan at damdamin tungkol sa aralin, na nagpapakita ng pagiging responsable sa kanilang pagkatuto.*
	Opsyon B: TATLONG SALITA, ISANG PAGNINILAY Panuto: Magbigay ng tatlong (3) salita na sumasalamin sa iyong natutuhan, naunawaan, at naramdaman tungkol sa paksang-aralin. Maaaring ito ay mga salitang naglalarawan ng iyong idea, damdamin, o pagkatuto. Pagkatapos, ipaliwanag sa ilang pangungusap kung bakit mo pinili ang bawat salita at kung paano ito naging makabuluhan sa iyong pag-unawa sa aralin.	Para sa Opsiyon B: **TATLONG SALITA, ISANG PAGNINILAY** Ang gawaing **“TATLONG SALITA, ISANG PAGNINILAY”** ay nakaangkla sa IDF dahil ito ay isang reflective at learner-centered na gawain na nagbibigay-daan sa mga mag-aaral na suriin at ipahayag ang kanilang natutuhan, naunawaan, at naramdaman tungkol sa aralin.

	Halimbawa: ***Tatlong salita:*** • *Malikhain* • *Makabuluhan* • *Nakapupukaw* ***Paliwanag:*** *Pinili ko ang salitang malikhain dahil natutuhan ko na ang masining na paglalarawan ay gumagamit ng imahinasyon upang mabigyang-buhay ang mga idea at karanasan. Ang makabuluhan naman ay sumasalamin sa aking pag-unawa na ang bawat paglalarawan ay may layuning maghatid ng malinaw na mensahe at damdamin. Ang nakapupukaw ay ginamit ko dahil ang aralin ay nakapukaw sa aking interes at damdamin sa pamamagitan ng paggamit ng limang pandama at mga tayutay.*	Sa pamamagitan ng pagpili at pagpapaliwanag ng mga salita, napapalalim ang kanilang pag-unawa at personal na koneksiyon sa paksa, na mahalagang bahagi ng makabuluhang pagkatuto sa instructional design. Tinutugunan nito ang *Indicator 5**:** Learner Responsibility (2.5.2): Applying strategies that maintain learning environments that motivate learners to work productively by assuming responsibility for their own learning* dahil hinihikayat ng gawain ang mga mag-aaral na magnilay, magsuri, at magpahayag ng sariling pag-unawa at damdamin tungkol sa aralin, na nagpapakita ng aktibong pananagutan sa kanilang pagkatuto.
	3. Pagtataya **Opsiyon A: Paningin Ko, Ilalahad Ko!** *Panuto:* Basahin ang sitwasyon: **Sitwasyon:** “Nasa isang lumang palengke ka sa umaga.”	Para sa Opsiyon A: **Paningin Ko, Ilalahad Ko!** Ang gawaing **“Paningin Ko, Ilalahad Ko!”** ay nakaangkla sa IDF dahil ito ay isang performance-based at learner-centered na pagtataya na sumusukat sa kakayahan ng mga mag-aaral na gamitin ang limang pandama sa paglalarawan ng isang sitwasyon.

	Sagutin ang sumusunod batay sa iyong imahinasyon: 1. Paningin: Ano ang nakikita mo? 2. Pandinig: Ano-ano ang mga tunog na naririnig mo? 3. Pang-amoy: Ano-ano ang mga naaamoy mo? 4. Panlasa: Kung may natikman ka, ano ito? 5. Pandama: Ano ang pakiramdam mo sa iyong paligid (init, lamig, magaspang, atbp.)?	Sa pamamagitan ng imahinasyon at pagsagot sa mga gabay na tanong, aktibong nailalapat ng mga mag-aaral ang kanilang natutuhan sa masining at makabuluhang paraan, na mahalagang bahagi ng epektibong instructional design. *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 2) Gawain Bilang 5*
	Opsiyon B: "Guhit ng Imahinasyon" (Pagbuo ng Imahen) Panuto: Basahin ang sitwasyon at gumawa ng tatlong pangungusap na gumagamit ng: **Sitwasyon:** **"Nasa isang lumang palengke ka sa umaga."** • Pagtutulad (simile) – gumagamit ng *parang, tulad ng, kagaya ng* • Pagwawangis (metaphor) – direktang paghahambing **Halimbawa:** • Pagtutulad: *Ang palengke ay parang dagat na puno ng alon ng tao.* • Pagwawangis: *Ang palengke ay dagat ng buhay at sigla.*	Para sa Opsiyon B: **"Guhit ng Imahinasyon" (Pagbuo ng Imahen)** Ang gawaing **"Guhit ng Imahinasyon"** ay nakaangkla sa IDF dahil ito ay may malinaw na layunin at gumagamit ng learner-centered at performance-based na estratehiya upang malinang ang kakayahan ng mga mag-aaral sa paggamit ng pagtutulad at pagwawangis sa masining na paglalarawan. Sa pamamagitan ng pagbuo ng sariling pangungusap, aktibong nailalapat ng mga mag-aaral ang kanilang pag-unawa sa tayutay at malikhaing pagsulat.

		Sa ADDIE Model, ito ay kabilang sa Implementation dahil aktuwal na isinasagawa ng mga mag-aaral ang paglalapat ng kanilang natutuhan sa pamamagitan ng pagsulat ng mga pangungusap na gumagamit ng tayutay batay sa ibinigay na sitwasyon. Tinutugunan nito ang *Indicator 1: Content Knowledge & Pedagogy (1.1.2): Applying knowledge of content within and across curriculum teaching areas* dahil ang gawain ay nakatuon sa paglalapat ng kaalaman sa pagtutulad at pagwawangis sa pamamagitan ng malikhaing pagsulat, na nagpapakita ng pag-unawa at paggamit ng nilalaman ng araling Filipino.
	4. Karagdagang Gawain **Opsiyon A: Lente ng Pandama: Masining na Silip sa Komunidad** Panuto: Magmasid sa inyong komunidad at pumili ng isang bagay na madalas makita o magamit tulad ng upuan, mesa, halaman, tindahan, sasakyan, o anumang kagamitan. Sumulat ng 5–7 pangungusap na naglalarawan dito sa masining at malinaw na paraan gamit ang limang pandama. Sikaping maipakita rin sa iyong paglalarawan ang paggamit ng pagwawangis at pagtutulad upang maging mas buhay, makulay, at kawili-wili ang iyong isinulat. Gawing organisado, malikhain, at madaling maunawaan ang bawat pangungusap.	Para sa Opsiyon A: **Pandama Lens: Masining na Silip sa Komunidad** Ang gawaing **"Lente ng Pandama: Masining na Silip sa Komunidad"** ay nakaangkla sa IDF dahil ito ay may malinaw na layunin at gumagamit ng learner-centered at performance-based na gawain kung saan aktibong ginagamit ng mga mag-aaral ang kanilang

Rubrics sa Lente ng Pandama: “Masining na Silip sa Komunidad”

Pamantayan	**Napakahusay (4)**	**Mahusay (3)**	**Katamtaman (2)**	**Nangangailangan ng Pagsasanay (1)**
Paggamit ng Limang Pandama	Malinaw at malikhaing nagamit ang iba’t ibang pandama sa paglalarawan.	Nagamit ang ilang pandama nang maayos.	Kaunti lamang ang paggamit ng pandama.	Halos walang paggamit ng pandama.
Paggamit ng Pagwawangis at Pagtutulad	Wasto, malinaw, at malikhaing nagamit ang pagwawangis at pagtutulad.	May wastong paggamit ngunit kulang sa pagiging malikhain.	May pagtatangkang gumamit ngunit hindi gaanong malinaw.	Walang ginamit na pagwawangis o pagtutulad.
Kaayusan at Organisasyon ng Ideya	Napakaayos at malinaw ang daloy ng mga pangungusap.	Maayos ang pagkakasunod-sunod ng ideya.	May ilang bahagi na magulo ang daloy.	Hindi organisado ang mga ideya.
Kalinawan at Kaangkupan ng Paglalarawan	Napakalinaw, masining, at kawili-wili ng paglalarawan.	Malinaw at maayos ang paglalarawan.	Medyo malinaw ngunit kulang sa detalye.	Hindi malinaw ang paglalarawan.
Wastong Gamit ng Wika	Wasto ang gramatika, baybay, at bantas.	May kaunting pagkakamali ngunit hindi nakaaapekto sa diwa.	Maraming pagkakamali na bahagyang nakaaapekto sa diwa.	Napakaraming pagkakamali na nakaaapekto sa pag-unawa.

obserbasyon, imahinasyon, at kasanayan sa pagsulat upang makabuo ng masining na paglalarawan. Sa pamamagitan ng paggamit ng limang pandama, pagwawangis, at pagtutulad, nailalapat nila ang kanilang natutuhan sa tunay na sitwasyon sa komunidad, na nagpapakita ng makabuluhan at aktibong pagkatuto.

Opsiyon B: Tulang Munti, Pandamang ngiti!

Panuto*:* Sumulat ng isang malayang tula tungkol sa isang lugar, alaala, tao, o karanasang nais mong ilarawan. Ang tula ay hindi dapat bababa sa apat na taludtod. Gamitin sa paglalarawan ang limang pandama upang maging mas malinaw at buhay ang damdamin at imaheng nais mong ipakita. Sikapin ding maipamalas ang pagwawangis at pagtutulad upang maging masining, makulay, at makahulugan ang iyong tula.

Para sa Opsiyon B: **Tulang Munti Pandamang ngiti!**

Ang gawaing **“Tulang Munti, Pandamang Ngiti!”** ay nakaangkla sa IDF dahil ito ay isang learner-centered at performance-based na gawain na humahamon sa mga mag-aaral na malikhaing mailahad

	Tingnan sa Kalakip Blg. 2B	ang kanilang damdamin, karanasan, at imahinasyon sa pamamagitan ng tula. Sa paggamit ng limang pandama, pagwawangis, at pagtutulad, aktibong nailalapat ng mga mag-aaral ang kanilang natutuhan sa masining na pagsulat, na nagpapakita ng makabuluhan at malalim na pagkatuto. Samantala, ang guro ay malayang gumawa ng sariling rubriks ng pagmamarka. **Sa gawaing ito ay binibigyan ng kalayaan ang guro na gumawa ng rubriks ng pagmamarka.** *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 2) Gawain Bilang 6*
VI. PAGTATAYANG PANGYUNIT	**Opsiyon A: Pili-pili** Panuto: Basahin at unawain ang bawat pahayag. Piliin ang tamang sagot o tukuyin ang hinihingi. 1. "Ang silid ay puno ng halimuyak ng bagong lutong tinapay at maririnig ang mahinang lagitik ng orasan." Anong dalawang pandama ang ginamit? A. Paningin at pandama B. Pang-amoy at pandinig C. Panlasa at pandama D. Paningin at pandinig	Para sa Opsiyon A: **Pili-pili** Ang gawaing **"Pili-pili"** ay nakaangkla sa IDF dahil ito ay isang assessment-based na gawain na sumusukat sa pag-unawa at pagkatuto ng mga mag-aaral tungkol sa aralin. Sa pamamagitan ng pagbasa, pagsusuri, at pagpili ng tamang sagot, aktibong nailalapat ng mga mag-aaral ang kanilang natutuhan, na nagpapakita ng organisado at makabuluhang

<table>
<tr>
<td></td>
<td>
2. Alin ang pinakamalinaw na halimbawa ng imaheng pandama (sensory imagery)?
A. Masaya ang araw ko
B. Malamig ang simoy ng hangin na dumadampi sa aking balat
C. Siya ay mabait
D. Maganda ang tanawin

3. “Ang kape ay mapait na sumasaksak sa aking dila habang inaantok pa ako.” Anong pandama ang pinakaginamit?
A. Pandama B. Panlasa C. Paningin D. Pandinig

4. Aling sitwasyon ang pinakamabisang naglalarawan ng sabayang paggamit ng 3 pandama?
A. Nakita ko ang bundok
B. Naamoy ko ang bulaklak
C. Narinig ko ang kulog, nakita ang kidlat, at naramdaman ang malamig na hangin
D. Natikman ko ang pagkain

5. “Ang kaniyang tinig ay musika na nagpapatahimik sa aking kaluluwa.” Ano ito?
A. Pagtutulad B. Pagwawangis
C. Personipikasyon D. Eksaherasyon

6. “Siya ay parang ilaw na gumagabay sa aking madilim na landas.” Ano ang gamit na tayutay?
A. Pagwawangis B. Pagtutulad
C. Paglalarawan D. Pagpapalit-tawag

7. Ano ang pagkakaiba ng pagtutulad at pagwawangis?
A. Pareho silang walang pagkakaiba
B. Ang pagtutulad ay gumagamit ng “parang/tulad ng,” ang pagwawangis ay hindi
C. Ang pagwawangis ay gumagamit ng “parang”
D. Ang pagtutulad ay mas mahirap
</td>
<td>
proseso ng pagtataya sa loob ng instructional design.

Susi sa Pagwawasto:

1. B
2. B
3. B
4. C
5. B
6. B
7. B
8. B
9. C
10. C
11. B
12. C
13. B
14. B
15. B
</td>
</tr>
</table>

8. “Ang kanyang mga mata ay bituin sa kalangitan.” Ito ay:
   A. Pagtutulad B. Pagwawangis
   C. Paglalarawan lamang D. Pang-uri

9. Alin ang hindi halimbawa ng pagwawangis?
   A. Siya ay leon sa tapang
   B. Siya ay parang leon sa tapang
   C. Siya ay hari ng kagubatan
   D. Siya ay ilaw sa madilim

10. “Ang hangin ay humahaplos sa aking balat na parang kamay ng ina.” Ano ang dominanteng tayutay?
    A. Pagwawangis lamang
    B. Pagtutulad lamang
    C. Pinagsamang personipikasyon at pagtutulad
    D. Eksaherasyon

11. Alin ang pinakaepektibong paglalarawan ng imahen?
    A. Maganda ang dagat
    B. Ang dagat ay kulay asul na salamin na kumikislap sa sikat ng araw habang umaalingawngaw ang hampas ng alon
    C. Malawak ang dagat
    D. Malalim ang dagat

12. Ano ang layunin ng paggamit ng limang pandama sa pagsulat?
    A. Magpahaba ng pangungusap
    B. Magdagdag ng tayutay
    C. Mas buhay at malinaw na mailarawan ang karanasan
    D. Magpaikli ng teksto

	13. Alin ang mas "matinding imahen"? A. Tahimik ang gabi B. Ang gabi ay tila kumakain ng liwanag habang ang hangin ay bumubulong ng mga lihim. C. Madilim ang gabi D. Malamig ang gabi 14. "Ang kaniyang tawa ay sumasayaw sa hangin at bumabalot sa buong silid." Ito ay halimbawa ng: A. Literal na paglalarawan B. Imahen gamit ang pandama at personipikasyon C. Pormal na depinisyon D. Pagsasalaysay lamang 15. Bakit mahalaga ang eksperimentasyon sa imahen sa pagsulat? A. Para maging mahaba ang talata B. Para maging malikhain at makapangyarihan ang paglalarawan C. Para gumamit ng maraming salita D. Para maging mahirap intindihin	
	Opsiyon B: Tukuyin mo! Panuto: Basahin at unawain ang bawat pahayag. Tukuyin ang hinihingi sa bawat aytem. **A. Limang Pandama (1–10)** Panuto: Tukuyin kung anong pandama ang ginamit sa bawat pangungusap. 1. Nakita ko ang makukulay na ilaw sa gabi. 2. Naamoy ko ang bagong lutong tinapay sa kusina. 3. Narinig ko ang malakas na kulog sa kalangitan. 4. Natikman ko ang matamis na mangga. 5. Naramdaman ko ang malamig na tubig sa aking kamay. 6. Ang hardin ay puno ng mababangong bulaklak. 7. Ang musika ay napakalakas sa loob ng bulwagan.	Para sa Opsiyon B: **Tukuyin Mo!** Ang gawaing **"Tukuyin mo!"** ay nakaangkla sa IDF dahil ito ay isang assessment-based na gawain na sumusukat sa antas ng pag-unawa ng mga mag-aaral sa mga konsepto ng aralin. Sa pamamagitan ng pagbasa, pagsusuri, at pagtukoy ng tamang sagot, aktibong naipapakita ng mga mag-aaral ang kanilang pagkatuto at paglalapat ng kaalaman, na mahalagang

	8. Ang balat ng pusa ay malambot at makinis. 9. Ang araw ay maliwanag na sumisikat sa silangan. 10. Ang kape ay mainit at mapait sa aking dila. **B. Pagwawangis at Pagtutulad (11–15)** Panuto: Tukuyin kung ang pangungusap ay **Pagwawangis** o **Pagtutulad**. 11. Siya ay parang bituin na nagbibigay liwanag sa aking buhay. 12. Ang kaniyang ngiti ay araw sa aking madilim na mundo. 13. Ang kaniyang tinig ay tulad ng musika sa aking pandinig. 14. Siya ay leon sa tapang sa gitna ng laban. 15. Ang buhay ay parang ilog na patuloy sa pag-agos.	bahagi ng epektibong instructional design. *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 2) Gawain Bilang 7* ***Susi sa Pagwawasto*** A. Limang Pandama 1. Paningin 2. Pang-amoy 3. Pandinig 4. Panlasa 5. Pandama 6. Pang-amoy 7. Pandinig 8. Pandama 9. Paningin 10. Panlasa B. Pagwawangis at Pagtutulad 11. Pagtutulad 12. Pagwawangis 13. Pagtutulad 14. Pagwawangis 15. Pagtutulad
VII. PAGNINILAY	(see table below)	

Gabay na Tanong	Sagot
1.Paano ko nakita ang pagkatuto ng mga mag-aaral sa malikhaing pagsulat?	
2.Anong bahagi ng malikhaing pagsulat ang nahirapan sila? Paano ito natugunan?	
3. Aling bahagi ng pagtuturo sa malikhaing pagsulat ang epektibo? Alin ang kailangang ayusin?	
4.Anong interbensiyon ang maaari kong gawin sa susunod?	

	1. Bilang ng mga mag-aaral na nakakuha ng 80% sa pagtataya. ____________________ ____________________ 2. Bilang ng mga mag-aaral na nangangailangan ng iba pang gawain para sa remediation. ____________________ ____________________ 3. Nakatutulong ba ang remediation? Bilang ng mga mag-aaral na naunawaan sa aralin. ____________________ ____________________ 4. Bilang ng mga mag-aaral na magpapatuloy sa remediation. ____________________ ____________________ 5. Alin sa mga estratehiyang pagtuturo ang nakatulong ng lubos? Paano ito nakatulong? ____________________ ____________________ 6. Anong suliranin ang aking naranasan na nasolusyunan sa tulong ng aking punongguro at superbisor? ____________________ ____________________

Asignatura	Malikhaing Pagsulat	Banghay-Aralin Bilang	3

I. LAYUNIN	
Pamantayang Pangnilalaman	*Naipamamalas ng mga mag-aaral ang kaalaman at pag-unawa sa iba't ibang bukal ng ideya at inspirasyon sa pagkatha, gayundin sa batayang kaalaman sa mga pangunahing anyo ng malikhaing pagsulat tulad ng tula at maikling kuwento, kasama ang mga elemento ng mga ito. Ipinapakita rin nila ang pag-unawa sa proseso ng palihan at sa pagsasaalang-alang sa rebisyon ng isang malikhaing proyekto.*
Pamantayan sa Pagganap	*Nakasusulat ang mga mag-aaral ng unang borador at pinal na bersiyon ng piniling malikhaing proyekto—maaaring koleksiyon ng pitong tula o isang maikling kuwentong hindi bababa sa 10 pahina—at nakapagsasagawa ng palihan nang may pagsasaalang-alang sa mga puna at mungkahi tungo sa rebisyon ng isang malikhaing proyekto.*
Mga Kasanayang Pampagkatuto	KP 5: Natutukoy ang simula, gitna, at wakas ng mga naratibo KP 6: Nakabubuo ng naratibong may tatlong pangungusap na may malinaw na simula, gitna, at wakas
II. BATAYANG SANGGUNIAN SA PAGKATUTO	Belvez, Paz M., et al. *Retorika: Mabisang Pagsasalita at Pagsulat*. 2001 ed. Quezon City: National Book Store, 2001. Accessed May 6, 2026. Google Books Canva (2026) https://www.canva.com/design/DAHI8hWWE7A/z8j4M_qLACCGBXceCZkeA/edit. Used Canva to create worksheet. Da-anoy, Angelyn. "Anekdota: Ang Pamasahe." YouTube video, 2019. YouTube. Del Castillo, Rowena U., at Vilma Mascarena-Resuma. *Hulagway 2: Panitikan at Wika sa Antas Sekondarya.* Quezon City: Instructional Coverage System Publishing, 2013. Labov, William, and Joshua Waletzky. "Narrative Analysis: Oral Versions of Personal Experience." Accessed May 6, 2026. https://benjamins.com/catalog/jnlh.7.1-4. Maestra May. "Angkop na mga Pahayag sa Simula, Gitna at Wakas ng Isang Akda | Filipino Grade 7 | Ikatlong Markahan | Kasanayang Panggramatika." YouTube video, 10:39. Posted [April 12, 2021]. YouTube. OpenAI (2026). ChatGPT (May 6 version) https://chatgpt.com/c/69fc1dfe-3ddc-8322-bea3-29c405588925. Used ChatGPT to genarate image for the activity. Salazar, Lucila A., Obdulia L. Atienza, Maria S. Ramos, at Anita R. Nazal. *Panitikang Filipino.* Quezon City: Katha Publishing, 1995. Tibordo, Sigrid F. "Facebook Post." Facebook, June 1, 2024. Facebook post. Para sa mga kalakip at dagdag na impormasyon sa ibang gawain, hanapin sa link na ito: https://drive.google.com/file/d/18_pKEKlj9BYVJWd2s8s-yPCw4Xu4ziFT/view?usp=sharing

<table>
<tr><td>III. NILALAMAN</td><td colspan="2">Mga Aralin
Pagsasanay sa Pagsasalaysay
1. Pagbabahagi ng mga Naratibo
1.1. Naratibong Biro (Narrative Jokes)
1.2. Personal na Alaala o Karanasan
2. Pagkatha ng mga Naratibo
2.1. Hakang Karanasan ng Iba (makatotohanan)
2.2. Hakang Karanasan (pantastiko)</td></tr>
<tr><td>IV. TUNGUHIN</td><td colspan="2">KP 5: Natutukoy ang simula, gitna, at wakas ng mga naratibo
KP 6: Nakabubuo ng naratibong may tatlong pangungusap na may malinaw na simula, gitna, at wakas
Hinimay na kasanayang pampagkatuto:
a. Nabibigyang-kahulugan ang iba’t ibang uri ng naratibo tulad ng naratibong biro, personal na karanasan, makatotohanan, at pantastiko
b. Natutukoy ang simula, gitna, at wakas ng naratibong biro, personal na karanasan, hakang karanasan ng iba at pantastiko
c. Nasusuri ang mga katangian at daloy ng mga pangyayari sa isang naratibo batay sa simula, gitna, at wakas
d. Nakapagsasalaysay ng isang malikhaing naratibo na maaaring makatotohanan o pantastiko gamit ang sariling karanasan o imahinasyon
e. Nakabubuo ng isang naratibong may malinaw na simula, gitna, at wakas</td></tr>
<tr><td colspan="2">V. PAMAMARAAN</td><td>TALA SA GURO</td></tr>
<tr><td></td><td>1. Paghango sa Dating Kaalaman

Opsiyon A: EmojISTORYA
Panuto: Magpapakita ang guro ng 3-5 emoji (hal. 😂🚪👻). Suriin ng mga mag-aaral kung anong kuwento ang maaaring mabuo mula sa mga ito. Matapos ay bubuo ng maikling paliwanag tungkol sa posibleng pangyayari sa likod ng mga emoji Maaaring gamiting batayan ang mga gabay na tanong:
Ano ang unang nangyari o sitwasyon?
Ano ang naging problema o pangyayari?
Paano ito natapos o ano ang kinalabasan?
At ibahagi ang kanilang sagot sa klase sa paraang malinaw at maikli.</td><td>Para sa Opsiyon A: EmojISTORYA
Ang gawaing ito ay nakaangkla sa Instructional Design Framework (IDF) sa antas ng Higher-Order Thinking Skills, partikular sa Analyzing at Creating. Sa gawaing ito, ang mga mag-aaral ay hindi lamang umuunawa ng mga emoji kundi sinusuri din nila ang posibleng kahulugan nito upang makabuo ng lohikal at magkakaugnay na naratibo. Kasabay nito, hinihikayat silang lumikha ng orihinal na kuwento mula sa mga simbolo at ayusin ito ayon sa simula, gitna, at wakas, kaya malinaw na ito ay isang gawaing nakatuon sa mas mataas na antas ng pag-iisip.
Sa aspeto naman ng 21st Century Skills, ang</td></tr>
</table>

	(Maaaring pasulat o pasalita ang pagsasagawa ng gawain.)	gawain ay nakapaloob sa *Critical Thinking* dahil kinakailangan ng mga mag-aaral na magbigay-kahulugan at bumuo ng lohikal na ugnayan ng mga pangyayari mula sa *emoji*. Nasa ilalim din ito ng *Creativity* sapagkat lumilikha sila ng sariling kuwento batay sa limitadong simbolo, na nagbibigay-daan sa pagiging malikhain at orihinal. Bukod dito, nalilinang din ang *Communication skills* dahil ibinabahagi ng mga mag-aaral ang kanilang nabuong salaysay sa klase sa malinaw at maikling paraan, maaaring pasulat o pasalita. Ang "EmojISTORYA" ay tumutugon sa *PPST 1.5.2 – Applied a range of teaching strategies to develop critical and creative thinking, as well as other higher-order thinking skills*. Tumutugon ito sa pagtamo ng hinimay na kasanayang: • *Natutukoy ang simula, gitna, at wakas ng naratibong biro at personal na karanasan.* *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 3) Gawain Bilang 1*
	Opsiyon B: 3M's (Magnilay–Makipagpares–Magbahagi) Panuto: Hayaan ang mag-aaral na maglahad ng karanasan o kuwentong narinig na nakatatawa, makakatotohanan o di kaya ay kathang-isip. Matapos ay ipares ang mga mag-aaral at ibahagi ang kanilang kuwento sa loob ng 2–3 minuto. Matapos ang pagbabahagi, sagutin ang tanong: *Sa iyong palagay, sa anong uri ng naratibo nabibilang ang iyong ibinahagi? Bakit?*	Para sa Opsiyon B: **3M's (Magnilay–Makipagpares–Magbahagi)** Ang gawaing ito ay nakaangkla sa *Communication* at *Collaboration* bilang bahagi ng *21st Century Learning Skills (4Cs).* Naituturing itong *Communication* dahil hinihikayat ang mag-aaral na malinaw at organisadong maipahayag ang sariling karanasan o kuwento sa kapareha sa loob ng 2–3 minutong pagbabahagi. Sa ganitong paraan, nalilinang ang kakayahan sa pagsasalita at epektibong

		pagpapahayag ng idea.Samantala, ito rin ay *Collaboration* dahil may pakikipag-ugnayan ang mag-aaral sa kaniyang kaklase sa pamamagitan ng pakikipagpareha. Dito, sila ay nagbabahagi, nakikinig, at maaaring magtanong o magbigay ng reaksiyon sa kuwento ng isa't isa, na nagreresulta sa mas malalim na pag-unawa at aktibong pagkatuto. Maiuugnay din ito sa indicator na: *"Applied a range of teaching strategies to develop critical and creative thinking, as well as other higher-order thinking skills (PPST 1.5.2)".* Tumutugon ito sa pagtamo ng hinimay na kasanayang: • *Nakapagsasalaysay ng isang malikhaing naratibo na maaaring makatotohanan o pantastiko gamit ang sariling karanasan o imahinasyon.* *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 3) Gawain Bilang 2*
	2. Paglalahad ng Layunin **Opsiyon A: Handa na ang Detektib!** Panuto: Ipakita ang larawan at bigyan ng oras ang mga mag-aaral na pagmasdan at suriin ito. Matapos ay hayaan ang mga mag-aaral na isipin kung ano ang ipinapahiwatig ng larawan. Pagkatapos, sagutin ang mga gabay na tanong na: *-Mahihinuha n'yo ba ang posibleng nangyari bago at matapos ang insidente sa larawan?* *-Ano kaya ang kaugnayan ng pagkakaroon ng mga pangyayari sa simula, habang at pagkatapos sa tatalakayin natin ngayong araw?*	Para sa Opsiyon A**: Handa na ang Detektib!** Ang gawaing ito ay nakaangkla *sa 21st century skills* tulad ng *critical thinking*, *communication*, at *creativity*. Nahahasa ang mapanuring pag-iisip ng mga mag-aaral sa paghinuha ng posibleng nangyari bago at matapos ang insidente sa larawan. Nalilinang din ang kanilang kakayahan sa malinaw na pagpapahayag ng idea at paggamit ng imahinasyon sa pagbubuo ng sariling interpretasyon at pag-unawa sa aralin. Tumutugon ito sa pagtamo ng hinimay na kasanayang:

	-Ano sa palagay n'yo ang matututuhan natin sa araling ito?" Ang ilang piling mag-aaral ang siyang magbabahagi ng kanilang kasagutan sa loob ng 2-3 minuto.	• *Nasusuri ang mga katangian at daloy ng mga pangyayari sa isang naratibo batay sa simula, gitna,* at wakas. *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 3) Gawain Bilang 3*
	Opsiyon B: Konek-Todo! Panuto: Ipabasa ang mga layunin at gawain na nakasulat sa magkakahiwalay na cards. Matapos ay hayaang hanapin at ipareha ang layunin sa angkop na gawain na maaaring makatulong upang ito ay maisakatuparan. Ipaliwanag nang maikli kung bakit magkaugnay ang napiling pares ng mga mag-aaral. *Tingnan sa MP_LE3_KalakipBlg. 3A*	Para sa Opsiyon B**: Konek-Todo!** Ang gawaing **Konek-Todo!** ay nakaangkla sa mahahalagang *21st Century Learning Skills* tulad ng *Critical Thinking, Communication, at Information Literacy.* Kinakailangan ng mga mag-aaral na suriin at unawain ang mga layunin at gawain upang matukoy ang tamang pares, kaya napapaunlad ang mapanuring pag-iisip. Naipakikita rin ang komunikasyon sa maikling pagpapaliwanag kung bakit magkaugnay ang kanilang sagot, habang ang pag-unawa sa nilalaman ng baraha ay nagpapalakas ng kakayahang umunawa at gumamit ng impormasyon nang wasto. Maiuugnay rin ito sa indicator na: *"Applied a range of teaching strategies to develop critical and creative thinking, as well as other higher-order thinking skills (PPST 1.5.2)".* **Susi sa pagwawasto:** • Natutukoy ang simula, gitna, at wakas ng naratibong biro at personal na karanasan. Gawain: *"Hatiin Mo, Ayusin Mo"* • Nabibigyang-kahulugan ang iba't ibang uri ng naratibo tulad ng naratibong biro, personal na karanasan, makatotohanan, at imahinatibo. Gawain: *"Uri Mo, Kilala Ko"* • Nasusuri ang mga katangian at daloy ng mga pangyayari sa isang naratibo batay sa simula, gitna, at wakas.

		Gawain: *"Daloy ng Kuwento"* • Nakapagsasalaysay ng isang malikhaing naratibo na maaaring makatotohanan o pantastiko gamit ang sariling karanasan o imahinasyon. Gawain: *"Kuwento Ko, Likha Ko"* • Nakabubuo ng isang naratibong may malinaw na simula, gitna, at wakas. Gawain: *"Buong Kuwento Challenge"*
A. Integrasyon ng Bagong Kaalaman	1. Paglalahad ng Halimbawa **Opsiyon A: Basa-Suri-Uri** Panuto: Papangkatin ng guro ang klase sa dalawa. Bawat pangkat ay may babasahin/panonoorin ang halimbawang naratibo upang suriin kung anong halimbawang ito nabibilang at bakit sa tulong ng mga gabay na tanong. Matapos ay iuulat ito sa klase. Gabay na tanong: 1. Anong damdamin o reaksiyon ang nabuo sa iyo bilang mambabasa, at paano ito naipakita sa naratibo? 2. Paano nakaiimpluwensiya ang kilos, desisyon, at pag-uugali ng mga tauhan sa pag-unlad ng kuwento? 3. Paano ipinakita ng pangunahing paksa o pangyayari ang kabuoang mensahe ng kuwento? 4. Paano nakaapekto sa mambabasa ang layunin ng naratibo—magpatawa, magbahagi ng alaala, o maglahad ng imahinasyon? 5. Paano nakatulong ang mga elementong pantastiko o di-karaniwang pangyayari sa pagiging masining at kawili-wili ng kuwento? 6. Sa iyong pagsusuri, bakit masasabing makatotohanan, hango sa karanasan, o kathang-isip ang mga pangyayari? Magbigay ng patunay mula sa teksto.	Para sa Opsiyon A: **Basa-Suri-Uri** Ang gawaing ito ay nakaangkla sa *21st Century Learning Skills (4Cs)* dahil hinihikayat nito ang *critical thinking* sa pagsusuri at pagtukoy ng uri ng naratibo, *communication* sa malinaw na pag-uulat ng sagot, *collaboration* sa pagtutulungan ng pangkat, at *creativity* sa paraan ng pagtalakay at presentasyon. Sa kabuoan, nalilinang nito ang mas malalim na pag-unawa at aktibong pagkatuto ng mga mag-aaral. Tumutugon ang gawaing ito sa *PPST 2.3.2 (Managed classroom structure to engage learners, individually or in group in meaningful exploration, discovery and hands-on activities within a range of physical learning environments).* Tumutugon din ito pagtamo ng hinimay na kasanayang: • *Nasusuri ang mga katangian at daloy ng mga pangyayari sa isang naratibo batay sa simula, gitna, at wakas.* • *Nabibigyang-kahulugan ang iba't ibang uri ng naratibo tulad ng naratibong biro, personal na karanasan, makatotohanan, at pantastiko.*

	7. Batay sa nilalaman, estilo, at paraan ng paglalahad, anong uri ng naratibo ang nabuo mo? Ipaliwanag kung bakit. *Tingnan sa MP_LE3_KalakipBlg. 3B*	
	Opsiyon B: Ayos sa Komiks! Panuto: Ipabasa at ipaunawa sa mga mag-aaral ang tatlong- frame na comic strip na walang label. Gabayan silang suriin ang pagkakasunod-sunod ng mga pangyayari sa bawat larawan upang mahinuha nila kung alin ang sa palagay nilang simula, gitna, at wakas ng kuwento. Ipasulat sa mga mag-aaral ang tamang label sa bawat kahon. Pagkatapos, ipasulat sa ibabang bahagi ang kanilang paliwanag kung bakit iyon ang kanilang naging sagot. Hikayatin silang magbigay ng malinaw, organisado, at lohikal na paliwanag na nagpapakita ng kanilang pag-unawa sa daloy ng kuwento mula sa simula hanggang sa wakas.	Para sa Opsiyon B**: Ayos sa Komiks!** Ang gawaing *Ayos sa Komiks!* ay tumutugon sa *21st Century Skills* na *Communication* at *Critical Thinking.* Naipakikita ang komunikasyon sa malinaw na pagpapaliwanag ng sagot kung bakit natukoy ang simula, gitna, at wakas ng comic strip, habang ang mapanuring pag-iisip ay naisasagawa sa pagsusuri ng wastong pagkakasunod-sunod ng mga pangyayari. Sa kabuoan, pinauunlad nito ang kakayahan ng mag-aaral na umunawa at magsuri ng daloy ng naratibo sa isang biswal na teksto. Tumutugon din ito pagtamo ng hinimay na kasanayang: • *Natutukoy ang simula, gitna, at wakas ng naratibong biro at personal na karanasan* *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 3) Gawain Bilang 4*.
	Pagsasanay sa Pagsasalaysay 1. Pagbabahagi ng mga Naratibo 1.1. Naratibong Biro (Narrative Jokes) 1.2. Personal na Alaala o Karanasan 2. Pagkatha ng mga Naratibo 2.1. Hakang Karanasan ng Iba (makatotohanan) 2.2. Hakang Karanasan (pantastiko) *Tingnan sa MP_LE3_KalakipBlg. 3C*	Sa bahagi ng pagtalakay ng bagong konsepto, tatalakayin ng guro ang Pagsasanay sa Pagsasalaysay. Maaari pang magdagdag ng input ang guro. Maaaring talakayin ang bagong konsepto sa iba't ibang kaparaanan. Ito ay maaaring sa isang laro. (Maaari ding gumamit ang guro ng ibang estratehiya na papasok sa kakayahan ng kaniyang mga mag-aaral upang maging buhay ang klase).

		Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang: • *Nabibigyang-kahulugan ang iba't ibang uri ng naratibo tulad ng naratibong biro, personal na karanasan, makatotohanan, at pantastiko.*
	3. Paglinang ng Kabihasaan **Opsiyon A: Suri't Kuwento** Panuto: Hahatiin ang klase sa 4–5 pangkat. Bawat pangkat ay bibigyan ng task card na may iba't ibang sitwasyon. Kailangang tukuyin ng grupo ang uri ng naratibo (naratibong biro, personal na karanasan, makatotohanan, o pantastiko) at bumuo ng maikling paliwanag at kuwento. **Gawain ng Pangkat:** **STEP 1: Tukuyin** Basahin at suriin ang sitwasyon at tukuyin kung anong uri ito ng naratibo. **STEP 2: Ipaliwanag** Sagutin: *Magbigay ng paliwanag sa ginawang pag-uuri ng naratibo.* **STEP 3: Ikuwento (Creative Output)** Palawakin ang sitwasyon sa pamamagitan ng 2–3 pangungusap na maikling salaysay. Maaaring sa masining na paraan gaya ng pagsasadula. **Sitwasyon** **Pangkat 1:** Isang bata ang nakakita ng lapis na kusang nagsusulat ng sagot sa kanyang notebook. Uri: ___________	Para sa Opsiyon A**: Suri't Kuwento** Nakaangkla ang gawaing ito sa *21st Century Learning Skills* dahil hinihikayat nito ang mga mag-aaral na hindi lamang sumagot, kundi mag-isip, makipagtulungan, at lumikha ng kahulugan mula sa mga sitwasyon. Una, nalilinang dito ang *critical thinking skills* dahil sinusuri ng mga mag-aaral ang bawat sitwasyon upang matukoy kung ito ay naratibong biro, personal na karanasan, makatotohanan, o pantastiko. Pangalawa, ang *communication* at *collaboration skills* ay nahahasa sa pangkatang talakayan at pag-uulat ng sagot, kung saan kailangang magbahagi ng idea at magkasundo ang grupo. Pangatlo, naipapakikita rin ang *creativity and innovation* sa pagbuo ng maikling salaysay mula sa ibinigay na sitwasyon, na nangangailangan ng imahinasyon at malikhaing pag-iisip. Sa kabuoan, ang gawain ay nagtataguyod ng aktibong pagkatuto kung saan ang mga mag-aaral ay hindi lamang tagatanggap ng impormasyon kundi aktibong tagapag-analisa at tagalikha ng kahulugan.

	Pangkat 2: Noong huling pasko, nagluto kami ng buong pamilya at sabay-sabay kaming nagdasal at nagdiwang. Uri: ___________ **Pangkat 3:** Isang estudyante ang tumakbo sa klase dahil akala niya late na siya, pero Sabado pala iyon. Uri: ___________ **Pangkat 4:** May isang lalaking nakatagpo ng pinto sa gitna ng kagubatan na patungo sa ibang mundo. Uri: ___________	Tumutugon din ito pagtamo ng hinimay na kasanayang: • *Nabibigyang-kahulugan ang iba't ibang uri ng naratibo tulad ng naratibong biro, personal na karanasan, makatotohanan, at pantastiko.*
	Opsiyon B: Salaysay na may Saysay Panuto: Magpabuo sa mga mag-aaral ng isang maikling salaysay tungkol sa isang karanasan o isang sitwasyon sa buhay na nagpapakita ng mabuting asal tulad ng katapatan, respeto o pagtulong sa kapuwa. Lagyan ng simula, gitna at wakas ang kuwentong buoin. Sa dulo, isulat ang isang aral o pagpapahalagang natutuhan mula rito. **Gabay na Tanong:** ● *Ano ang nangyari sa sitwasyon?* ● *Ano ang naging bunga o epekto ng iyong ginawa?* ● *Paano mo nasuri ang paraan ng iyong pagkilos sa sitwasyon?* ● *Anong aral o mas malalim na pag-unawa ang nabuo mula sa iyong karanasan?*	Para sa Opsiyon B**: Salaysay na may Saysay** Nakaangkla ang gawaing ito sa *21st Century Learning Skills* dahil hinihikayat nito ang mga mag-aaral na gamitin ang kanilang *critical thinking* sa pagninilay at pagpili ng makabuluhang karanasan na isasalaysay. Naipakikita rin dito ang *communication skills* sa malinaw at maayos na pagpapahayag ng idea sa anyong talata, gayundin ang *creativity and innovation* sa pagbuo ng orihinal at kawili-wiling kuwento. Sa kabuoan, nalilinang nito ang kakayahan sa pagsasalaysay habang hinuhubog ang pagkamalikhain at pag-unawa sa sariling karanasan. Tumutugon din ito pagtamo ng hinimay na kasanayang: • *Nakabubuo ng isang naratibong may malinaw na simula, gitna at wakas.* *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 3) Gawain Bilang 5*

B. Demonstrasyon ng Kaalaman at Kasanayan	1. Pagtukoy sa Praktikal na Aplikasyon **Opsiyon A: Hiraya Manawari** Panuto: Dudugtungan ng mga mag-aaral ang sumusunod na pahayag na hindi bababa sa 5-7 pangungusap: • *"Kung ako ay nakalipad sa kalawakan…"* • *"Kung may nakita akong mahiwagang bagay…".* Ipaalala ng guro na kinakailangang tiyaking ang salaysay ay may malinaw na simula, gitna, at wakas. Gamitin ang iyong imahinasyon upang makabuo ng isang malikhain at pantastikong kuwento. (Maaaring imodipika ng guro ang mga pahayag.)	Para sa Opsiyon A: **Hiraya Manawari** Ito ay nakaangkla sa *21st Century Learning Skills* dahil hinihikayat nito ang mga mag-aaral na gamitin ang kanilang *Creativity, Critical Thinking, Communication*, at *Collaboration (4Cs)* sa pagbuo ng isang malikhain at pantastikong salaysay. Naipakikita ang pagkamasining sa paggamit ng imahinasyon upang makabuo ng hindi pangkaraniwang kuwento, habang ang *critical thinking* ay naisasagawa sa pag-oorganisa ng idea upang maging may simula, gitna, at wakas ang salaysay. Tumutugon din ito pagtamo ng hinimay na kasanayang: • *Nakabubuo ng isang naratibong may malinaw na simula, gitna at wakas.* *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 3) Gawain Bilang 6.*
	Opsiyon B: Picto-Kuwento Panuto: Hayaan ang mga mag-aaral na masusing pagmasdan ang larawang ipakikita. Batay rito, bubuo ang mga mag-aaral ng isang malikhaing salaysay na naglalahad ng maaaring pangyayari bago, habang, at pagkatapos ng tagpo sa larawan. Ipasulat ang kanilang sagot sa anyong talata na may malinaw na pagkakasunod-sunod ng mga pangyayari at gumagamit ng angkop na mga salitang nagsasaad ng panahon upang maging maayos ang daloy ng iyong kuwento.	Para sa Opsiyon B: Ang **PictoKuwento** ay nakaangkla sa *21st Century Learning Skills* partikular sa *Critical Thinking Skills* at *Creativity and Innovation Skills*. Sa gawaing ito, kailangang suriin ng mga mag-aaral ang larawan, unawain ang posibleng konteksto, at bumuo ng lohikal na salaysay batay sa maaaring pangyayari bago, habang, at pagkatapos ng tagpo. Kasabay nito, nahahasa rin ang kanilang pagkamalikhain sa pagbuo ng orihinal at makabuluhang kuwento gamit ang imahinasyon at angkop na wika. Tumutugon din ito pagtamo ng hinimay na

		kasanayang: • *Nakabubuo ng isang naratibong may malinaw na simula, gitna at wakas.* • *Nasusuri ang mga katangian at daloy ng mga pangyayari sa isang naratibo batay sa simula, gitna at wakas.* *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 3) Gawain Bilang 7.*
	2. Paglalahat **Opsiyon A: Tatlo, Dalawa, Isa: Aking Natuklasan** Panuto: Sa gawaing ito, isusulat ng mga mag-aaral sa isang talata ang kanilang repleksiyon sa aralin. Ilahad ang tatlong bagay na kanilang natutuhan mula sa talakayan, magbigay ng dalawang halimbawa ng naratibo na naunawaan at ang kahulugan nito, at ipaliwanag ang isang dahilan kung bakit mahalaga ang pagsasalaysay sa pang-araw-araw na buhay. Seguraduhing malinaw, maayos ang daloy ng idea, at buo ang pangungusap sa iyong sagot.	Para sa Opsiyon A**: Tatlo, Dalawa, Isa: Aking Natuklasan** Ito ay nakaangkla sa *21st Century Learning Skills*, partikular sa *critical thinking* dahil hinihikayat nito ang pagsusuri at pagpapaliwanag ng natutuhan mula sa aralin. Kaugnay rin ito ng communication skills sapagkat isinusulat ng mag-aaral ang kaniyang idea sa malinaw at maayos na talata. Bukod dito, nalilinang din ang *creativity* sa pagbibigay ng mga halimbawa ng naratibo at sa pagbuo ng sariling repleksiyon. Tumutugon din ito sa pagtamo ng hinimay na kasanayang: • *Nabibigyang kahulugan ang iba't ibang uri ng naratibong biro, personal na karanasan, makatotohanan at pantastiko.* *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 3) Gawain Bilang 8.*
	Opsiyon B: Hinto-Sugod-Deretso! Panuto: Sa nakahandang sagutang papel, pasagutan sa mag-aaral ang gawaing tinatawag na *Hinto, Sugod at Diretso* Sa bahaging HINTO, ilalahad ang isang idea o kaalamang sa tingin ng mag-aaral ay mahalagang hindi makalimutan mula sa aralin. Sa bahaging	Para sa Opsiyon B**: Hinto–Sugod–Diretso** Ang **Hinto–Sugod–Diretso** ay tumutugon sa *21st Century Skills* na *Communication at Critical Thinking* dahil hinihikayat nito ang malinaw na pagpapahayag ng natutuhan at masusing pagninilay sa mahalagang kaalaman. Sa

	SUGOD, isusulat naman ang isang bagong natutuhan o gawain na nais nilang simulang gawin batay sa pagkatuto. Sa bahaging DIRETSO, ipapahayag ng mag-aaral ang isang gawi o kaalaman na dapat nilang ipagpatuloy dahil nakatutulong ito sa pag-unawa sa aralin.	pamamagitan nito, napalalalim ang pag-unawa ng mag-aaral at naiaangkop ang natutuhan sa makabuluhang gawain. Tumutugon din ito pagtamo ng hinimay na kasanayang: • *Nakabubuo ng isang naratibong may malinaw na simula, gitna, at wakas.* *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 3) Gawain Bilang 9.*
	3. Pagtataya **Opsiyon A: Analohiya** Panuto: Basahin at unawaing mabuti ang bawat analohiya. Piliin ang salitang bubuo sa wastong ugnayan ng mga pahayag. 1. Simula: pagpapakilala ng tauhan Gitna: ____________ A. resolusyon ng suliranin B. pagbuo ng suliranin C. wakas ng kuwento D. aral ng kuwento 2. Naratibong biro: Katatawanan Personal na alaala: ____________ a. Repleksiyon b. Pantasya c. Takot d. Paglalarawan	Para sa Opsiyon A: **Analohiya** Ang pagsusulit na nasa anyo ng analohiya ay nakaangkla sa *21st Century Learning Skills* tulad ng *critical thinking* at *communication skills.* Sa gawaing ito, nasasanay ang mga mag-aaral na magsuri at mag-ugnay ng mga konsepto tungkol sa pagsasalaysay upang makabuo ng tamang sagot. Nahahasa rin ang kanilang pag-unawa at paggamit ng wika sa malinaw at lohikal na paraan, pati na ang *higher-order thinking skills* tulad ng pagsusuri at paglalapat ng kaalaman. Nakaangkla ang gawaing ito sa *Designed, selected, organized and used diagnostic, formative and summative assessment strategies consistent with curriculum requirements. (PPST 5.1.2),* dahil ang pagsusulit na nasa anyo ng analohiya ay isang uri ng *summative assessment* na idinisenyo upang masukat ang pag-unawa ng mga mag-aaral sa konsepto ng pagsasalaysay at naratibo. Maingat na inayos at pinili ang mga tanong upang maging angkop sa layunin ng aralin at sa kasanayang dapat malinang ng mga mag-aaral, tulad ng pagsusuri, pag-uugnay ng idea, at paggamit ng kritikal na pag-iisip.

	3. Makatotohanang naratibo: Tunay na buhay Pantastikong naratibo: ___________ a. Kultura b. Kasaysayan c. Imahinasyon d. Tradisyon 4. Personal na naratibo: sariling karanasan Hakang karanasan: ___________ A. totoong balita B. likhang-isip na kuwento C. paglalarawan ng lugar D. pormal na sanaysay 5. Naratibo: pagkukuwento Deskriptibo: ___________ A. pangangatwiran B. paglalarawan C. pakikipagtalo D. pagbibigay-utos	**Susi sa pagwawasto:** 1. b. Pagbuo ng Suliranin 2. a. Repleksiyon 3. c. Imahinasyon 4. b. Likhang-isip na kuwento 5. b. Paglalarawan
	Opsiyon B: Pagtatapat-tapat Panuto: Tukuyin sa Hanay B ang kahulugan ng mga salitang nasa Hanay A. **HANAY A** 1. Simula 2. Naratibong biro 3. Personal na naratibo 4. Pantastikong naratibo 5. Wakas **HANAY B** A. Kuwento na may layuning magpatawa at may punchline o “twist.” B. Bahagi ng kuwento kung saan ipinapakilala ang tauhan at tagpuan C. Kuwentong batay sa sariling karanasan ng isang	Para sa Opsiyon B**: Pagtatapat-tapat** Ang pagtatapat-tapat na pagsusulit tungkol sa pagsasalaysay ay nakaangkla sa *21st Century Learning Skills* partikular sa *Critical Thinking Skills*, dahil hinihikayat nito ang mga mag-aaral na magsuri at mag-ugnay ng mga konsepto upang matukoy ang tamang sagot. Naipakikita rin dito ang *Communication Skills* dahil ginagamit ng mga mag-aaral ang kanilang pag-unawa sa wika at mga terminolohiyang pampanitikan upang makabuo ng tamang pagtutugma. Bukod dito, nasasaklaw rin nito ang *Information Literacy* sapagkat kinakailangan nilang unawain at bigyang-kahulugan ang mga konseptong nakapaloob sa aralin ng pagsasalaysay.

	tao D. Bahagi ng kuwento kung saan nalulutas ang suliranin E. Kuwentong gumagamit ng imahinasyon at hindi pangkaraniwang pangyayari	Tumutugon ang pagsusulit na ito sa *Designed, selected, organized and used diagnostic, formative and summative assessment strategies consistent with curriculum requirements. (PPST 5.1.2),* **Susi sa Pagwawasto:** 1-B 2-A 3-C 4-E 5-D
	1. Karagdagang Gawain **Opsiyon A**: **Habi-Kuwento ng Pangkat** Panuto: Papangkatin ang klase sa 4–5 miyembro bawat grupo upang makabuo ng isang salaysay. Ang bawat pangkat ay bibigyan ng sitwasyon. Ang unang kasapi ang magsusulat ng simula, ang susunod na kasapi ang magpapatuloy sa gitna, at ang huling kasapi ang bubuo ng wakas ng kuwento. Sa pagbuo ng salaysay, kailangang tiyakin na magkakaugnay ang mga pangyayari at malinaw ang daloy ng simula, gitna, at wakas. Matapos mabuo ang kuwento, iuulat o babasahin ng bawat pangkat sa klase sa paraang malikhain at kawili-wili. Posibleng sitwasyon ng kuwento: • *Hindi ko akalaing sa simpleng pagpasok ko sa paaralan ay magbabago na pala ang buong buhay ko.* • *Tahimik ang gabi nang biglang may kumatok sa aming pinto.* • *Noong bata pa ako, madalas akong magtago sa likod ng lumang puno sa aming bakuran.”*	Para sa Opsiyon A**:** Habi-Kuwento ng Pangkat Ang gawaing **Habi-Kuwento ng Pangkat** ay tumutugon sa mga *pangunahing 21st Century Skills* tulad ng *Communication*, *Collaboration*, *Creativity*, at *Critical Thinking*. Naipapakita ang komunikasyon sa pamamagitan ng malinaw na pagpapahayag at pakikinig ng bawat kasapi, habang ang kolaborasyon ay nalilinang sa sama-samang pagbuo ng iisang salaysay. Naipakikita naman ang pagkamalikhain sa pagpapatuloy ng kuwento gamit ang imahinasyon, at ang mapanuring pag-iisip sa pagtiyak na magkakaugnay at lohikal ang daloy ng simula, gitna, at wakas ng salaysay. Tumutugon din ito pagtamo ng hinimay na kasanayang: • *Nakabubuo ng isang naratibong may malinaw na simula, gitna at wakas.*

	• *Sa unang pagkakataon, nakita kong lumiwanag ang kalangitan sa kakaibang kulay na bughaw.* *Tingnan sa MP_LE3_KalakipBlg. 3D*	
	Opsiyon B: Paikutin ang Kuwento! Panuto: Bubuo ng limang pangkat ang klase. Bawat pangkat ay iikot sa "Naratibo Roulette" na may nakalagay na iba't ibang uri ng naratibo (naratibong biro, personal na karanasan, makatotohanan, at pantastiko). Kapag natapat sa isang uri, bubunot ang pangkat ng isang sitwasyon o larawan at agad silang bubuo ng maikling salaysay na may malinaw na **simula, gitna, at wakas**. **Mga Hakbang ng Gawain:** 1. **Ikot-Uri** – Iikutin ang roleta upang malaman ang uri ng naratibo. 2. **Bunot-Sitwasyon** – Bubunot ng larawan o sitwasyon ang pangkat. 3. **Gawa-Kwento** – Sa loob ng 3–5 minuto, bubuo ng maikling salaysay. 4. **Kuwento-Relay** – Isasalaysay ng kinatawan ng pangkat ang kanilang nabuong kuwento sa malikhaing paraan (maaaring may acting o expression). 5. **Hula ng Klase** – Huhulaan ng klase kung anong uri ng naratibo ang ipinakita.	Para sa Opsiyon B**: Paikutin ang Kuwento!** Nakaangkla ang gawain na ito *sa 21st Century Learning Skills* dahil nahahasa rito ang *critical thinking, communication, collaboration, at creativity skills* ng mga mag-aaral. Sa pamamagitan ng pangkatang pagsusuri at pagbuo ng kuwento, natututuhan nilang magbahagi ng idea, makipagtulungan, at lumikha ng malikhaing naratibo gamit ang kanilang imahinasyon at pag-unawa sa aralin. Tumutugon din ito pagtamo ng hinimay na kasanayang: • *Nakapagsasalaysay ng isang malikhaing naratibo na maaaring makatotohanan o pantastiko gamit ang sariling karanasan o imahinasyon.*
VI. PAGTATAYANG PANGYUNIT	**Opsiyon A: Obhetibong Pagtataya** Panuto: Basahin at unawaing mabuti ang bawat tanong. Piliin ang titik ng tamang sagot. 1.Ano ang pangunahing layunin ng pagsasalaysay? A. Manghikayat B. Magpaliwanag C. Magbigay ng panuto D. Maglahad ng pangyayari	Para sa Opsiyon A**: Obhetibong Pagtataya** Ang Obhetibong Pagtataya ay pangunahing sumusukat sa *critical thinking skills* dahil kinakailangan ng mga mag-aaral na umunawa, magsuri, at pumili ng tamang sagot mula sa mga pagpipilian. Nalinang din dito *ang information literacy* sapagkat kailangan nilang maunawaan ang tanong at ang konseptong pinag-aaralan upang makapagbigay ng tamang sagot.

	2.Alin ang tamang pagkakasunod-sunod ng estruktura ng naratibo? A. Simula–Gitna–Wakas B. Simula–Wakas–Gitna C. Gitna–Wakas–Simula D. Wakas–Gitna–Simula 3.Ano ang tawag sa bahagi ng kuwento kung saan ipinakikilala ang tauhan at tagpuan? A. Kasukdulan B. Simula C. Suliranin D. Wakas 4.Alin sa sumusunod ang halimbawa ng personal na naratibo? A. Balita B. Talumpati C. Talaan ng impormasyon D. Kuwento tungkol sa sariling karanasan 5.Ano ang layunin ng naratibong biro? A. Maglahad ng panuto B. Manghikayat ng mambabasa C. Magpatawa gamit ang organisadong kuwento D. Magbigay ng mahahalagang impormasyon sa mambabasa 6.Alin sa sumusunod ang mahalagang katangian ng isang mahusay na naratibo? A. Mahabang pamagat B. Malinaw na daloy ng pangyayari C. May gintuang aral na mapupulot D.Maraming tauhan, tagpuan at banghay	***Susi sa Pagwawasto*** 1. D 2. A 3. B 4. D 5. C 6. B 7. D 8. B 9. B 10. B 11. C 12. C 13. A 14. C 15. B

	7.Ano ang pagkakatulad ng makatotohanan at pantastikong naratibo? A. Parehong walang tauhan B. Parehong walang kuwento C. Parehong pawang katotohanan lamang D. Parehong gumagamit ng estruktura ng naratibo 8. Ayon sa kaniya, ginagamit ng tao ang naratibo upang maunawaan ang sarili at mundo? A. Aristotle B. Jerome Bruner C. William Labov D. Mieke Bal 9.Alin sa sumusunod ang halimbawa ng pantastikong naratibo? A. Talambuhay B. Kuwento ng batang may mahiwagang kapangyarihan C. Balitang pangkalusugan D. Kuwento tungkol sa paaralan 10.Bakit mahalaga ang simula, gitna, at wakas sa pagsasalaysay? A. Upang humaba ang kuwento B. Upang maging malinaw ang daloy ng pangyayari C. Upang dumami ang tauhan D. Upang maging nakakatawa ang kuwento 11.Ano ang pangunahing paksa ng personal na naratibo? A. Datos B. Panuto C. Sariling karanasan D. Balitang pandaigdig	

	12.Alin sa sumusunod ang nagpapakita ng malikhaing pagsasalaysay? A. Paglilista ng pangalan B. Pagbibigay ng depinisyon C. Pagkukuwento gamit ang imahinasyon D. Pagbasa ng mga datos 13.Ano ang maaaring maging epekto ng malinaw na pagsasalaysay? A. Mas nauunawaan ang mensahe ng kuwento B. Nawawala ang paksa C. Nalilito ang mambabasa D. Nagiging maikli ang kuwento 14.Ano ang pokus ng pantastikong naratibo? A. Tunay na pangyayari sa buhay B. Lohikal na argumento C. Imahinasyon at hindi pangkaraniwang mundo D. Balita at impormasyon 15.Bakit mahalaga ang paggamit ng wastong wika sa pagsasalaysay? A. Upang humaba ang kuwento B. Upang maging malinaw at epektibo ang pagpapahayag C. Upang dumami ang tauhan D. Upang maging komplikado ang kuwento	
	Opsiyon B: Basahin, Unawain at Sagutin Panuto: Basahin at unawain ang sitwasyong nakalahad. Pagkatapos ay sagutin ang mga nakahandang gabay na tanong sa loob ng 4–6 na pangungusap.	Para sa Opsiyon B**: Basahin, Unawain at Sagutin** Ang sitwasyong ito ay nagpapakita ng *critical thinking skills* dahil hinihikayat ang mag-aaral na pagnilayan ang isang karanasan at maunawaan ang kahalagahan ng tamang asal at pagtugon sa sitwasyon. Nakaangkla rin ito sa *communication skills* dahil isinasalaysay niya ang pangyayari sa

	Sitwasyon: Isang mag-aaral ang nagsalaysay tungkol sa kanyang hindi malilimutang karanasan sa loob ng paaralan. Habang siya ay naglalakad papunta sa harapan ng silid-aralan upang magsumite ng kanyang gawain, hindi niya napansin ang basang bahagi ng sahig kaya siya ay nadulas at napaupo sa harap ng kanyang mga kaklase. Dahil sa biglaang pangyayari, maraming kaklase ang napatawa at may ilan pang napabulalas nang malakas na tawa. Labis niyang ikinahiya ang nangyari kaya't yumuko na lamang siya at halos ayaw nang tumayo dahil sa hiya at kaba na kanyang naramdaman. Subalit matapos ang ilang sandali, napansin niyang may ilang kaklase na agad lumapit upang tulungan siyang makatayo. Tinanong nila kung siya ba ay nasaktan at tinulungan siyang pulutin ang kanyang mga nahulog na gamit. Ang ilan sa kanila ay humingi rin ng paumanhin dahil sa kanilang naging pagtawa. Dahil dito, unti-unting nawala ang kanyang hiya at napalitan ito ng pasasalamat sa ipinakitang malasakit ng kanyang mga kaklase. *Gabay na Tanong:* 1. Suriin kung paano nakaapekto ang mga pangyayari sa damdamin at kilos ng tauhan. 2. Ipaliwanag kung paano nakatulong ang estrukturang simula–gitna–wakas sa pag-unawa ng kuwento. 3. Ano ang maaaring mas malalim na aral ng kuwento para sa mga mag-aaral?	malinaw at organisadong paraan. Bukod dito, may kaugnayan din ito sa *social and emotional skills o character development,* dahil ipinapakita ang pag-unawa sa damdamin ng iba, pakikiramay, at pagtulong sa kapwa.
VII. PAGNINILAY		

Gabay na Tanong	Sagot
1. Ano ang mga bahagi ng aralin na naging epektibo sa pagkatuto ng mga mag-aaral?	
2. Aling gawain ang mas nakahikayat sa mga mag-aaral? Bakit?	
3. Ano ang maaaring idagdag o baguhin sa mga gawain upang mas maging makabuluhan ang pagkatuto?	
4. Anong estratehiya sa pagtuturo ang maaari pang gamitin upang mas mapaunlad ang kritikal na pag-iisip ng mga mag-aaral?	

1. Bilang ng mga mag-aaral na nakakuha ng 80% sa pagtataya.
   ____
2. Bilang ng mga mag-aaral na nangangailangan ng iba pang gawain para sa remediation.
   ____
3. Nakatutulong ba ang remediation? Bilang ng mga mag-aaral na nakauunawa sa aralin.
   ____
4. Bilang ng mga mag-aaral na magpapatuloy sa remediation.
   ____
5. Anong suliranin ang aking naranasan na nasolusyunan sa tulong ng aking punongguro at superbisor?
   ____

Asignatura	Malikhaing Pagsulat	Banghay-Aralin Bilang	4

I. LAYUNIN	
Pamantayang Pangnilalaman	*Naipamamalas ng mga mag-aaral ang kaalaman at pag-unawa sa iba't ibang bukal ng ideya at inspirasyon sa pagkatha, gayundin sa batayang kaalaman sa mga pangunahing anyo ng malikhaing pagsulat tulad ng tula at maikling kuwento, kasama ang mga elemento ng mga ito. Ipinapakita rin nila ang pag-unawa sa proseso ng palihan at sa pagsasaalang-alang sa rebisyon ng isang malikhaing proyekto*
Pamantayan sa Pagganap	*Nakasusulat ang mga mag-aaral ng unang borador at pinal na bersiyon ng piniling malikhaing proyekto—maaaring koleksiyon ng pitong tula o isang maikling kuwentong hindi bababa sa 10 pahina—at nakapagsasagawa ng palihan nang may pagsasaalang-alang sa mga puna at mungkahi tungo sa rebisyon ng isang malikhaing proyekto.*
Mga Kasanayang Pampagkatuto	Sa puntong ito, ang mga mag-aaral ay inaasahang bihasa na sa sumusunod na kasanayang pampagkatuto: KP 7 Nagagamit ang mga pamilyar na salaysay sa paghubog ng mga bagong tauhan
II. BATAYANG SANGGUNIAN SA PAGKATUTO	EIKIPUB. (2022). *Identifying Greek mythological characters in Philippine mythology using archetypal theory. Journal of Cultural and Performing Arts Studies.* https://journals.eikipub.com/index.php/jcpas/article/download/407/306/1370 Grokipedia. (2026). *Philippine folk literature*. https://grokipedia.com/page/Philippine_folk_literature IISJOA. (2022, July). *Animals as moral characters in Aesop's fables and Philippine literature. International Journal of Social Sciences: Open Access, 5*(3). https://iisjoa.org/sites/default/files/iisjoa/July%202022/22.pdf Kagawaran ng Edukasyon ng Pilipinas. (2016, Mayo). *K to 12 senior high school—HUMSS strand: Creative writing/Malikhaing pagsulat curriculum guide*. Department of Education. https://www.scribd.com/doc/309783468/HUMSS-Creative-Writing-CG-1 Kagawaran ng Edukasyon ng Pilipinas. (2020). *Filipino 7, ikatlong markahan, modyul 5: Katangian at elemento ng mito, alamat, maikling kuwento*. Department of Education. https://www.studocu.com/ph/document/notre-dame-of-kidapawan-college/bs-pharmacy/filipino-7-q3-m5 Katipunan: Journal ng mga Pag-aaral sa Wika, Panitikan, Sining at Kulturang Filipino. (n.d.). *Ateneo de Manila University*. https://archium.ateneo.edu/katipunan/ Lumbera, B., & Lumbera, C. N. (Eds.). (1997). *Philippine literature: A history and anthology*. Anvil Publishing. https://archive.org/details/philippinelitera0000unse MasterClass. (2022, August 31). *Writing 101: Protagonist vs. antagonist characters*. https://www.masterclass.com/articles/writing-101-protagonist-vs-antagonist-characters

	Pagsusuring kritikal sa mga alamat ng ikatlong distrito ng Bohol: Mungkahing disenyo ng aralin. (2024). *UB Advancing Filipino Research Journal, 2*(1), 1–15. https://uburc.ph/index.php/afrj/article/view/204 *Pagsusuring pangnilalaman ng nobelang El Filibusterismo: Mungkahing gabay ng pagtuturo*. (2024). *UB Advancing Filipino Research Journal, 2*(1). https://www.researchgate.net/publication/389014707 PMC/NCBI. (2025). *The science of story characters: A neuroimaging perspective on antagonists in narrative engagement*. https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC12127336/ Reedsy Blog. (2025). *Protagonist vs. antagonist*. https://blog.reedsy.com/protagonist-and-antagonist/ Wikipedia contributors. (2026, April). *Anthropomorphism*. In *Wikipedia, The Free Encyclopedia*. https://en.wikipedia.org/wiki/Anthropomorphism Yodisphere. (2023, March 9). *Indigenous literature in the Philippines: Traditions and transformations*. https://www.yodisphere.com/2023/03/indigenous-literature-in-philippines.html *Para sa mga kalakip at dagdag na impormasyon sa ibang gawain, hanapin sa link na ito: https://drive.google.com/file/d/19JaXFJ7ikmNai_4gfxxZUlLEEFfxLtl7/view?usp=sharing*
III. NILALAMAN	**Mga Aralin** **A. Pagsasanay sa Pagbuo ng Tauhan** 1. Pagbibigay ng Modernong Katangian sa Tauhan mula sa mga Mito at/o Alamat 2. Paglalaro/ Pagpapalit ng mga Tauhan 2.1. Bida at Kontrabida 2.2. Bagay o Hayop Bilang Tauhan
IV. TUNGUHIN	**Sa pagtatapos ng mga gawain, ang mga mag-aaral ay inaasahang:** 1. Natutukoy ang mahahalagang katangian, gampanin, at representasyon ng mga tauhan sa mga pamilyar na salaysay (hal. mito at alamat) 2. Naipaliliwanag ang ugnayan ng katangian, tungkulin, at simbolikong kahulugan ng mga tauhan sa pamilyar na salaysay bilang batayan ng paglikha ng panibagong tauhan 3. Nasusuri ang mga katangian at papel ng tauhan upang matukoy ang angkop na pagbabago, adaptasyon, o transposisyon (hal. bida, kontrabida, o di-karaniwang representasyon tulad ng bagay o hayop bilang tauhan) 4. Nakabubuo ng bagong tauhan na hango sa mga pamilyar na salaysay sa pamamagitan ng malikhaing pag-aangkop, modernisasyon, o pagpapalit ng tungkulin (bida, kontrabida, bagay, o hayop bilang tauhan)

V. PAMAMARAAN		TALA SA GURO
A. **Aktwalisasyon ng Dating Kaalaman**	1. Paghango sa Dating Kaalaman **Opsiyon A: Myth-taken Identity** Panuto: Pakinggang mabuti ang pahiwatig na babanggitin ng guro at tukuyin kung sino ang tauhang inilalarawan mula sa mito at alamat. Isulat ang iyong sagot sa papel. Kung hindi pa malinaw ang sagot, maghintay ng karagdagang pahiwatig at ulitin ang proseso hanggang sa mahulaan ang tamang tauhan. Pagkatapos, maging handa na ipaliwanag ang batayan ng iyong sagot. May laya ang guro na palitan ang mga tauhan sa mito at alamat. *Tingnan sa MP_LE4_Kalakip Blg. 4A*	Para sa Opsiyon A:**Myth-taken Identity** Ang gawaing **“Myth-taken Identity”** ay nakapagpapalago ng **21st century skills** tulad ng **critical thinking, communication, at information literacy**. Sa pagsusuri ng mga pahiwatig upang matukoy ang tauhan mula sa mito at alamat, nahuhubog ang kakayahan ng mga mag-aaral sa pangangatuwiran, pagbibigay-kahulugan, at paggamit ng dating kaalaman upang makabuo ng wastong sagot. Nalilinang din ang kanilang kasanayan sa pagpapaliwanag ng batayan ng kanilang sagot. Nakaangkla ito sa **ADDIE Model**: **Analysis** (pagtukoy sa pangangailangan sa pag-unawa sa tauhan at mito), **Design at Development** (pagbuo ng mga pahiwatig), **Implementation** (aktuwal na paghula at pagpapaliwanag ng sagot), at **Evaluation** (pagtataya sa katumpakan at lohika ng paliwanag). Sa **COT**, tumutugon ito sa *Indicator 1.5.2 – Uses strategies that develop critical and creative thinking skills* at *Indicator 1.4.2 – Develops learners' literacy skills***,** dahil pinauunlad nito ang pagsusuri, pag-unawa, at pagbibigay-katwiran batay sa impormasyong napakinggan at nabasa. Tumutugon ito sa pagtamo ng hinimay na kasanayang: • *Natutukoy ang mahahalagang katangian, gampanin, at representasyon ng mga tauhan sa mga pamilyar na salaysay (hal. mito at alamat).*

		Tamang Sagot: 1. Daragang Magayon 2. Prinsesa Urduja 3. Maganda 4. Maria Makiling 5. Tiyanak *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 4) Gawain Bilang 1*
	Opsiyon B: MYTHstation Panuto: Hahatiin ng guro ang klase sa limang (5) pangkat. Bawat pangkat ay maglilibot sa iba't ibang estasyon na may nakatalagang tauhan mula sa mito, at alamat na may kalakip na mga pahiwatig. Sa bawat estasyon, susuriin ng mga mag-aaral ang katangian at papel ng tauhan batay sa mga pahiwatig. Mula rito, inaasahan na makabubuo ang bawat pangkat ng **5–7 "What if" na tanong** na nagpapakita ng mga posibilidad ng pagbabago, adaptasyon, o transposisyon ng tauhan bilang paghahanda sa paglikha ng bagong tauhan. Pagkatapos, maging handa na ipaliwanag ang batayan ng iyong sagot. *Tingnan sa MP_LE4_Kalakip Blg. 4B*	Para sa Opsiyon B: **MYTHstation** Ang gawaing **"MYTHstation"** ay nakapagpapalago ng **21st century skills** tulad ng **critical thinking, collaboration, communication, creativity, at information literacy**. Sa pagsusuri ng tauhan mula sa mito at alamat gamit ang mga pahiwatig, nahuhubog ang kritikal na pag-unawa sa teksto, habang ang pagbuo ng *"What if" questions* ay nagpapalawak ng imahinasyon at kakayahang lumikha ng alternatibong sitwasyon o perspektiba. Sa pangkatang gawain, naipamamalas din ang kooperasyon at malinaw na komunikasyon sa pagbuo at pagpapaliwanag ng idea. Nakaangkla ito sa **ADDIE Model**: **Analysis** (pagtukoy sa pangangailangan sa mas malalim na pag-unawa sa tauhan at mito), **Design at Development** (paglikha ng station-based na may pahiwatig), **Implementation** (rotational station activity at pagbuo ng "What if" questions), at **Evaluation** (pagtataya sa lalim ng pagsusuri at lohikal na paliwanag ng sagot ng bawat pangkat). Sa **COT**, tumutugon ito sa *Indicator 1.5.2 – Uses strategies that develop critical and creative thinking skills* dahil hinihikayat nito ang pagsusuri,

		pagbuo ng alternatibong idea, at malikhaing pag-iisip. Nakaangkla rin ito sa *Indicator 1.6.2 – Manages classroom structure to engage learners actively*, sapagkat gumagamit ito ng station rotation at collaborative group work na nagpapataas ng aktibong partisipasyon at interaksiyon ng mga mag-aaral. Tumutugon ito sa pagtamo ng hinimay na kasanayang: • *Nasusuri ang mga katangian at papel ng tauhan upang matukoy ang angkop na pagbabago, adaptasyon, o transposisyon (hal. bida, kontrabida, o di-karaniwang representasyon tulad ng bagay o hayop bilang tauhan).* **Mga Posibleng "What if" na mabubuo** **1.** Paano kung si Daragang Magayon ay nabuhay sa makabagong panahon at tumangging magpakasal upang unahin ang kaniyang pangarap at kalayaan? **2.** Ano ang mangyayari kung si Prinsesa Urduja ay isang pinuno ng bansa sa kasalukuyan at kailangang harapin ang diskriminasyon laban sa kababaihan? **3.** Paano kung si Maganda ay hindi lamang simbolo ng kagandahan kundi isa ring matapang na mandirigma at tagapagtanggol ng pamayanan? **4.** Ano ang mangyayari kung ang Tiyanak ay isa palang batang nilalang na naghahanap lamang ng pagmamahal at pagkalinga?

		5. Paano kung si Maria Makiling ay isang *environmental activist* na gumagamit ng social media upang protektahan ang kalikasan? May laya ang guro na palitan ang mga tauhan sa mito at alamat.
	2. Paglalahad ng Layunin **Opsiyon A: TauhanShift** **Mga Hakbang sa Gawain** 1. Pumili ng **dalawang tauhan** mula sa magkaibang mito o alamat (hal. isa mula sa Griyegong mitolohiya, isa mula sa alamat sa Pilipinas). Isulat ang pangalan, pinagmulan, at pangunahing katangian ng bawat isa. 2. Tukuyin ang **tungkulin o katangian na ipagpapalit** — hal. ang bida ay magiging kontrabida, ang may kapangyarihan ay magiging walang lakas, o ang bayani ay magiging isang ordinaryong tao. Gamitin ang "Paano kung..." bilang panimula ng pag-iisip. 3. Sumulat ng **maikling talata o eksena** (1-2 talata) na naglalarawan sa bagong sitwasyon. Isama ang saloobin, diyalogo, at kilos ng tauhan upang ipakita kung paano nagbago ang kanilang papel. 4. **Ibahagi ang akda** sa klase at ipaliwanag kung bakit pinili ang naturang pagpapalit ng tungkulin at kung ano ang ipinahayag nito tungkol sa mga tema ng mito at alamat. *Tingnan sa MP_LE4_Kalakip Blg. 4C*	Para sa Opsiyon A: **TauhanShift** Ang gawaing **"TauhanShift"** ay nakapagpapalago ng **21st century skills** tulad ng **critical thinking, creativity, collaboration, communication, at information literacy**. Sa pagpili ng dalawang tauhan mula sa magkaibang mito o alamat at pagpapalit ng kanilang tungkulin gamit ang "Paano kung…", nahuhubog ang kakayahan ng mga mag-aaral sa pagsusuri ng katangian ng tauhan, pagbuo ng alternatibong sitwasyon, at malikhaing paglikha ng bagong naratibo. Nalilinang din ang komunikasyon at kolaborasyon sa pagbabahagi at pagpapaliwanag ng ginawang akda sa klase. Nakaangkla ito sa **ADDIE Model**: **Analysis** (pangangailangan sa mas malalim na pag-unawa sa tauhan at tema ng mito/alamat), **Design at Development** (pagbuo ng hakbang at panuto sa character swapping activity), **Implementation** (aktuwal na pagsulat ng bagong eksena o talata), at **Evaluation** (pagtataya sa paliwanag, lohika, at pagiging malikhain ng awtput ng mag-aaral). Sa **COT**, tumutugon ito sa *Indicator 1.5.2 – Uses strategies that develop critical and creative thinking skills* dahil hinihikayat nito ang paglikha, pag-aanalisa, at pagre-reinterpret ng tauhan at sitwasyon, at sa *Indicator 1.4.2 – Develops learners' literacy skills*, dahil pinauunlad nito ang

		kasanayan sa malikhaing pagsulat, pagbuo ng naratibo, at malinaw na pagpapahayag ng idea. Tumutugon ito sa pagtamo ng hinimay na kasanayang: • *Nakabubuo ng bagong tauhan na hango sa mga pamilyar na salaysay sa pamamagitan ng malikhaing pag-aangkop, modernisasyon, o pagpapalit ng tungkulin (bida, kontrabida, bagay, o hayop bilang tauhan).* *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 4) Gawain Bilang 2*
	Opsiyon B: Myth Me a Job Panuto: Maglalahad ang guro ng mga pangalan ng iba't ibang tauhan mula sa mito at alamat. Para sa bawat tauhan, pag-iisipan ng mga mag-aaral kung **anong trabaho o propesyon ang maaari nilang aplayan kung sila ay nabubuhay sa kasalukuyang panahon**. Iuugnay ng mga mag-aaral ang sagot sa katangian, kapangyarihan, at gampanin ng tauhan sa kaniyang orihinal na salaysay. Matapos marinig ang bawat tauhan, ibabahagi sa klase ang mga sagot at ipaliliwanag ang dahilan ng napiling trabaho. *Tingnan sa MP_LE4_Kalakip Blg. 4D*	Para sa Opsiyon B: **Myth Me a Job** Ang gawaing **"Myth Me a Job"** ay nakapagpapalago ng **21st century skills** tulad ng **critical thinking, communication, creativity, information literacy, at flexibility** sa pamamagitan ng pag-uugnay ng katangian ng tauhan mula sa mito at alamat sa angkop na propesyon sa kasalukuyan, kasama ang pagbibigay-katuwiran sa napiling sagot. Nakaangkla ito sa **ADDIE Model**: **Analysis** (pangangailangan sa pag-unawa at paglalapat ng konsepto), **Design at Development** (paghahanda ng mga tauhan), **Implementation** (pagbibigay at talakayan ng trabaho para sa tauhan), at **Evaluation** (pagtataya sa lohika ng paliwanag). Sa **COT**, tumutugon ito sa ***Indicator 1.5.2*** *(critical at creative thinking skills)* at ***Indicator 1.4.2*** *(literacy skills),* dahil hinihikayat nito ang analisis, paglalapat, at malinaw na pagpapaliwanag ng idea.

		Tumutugon ito sa pagtamo ng hinimay na kasanayang: • *Naipaliliwanag ang ugnayan ng katangian, tungkulin, at simbolikong kahulugan ng mga tauhan sa pamilyar na salaysay bilang batayan ng paglikha ng panibagong tauhan.* **Mga Posibleng Sagot** 1. **Prinsesa Urduja** – *Military General / Police Chief / Women Empowerment Leader* Kilala siya bilang mandirigmang pinuno, kaya angkop ang liderato at seguridad na propesyon. 2. **Daragang Magayon** – *Tourism Ambassador / Influencer / Cultural Icon Model* Dahil sa kanyang kagandahan at simbolismo, maaaring iugnay sa representasyon ng kultura at turismo. 3. **Bantugan** – *Diplomat / Peace Negotiator / National Hero Figure* Dahil sa kanyang dangal at kabayanihan, angkop siya sa pagbuo ng kapayapaan at representasyon ng bayan. 4. **Kapre** – *Security Guard / Construction Supervisor / Urban Myth Tour Guide* Dahil sa laki at presensiya, maaaring iugnay sa proteksiyon o *physical environment roles*. 5. **Tiyanak** – *Psychologist / Child Care Worker / Social Welfare Advocate* Dahil kaugnay siya ng mga bata, maaaring i-reimagine bilang tauhang tumutulong sa child welfare. May laya ang guro na palitan ang mga tauhan sa mito at alamat.

Integrasyon ng Bagong Kaalaman	1. Paglalahad ng Halimbawa **Opsiyon A: Kuwentong Upgrade** Panuto: Bibigyan kayo ng guro ng isang mito o alamat na inyong babasahin at susuriin. Batay dito, lumikha ng isang bagong tauhan na hindi matatagpuan sa orihinal na kuwento. Bilang isang manunulat, isipin kung paano siya magiging bahagi ng salaysay at kung paano niya mababago o mapayayaman ang daloy ng kuwento. Isulat ang pangalan ng bagong tauhan, ang kanyang katangian, kakayahan, gampanin sa kuwento, relasyon sa iba pang tauhan, at kahalagahan niya sa kabuoang tema ng mito o alamat. Ipaliwanag din kung bakit siya mahalagang maidagdag sa kuwento at paano niya higit na mapalalalim ang mensahe nito. May laya ang guro na palitan ang mito at alamat. *Tingnan sa MP_LE4_Kalakip Blg. 4E*	Para sa Opsiyon A: **Kuwentong Upgrade** Ang gawaing **"Kuwentong Upgrade"** ay nakapagpapalago ng **21st century skills** tulad ng **critical thinking, creativity, communication, collaboration, at information literacy** sa pamamagitan ng paglikha ng bagong tauhan mula sa mito o alamat at pagtalakay sa kanyang papel at kahalagahan sa salaysay. Nakaangkla ito sa **ADDIE Model**: **Analysis** (pangangailangan sa pag-unawa ng tauhan at tema), **Design at Development** (gabay sa pagbuo ng bagong tauhan), **Implementation** (pagsulat at pagpasok ng tauhan sa kuwento), at **Evaluation** (pagtataya sa lohika at kabuluhan ng awtput). Sa **COT**, tumutugon ito sa ***Indicator 1.5.2*** *(critical at creative thinking skills)* at ***Indicator 1.4.2*** *(literacy skills development)* dahil nakatuon ito sa malikhaing paglikha, pagsusuri, at malinaw na pagpapahayag ng idea. Tumutugon ito sa pagtamo ng hinimay na kasanayang: • *Nakabubuo ng bagong tauhan na hango sa mga pamilyar na salaysay sa pamamagitan ng malikhaing pag-aangkop, modernisasyon, o pagpapalit ng tungkulin (bida, kontrabida, bagay, o hayop bilang tauhan).*
	Opsiyon B: Same Story, Different Glory Panuto: Maglalahad ang guro ng iba't ibang tauhan mula sa mito at alamat, kasama ang kanilang **kahinaan** at **kinahinatnan** sa orihinal na kuwento. Gamit ang parehong tauhan at sitwasyon, iisipin ng mga mag-aaral kung paano mababago ang daloy ng salaysay kung **malalampasan ng tauhan ang**	Para sa Opsiyon B: **Same Story, Different Glory** Ang gawaing **"Same Story, Different Glory"** ay nakapagpapalago ng **21st century skills** tulad ng **critical thinking, creativity, communication, collaboration, at information literacy**. Sa pagre-reimagine ng tauhan mula sa mito at alamat sa pamamagitan ng pag-overcome sa kahinaan at pagbago ng kinahinatnan ng kuwento, nahuhubog ang kakayahan ng mga mag-aaral sa

	kaniyang kahinaan at magagamit ito bilang **bagong kalakasan o positibong katangian**. Susuriin ng mga mag-aaral ang magiging epekto ng pagbabagong ito sa kuwento, at **susulat ng 3–5 talata** na naglalarawan ng bagong kinahinatnan ng tauhan at binagong daloy ng salaysay. *Tingnan sa MP_LE4_Kalakip Blg. 4F*	pagsusuri ng sanhi at bunga, malikhaing pag-iisip, at pagbuo ng alternatibong naratibo na may lohikal na daloy at malinaw na pagpapahayag. Nakaangkla ito sa **ADDIE Model**: **Analysis** (pagtukoy sa kahinaan ng tauhan at epekto nito sa salaysay), **Design at Development** (pagbuo ng gabay sa pagbabago ng katangian at sitwasyon), **Implementation** (pagsulat ng bagong bersiyon ng kuwento), at **Evaluation** (pagtataya sa lohika, bisa, at kalidad ng binagong naratibo). Sa **COT**, tumutugon ito sa *Indicator 1.5.2 – Uses strategies that develop critical and creative thinking skills* dahil hinihikayat nito ang pagsusuri, pagbuo ng alternatibong sitwasyon, at malikhaing pag-iisip, at sa *Indicator 1.4.2 – Develops learners' literacy skills*, dahil pinauunlad nito ang kasanayan sa pagsulat ng maayos, lohikal, at organisadong naratibo. Tumutugon ito sa pagtamo ng hinimay na kasanayang: • *Nasusuri ang mga katangian at papel ng tauhan upang matukoy ang angkop na pagbabago, adaptasyon, o transposisyon (hal. bida, kontrabida, o di-karaniwang representasyon tulad ng bagay o hayop bilang tauhan).* May laya ang guro na palitan ang mga tauhan sa mito at alamat. *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 4) Gawain Bilang 3*

	2. Pagtalakay ng Bagong Konsepto **A. Pagsasanay sa Pagbuo ng Tauhan** 1. Pagbibigay ng Modernong Katangian sa Tauhan mula sa mga Mito at/o Alamat 2. Paglalaro/ Pagpapalit ng mga Tauhan 2.1. Bida at Kontrabida 2.2. Bagay o Hayop Bilang Tauhan *Tingnan sa MP_LE4_Kalakip Blg. 4G*	Para sa pagtalakay sa bagong konsepto Ang talakayan sa **"Pagsasanay sa Pagbuo ng Tauhan"** ay nakapagpapalago ng **21st century skills** tulad ng **critical thinking, creativity, collaboration, communication, at information literacy**. Sa pagbibigay ng modernong katangian sa mga tauhan mula sa mito at alamat, at sa paglalaro o pagpapalit ng papel ng tauhan (bida, kontrabida, bagay o hayop), nahuhubog ang kakayahan ng mga mag-aaral sa malikhaing pag-iisip, reinterpretasyon ng teksto, at lohikal na pagpapaliwanag ng kanilang desisyon. Nalilinang din ang kolaborasyon at komunikasyon sa pagbabahagi at pagtalakay ng ginawang pagbabago sa tauhan.
	3. Paglinang ng Kabihasaan **Opsiyon A: Kuwentong Lodi** Panuto: Pipili ang mag-aaral ng isang bagay o hayop mula sa isang mito o alamat (hal. ang espada ni Lam-ang, ang agila sa kuwento ng Maragtas, ang bundok sa alamat ni Maria Makiling). Susulat ng isang *first-person* na naratibo na hindi bababa sa limang pangungusap mula sa pananaw ng bagay o hayop na ito — paano nito nakikita ang mga tauhan at pangyayari sa kuwento. *Tingnan sa MP_LE4_Kalakip Blg. 4H*	Para sa Opsiyon A: **Kuwentong Lodi** Ang gawaing ito ay nakapagpapalago ng **21st century skills** tulad ng **critical thinking, creativity, communication, at information literacy** sa pamamagitan ng pagsulat ng *first-person* naratibo mula sa pananaw ng bagay o hayop sa mito o alamat. Nakaangkla ito sa **ADDIE Model**: **Analysis** (pangangailangang mapalalim ang pag-unawa sa tauhan), **Design at Development** (pagbuo ng gawain sa malikhaing pagsulat), **Implementation** (pagsulat ng naratibo), at **Evaluation** (pagtataya sa kalidad at kaugnayan ng awtput). Sa **COT**, tumutugon ito sa ***Indicator 1.5.2*** *(critical at creative thinking skills) at* ***Indicator 1.4.2*** *(literacy skills)* dahil nakatuon ito sa

		malikhaing pag-iisip at malinaw na pagpapahayag sa pagsulat. Tumutugon ito sa pagtamo ng hinimay na kasanayang: • *Nakabubuo ng bagong tauhan na hango sa mga pamilyar na salaysay sa pamamagitan ng malikhaing pag-aangkop, modernisasyon, o pagpapalit ng tungkulin (bida, kontrabida, bagay, o hayop bilang tauhan).* *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 4) Gawain Bilang 1.*
	Opsiyon B: MYTHsisyon *Panuto:* Magbibigay ang guro ng isang kumplikadong dilemma na kinaharap ng ilang tauhan. Susulat ang mga mag-aaral ng isang posibleng resolusyon para dito, na isinasaalang-alang ang mga katangian at moralidad ng tauhan, at ipaliliwanag ang kanilang rason. *Tingnan sa MP_LE4_Kalakip Blg. 4I*	Para sa Opsiyon B: **MYTHsisyon** Ang gawaing **"MYTHsisyon"** ay nakapagpapalago ng **21st century skills** tulad ng **critical thinking, problem-solving, decision-making, communication, at ethical reasoning** sa pamamagitan ng pagbuo at pagpapaliwanag ng angkop na resolusyon sa isang kumplikadong dilemma ng tauhan. Nakaangkla ito sa **ADDIE Model**: **Analysis** (pangangailangang mapalalim ang pag-unawa sa tauhan at moral na pagpapasya), **Design at Development** (pagbuo ng dilemma task), **Implementation** (pagsulat ng resolusyon), at **Evaluation** (pagtataya sa lohika at bisa ng sagot). Sa **COT**, tumutugon ito *sa **Indicator 1.5.2** (critical at creative thinking skills) at **Indicator 1.4.2** (literacy skills*) dahil nakatuon ito sa pagsusuri, pagpapasya, at malinaw na pagpapaliwanag.

		Tumutugon ito sa pagtamo ng hinimay na kasanayang: • *Naipaliliwanag ang ugnayan ng katangian, tungkulin, at simbolikong kahulugan ng mga tauhan sa pamilyar na salaysay bilang batayan ng paglikha ng panibagong tauhan.* May laya ang guro na palitan ang mga kumplikadong dilemma
Demonstrasyon ng Kaalaman at Kasanayan	1. Pagtukoy sa Praktikal na Aplikasyon **Opsiyon A: Legendary pero 5G** Panuto: Pumili ng isang tauhan mula sa mito, alamat, o kasaysayan at ilagay siya sa isang ganap na naiibang genre ng kuwento tulad ng *horror, sci-fi, fantasy, romance,* o *comedy*. Isulat kung paano kikilos, magsasalita, at haharapin ng tauhan ang mga pangyayari sa bagong genre habang pinananatili pa rin ang kaniyang orihinal na katangian at personalidad. Maaaring gumamit ng halimbawa tulad ni Lapu-Lapu sa isang horror story o nina Malakas at Maganda sa isang sci-fi na kuwento. *Tingnan sa MP_LE4_Kalakip Blg. 4J*	Para sa Opsiyon A: **Legendary pero 5G** Ang gawaing ito ay nakapagpapalago ng **21st century skills** tulad ng **creativity, critical thinking, communication, information literacy, at adaptability** sa pamamagitan ng paglikha ng sci-fi o fantasy na kuwento kung saan ang tauhan mula sa mito o alamat ay inilalagay sa hinaharap at inaangkop sa makabagong teknolohiya at lipunan. Nakaangkla ito sa **ADDIE Model**: **Analysis** (pangangailangan sa imahinasyon at pag-unawa sa tauhan), **Design at Development** (pagbuo ng panuto sa futuristikong pagsulat), **Implementation** (pagsulat ng kuwento), at **Evaluation** (pagtataya sa lohika at pagkamalikhain ng salaysay). Sa **COT**, tumutugon ito sa **Indicator 1.5.2** (critical at creative thinking skills) at **Indicator 1.4.2** (literacy skills development) dahil nakatuon ito sa malikhaing pagbuo ng naratibo at epektibong pagpapahayag ng idea.

		Tumutugon ito sa pagtamo ng hinimay na kasanayang: • *Nasusuri ang mga katangian at papel ng tauhan upang matukoy ang angkop na pagbabago, adaptasyon, o transposisyon (hal. bida, kontrabida, o di-karaniwang representasyon tulad ng bagay o hayop bilang tauhan).* *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 4) Gawain Bilang 5.*
	Opsiyon B: LEGENDara *Panuto:* Hahatiin ang klase sa apat na pangkat at bubuo ng isang *brand identity* para sa isang negosyo o produkto na hango sa isang tauhan mula sa mito o alamat. Dapat magkaroon ito ng brand name, tagline, at brand story na malinaw na nagpapakita at sumasalamin sa katangian, kapangyarihan, at simbolismo ng napiling tauhan. Ihayag kung paano nauugnay ang pagkakabuo ng brand sa personalidad at kuwento ng tauhan. *Tingnan sa MP_LE4_Kalakip Blg. 4K*	Para sa Opsiyon B: **LEGENDara** Ang gawaing ito ay nakapagpapalago ng **21st century skills** tulad ng **creativity and innovation, collaboration, communication, critical thinking, at information literacy**. Sa pagbuo ng brand identity na hango sa tauhan ng mito o alamat, kinakailangang magsuri ang mga mag-aaral ng katangian, kapangyarihan, at simbolismo ng tauhan at iugnay ito sa isang malikhaing produkto na may brand name, tagline, at brand story. Nakaangkla ito sa **ADDIE Model**: **Analysis** (pagtukoy sa katangian ng tauhan at konsepto ng brand), **Design at Development** (pagbuo ng brand identity elements), **Implementation** (aktuwal na paggawa ng awtput ng bawat pangkat), at **Evaluation** (pagtataya sa kaugnayan, pagkamalikhain, at bisa ng presentasyon). Sa **COT**, tumutugon ito sa **Indicator 1.5.2 – Uses strategies that develop critical and creative thinking skills** dahil hinihikayat nito ang malikhaing paglalapat ng konseptong

		pampanitikan sa *real-world branding*, at **Indicator 1.6.2 – Manages classroom structure to engage learners actively** dahil isinasagawa ito sa pamamagitan ng pangkatang gawain na nagpapalakas ng kolaborasyon at aktibong partisipasyon. Tumutugon ito sa pagtamo ng hinimay na kasanayang: • *Nakabubuo ng bagong tauhan na hango sa mga pamilyar na salaysay sa pamamagitan ng malikhaing pag-aangkop, modernisasyon, o pagpapalit ng tungkulin (bida, kontrabida, bagay, o hayop bilang tauhan).*
	2. Paglalahat **Opsiyon A: TAGLINaw** Panuto: Suriin ang sumusunod na *tagline* upang makabuo ng isa hanggang dalawang pangungusap na bubuod sa tinalakay na aralin. *Tingnan sa MP_LE4_Kalakip Blg. 4L*	Para sa Opsiyon A: **TAGLINaw** Ang gawaing ito ay nakapagpapalago ng **21st century skills** tulad ng **critical thinking, information literacy, at communication skills**. Sa pagsusuri ng tagline at pagbuo ng buod ng aralin, kinakailangang maunawaan ng mga mag-aaral ang pangunahing ideya at maisalin ito sa malinaw at makabuluhang pangungusap. Nakaangkla ito sa **ADDIE Model**: **Analysis** (pagtukoy sa pangangailangang masukat ang pag-unawa sa aralin), **Design at Development** (pagbuo ng tagline at gabay sa pagbubuod), **Implementation** (pagsagot ng mag-aaral sa pagbubuo ng buod), at **Evaluation** (pagtataya sa kalinawan at katumpakan ng nabuong idea). Sa **COT**, tumutugon ito sa *Indicator 1.4.2 – Develops learners' literacy skills* dahil pinauunlad nito ang kakayahan sa pagbasa at pagsulat ng buod, at *Indicator 1.5.2 – Uses strategies that*

		develop critical thinking skills dahil hinihikayat nito ang pagsusuri at pagbuo ng pinakamaikling anyo ng mahahalagang idea. Tumutugon ito sa pagtamo ng hinimay na kasanayang: • *Natutukoy ang mahahalagang katangian, gampanin, at representasyon ng mga tauhan sa mga pamilyar na salaysay (hal. mito at alamat).* *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 4) Gawain Bilang 6.*
	Opsiyon B: BUODify Panuto: Sagutin ang mga gabay na tanong at mula rito ay bumuo ng isang malinaw na **summary sentence** na nagbubuod ng lahat ng natutuhan tungkol sa mga tauhan sa mito at alamat. Siguraduhing maayos, makabuluhan, at buo ang iyong pangungusap. Isulat ang iyong mga sagot sa papel. **Mga Gabay na Tanong** 1. Paano magiging makabago ang tauhan mula sa mito/alamat sa kasalukuyang panahon? 2. Paano nagbabago ang kuwento kung ang tauhan ay naging bida o kontrabida? 3. Kung ang bagay o hayop ay naging tauhan, ano ang papel at aral nito? 4. Ano ang pinagsama-samang aral mula sa lahat ng tauhan at pagbabago?	Para sa Opsiyon B: **BUODify** Ang gawaing ito ay nakapagpapalago ng **21st century skills** tulad ng **critical thinking, information literacy, at communication skills**. Sa pagsagot sa mga gabay na tanong at pagbuo ng summary sentence, nasasanay ang mga mag-aaral na tukuyin ang mahahalagang ideya at maisalin ito sa malinaw, buo, at lohikal na pagpapahayag. Nakaangkla ito sa **ADDIE Model**: **Analysis** (pagtukoy sa mahahalagang konsepto ng aralin), **Design at Development** (pagbuo ng gabay na tanong at pamantayan sa pagbubuod), **Implementation** (pagsagot at pagbuo ng summary sentence), at **Evaluation** (pagtataya sa linaw, kaisahan, at katumpakan ng nabuong buod). Sa **COT**, tumutugon ito sa *Indicator 1.4.2 – Develops learners' literacy skills* dahil pinauunlad nito ang kakayahan sa pagbasa at pagsulat ng

		buod, at *Indicator 1.5.2 – Uses strategies that develop critical thinking skills* dahil hinihikayat nito ang pagsusuri at pag-oorganisa ng mahahalagang impormasyon. Tumutugon ito sa pagtamo ng hinimay na kasanayang: • *Natutukoy ang mahahalagang katangian, gampanin, at representasyon ng mga tauhan sa mga pamilyar na salaysay (hal. mito at alamat).*
	3. Pagtataya **Opsiyon A: Aydentipikasyon** Panuto: Basahin at unawain nang mabuti ang bawat pahayag na may kaugnayan sa pagbuo ng tauhan sa mito at alamat, kabilang ang modernisasyon ng katangian, pagpapalit ng papel ng bida at kontrabida, at paggamit ng hayop o bagay bilang tauhan. Tukuyin ang tamang sagot at isulat ito sa sagutang papel. *Tingnan sa MP_LE4_Kalakip Blg. 4M*	Para sa Opsiyon A: **Aydentipikasyon** Ang gawaing **Aydentipikasyon** ay nakapagpapalago ng **21st century skills** tulad ng **critical thinking at information literacy** sa pamamagitan ng pagsusuri at pagtukoy ng tamang sagot batay sa pagbuo ng tauhan sa mito at alamat. Nakaangkla ito sa **ADDIE Model**: **Analysis** (pagtukoy sa pangangailangang masukat ang pag-unawa), **Design at Development** (pagbuo ng mga aytem), **Implementation** (pagsagot ng mag-aaral), at **Evaluation** (pagtataya ng kasanayan). Sa **COT**, tumutugon ito sa ***Indicator 1.4.2*** *(literacy skills) at* ***Indicator 1.5.2*** *(critical thinking skills)* dahil sinusukat nito ang pag-unawa at pagsusuri sa konsepto.

		Tumutugon ito sa pagtamo ng hinimay na kasanayang: • *Nasusuri ang mga katangian at papel ng tauhan upang matukoy ang angkop na pagbabago, adaptasyon, o transposisyon (hal. bida, kontrabida, o di-karaniwang representasyon tulad ng bagay o hayop bilang tauhan).* **Tamang Sagot** **1.** Modernisasyon ng Tauhan / Pagbibigay ng Modernong Katangian **2.** Pagpapalit ng Bida at Kontrabida (Role Reversal) **3.** Hayop bilang Tauhan (Animal Characterization) **4.** Bagay bilang Tauhan (Object Personification) **5.** Adaptasyon / Transposisyon ng Tauhan
	Opsiyon B: PAGTATAPAT-TAPAT- Panuto: Basahin at unawain nang mabuti ang mga sitwasyon sa **Hanay A** na nagpapakita ng iba't ibang paraan ng pagbuo at pagre-interpret ng tauhan sa mito at alamat. Iugnay ang bawat sitwasyon sa pinakaangkop na konsepto sa **Hanay B**. Isulat ang titik ng tamang sagot sa sagutang papel. *Tingnan sa MP_LE4_Kalakip Blg. 4N*	Para sa Opsiyon B: **Pagtatapat-tapat** Ang gawaing ito ay nakapagpapalago ng **21st century skills** tulad ng **critical thinking, information literacy, at decision-making skills** sa pamamagitan ng pag-uugnay ng mga sitwasyon at konsepto tungkol sa pagbuo at pagre-interpret ng tauhan sa mito at alamat. Nakaangkla ito sa **ADDIE Model**: **Analysis** (pagtukoy sa pangangailangang masukat ang pag-unawa), **Design at Development** (pagbuo ng matching items), **Implementation** (pagsagot ng mga mag-aaral), **at Evaluation** (pagtataya ng mastery ng konsepto).

		Sa **COT**, tumutugon ito sa **Indicator 1.4.2** (literacy skills) at **Indicator 1.5.2** (critical thinking skills) dahil sinusukat nito ang pag-unawa at tamang pag-uugnay ng konsepto. Tumutugon ito sa pagtamo ng hinimay na kasanayang: • *Nasusuri ang mga katangian at papel ng tauhan upang matukoy ang angkop na pagbabago, adaptasyon, o transposisyon (hal. bida, kontrabida, o di-karaniwang representasyon tulad ng bagay o hayop bilang tauhan).* Tamang Sagot **1. C** **4. D** **2. E** **5. A** **3. B**
	4. Karagdagang Gawain **Opsiyon A: Bayani Noon, Madiskarte Ngayon!** Panuto: Magbibigay ang guro ng mga napapanahong isyu o suliranin na kinakaharap ng bansa. Pipili ang mga mag-aaral ng isang tauhan mula sa mito o alamat at iisipin kung paano niya lulutasin ang nasabing problema gamit ang kanyang katangian at kapangyarihan.Pagkatapos, ipaliliwanag kung bakit angkop ang kanilang naging solusyon at kung paano ito makatutulong sa kasalukuyang isyu at isusulat sa isang buong papel. *Tingnan sa MP_LE4_Kalakip Blg. 4O*	Para sa Opsiyon A: **Bayani Noon Madiskarte Ngayon!** Ang gawaing ito ay nakapagpapalago ng **21st century skills** tulad ng **critical thinking, problem-solving, creativity, communication, at information literacy** sa pamamagitan ng pag-uugnay ng napapanahong isyu sa katangian at kapangyarihan ng tauhan mula sa mito o alamat upang makabuo ng angkop na solusyon at paliwanag. Nakaangkla ito sa **ADDIE Model**: **Analysis** (pagtukoy sa pangangailangang iugnay ang panitikan sa isyung panlipunan), **Design at Development** (pagbuo ng gabay sa pag-ugnay ng tauhan at isyu), **Implementation** (pagsagot at

		pagsulat ng solusyon), at **Evaluation** (pagtataya sa lohika at bisa ng paliwanag). Sa **COT**, tumutugon ito sa ***Indicator 1.5.2*** *(critical at creative thinking skills)* at ***Indicator 1.4.2*** *(literacy skills development)* dahil nakatuon ito sa pagsusuri, pagbuo ng solusyon, at malinaw na pagpapahayag ng idea. Tumutugon ito sa pagtamo ng hinimay na kasanayang: • *Naipaliliwanag ang ugnayan ng katangian, tungkulin, at simbolikong kahulugan ng mga tauhan sa pamilyar na salaysay bilang batayan ng paglikha ng panibagong tauhan.* May laya ang guro na palitan ang mga nga napapanahong isyu.
	Opsiyon B: ARALquest Panuto: Pumili ng isang tauhan mula sa mito o alamat. Sumulat ng maikling talumpati sa isang graduation ceremony na naglalaman ng aral sa buhay na ibabahagi niya batay sa kanyang mga naging karanasan, pagpapahalaga, at pinagdaanang pagsubok. Seguraduhing malinaw, makabuluhan, at angkop sa okasyon ang mensaheng ipapahayag. *Tingnan sa MP_LE4_Kalakip Blg. 4P*	Para sa Opsiyon B: **ARALquest** Ang gawaing ito ay nakapagpapalago ng **21st century skills** tulad ng **critical thinking, creativity, communication, information literacy, at reflective thinking**. Sa paglikha ng talumpati mula sa perspektiba ng tauhan, kinakailangang suriin ng mag-aaral ang kanyang mga katangian at karanasan sa mito o alamat at iugnay ito sa makabuluhang aral na maipapahayag sa isang pormal na okasyon. Nakaangkla ito sa **ADDIE Model**: **Analysis** (pagtukoy sa pangangailangang maiugnay ang panitikan sa real-life at values education), **Design at Development** (pagbuo ng panuto at estruktura ng talumpati), **Implementation** (pagsulat ng talumpati ng mag-aaral), at **Evaluation** (pagtataya

		sa nilalaman, bisa ng mensahe, at husay sa pagpapahayag). Sa **COT**, tumutugon ito sa *Indicator 1.4.2 – Develops learners' literacy skills* dahil pinauunlad nito ang kakayahan sa malinaw at organisadong pagsulat ng talumpati, at *Indicator 1.5.2 – Uses strategies that develop critical and creative thinking skills* dahil hinihikayat nito ang malikhaing paglalapat ng karanasan ng tauhan sa makabuluhang mensahe. Tumutugon ito sa pagtamo ng hinimay na kasanayang: • *Nakabubuo ng bagong tauhan na hango sa mga pamilyar na salaysay sa pamamagitan ng malikhaing pag-aangkop, modernisasyon, o pagpapalit ng tungkulin (bida, kontrabida, bagay, o hayop bilang tauhan).*
VI. PAGTATAYANG PANGYUNIT	**Opsiyon A: Maramihang Pagpipilian** *Panuto:* Basahin nang mabuti ang bawat aytem. Piliin at isulat ang titik ng pinakaangkop na sagot sa sagutang papel batay sa iyong pag-unawa sa pagbuo ng tauhan, kabilang ang pagbibigay ng modernong katangian sa mga tauhan mula sa mito at alamat, pagpapalit ng tungkulin ng bida at kontrabida, at paggamit ng bagay o hayop bilang tauhan. *Tingnan sa MP_LE4_Kalakip Blg. 4Q*	Para sa Opsiyon A: **Maramihang Pagpipilian** Ang gawaing ito ay nakapagpapalago ng **21st century skills** tulad ng **critical thinking, information literacy, at decision-making skills**. Sa pagsagot sa mga aytem na nakatuon sa pagbuo ng tauhan, nahuhubog ang kakayahan ng mga mag-aaral na umunawa ng konsepto, magsuri ng mga pagpipilian, at pumili ng pinakaangkop na sagot batay sa lohikal na pag-iisip at kaalaman sa aralin tungkol sa modernisasyon at pagpapalit ng tauhan. Nakaangkla ito sa **ADDIE Model**: **Analysis** (pagtukoy sa pangangailangan sa pag-unawa ng konsepto ng tauhan), **Design at Development** (pagbuo ng mga aytem na tumatalakay sa modernisasyon at role-switching ng tauhan),

		Implementation (aktwal na pagsagot ng mga mag-aaral), at **Evaluation** (pagtataya sa antas ng pag-unawa at mastery ng konsepto). Sa **COT**, tumutugon ito sa *Indicator 1.4.2 – Develops learners' literacy skills* ***at*** *Indicator 1.5.2 – Uses strategies that develop critical thinking skills*, dahil sinusukat nito ang pag-unawa, pagsusuri, at wastong paglalapat ng konsepto tungkol sa pagbuo at pag-transform ng tauhan sa mito at alamat. Tumutugon ito sa pagtamo ng hinimay na kasanayang: • *Nasusuri ang mga katangian at papel ng tauhan upang matukoy ang angkop na pagbabago, adaptasyon, o transposisyon (hal. bida, kontrabida, o di-karaniwang representasyon tulad ng bagay o hayop bilang tauhan).* **Tamang Sagot** 1. **D** 2. **D** 3. **D** 4. **B** 5. **B** 6. **A** 7. **C** 8. **D** 9. **C** 10. **C**
	Opsiyon B: Tama o Mali *Panuto:* Basahin at unawain ang bawat pahayag tungkol sa pagbuo ng tauhan sa mito at alamat. Isulat ang **Tama** kung wasto ang pahayag at **Mali** kung hindi. *Tingnan sa MP_LE4_Kalakip Blg. 4R*	Para sa Opsiyon B: **Tama o Mali** Ang gawaing **Tama o Mali** na may paksang pagbuo ng tauhan sa mito at alamat ay nakapagpapalago ng **21st century skills** tulad ng **critical thinking, information literacy, at decision-making skills**. Sa pagsusuri ng bawat pahayag, nahuhubog ang kakayahan ng mga

		mag-aaral na umunawa ng konsepto, magsuri ng katotohanan o kamalian, at makapagpasya nang lohikal batay sa kanilang kaalaman sa aralin. Nakaangkla ito sa **ADDIE Model**: **Analysis** (pagtukoy sa pangangailangan sa pag-unawa ng konsepto ng tauhan), **Design at Development** (pagbuo ng mga pahayag na susukat sa pag-unawa), **Implementation** (pagsagot ng Tama o Mali), at **Evaluation** (pagtataya sa mastery ng konsepto at pag-unawa ng mag-aaral). Sa **COT**, tumutugon ito sa *Indicator 1.4.2 – Develops learners' literacy skills* ***at*** *Indicator 1.5.2 – Uses strategies that develop critical thinking skills*, dahil sinusukat nito ang pag-unawa, pagsusuri, at wastong interpretasyon ng mga konseptong may kaugnayan sa pagbuo at pag-transform ng tauhan sa mito at alamat. Tumutugon ito sa pagtamo ng hinimay na kasanayang: • *Nasusuri ang mga katangian at papel ng tauhan upang matukoy ang angkop na pagbabago, adaptasyon, o transposisyon (hal. bida, kontrabida, o di-karaniwang representasyon tulad ng bagay o hayop bilang tauhan).* **Tamang Sagot** 1. Mali 2. Tama 3. Mali 4. Tama 5. Mali 6. Tama 7. Tama

		8. Mali 9. Mali 10. Tama *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 4) Gawain Bilang 7*

VII. PAGNINILAY

Gabay na Tanong	**Sagot**
1. Sa mga isinagawang aktibidad, paano ko nakita ang pagkatuto ng mga mag-aaral sa mga konsepto at barayti ng wika?	
2. Anong estratehiya sa pagsusuri ng mga konsepto at barayti ng wika na may kultural na kaugnayan ang nahihirapan silang unawain? Paano ko ito matutugunan?	
3. Aling bahagi ng pagtuturo ang epektibo? Alin ang nangangailangan pa ng pagsasaayos?	
4. Anong interbensiyon o pagbabago ang maaari kong gawin sa susunod upang mas mapaunlad ang kanilang pakikilahok at pang-unawa?	

1. Bilang ng mga mag-aaral na nakakuha ng 80% sa pagtataya.
   ____
2. Bilang ng mga mag-aaral na nangangailangan ng iba pang gawain para sa remediation.
   ____
3. Nakatutulong ba ang remediation? Bilang ng mga mag-aaral na naunawaan sa aralin.
   ____
4. Bilang ng mga mag-aaral na magpapatuloy sa remediation.
   ____
5. Alin sa mga estratehiyang pagtuturo ang nakatulong ng lubos? Paano ito nakatulong?
   ____
6. Anong suliranin ang aking naranasan na nasolusyunan sa tulong ng aking punongguro at superbisor?
   ____

Asignatura	Malikhaing Pagsulat	Banghay-Aralin Bilang	5

I. LAYUNIN	
Pamantayang Pangnilalaman	*Naipamamalas ng mga mag-aaral ang kaalaman at pag-unawa sa iba't ibang bukal ng ideya at inspirasyon sa pagkatha, gayundin sa batayang kaalaman sa mga pangunahing anyo ng malikhaing pagsulat tulad ng tula at maikling kuwento, kasama ang mga elemento ng mga ito. Ipinapakita rin nila ang pag-unawa sa proseso ng palihan at sa pagsasaalang-alang sa rebisyon ng isang malikhaing proyekto.*
Pamantayan sa Pagganap	*Nakasusulat ang mga mag-aaral ng unang borador at pinal na bersiyon ng piniling malikhaing proyekto—maaaring koleksiyon ng pitong tula o isang maikling kuwentong hindi bababa sa 10 pahina—at nakapagsasagawa ng palihan nang may pagsasaalang-alang sa mga puna at mungkahi tungo sa rebisyon ng isang malikhaing proyekto.*
Mga Kasanayang Pampagkatuto	Sa puntong ito, ang mga mag-aaral ay inaasahang nagagamit ang mga pamilyar na salaysay sa paghubog ng mga bagong tauhan. KP 8: Natutukoy ang iba't ibang uri ng sukat at tugma KP 9: Nakabubuo ng modernong bugtong at/o salawikain na may wastong sukat at tugma
II. BATAYANG SANGGUNIAN SA PAGKATUTO	Almario, Virgilio S. *Panitikan ng Pilipinas: Kasaysayan at Antolohiya.* Manila: Anvil Publishing, 2014. Almario, Virgilio S. *Taludtod at Talinghaga.* Quezon City: University of the Philippines Press, 2011. Catacataca, Ponciano B., at Efren R. Abueg. *Sining ng Pagtula.* Quezon City: Rex Book Store, 2000. Lumbera, Bienvenido L. *Writing the Nation/Pag-akda ng Bansa.* Quezon City: University of the Philippines Press, 2000. Lumbera, Bienvenido L., at Cynthia Nograles Lumbera. *Philippine Literature: A History and Anthology.* Manila: Anvil Publishing, 1997. Lumbera, Bienvenido, at Patrocinio V. Villafuerte. *Panitikan ng Pilipinas.* Quezon City: University of the Philippines Press, 2010. OpenAI. *"Bugtong Ad Agency (Infographic)."* AI-generated image, created using DALL·E, May 5, 2026. OpenAI. *"Bugtong Showdown (Infographic)."* AI-generated image, created using DALL·E, May 4, 2026. OpenAI. *"Build-A-Bugtong Worksheet (Infographic)."* AI-generated image, created using DALL·E, May 4, 2026. OpenAI. *"Evaluation Sheet sa Pagtataya ng Tula."* AI-generated image, created using DALL·E, May 3, 2026.

	OpenAI. *"Hakbang sa Pagsasagawa (Infographic)."* AI-generated image, created using DALL·E, May 3, 2026. OpenAI. *"Infographic Challenge (Infographic)."* AI-generated image, created using DALL·E, May 5, 2026. OpenAI. *"Mini Exhibit(Infographic)."* AI-generated image, created using DALL·E, May 5, 2026. OpenAI. *"Mga Bugtong (Infographic)."* AI-generated image, created using DALL·E, May 4, 2026. OpenAI. *"Nag-acting o nagpe-perform(Infographic)."* AI-generated image, created using DALL·E, May 5, 2026. OpenAI. *"Salawikain Autopsy Worksheet (Infographic)."* AI-generated image, created using DALL·E, May 4, 2026. OpenAI. *"Salawikain Influencer Challenge (Infographic)."* AI-generated image, created using DALL·E, May 5, 2026. OpenAI. *"Scoreboard Bugtong Showdown (Infographic)."* AI-generated image, created using DALL·E, May 4, 2026. OpenAI. *"Spoken Word Poetry (Infographic)."* AI-generated image, created using DALL·E, May 5, 2026. Rubio, Rolando S. *Panitikan ng Pilipinas*. Manila: Rex Book Store, 2003. Santiago, Carmen Guerrero-Nakpil. *Mga Panitikan ng Pilipinas.* Quezon City: National Book Store, 2001. *Para sa mga kalakip at dagdag na impormasyon sa ibang gawain, hanapin sa link na ito:* https://drive.google.com/file/d/1ILcywCC7m5WGzVkMDoii-ZbPK3XTwfVD/view?usp=sharing
III. NILALAMAN	**Mga Aralin** **A. Pagsasanay sa Pagbuo ng Taludtod** **1. Paggamit ng Sukat at Tugma** 1.1. Sukat (gaya ng pipituhin at wawaluhin) 1.2. Tugmang Malakas, Mahina, May Impit at Walang Impit **2. Pagsasanay sa mga Bukal ng Pagtula** 2.1. Bugtong 2.2. Salawikain
IV. TUNGUHIN	KP 8: Natutukoy ang iba't ibang uri ng sukat at tugma KP 9: Nakabubuo ng modernong bugtong at/o salawikain na may wastong sukat at tugma a. Natutukoy ang iba't ibang uri ng sukat at tugma sa mga tula, bugtong, at salawikain b. Naipaliliwanag ang katangian at pagkakaiba ng sukat at tugma at ang gamit nito sa bugtong at salawikain c. Nasusuri ang estruktura ng mga bugtong at salawikain batay sa wastong sukat at tugma;

	d. Nailalapat ang kaalaman sa sukat at tugma sa pagsusuri ng mga halimbawa ng tula, bugtong, at salawikain e. Nakabubuo ng modernong bugtong o salawikain na may wastong sukat at tugma

V. PAMAMARAAN		**TALA SA GURO**
A. Aktwalisasyon ng Dating Kaalaman	1. Paghango sa Dating Kaalaman **Opsiyon A: Sukat-Sipat** Panuto: Basahin nang mabuti ang sumusunod na taludtod. Hatiin sa pantig ang bawat salita at bilangin ang kabuoang pantig ng bawat linya. Isulat ang bilang ng pantig upang matukoy ang sukat ng taludtod. Maglagay ng espasyo sa kanang bahagi para sa sagot/tugon ng mga mag-aaral. *Tingnan sa MP_LE5_Kalakip Blg. 5A*	Para sa Opsiyon A: **Sukat-Sipat** Ang gawaing Sukat-Sipat ay nakapaloob sa *Implementation* at *Evaluation stages* ng ADDIE sapagkat hinihikayat nito ang mga mag-aaral na suriin at tukuyin ang sukat ng bawat taludtod sa pamamagitan ng masusing pagbibilang ng pantig. Sa pamamagitan nito, naipakikita ang pag-unawa sa isa sa mahahalagang elemento ng tula na sukat, na nagsisilbing pundasyon sa pagbuo nang maayos at masining na anyo ng panulaan. Naipakikita rin sa gawaing ito ang *4Cs—Critical Thinking* sa pagsusuri at tumpak na pagbibilang ng pantig upang matukoy ang sukat, *Communication* sa malinaw na pagpapaliwanag ng naging batayan sa sagot, at *Creativity* sa maingat at sistematikong paglapit sa pag-aanalisa ng bawat taludtod. Sa kabuoan, pinalalakas ng Sukat-Sipat ang kakayahan ng mga mag-aaral na unawain at suriin ang estruktura ng tula sa pamamagitan ng aktibong paglahok sa proseso ng pagtukoy ng sukat, na mahalaga sa mas malalim na pag-unawa sa sining ng pagtula.

		Tumutugon ito sa *Indicator* 1: *Content Knowledge & Pedagogy (1.1.2)* dahil ang gawain ay nakatuon sa masusing pag-unawa at paglalapat ng kaalaman sa sukat bilang mahalagang elemento ng tula, gamit ang angkop na estratehiya sa pagtuturo na nakabatay sa aktibong pagkatuto ng mag-aaral. *Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:* • Nailalapat ang kaalaman sa sukat at tugma sa pagsusuri ng mga halimbawa ng tula, bugtong, at salawikain *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 5) Gawain Bilang 1.* **Tamang Sagot** 1. 10 2. 12 3. 14 4. 16 5. 12 6. 14 7. 16 8. 13 9. 14 10. 13

	Opsiyon B: Tugma *Clash*! *Panuto:* Hatiin ang klase sa dalawang pangkat: **Team Tugma** at **Team Walang Tugma**. Ipakita ng guro ang mga *flash card* na may pares ng salita. Tatalakayin ng bawat pangkat kung ang mga salita ay tugma o hindi tugma sa pamamagitan ng sabay-sabay na pagpapakita ng senyas 👍 (tugma) o 👎 (hindi tugma). Ang pangkat na pinakamabilis at tama ang sagot ang makakukuha ng puntos. *Tingnan sa MP_LE5_Kalakip Blg. 5B*	Para sa Opsiyon B: **Tugma *Clash*** Ang gawaing Tugma *Clash* ay nakapaloob sa *Implementation at Evaluation stages* ng ADDIE sapagkat hinihikayat nito ang mga mag-aaral na suriin kung ang mga pares ng salita ay may tugma o wala sa pamamagitan ng mabilis at kritikal na paghusga sa tunog ng bawat salita. Sa pamamagitan nito, naipakikita ang pag-unawa sa isa sa mahahalagang elemento ng tula na tugma, na nakatutulong sa masining na pagbuo at pagbigkas ng mga taludtod. Naipakikita rin sa gawaing ito ang *4Cs—Critical Thinking* sa agarang pagsusuri ng hulihang tunog ng mga salita upang matukoy kung ito ay tugma o hindi, *Communication* sa malinaw na pagpapahayag at pagdedesisyon ng pangkat sa bawat sagot, at *Collaboration* sa sama-samang pagbuo ng desisyon sa ilalim ng oras at kompetisyon. Dagdag pa rito, naipakikita ang *Creativity* sa masining at masiglang paraan ng pagkatuto sa pamamagitan ng *game-based learning* na nagiging dahilan ng aktibong partisipasyon ng mga mag-aaral. Sa kabuoan, pinalalakas ng Tugma *Clash* ang kakayahan ng mga mag-aaral na kilalanin at suriin ang tugma bilang mahalagang elemento ng tula sa isang masaya, interaktibo, at makabuluhang paraan.

		Tumutugon ito sa *Indicator* 1: *Content Knowledge & Pedagogy (1.1.2)* dahil ang gawain ay nakatuon sa pag-unawa at aplikasyon ng kaalaman sa tugma bilang mahalagang elemento ng tula, gamit ang angkop na estratehiyang game-based learning na nagpapalakas ng aktibong pagkatuto ng mga mag-aaral. *Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:* • Nailalapat ang kaalaman sa sukat at tugma sa pagsusuri ng mga halimbawa ng tula, bugtong, at salawikain **Tamang Sagot** 1. Hindi tugma 2. Hindi tugma 3. Hindi tugma 4. Tugma 5. Hindi tugma 6. Tugma 7. Tugma 8. Hindi tugma 9. Tugma 10. Tugma
	2. Paglalahad ng Layunin **Opsiyon A: *Vote*: Alam o Hindi?** *Panuto:* Makinig nang mabuti sa bawat pahayag na babasahin ng guro. Pagkatapos marinig ang bawat isa, itaas ang *card* na naaayon sa iyong kasalukuyang kaalaman o pag-unawa: Berde – Kung alam mo na at naiintindihan mo ang paksa Pula – Kung hindi mo pa ito alam o naririnig	Para sa Opsiyon A: ***Vote*: Alam o Hindi?** Ang gawaing "*Vote*: Alam Ko Ba Ito?" ay nakapaloob sa *Implementation at Evaluation stages* ng ADDIE sapagkat hinihikayat nito ang mga mag-aaral na suriin ang antas ng kanilang kaalaman sa mga konsepto ng tula sa

	Dilaw – Kung medyo alam mo, ngunit hindi ka pa sigurado *Tingnan sa MP_LE5_Kalakip Blg. 5C*	pamamagitan ng *self-assessment* gamit ang kulay na *card*. Sa pamamagitan nito, naipakikita ang paunang pag-unawa ng mga mag-aaral sa mga mahahalagang konsepto tulad ng sukat, tugma, at iba pang elemento ng panulaan, na nagsisilbing gabay upang matukoy kung aling bahagi ng aralin ang kailangan pang palalimin. Naipakikita rin sa gawaing ito ang *4Cs—Critical Thinking* sa tapat na pagninilay ng sariling antas ng kaalaman, *Communication* sa pagbabahagi ng dahilan sa napiling sagot, at *Collaboration* sa pagbabahagi ng idea sa klase sa pamamagitan ng talakayan pagkatapos ng pagboto. Sa kabuuan, pinalalakas ng "*Vote*: Alam Ko Ba Ito?" ang kamalayan ng mga mag-aaral sa kanilang sariling pagkatuto, na mahalaga sa mas epektibong pag-unawa at paglinang ng mga kasanayan sa panitikan. Tumutugon ito sa *Indicator* 6: *Learner Responsibility (2.5.2)* dahil nakatuon sa pagbibigay ng responsibilidad sa mga mag-aaral na suriin at tasahin ang kanilang sariling kaalaman gamit ang berde, pula, at dilaw na cards. Sa pamamagitan nito, nagiging aktibo ang mga mag-aaral sa pagninilay kung ano ang kanilang alam, hindi pa alam, at bahagyang nauunawaan, kaya napalalakas ang kanilang *self-*

		assessment at pagiging responsable sa sariling pagkatuto. *Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:* • Natutukoy ang iba't ibang uri ng sukat at tugma sa mga tula, bugtong, at salawikain • Naipaliliwanag ang katangian at pagkakaiba ng sukat at tugma at ang gamit nito sa bugtong at salawikain
	Opsiyon B: Tuklas-Bukal! (Laro *Version*) *Panuto:* Makinig at makilahok. Babasahin ng guro ang bawat pahayag. Sa hudyat ng guro, itaas ang inyong sagot kung ito ay **BUGTONG o SALAWIKAIN**. Ang mga mapipiling mag-aaral ay inaasahang magpapaliwanag ng kanilang sagot. *Tingnan sa MP_LE5_Kalakip Blg. 5D*	Para sa Opsiyon B: **Tuklas-Bukal! (Laro *Version*)** Ang gawaing Tuklas-Bukal (Laro *Version*) ay nakapaloob sa *Implementation at Evaluation stages* ng ADDIE sapagkat hinihikayat nito ang mga mag-aaral na suriin at tukuyin kung ang isang pahayag ay bugtong o salawikain, at ipaliwanag ang kanilang sagot batay sa katangian at layunin ng bawat isa. Sa pamamagitan nito, naipakikita ang pag-unawa sa mga bukal ng pagtula bilang bahagi ng panitikang Filipino na naglalaman ng palaisipan at aral na mahalaga sa paghubog ng kaisipan at pagpapahalaga ng mga mag-aaral. Naipakikita rin sa gawaing ito ang *4Cs—Critical Thinking* sa pagsusuri kung ang pahayag ay palaisipan o may aral, *Communication* sa malinaw na pagpapaliwanag ng sagot,

		Collaboration sa pakikipag-ugnayan sa kapangkat sa pagbibigay ng desisyon, at *Creativity* sa masiglang pakikilahok sa *game-based* na gawain. Sa kabuoan, pinalalakas ng Tuklas Bukal (Laro *Version)* ang kakayahan ng mga mag-aaral na kilalanin, unawain, at suriin ang iba't ibang anyo ng katutubong panitikan sa isang interaktibo at makabuluhang paraan. Tumutugon ito sa *Indicator* 4: *Communication Strategies (1.7.2)* dahil kailangang ipaliwanag ng mag-aaral ang kanilang sagot at naipahahayag ang dahilan ng desisyon. *Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:* • Natutukoy ang iba't ibang uri ng sukat at tugma sa mga tula, bugtong, at salawikain *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 5) Gawain Bilang 2.* **Tamang sagot** 1. Bugtong – palaisipan na ang sagot ay ilaw 2. Salawikain – nagbibigay-aral tungkol sa pagpapahalaga sa pinagmulan 3. Bugtong – palaisipan na ang sagot ay langgam 4. Salawikain – nagtuturo na ang sipag ay may gantimpala

		5. Bugtong – palaisipan na ang sagot ay kasoy 6. Salawikain – nagtuturo ng pananagutan ng tao sa kilos 7. Bugtong – palaisipan na ang sagot ay mata 8. Salawikain – ipinapakita ang bunga ng ating gawa 9. Bugtong – palaisipan na ang sagot ay saranggola 10. Salawikain – nagpapakita ng desperasyon ng tao sa hirap
B. Integrasyon ng Bagong Kaalaman	1. Paglalahad ng Halimbawa **Opsiyon A: Bugtong *Showdown*** *Panuto:* Basahin at pakinggang mabuti ang bawat bugtong na ipakikita ng guro. Sa loob ng itinakdang oras, hulaan ang sagot, bilangin ang pantig ng bawat linya, at tukuyin kung may tugma. Isulat ang inyong sagot sa inihandang talahanayan o ipahayag ito nang malinaw ayon sa tagubilin ng guro. *Tingnan sa MP_LE5_Kalakip Blg. 5E*	Para sa Opsiyon A: **Bugtong *Showdown*** Ang gawaing "Bugtong *Showdown*" ay nakapaloob sa *Implementation at Evaluation stages* ng ADDIE sapagkat hinihikayat nito ang mga mag-aaral na aktibong makilahok sa paghula ng bugtong, pagsusuri ng bilang ng pantig, at pagtukoy ng tugma sa isang masigla at kompetitibong paraan. Sa pamamagitan nito, naipamamalas ang pag-unawa sa bugtong bilang isang anyo ng katutubong panitikan na nangangailangan ng masusing pag-iisip, pagsusuri, at mabilis na pagdedesisyon. Naipakikita rin sa gawaing ito ang *4Cs—Critical Thinking* sa pag-aanalisa at paghula ng tamang sagot at pagbuo ng desisyon sa tugma at pantig, *Communication* sa malinaw na pagpapaliwanag ng sagot at pakikibahagi sa talakayan, at *Collaboration* sa pakikilahok ng mga mag-aaral sa pangkatang

		kompetisyon. Dagdag pa rito, naipamamalas ang *Creativity* sa paggamit ng *game-based learning* na nagpapasigla at nagpapataas ng interes ng mga mag-aaral sa pagkatuto ng panitikan. Sa kabuoan, pinalalakas ng Bugtong Showdown ang kakayahan ng mga mag-aaral na suriin at unawain ang mga elemento ng tula at katutubong anyo ng panitikan sa isang interaktibo, masaya, at makabuluhang paraan. Tumutugon ito sa *Indicator* 1: *Content Knowledge & Pedagogy (1.1.2)* dahil sa pag-unawa sa bugtong, pantig, at tugma at sa paggamit ng kaalaman sa panitikan sa aktuwal na gawain. *Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:* • Nasusuri ang estruktura ng mga bugtong at salawikain batay sa wastong sukat at tugma • Nailalapat ang kaalaman sa sukat at tugma sa pagsusuri ng mga halimbawa ng tula, bugtong, at salawikain
	Opsiyon B: Salawikain *Autopsy* *Panuto:* Hatiin ang klase sa pares at sagutan ang inihandang Salawikain Autopsy Worksheet. Suriin ang ibinigay na salawikain sa pamamagitan ng pagbibilang ng pantig, pagtukoy ng tugma at uri nito, at pag-unawa sa literal at malalim na kahulugan.	Para sa Opsiyon B: **Salawikain *Autopsy*** Ang gawaing "Salawikain *Autopsy*" ay nakapaloob sa *Implementation at Evaluation stages* ng ADDIE sapagkat hinihikayat nito ang mga mag-aaral na masusing suriin ang salawikain sa

	Tapusin ang gawain sa loob ng itinakdang oras at ibahagi ang inyong mga sagot sa talakayan ng klase. *Tingnan sa MP_LE5_Kalakip Blg. 5F*	pamamagitan ng pagbibilang ng pantig, pagtukoy ng tugma at uri nito, at pag-unawa sa literal at malalim na kahulugan. Sa pamamagitan nito, naipakikita ang pag-unawa sa salawikain bilang mahalagang anyo ng katutubong panitikan na naglalaman ng aral at nagpapakita ng masining na paggamit ng wika. Naipakikita rin sa gawaing ito ang *4Cs—Critical Thinking* sa masusing pagsusuri ng estruktura at kahulugan ng salawikain, *Communication* sa pagpapaliwanag ng sagot at pagbabahagi ng interpretasyon, *Collaboration* sa pagtutulungan ng magkapareha sa pagsagot ng *worksheet*, at *Creativity* sa paglalapat ng mas malalim na pag-unawa mula literal tungo sa interpretatibong kahulugan. Sa kabuoan, pinalalakas ng Salawikain *Autopsy* ang kakayahan ng mga mag-aaral na suriin ang anyo, estruktura, at kahulugan ng salawikain sa isang sistematiko at masusing paraan na humahantong sa mas malalim na pag-unawa sa panitikang Filipino. Tumutugon ito sa *Indicator* 1: *Content Knowledge & Pedagogy (1.1.2)* dahil nakatuon ito sa masusing pag-unawa at paglalapat ng kaalaman sa salawikain bilang bahagi ng katutubong panitikan, kabilang ang sukat, tugma, at kahulugan, gamit ang

		angkop na estratehiyang pagsusuri (worksheet-based learning). *Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:* • Nasusuri ang estruktura ng mga bugtong at salawikain batay sa wastong sukat at tugma • Nailalapat ang kaalaman sa sukat at tugma sa pagsusuri ng mga halimbawa ng tula, bugtong, at salawikain
	2. Pagtalakay ng Bagong Konsepto **Paggamit ng Sukat at Tugma at Pagsasanay sa mga Bukal ng Pagtula** *Tingnan sa MP_LE5_Kalakip Blg. 5G*	Sa bahagi ng pagtalakay ng bagong konsepto, tatalakayin ng guro ang **Paggamit ng Sukat at Tugma at Pagsasanay sa mga Bukal ng Pagtula**. Maaari pang magdagdag ng input ang guro. Maaaring talakayin ang bagong konsepto sa iba't ibang kaparaanan. Ito ay maaaring sa isang laro. (Maaari ding gumamit ang guro ng ibang estratehiya na papasok sa kakayahan ng kaniyang mga mag-aaral upang maging buhay ang klase). *Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:* • Natutukoy ang iba't ibang uri ng sukat at tugma sa mga tula, bugtong, at salawikain • Naipaliliwanag ang katangian at pagkakaiba ng sukat at tugma at ang gamit nito sa bugtong at salawikain

	3. Paglinang ng Kabihasaan **Opsiyon A: *Build-A-Bugtong!*** *Panuto:* Gamit ang *Build-A-Bugtong Worksheet*, pumili ng isang bagay at ilarawan ito sa pamamagitan ng pagtukoy ng tatlong katangian nito. Mula sa mga katangiang ito, bumuo ng dalawang linya ng bugtong. Pagkatapos, bilangin ang pantig sa bawat linya at tukuyin kung may tugma. Ayusin ang bugtong kung kinakailangan upang maging wasto ang sukat at tugma. Ipasuri ito sa iyong kapareha at ibahagi sa klase ang pinakamahusay na likha. *Tingnan sa MP_LE5_Kalakip Blg. 5H*	Para sa Opsiyon A: ***Build-A*-Bugtong!** Ang gawaing *Build-A*-Bugtong ay nakapaloob sa *Implementation at Evaluation stages* ng ADDIE sapagkat hinihikayat nito ang mga mag-aaral na bumuo ng sariling bugtong gamit ang mga konsepto ng sukat at tugma. Sa pamamagitan ng *step-by-step* na proseso—mula sa pagpili ng bagay, pagtukoy ng katangian, pagbuo ng taludtod, hanggang sa pagsusuri at pagwawasto. Naipakikita rin sa gawaing ito ang *4Cs—Critical Thinking* sa pagpili at pag-aayos ng mga katangiang gagamitin sa bugtong; *Communication* sa malinaw na pagpapahayag ng idea sa pamamagitan ng taludtod; *Collaboration* sa *peer checking* at pagbibigay ng puna; at *Creativity* sa paglikha ng orihinal at masining na bugtong na may tamang sukat at tugma. Sa kabuoan, pinalalakas ng *Build-A*-Bugtong ang kakayahan ng mga mag-aaral na ilapat ang kanilang kaalaman sa panitikan sa isang produktibong gawain, na nag-uugnay sa teorya at praktikal na aplikasyon ng pagsulat ng bugtong. Tumutugon ito sa *Indicator* 6: *Learner Responsibility (2.5.2)* dahil ang mga mag-aaral ang lumilikha at sumusuri sa kanilang sariling gawa at may sariling pagkatuto.

		Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang: • Nakabubuo ng modernong bugtong o salawikain na may wastong sukat at tugma
	Opsiyon B: *Spoken* Salawikain *Panuto:* Gumawa ng isang modernong salawikain sa anyong *spoken word*. Tiyaking ito ay may malinaw na aral, nagtataglay ng kahit isang pares ng tugma, at may magkaparehong sukat sa hindi bababa sa dalawang linya. Matapos magsulat, magsanay sa pagbigkas at ihanda ang sarili sa pagtatanghal sa harap ng klase gamit ang angkop na emosyon, boses, at galaw. *Tingnan sa MP_LE5_Kalakip Blg. 5I*	Para sa Opsiyon B: ***Spoken* Salawikain** Ang gawaing *Spoken* Salawikain ay nakapaloob sa *Implementation at Evaluation stages* ng ADDIE sapagkat hinihikayat nito ang mga mag-aaral na bumuo at magtanghal ng sariling salawikain sa anyong *spoken word*, gamit ang kaalaman sa sukat at tugma. Sa pamamagitan nito, naipamamalas ang pag-unawa sa salawikain bilang anyo ng panitikan na naglalaman ng aral, gayundin ang malikhaing paglalapat ng mga elemento ng tula sa isang modernong paraan ng pagpapahayag. Naipakikita rin sa gawaing ito ang *4Cs—Critical Thinking* sa pagbuo ng mensahe at aral, *Communication* sa malinaw at masining na pagbigkas ng *spoken word*, *Collaboration* (kung may *peer feedback* o *rehearsal*), at *Creativity* sa paglikha ng orihinal na salawikain at presentasyon nito sa harap ng klase. Sa kabuoan, pinalalakas ng *Spoken* Salawikain ang kakayahan ng mga mag-aaral na ilapat ang kanilang kaalaman sa panitikan sa isang makabuluhang konteksto na nag-uugnay sa estruktura at pagpapahayag ng tula sa aktuwal na komunikasyon.

		Tumutugon ito sa *Indicator* 4: *Communication Strategies (1.7.2)* dahil nakatuon sa epektibong berbal at di-berbal na komunikasyon sa pamamagitan ng *spoken word performance*—kabilang ang paggamit ng boses, emosyon, galaw, at malinaw na pagpapahayag ng idea upang maunawaan at mahikayat ang tagapakinig. *Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:* • Nakabubuo ng modernong bugtong o salawikain na may wastong sukat at tugma
A. Demonstrasyon ng Kaalaman at Kasanayan	1. Pagtukoy sa Praktikal na Aplikasyon **Opsiyon A: Salawikain *Reels*** *Panuto:* Bumuo ng isang modernong salawikain bilang tugon sa ibinigay na sitwasyong panlipunan na may kaugnayan *sa social media*. Tiyaking ang inyong salawikain ay may angkop na aral, wastong sukat at tugma, at maipapakita sa anyong *social media post* bilang pangkatang presentasyon. Pagkatapos, ibahagi at ipresenta ang inyong likha sa klase at makilahok sa pagboto para sa pinakaepektibong salawikain. *Tingnan sa MP_LE5_Kalakip Blg. 5J*	Para sa Opsiyon A: **Salawikain *Reels*** Ang gawaing Salawikain *Reels* ay nakapaloob sa *Implementation at Evaluation stages* ng ADDIE sapagkat hinihikayat nito ang mga mag-aaral na lumikha ng modernong salawikain bilang tugon sa mga makatotohanang sitwasyon sa kabataan gamit ang konteksto ng *social media*. Sa pamamagitan nito, naipakikita ang pag-unawa sa salawikain bilang anyo ng katutubong panitikan na maaaring iangkop sa makabagong komunikasyon upang maghatid ng pag-asa, aral, at inspirasyon. Naipakikita rin sa gawaing ito ang *4Cs—Critical Thinking* sa pagbuo ng angkop na mensahe para sa ibinigay na sitwasyon;

		Communication sa malinaw at epektibong pagpapahayag ng salawikain sa anyo ng *social media post*; *Collaboration* sa pagtutulungan ng bawat grupo sa paglikha ng awtput; at *Creativity* sa pagdisenyo ng makabagong salawikain na may wastong sukat, tugma, at kaangkupan sa *social media*. Sa kabuoan, pinalalakas ng gawain ang kakayahan ng mga mag-aaral na iugnay ang tradisyonal na panitikan sa modernong konteksto, na nagpapakita ng kahalagahan ng salawikain bilang instrumento ng komunikasyon at emosyonal na suporta sa makabagong panahon. Tumutugon ito sa *Indicator 1: Content Knowledge & Pedagogy (1.1.2)* dahil ang gawain ay nakatuon sa paglalapat ng kaalaman sa salawikain, sukat, at tugma sa makabagong konteksto (*social media crisis situations*) gamit ang angkop na estratehiyang *collaborative* at *contextualized learning.* *Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:* • Nakabubuo ng modernong bugtong o salawikain na may wastong sukat at tugma

	Opsiyon B: Hula-Ad: Bugtong *Edition* *Panuto:* Gamit ang itinalagang produkto, bumuo ng isang bugtong-*inspired advertisement* na magsisilbing *tagline* nito. Ang bugtong ay dapat binubuo ng dalawang linya na may angkop na sukat at tugma. Ilahad din ang nakatagong sagot sa dulo ng *advertisement.* Pagkatapos, ipresenta ito bilang isang 30-segundong *commercial* sa harap ng klase gamit ang malikhaing paraan ng pagganap. *Tingnan sa MP_LE5_Kalakip Blg. 5K*	Para sa Opsiyon B: **Hula-Ad: Bugtong *Edition*** Ang gawaing Hula-Ad: Bugtong *Edition* ay nakapaloob sa *Implementation at Evaluation stages* ng ADDIE sapagkat hinihikayat nito ang mga mag-aaral na ilapat ang konsepto ng bugtong sa isang makabagong konteksto ng *advertising*. Sa pamamagitan ng paglikha ng bugtong bilang *tagline* ng produkto at pagpresenta nito sa anyong *commercial*, naipakikita ang pag-unawa sa bugtong bilang anyo ng panitikan na gumagamit ng metapora, sukat, at tugma upang makuha ang atensiyon at interes ng tagapakinig o mamimili. Naipakikita rin sa gawaing ito ang *4Cs—Critical Thinking* sa pagbuo ng angkop at mapanlikhang bugtong para sa produkto; *Communication* sa epektibong pagpapahayag sa pamamagitan ng *advertisement performance*; *Collaboration* sa pagtutulungan ng grupo sa pagbuo at presentasyon; at *Creativity* sa pagdisenyo ng orihinal at makatawag-pansing *commercial* na gumagamit ng bugtong bilang isang estratehiya sa *marketing*. Sa kabuoan, pinalalakas ng gawain ang kakayahan ng mga mag-aaral na iugnay ang panitikan sa *real-world applications* tulad ng *advertising*, na nagpapakita ng praktikal at makabagong gamit ng bugtong sa industriya ng komunikasyon at midya.

		Tumutugon ito sa *Indicator 1: Content Knowledge & Pedagogy (1.1.2)* dahil ang gawain ay nakatuon sa paglalapat ng kaalaman sa bugtong (sukat, tugma, metapora) sa isang makabagong konteksto ng *advertising* gamit ang *experiential* at *performance-based learning.* *Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:* • Nakabubuo ng modernong bugtong o salawikain na may wastong sukat at tugma
	2. Paglalahat **Opsiyon A: Tula-Dalumat** *Panuto:* Gamit ang isang *graphic organizer*, ipakita ang kabuuang pag-unawa sa aralin tungkol sa paggamit ng sukat at tugma at sa pagsasanay sa mga bukal ng pagtula. Punan ang bawat bahagi ng tamang impormasyon tungkol sa sukat at tugma, malayang taludturan, at mga bukal ng pagtula (bugtong at salawikain). Isulat ang kahulugan, kahalagahan, at mga halimbawa o gamit ng bawat isa. *Tingnan sa MP_LE5_Kalakip Blg. 5L*	Para sa Opsiyon A: **Tula-Dalumat** Ang gawaing Tula-Dalumat ay nakapaloob sa *Implementation* at *Evaluation stages* ng ADDIE, sapagkat hinihikayat nito ang mga mag-aaral na suriin at buuin ang kanilang pag-unawa sa mga elemento ng pagtula gamit ang *graphic organizer.* Sa pamamagitan nito, naipakikita ang kabuoang kaalaman tungkol sa sukat at tugma, malayang taludturan, at mga bukal ng pagtula tulad ng bugtong at salawikain, kasama ang kahulugan, kahalagahan, at mga halimbawa ng bawat isa. Naipakikita rito ang 4Cs—*Creativity* sa maayos at organisadong pagpapakita ng idea sa *graphic organizer*, *Communication* sa malinaw na pagpapaliwanag ng mga konsepto ng pagtula, at *Critical Thinking* sa pag-uuri at pag-uugnay ng kaalaman tungkol sa iba’t ibang anyo ng tula at

		katutubong panitikan. Sa kabuoan, pinalalakas ng TulaKalikot ang malalim na pag-unawa ng mga mag-aaral sa anyo at halaga ng panitikan, gayondin ang kakayahan nilang ayusin, suriin, at ipahayag ang kanilang kaalaman sa sistematikong paraan. Tumutugon ito sa *Indicator* 1: *1. Content Knowledge & Pedagogy (1.1.2)* dahil ang gawain ay nakatuon sa pag-unawa at pag-oorganisa ng kaalaman sa panitikan partikular na ang tula. *Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:* • Natutukoy ang iba't ibang uri ng sukat at tugma sa mga tula, bugtong, at salawikain • Naipaliliwanag ang katangian at pagkakaiba ng sukat at tugma at ang gamit nito sa bugtong at salawikain *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 5) Gawain Bilang 3.*
	Opsiyon B: Tula *Infomix*! *Panuto*: Bumuo ng isang *infographic* na magbubuod ng mahahalagang konsepto ng aralin tungkol sa sukat, tugma, bugtong, at salawikain. Dapat itong naglalaman ng mga depinisyon, uri, halimbawa, at ugnayan ng mga konsepto. Ipapakita ito sa klase sa pamamagitan ng *Gallery Walk*, kung saan susuriin at bibigyan ng *feedback* ang gawa ng bawat grupo gamit ang mga *sticky notes*.	Para sa Opsiyon B: ***Tula Infomix!*** Ang gawaing Tula *Infomix* ay nakapaloob sa *Implementation at Evaluation stages* ng ADDIE sapagkat hinihikayat nito ang mga mag-aaral na magsagawa ng sintesis ng kanilang natutuhan tungkol sa sukat, tugma, bugtong, at salawikain.

	Tingnan sa MP_LE5_Kalakip Blg. 5M	Sa pamamagitan ng pagbuo ng *infographic*, naipakikita ang kakayahan ng mga mag-aaral na organisahin, ipaliwanag, at ipakita ang mahahalagang konsepto ng aralin sa isang biswal at malikhaing paraan. Naipakikita rin sa gawaing ito ang *4Cs—Critical Thinking* sa pagpili at pag-oorganisa ng mahahalagang impormasyon, *Communication* sa malinaw na pagpapakita ng idea gamit ang biswal na presentasyon, *Collaboration* sa pagtutulungan ng grupo sa pagbuo ng *infographic*, at *Creativity* sa disenyo at presentasyon ng awtput na kaakit-akit at makabuluhan. Sa kabuoan, pinalalakas ng gawain ang kakayahan ng mga mag-aaral na magsagawa ng sintesis na nagpapakita ng malalim na pag-unawa sa aralin sa pamamagitan ng malikhaing presentasyon ng kaalaman. Tumutugon ito sa *Indicator* 2: *Literacy Strategies (1.4.2)* dahil ang gawain ay gumagamit ng *visual literacy strategy* sa pamamagitan ng *infographic* na nagpapalalim ng pag-unawa sa konsepto ng sukat, tugma, bugtong, at salawikain sa isang biswal at organisadong paraan. *Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:*

		• Nakabubuo ng modernong bugtong o salawikain na may wastong sukat at tugma
	3. Pagtataya **Opsiyon A: Maramihang Pamimilian** *Panuto*: Basahin at unawaing mabuti ang bawat tanong. Piliin ang titik ng pinakatamang sagot at isulat ito sa sagutang papel. *Tingnan sa MP_LE5_Kalakip Blg. 5N*	Para sa Opsiyon A: **Maramihang Pamimilian** Ang pagsusulit na ito ay tumutukoy sa kakayahan ng mag-aaral na matukoy ang paggamit ng sukat at tugma at ang pagsasanay sa mga bukal ng pagtula na nabanggit sa bawat pahayag. Tiyaking nauunawaan ang konteksto ng bawat sitwasyon upang makapili ng tamang sagot. *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 5) Gawain Bilang 4.* **Tamang Sagot** 1. C 2. C 3. B 4. D 5. A
	Opsiyon B: Tama o Mali! *Panuto:* Basahin at suriing mabuti ang bawat pahayag. Iguhit ang kung tama ang pahayag at kung mali. Isulat ang inyong sagot sa sagutang papel. *Tingnan sa MP_LE5_Kalakip Blg. 5O*	Para sa Opsiyon B**: Tama o Mali!** Ang pagsusulit na ito ay tumutukoy sa kakayahan ng mag-aaral na matukoy ang paggamit ng sukat at tugma at ang pagsasanay sa mga bukal ng pagtula na nabanggit sa bawat pahayag. Tiyaking nauunawaan ang konteksto ng bawat sitwasyon upang makapili ng tamang sagot. *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 5) Gawain Bilang 5.*

		Tamang Sagot 1. 2. 3. 4. 5.
	4. Karagdagang Gawain **Opsiyon A: Bugtong at Salawikain LIVE!** *Panuto:* Bumuo ng isang maikling dula (3–5 minuto) na nagpapakita ng pang-araw-araw na sitwasyon kung saan ginagamit ang bugtong at salawikain. Siguraduhing may hindi bababa sa 2 bugtong na may sukat at tugma at 2 salawikain na may aral. Ihanda at itanghal ang dula sa klase gamit ang malikhaing pagganap. Bibigyan ng 15 minuto ang bawat pangkat para makapaghanda. *Tingnan sa MP_LE5_Kalakip Blg. 5P*	Para sa Opsiyon A: **Bugtong at Salawikain LIVE!** Ang gawaing Bugtong at Salawikain LIVE! ay nakapaloob sa *Implementation at Evaluation stages* ng ADDIE sapagkat hinihikayat nito ang mga mag-aaral na isabuhay ang kanilang kaalaman sa bugtong at salawikain sa pamamagitan ng dramatikong pagtatanghal. Sa pamamagitan ng pagsulat at pag-arte ng maikling dula, naipakikita ang pag-unawa sa mga elemento ng panitikan at ang praktikal na gamit nito sa tunay na buhay. Naipakikita rin sa gawain ang *4Cs—Critical Thinking* sa pagbuo ng angkop na sitwasyon at paggamit ng bugtong at salawikain, *Communication* sa epektibong pagpapahayag sa pamamagitan ng dula, *Collaboration* sa pagtutulungan ng grupo sa *scriptwriting at performance*, at *Creativity* sa paglikha ng orihinal at makabuluhang pagtatanghal. Sa kabuoan, pinalalakas ng gawain ang kakayahan ng mga mag-aaral na gamitin ang panitikan sa isang *performative* at *real-life context*, na nagpapalalim ng kanilang pag-unawa

		at pagpapahalaga sa kulturang Pilipino. Tumutugon ito sa *Indicator* 4: *Communication Strategies (1.7.2)* dahil ang gawain ay nakatuon sa *oral* at *non-verbal communication* sa pamamagitan ng dramatikong pagtatanghal, kung saan malinaw na naipahahayag ng mga mag-aaral ang idea, damdamin, at aral gamit ang boses, kilos, at interaksyon. *Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:* • Nailalapat ang kaalaman sa sukat at tugma sa pagsusuri ng mga halimbawa ng tula, bugtong, at salawikain • Nakabubuo ng modernong bugtong o salawikain na may wastong sukat at tugma
	Opsiyon B: Tula Expo: Bukal ng Galing! *Panuto:* Bumuo ng isang *mini-exhibit* na maglalaman ng isang tula, isang bugtong, at isang salawikain. Maaaring gumamit ng poster o digital na *display*. Ihanda ito para sa *Gallery Walk* na presentasyon, kung saan ipakikita at ipaliliwanag ng bawat grupo ang kanilang output sa klase. *Tingnan sa MP_LE5_Kalakip Blg. 5Q*	Para sa Opsiyon B: **Tula Expo: Bukal ng Galing!** Ang gawaing Tula Expo: Bukal ng Galing! ay nakapaloob sa *Implementation at Evaluation stages* ng ADDIE sapagkat hinihikayat nito ang mga mag-aaral na magsagawa ng kolaboratibo at presentasyong biswal ng kanilang natutuhan sa anyo ng tula, bugtong, at salawikain.

		Sa pamamagitan ng paggawa ng *mini-exhibit*, naipakikita ang malalim na pag-unawa sa mga elemento ng panitikan at ang kakayahang ayusin at ipresenta ang mga ito sa isang organisado at malikhaing paraan. Naipakikita rin sa gawain ang *4Cs—Critical Thinking* sa pagpili at pag-oorganisa ng mahahalagang idea, *Communication* sa pagpapaliwanag ng kanilang *exhibit* sa pamamagitan ng *gallery walk*, *Collaboration* sa pagtutulungan ng grupo sa pagbuo ng awtput, at *Creativity* sa disenyo at presentasyon ng exhibit na kaakit-akit at makabuluhan. Sa kabuoan, pinalalakas ng gawain ang kakayahan ng mga mag-aaral na magsagawa ng sintesis gamit ang biswal at pasulat na awtput na nagpapakita ng kanilang malalim na pag-unawa sa panitikan. Tumutugon ito sa *Indicator* 2: *Literacy Strategies (1.4.2)* dahil ang gawain ay gumagamit ng *visual literacy* at *multimodal presentation (poster/digital exhibit)* upang maipakita at maunawaan ang konsepto ng tula, bugtong, at salawikain sa mas organisado at biswal na paraan.

		Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang: • Nailalapat ang kaalaman sa sukat at tugma sa pagsusuri ng mga halimbawa ng tula, bugtong, at salawikain • Nakabubuo ng modernong bugtong o salawikain na may wastong sukat at tugma
II. PAGTATAYANG PANGYUNIT	**Opsiyon A: Obhetibong Pagtataya** *Panuto:* Basahin at unawaing mabuti ang bawat tanong. Piliin ang titik ng pinakatamang sagot at isulat ito sa sagutang papel. *Tingnan sa MP_LE5_Kalakip Blg. 5R*	Para sa Opsiyon A: **Obhetibong Pagtataya** Ang pangyunit na pagtatayang ito ay nakatuon sa **Paggamit ng Sukat at Tugma at Pagsasanay sa mga Bukal ng Pagtula**, kabilang ang bugtong at salawikain. Ang pagtatayang ito ay nakatuon sa *Evaluation stage* ng ADDIE, kung saan sinusuri ang kaalaman at pag-unawa ng mag-aaral sa paggamit ng sukat at tugma sa tula, pati na rin sa mga bukal ng pagtula tulad ng bugtong at salawikain. Layunin nitong masukat ang kakayahan ng mag-aaral na suriin ang estruktura at elemento ng tula, at mapahalagahan ang papel ng mga tradisyonal na anyo ng panitikan sa pagpapahayag ng kaisipan at damdamin. Naipakikita sa mga gawain ang *4Cs—Critical Thinking* sa pagsusuri ng sukat at tugma; *Communication* sa malinaw na pagpapahayag ng sagot; at *Creativity* sa pagbuo ng halimbawa ng bugtong, salawikain, o maikling tula. Sa kabuoan, layunin ng pagsusulit na

		masukat hindi lamang ang kaalaman ng mag-aaral sa teknikal na aspekto ng tula kundi pati ang kanilang pagpapahalaga at kakayahang gamitin ang mga ito sa malikhaing pagpapahayag. **Tamang Sagot** 1. D 11. D 2. C 12. B 3. B 13. C 4. D 14. B 5. A 15. A 6. C 16. D 7. B 17. C 8. D 18. D 9. C 19. A 10. A 20. B
	Opsiyon B: TulaHusga: *Jury Edition* (Pangkatang Gawain) *Panuto*: Bumuo ng isang tula at maghanda para sa isang presentasyon sa harap ng klase. Habang may nagtatanghal, ang ibang grupo ay magsisilbing *"jury"* at magbibigay ng puna batay sa sukat, tugma, at mensahe gamit ang *evaluation sheet.* Pagkatapos ng talakayan, rerebisahin ng bawat grupo ang kanilang tula ayon sa natanggap na puna, komento, at mungkahi, at ipapasa ang orihinal at binagong bersiyon kasama ang *evaluation sheet.* *Tingnan sa MP_LE5_Kalakip Blg. 5S*	Para sa Opsiyon B: **TulaHusga: *Jury Edition*** Ang gawaing **TulaHusga: *Jury Edition*** ay nakapaloob sa *Implementation* at *Evaluation stages* ng ADDIE, sapagkat hinihikayat nito ang mga mag-aaral na magsuri at magbigay-hatol sa mga tulang nilikha batay sa itinakdang pamantayan tulad ng sukat, tugma, talinghaga, at mensahe. Naipakikita rito ang 4Cs—*Critical Thinking* sa masusing pagsusuri ng elemento ng tula, *Communication* sa malinaw na pagbibigay ng puna at rekomendasyon, *Creativity* sa pag-unawa at pagpapahalaga sa malikhaing paraan ng pagpapahayag, at *Collaboration* kung isinasagawa ang paghatol bilang

		pangkat o lupon ng hurado. Sa kabouan, pinapalakas ng TulaHusga: *Jury Edition* ang kakayahan ng mga mag-aaral sa mapanuring pag-iisip, pagpapahalaga sa panitikan, at responsableng paggamit ng wikang Filipino sa pagbibigay ng akademikong puna. Tumutugon ito sa *Indicator* 6: *Learner Responsibility (2.5.2)* dahil ang mga mag-aaral mismo ang *evaluator* at may sariling pagdedesisyon at paghuhusga. *Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:* • Nailalapat ang kaalaman sa sukat at tugma sa pagsusuri ng mga halimbawa ng tula, bugtong, at salawikain • Nakabubuo ng modernong bugtong o salawikain na may wastong sukat at tugma
III. PAGNINILAY		

Gabay na Tanong	**Sagot**
1. Sa mga isinagawang aktibidad, paano ko nakita ang pagkatuto ng mga mag-aaral sa mga konsepto ng malikhaing pagsulat?	
2. Anong estratehiya sa pagsusuri ng mga konsepto sa malikhaing pagsulat na may kultural na kaugnayan ang nahihirapan silang unawain? Paano ko ito matutugunan?	
3. Aling bahagi ng pagtuturo ang epektibo? Alin ang nangangailangan pa ng pagsasaayos?	
4. Anong interbensiyon o pagbabago ang maaari kong gawin sa susunod upang mas mapaunlad ang kanilang pakikilahok at pang-unawa?	

	1. Bilang ng mga mag-aaral na nakakuha ng 80% sa pagtataya. 2. Bilang ng mga mag-aaral na nangangailangan ng iba pang gawain para sa remediation. 3. Nakatutulong ba ang remediation? Bilang ng mga mag-aaral na naunawaan sa aralin. 4. Bilang ng mga mag-aaral na magpapatuloy sa remediation. 5. Alin sa mga estratehiyang pagtuturo ang nakatulong ng lubos? Paano ito nakatulong? 6. Anong suliranin ang aking naranasan na nasolusyunan sa tulong ng aking punongguro at superbisor?

Asignatura	Malikhaing Pagsulat	Banghay-Aralin Bilang	6

I. LAYUNIN	
Pamantayang Pangnilalaman	*Naipamamalas ng mga mag-aaral ang kaalaman at pag-unawa sa iba't ibang bukal ng ideya at inspirasyon sa pagkatha, gayundin sa batayang kaalaman sa mga pangunahing anyo ng malikhaing pagsulat tulad ng tula at maikling kuwento, kasama ang mga elemento ng mga ito. Ipinapakita rin nila ang pag-unawa sa proseso ng palihan at sa pagsasaalang-alang sa rebisyon ng isang malikhaing proyekto.*
Pamantayan sa Pagganap	*Nakasusulat ang mga mag-aaral ng unang borador at pinal na bersiyon ng piniling malikhaing proyekto—maaaring koleksiyon ng pitong tula o isang maikling kuwentong hindi bababa sa 10 pahina—at nakapagsasagawa ng palihan nang may pagsasaalang-alang sa mga puna at mungkahi tungo sa rebisyon ng isang malikhaing proyekto.*
Mga Kasanayang Pampagkatuto	Sa puntong ito, ang mga mag-aaral ay inaasahang bihasa na sumusunod na kasanayang pampagkatuto: 1. Natutukoy ang iba't ibang uri ng sukat at tugma 2. Nakabubuo ng modernong bugtong at/o salawikain na may wastong sukat at tugma Sa pagtatapos ng mga gawain, ang mga mag-aaral ay inaasahang: 1. Natutukoy ang persona o tinig sa tula 2. Naipaliliwanag ang pagkakaiba-iba ng mga himig sa tula 3. Nakapagsusulat ng unang borador ng alinman sa koleksiyon ng tula o isang maikling kuwento
II. BATAYANG SANGGUNIAN SA PAGKATUTO	*Almario, V. 2017. Taludtod at Talinghaga: Mga Sangkap ng Katutubong Pagtula. Manila: Komisyon sa Wikang Filipino.*
III. NILALAMAN	**I. Pagsulat ng Tula** A. Pagsasanay sa mga Anyong Tradisyonal B. Pagsasanay sa mga Anyong Moderno C. Pagsasanay sa mga Elemento ng Tula D. Pagsasanay sa mga Anyong Postmoderno **II. Pagbuo ng Borador sa Koleksiyon ng Tula**
IV. TUNGUHIN	a. Natutukoy ang persona o tinig sa tula b. Naipaliliwanag ang pagkakaiba-iba ng mga himig sa tula batay sa layunin at damdamin ng akda

c. Nasusuri ang persona at himig sa mga piling tula upang matukoy ang kahulugan at layon nito
d. Nakapipili ng angkop na paksa o tema para sa bubuoing koleksiyon ng tula
e. Nakabubuo ng balangkas para sa koleksiyon ng tula batay sa napiling paksa.
f. Nakasusulat ng unang borador ng alinman sa koleksiyon ng pitong tula na naaayon sa napiling anyo at genre.

V. PAMAMARAAN		TALA SA GURO

A. Aktuwalisasyon ng Dating Kaalaman

1. Paghango sa Dating Kaalaman

Opsiyon A: TAYA-TULA

Panuto: *Magkaroon ng pagbabalik sa aral sa pamamagitan ng pagpapasagot sa talahanayan. Palagyan ng tsek(✓) sa mga mag-aaral ang talahanayan batay sa lawak ng kanilang dating kaalaman sa tula.*

Mga Aralin sa Tula	Beysik 'Yan! (Nauunawaan ko na)	Naaalala (Naalala ko pa)	Limot na (Kailangan pang balikan)
1 Tugmaan sa patinig	○	○	○
2 Tugmaan sa katinig	○	○	○
3 Mga uri ng sukat	○	○	○
4 Sesura	○	○	○
5 Tayutay	○	○	○
6 Himig	○	○	○
7 Tinig	○	○	○
8 Tradisyonal na tula	○	○	○
9 Modernong tula	○	○	○
10 Postmodernong tula	○	○	○

Layunin: Matukoy ang antas ng pag-unawa at pagpapahalaga sa iba't ibang elemento at anyo ng tula.

Tagubilin:
Gabay sa Interbensiyon Para sa Aytem 1–5 (MAHALAGA/PUNDASYON)

- **8–10**-Mahusay (walang kailangang interbensiyon)
- **5–7**-Kailangang balikan (maikling pagsasanay o pag-uulit)
- **0–4**-Nangangailangan ng agarang interbensiyon gaya ng muling pagtuturo.

Tandaan: Kahit mataas ang kabuoang puntos, kung mababa rito, kailangan pa rin ng interbensiyon.

	Para sa aytem 1–5 (Dating Aralin/Inaasahang Batid na) Mas mataas ang inaasahan dito. • BeysiK 'Yan! = 2 puntos • Naaalala = 1 punto • Limot na = 0 puntos Pinakamataas: 10 puntos **Para sa aytem 6–10 (Kasalukuyang Aralin/Inaaral pa)** Mas may palugit dahil kasalukuyang tinatalakay. • BeysiK 'Yan! = 2 puntos • Naaalala = 1.5 puntos • Limot na = 0.5 puntos Pinakamataas: 10 puntos **Kabuoang Puntos: 20**	**Para sa aytem 6–10 (Kasalukuyang Aralin/Inaaral pa)** walang kaso kung mababa o walang nakuhang puntos. Gamitin itong gabay sa kung gaano kalalim ang gagawing pagtuturo. Nagsisilbi itong diagnostic o paunang pagtatasa upang matukoy ang dating kaalaman at kahandaan ng mga mag-aaral hinggil sa tula bago ipakilala ang mga bagong konsepto. Tumutugon ito sa layuning pampagkatuto na: • Natutukoy ang persona o tinig sa tula. • Naipaliliwanag ang pagkakaiba-iba ng mga himig sa tula batay sa layunin at damdamin ng akda. Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 6) Gawain Bilang 1.

	Opsiyon B: ElemenTULA **Panuto:** *Magsagawa ng pormatibong pagtataya sa pamamagitan ng pagpapasuri sa saknong mula sa makabayang awitin batay sa elemento at uri nito. Magkaroon ng pag-uugnay sa kontekstong historikal bago ito ipasuri.* 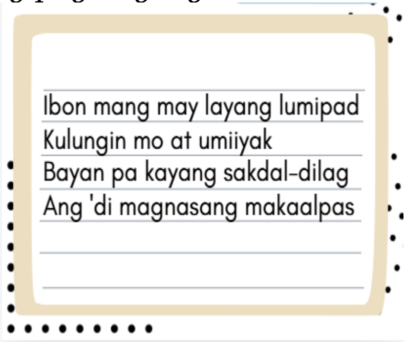 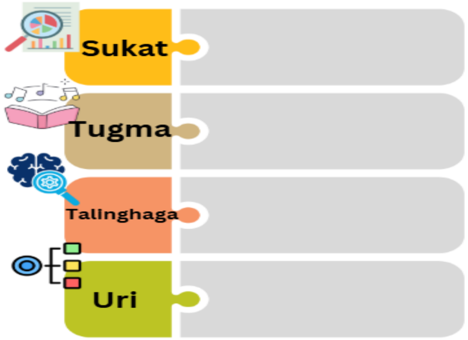 	**Tagubilin:** Hanguin ang dating kaalaman sa tula sa pamamagitan ng pagpapasagot sa diyagram. Mainam kung gagawin ito nang **pangkatan**. Sa magiging tugon, magkaroon ng pag-aangkop instruksyonal. Nililinang nito ang kasanayan ng mga mag-aaral sa pagsusuri at paglalapat ng konsepto sa pamamagitan ng pagkilala sa mga elemento at uri ng tula mula sa isang awitin.
	2. Paglalahad ng Layunin **OPSIYON A: LUSONG LAYON** Panuto: *Magkaroon ng pagpapalitan ng tanong-sagot upang maakay ang mga mag-aaral tungo sa layunin ng aralin.* **1. Ano ang kahulugan ng tula?** **2. Kailan pa umusbong kultura ng pagsulat ng tula sa ating bansa?** **3. Ano ang mga katangian ng tula na nababatid mo?**	Pinauunlad nito ang pagiging aktibong kalahok ng mga mag-aaral sa pagbuo ng inaasahang layunin at direksiyon ng aralin sa pamamagitan ng pag-uugnay ng dating kaalaman at paghinuha sa mga paksang tatalakayin.

4. **Sa iyong palagay, bukod sa sukat at tugma, ano pa kaya ang dapat mong malaman sa tula?**

OPSIYON B: HULA-LAYON

Panuto: Bigyang-hinuha ang tatlong paksang-aralin kaugnay ng tula, sa tulong ng mga larawan.

B. Integrasyon ng Bagong Kaalaman

1. Paglalahad ng Halimbawa

OPSIYON A: TULAnyo

Panuto: *Suriing mabuti ang mga halimbawa ng tula sa talahanayan at sagutin ang tanong sa ibaba nito.*

Tradisyonal na Tula	Modernong Tula	Postmodernong Tula
COVIDiona ni Sigrid F. Tibordo 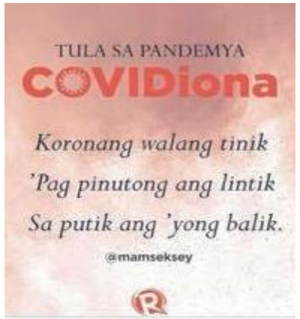 *Mula sa nagwaging tula sa patimpalak ng Rappler at Awit Foundation*	**DAMAY KA** ni Joel A. Malabanan Sa pila sa dyip, kahit maaga ka Ang pag-alis ay depende kung puno na; Damay ka sa kilos ng iba Kung nagmadali, magtaxi ka. Ganoon din sa halalan Kung nagwagi ang gusto ng marami	**REVERSE POETRY** ni Vice Ganda Ang simula Dahil ang lahat ay ibabalik natin, Sa ating pasuko Ng paghihiwalay Na nagbunga Ng di pagkakaunawaan Ang lahat Kalimutan na natin Wala tayong gagawin kundi,

Nakaangkla ito sa SSHS Instructional Design Framework sapagkat gumagamit ito ng kongkretong halimbawa upang malinang ang kasanayan ng mga mag-aaral sa pagsusuri, paghahambing, at pag-unawa sa iba't ibang anyo ng tula.

Tumutugon ito sa mga kasanayang pampagkatuto na:

- Natutukoy ang persona o tinig sa tula.
- Naipaliliwanag ang pagkakaiba-iba ng mga himig sa tula batay sa layunin at damdamin ng akda.

			Damay ka sa desisyon ng iba Lalo na kung tiwali ang nagwagi. Sa doktrina ng relihiyong Katoliko Nagkasala ka na, wala ka pa sa mundo; Damay ka sa pagkatukso nina Eva at Adan Buti na lang at nagkatawang tao ang Diyos At naligtas ang tao sa pagtutuos! Sa tunggalian sa lipunan Ang naghahari ang nagtatakda ng pamantayan Damay ka kahit ligtas ka sa kinalalagyan Ang hindi pakikisangkot upang itaguyod ang katarungan Ay pagkampi sa pumapaslang sa kalayaan! Kung damay naman tayo sa lahat ng nagaganap	Hanggang sa ating sumpaan at sa pag-ibig, Isuko na natin Ang ating sarili. Araw-Araw Kung paano tayo sisirain Ng butas, Lamang siya. Naghahanap Ng kaaway Wag nating pabayaan lunurin tayo Ng walang pag-ibig Dahil hindi tayo mabubuhay Sa piling ng isa't isa Magkayakap Masaya at Nagmamahalan Totoo hindi magiging tayo Hindi Kita Mahal Ito ang totoo Ito ang dapat Magmahal? Magpasensya? Magpatawad? Kabulaanan Tapusin na natin to! Ang Galit,		• Nasusuri ang persona at himig sa mga piling tula upang matukoy ang kahulugan at layon nito. *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 6) Gawain Bilang 2*

	Bakit tinutuligsa ng iba ang pumapasan Ng tungkuling ipaglaban ang ating mga karapatan? Panahon nang ang mga aktibista at mga makabayang samahan Ay ating damayan!	Selos Ang poot Ang pagiging mapagmataas Kalimutan mo na Ang tadhana kaya May nakalaang plano sa atin Sa papatawad? Kasinungalingan Kasama maglaho ang lahat Mawawala Ang pagtatapos Sa simula *(Basahin mula simula at basahin mula sa dulo't paitaas)*	

Prosesong Tanong:

1. Anong uri ng panitikan ang nasa talahanayan?
2. Ano ang palatandaan na tula ang mga ito?
3. Paano ilalarawan ang nasa unang kolum? Ikalawa? At ikatlo?
4. Sa kabuuan, paano nagkakaiba-iba ang tatlong anyo ng tula?

OPSIYON B: PERSONAnalisis

Panuto: *Ipasusuri ng guro ang sipi ng isang sikat na OPM at ipapasagot sa mga mag-aaral ang mga tanong sa ibaba nito.*

OPSIYON B: PERSONAnalisis

Nakaangkla ito sa SSHS Instructional Design Framework sa paraang gumagamit ito ng autentikong tekstong pangkultura tulad ng OPM upang mapalalim ang pag-unawa ng mga mag-aaral

	Batang-bata ka pa at marami ka pang Kailangang malaman at intindihin sa mundo 'Yan ang totoo Nagkakamali ka kung akala mo na Ang buhay ay isang mumunting paraiso lamang Batang-bata ka lang at akala mo na Na alam mo na ang lahat na kailangan mong malaman Buhay ay 'di gan'yan Tanggapin mo na lang ang katotohanan Na ikaw ay isang musmos lang na wala pang alam Makinig ka na lang, makinig ka na lang Batang-bata ako, nalalaman ko 'to Inaamin ko rin na kulang ang aking nalalaman At nauunawaan Ngunit kahit gan'yan ang kinalalagyan Alam ko na may karapatan ang bawat nilalang Kahit bata pa man, kahit bata pa man Nais ko sanang malaman ang mali sa katotohanan Sariling pagraranas ang aking pamamagitan Imulat ang isipan sa mga kulay ng buhay Maging tunay na malaya sa katangi-tanging bata Prosesong Tanong: 1. Sa iyong palagay, sa anong kanta hinango ang mga liriko sa itaas? 2. Ano ang pinapaksa ng awit? 3. Sa iyong palagay, ano ang katauhang mahihiwatig sa mga linya sa unang kolum? 4. Ano ang himig o layon na mahihinuha batay sa nilalaman ng mga liriko? 5. Ano ang katauhan o personalidad na ipinapahiwatig sa ikalawang kolum? 6. Ano ang himig o layon batay sa kanyang naging tugon sa nilalaman nito?	*sa persona o tinig sa tula sa pamamagitan ng masining na pagsusuri at interpretasyon.* *Tumutugon ito sa mga kasanayang pampagkatuto na:* • Natutukoy ang persona o tinig sa tula. • Naipaliliwanag ang pagkakaiba-iba ng mga himig sa tula batay sa layunin at damdamin ng akda. • Nasusuri ang persona at himig sa mga piling tula upang matukoy ang kahulugan at layon nito. *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 6) Gawain Bilang 3.*

<table>
<tr>
<td></td>
<td>
2. Pagtalakay ng Bagong Konsepto
Ginabayang Pagtalakay
Ang tula, sa pag-usad ng panahon ng nagbihis sa iba’t ibang anyo, ang tradisyonal, moderno at postmoderno.

Halimbawa:
A. Anyong Tradisyonal
1. Tanaga - Isang katutubong anyo ng tulang Filipino na binubuo ng apat na taludtod na may tigpipitong pantig. Karaniwang naglalaman ito ng talinghaga at aral sa buhay.
Halimbawa: Sa munting patak man
napupuno ang ilog,
kapag sama-sama
lakas ay di maigugupo.
</td>
<td>
Nagbibigay ito ng sistematikong paggabay sa mga mag-aaral sa pag-unawa sa ebolusyon ng tula sa iba’t ibang anyo, na nagtataguyod ng malalim na konseptuwal na pag-unawa sa pamamagitan ng interaktibong talakayan.

Tumutugon ito sa mga kasanayang pampagkatuto na:

Natutukoy ang persona o tinig sa tula.
Naipaliliwanag ang pagkakaiba-iba ng mga himig sa tula batay sa layunin at damdamin ng akda.
Nasusuri ang persona at himig sa mga piling tula upang matukoy ang kahulugan at layon nito.

</td>
</tr>
</table>

2. **Dalit -** Isang maikling tulang may damdaming panrelihiyon o debosyonal. Karaniwang pumupuri o nananalangin sa Diyos, Birheng Maria, o mga santo.

   Halimbawa: *O Mahal na Poong Maykapal,*
   Ikaw ang tanglaw naming ilaw;
   Sa bawat unos at hirap,
   Ikaw ang sandigan ng lahat.

3. **Diyona** - Isang tulang may tatlong taludtod at súkat na pipituhin ang bawat saknong.

   Halimbawa: *Kasumpa-sumpang COVID,*
   Hintay kami't tatawid.
   Tindi mo'y mapapatid! – Sigrid F. Tibordo

4. **Awit -** Mahabang tulang pasalaysay na may sukat at tugma. Karaniwang tungkol ito sa pag-ibig, pakikipagsapalaran, at kabayanihan. May labindalawang pantig bawat taludtod. Pinakatanyag na halimbawa nito ang obrang *Florante at Laura* na bahagi ng aralin sa Baitang 8.

B. Anyong Moderno

1. **Malayang Taludturan -** Tulang walang tiyak na sukat at tugma. Malayang naipahahayag ng makata ang damdamin at kaisipan.

Halimbawa:

Ako ang Daigdig
ni Alejandro G. Abadilla

ako
ang daigdig

ako
ang tula

ako
ang daigdig
ang tula

ako
ang daigdig
ng tula
ang tula
ng daigdig

2. **Tulang Naratibo -** Tulang nagsasalaysay ng mga pangyayari o kuwento. Maaaring may tauhan, tagpuan, at banghay tulad ng isang maikling kuwento. Isa sa halimbawa nito ang **Ang Huling Tula na Isusulat ko Sa'yo** ni **Juan Miguel Severo**

C. Anyong Postmoderno

1. Concrete Poetry - Tulang biswal na ang ayos o hugis ng mga salita ay may kaugnayan sa paksa o mensahe ng tula.
Halimbawa:

3. **Spine Poem -** Tulang nabubuo mula sa mga pamagat ng aklat na pinagsasama-sama upang makalikha ng bagong kahulugan o mensahe.

Halimbawa: *Dekada '70*
Gapô
Bata, Bata… Pa'no Ka Ginawa?
Para Kay B
(Kapag pinagsama, nagiging tila isang tulang nagsasalaysay.

3. Erasure Poetry - Tulang nalilikha sa pamamagitan ng pagbubura o pagtatakip ng ilang salita mula sa umiiral na teksto upang makabuo ng bagong kahulugan.
Halimbawa: Orihinal na pangungusap:
"Sa gitna ng kaguluhan ay may natitirang pag-asa."
Erasure Poetry:
"gitna
natitirang pag-asa"

Elemento ng Tula

1. Persona o Tinig - Ang nagsasalita sa tula; maaaring ang makata, isang tauhan, o ibang "boses" na nagbibigay ng mensahe. Sa sinuring OPM na *Batang-batang Ka Pa* sa Paglalahad ng Halimbawa OPSIYON B PERSONAnalisis, ang persona sa unang hanay ay magulang o nakatatandang tao; ang ikalawa naman na tumugon ay ang bata.

2. Himig - Ang damdamin o tono ng tula na ipinapakita sa paraan ng pagkakasulat. Narito ang mga **uri ng himig:**

- **2.1. Nangangaral -** Himig na nagbibigay ng aral o paalala sa mambabasa.
- **2.2. Naglilimi -** Himig na mapagnilay; nagpapaisip o nagpapalalim ng damdamin at idea.
- **2.3. Nanghihimok -** Himig na nang-uudyok o nanghihikayat na gumawa o maniwala.
- **2.4. Naglalarawan -** Himig na malinaw na nagpapakita ng larawan, tagpo, o sitwasyon.
- **2.5. Nagpapatawa-**Himig na may layuning magbigay-aliw o magpatawa.
- **2.6. Nang-uuyam-**Himig na mapanukso o mapanlait, kadalasang may bahid ng kritisismo o sarkasmo.

	3. Paglinang ng Kabihasaan **OPSIYON A: PASA TINTA** ***Mekaniks:*** 1. Pangkatin ang mga maga-aaral sa tatlo. 2. Bawat pangkat ay bubunot ng anyo ng tula. 3. Ang mabubunot na anyo ay gagawan ng tula sa pamamagitan ng pagpapasahan ng isang malinis na papel na susulatan ng mga taludtod ayon nabunot na anyo. Sa pangkat na maiikling anyo ng tula ang nabunot, koleksyon nito ang bubuoin. 4. Gagawin ito sa loob ng lima (5) hanggang walong (8) minuto. 5. Ilalahad sa unahan ang mabubuong tula batay sa nabuong diwa, himig at persona nito.	***Tagubilin sa guro:*** *Sa puntong ito, pagkasunduan ng guro at mag-aaral ang rubriks ayon sa kani-kanilang konteksto upang maging batayan sa pagmamarka.* *Isinusulong nito ang kolaboratibong pagkatuto at produktibong paglalapat ng kaalaman sa pamamagitan ng malikhaing pagbuo ng tula na nagpapakita ng pag-unawa sa anyo, diwa, himig, at persona.* *Tumutugon ito sa mga kasanayang pampagkatuto na:* • Natutukoy ang persona o tinig sa tula. • Nakapipili ng angkop na paksa o tema para sa bubuoing koleksiyon ng tula. • Nakabubuo ng balangkas para sa koleksiyon ng tula batay sa napiling paksa. • Nakasusulat ng unang borador ng alinman sa koleksiyon ng pitong tula na naaayon sa napiling anyo at genre.

	OPSIYON B: SALIN HIMIG Panuto: *Atasan ang mga mag-aaral na humanap ng sipi ng paboritong tula. Ipasulat itong mula nang naaayon sa nais nilang himig at ipasuri batay sa naging pagbabago sa sumusunod:* a. kahulugan ng tula; b. persona; c. paano nakaaapekto sa damdamin at layunin ng tula ang himig. 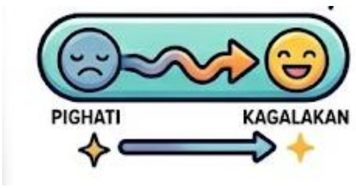	***Tagubilin:*** *Matapos ang gawain, maaaring iproseso ang halaga ng elementong himig at kung paano ito nakaaapekto sa iba pang elemento at kabuoan ng isang tula.* *Hinihikayat nito ang mas mataas na antas ng pagkatuto sa pamamagitan ng muling paglikha at pagsusuri ng tula batay sa himig, na nagpapalalim sa pag-unawa sa kahulugan, persona, at layunin nito.* *Tumutugon ito sa mga kasanayang pampagkatuto na:* • Natutukoy ang persona o tinig sa tula. • Naipaliliwanag ang pagkakaiba-iba ng mga himig sa tula batay sa layunin at damdamin ng akda. • Nasusuri ang persona at himig sa mga piling tula upang matukoy ang kahulugan at layon nito.

<table>
<tr>
<td rowspan="2">C. Demonstrasyon ng Kaalaman at Kasanayan</td>
<td>1. Pagtukoy sa Praktikal na Aplikasyon

OPSIYON A: TULAnolohiya
Panuto: Ipahambing sa mga mag-aaral ang balangkas o borador ng tula sa isang bagay. Hayaan sila maging malikhain sa pamamagitan ng paglalahad ng kanilang tugon gamit ng 2-4 na taludtod.

</td>
<td>Pinauunlad nito ang mas mataas na antas ng pag-unawa sa pamamagitan ng paglalapat ng konsepto ng pagbuo ng tula sa mga konkretong karanasan o bagay, na nagtataguyod ng malikhaing pag-iisip at metakognitibong pagninilay.

Tumutugon ito sa mga kasanayang pampagkatuto na:
Nakapipili ng angkop na paksa o tema para sa bubuoing koleksiyon ng tula.
Nakabubuo ng balangkas para sa koleksiyon ng tula batay sa napiling paksa.
Nakasusulat ng unang borador ng alinman sa koleksiyon ng pitong tula na naaayon sa napiling anyo at genre.</td>
</tr>
<tr>
<td>OPSIYON B: PLUMA HINDI PROMPT
Bakit mahalagang hindi iniaasa sa AI ang paglikha ng sining gaya ng pagsulat ng tula?
____
____</td>
<td>Tagubilin: Maaaring sa bahaging ito, magkaroon ng kasunduan na sakaling lumabag sa sinumpaan, mababalewala ang puntos.</td>
</tr>
</table>

<table>
<tr>
<td></td>
<td>Panuto: Ipabasa at palagdaan sa mga mag-aaral ang pangako sa pagsulat nang buong puso at katapatan upang makatiyak na ang nakatakdang pagpili ng paksa o tema at pagsulat ng borador ay magiging bunga ng kani-kanilang kasanayan at hindi sa talamak na paggamit ng AI.

PANATA KO BILANG MAKATA

Bilang isang mag-aaral at manunulang Pilipino, ako ay nangangakong:

- [ ] Isusulat ko ang tula ko mula sa aking **puso, isip, at sariling karanasan.**
- [ ] Gagamitin ko ang AI o iba pang teknolohiya bilang **gabay lamang**, hindi bilang kapalit ng aking pag-iisip at pagkamalikhain.
- [ ] Igalang ko ang orihinal na gawa ng iba at **hindi kokopyahin o aaruin** ng ideya.
- [ ] Pagsisikapan kong maging **tapat at responsable** sa bawat salitang aking isusulat.
- [ ] Ipagmamalaki ko ang **sariling tinig, kultura**, at **kagandahang Pilipino** sa aking tula.

Naniniwala ako na ang tula ay salamin ng aking pagkatao at pagmamahal sa wika at bayan. Kaya't ako'y nangangakong gagawin ang aking makakaya upang maging makata na malikhain, totoo, at makabuluhan.

PANGALAN: ____________

BAITANG AT PANGKAT: ____________

PETSA: ____________

LAGDA KO, Pangako Ko.

____
LAGDA DITO
</td>
<td>Hinihikayat nito ang kritikal na pagninilay at etikal na pag-unawa ng mga mag-aaral sa paggamit ng teknolohiya sa malikhaing pagsulat, kasabay ng pagpapatibay ng responsableng paglikha ng orihinal na akdang pampanitikan.
Tumutugon ito sa mga kasanayang pampagkatuto na:

- Nakapipili ng angkop na paksa o tema para sa bubuoing koleksiyon ng tula.
- Nakabubuo ng balangkas para sa koleksiyon ng tula batay sa napiling paksa.
- Nakasusulat ng unang borador ng sa alinman sa koleksiyon ng pitong tula na naaayon sa napiling

Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 6) Gawain Bilang 4.
</td>
</tr>
</table>

	2. Paglalahat **OPSIYON A: MAPA NG KONSEPTO** **Panuto:** *Papunan ang talahanayan upang maibuod ang aralin. Inaasahang matukoy ang persona at himig bilang kasagutan. Sa bahagi ng himig ay marapat na magkaroon ng pag-iisa-isa ng uri at pagbibigay ng maikling tala sa pagkakaiba-iba ng mga ito.* 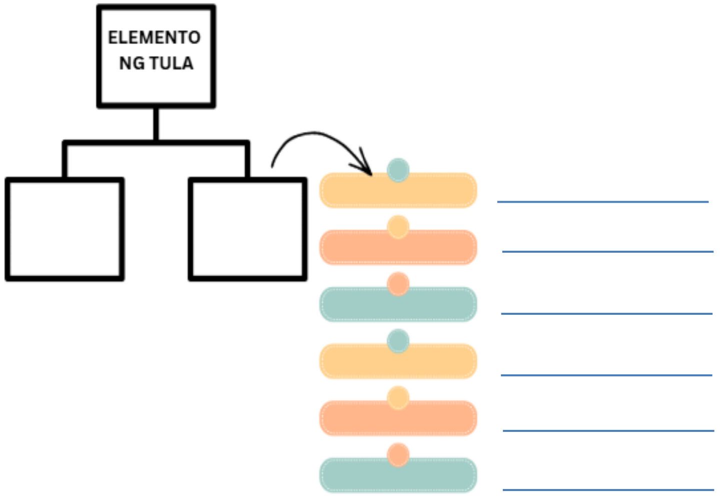 	*Pinagsasama nito ang pag-oorganisa at pagsasala ng mga konsepto upang mapalalim ang pag-unawa ng mga mag-aaral sa mga anyo at elemento ng tula sa pamamagitan ng biswal at sistematikong paglalahat.* *Tumutugon ito sa kasanayang pampagkatuto na:* • Natutukoy ang persona o tinig sa tula. *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 6) Gawain Bilang 5.*
	OPSIYON B: DUGSONG DIWA Panuto: Magdudugtungan ang *mga mag-aaral ng mga pahayag upang mabuod ang aralin.* 1. May tatlong (3) anyo ang tula, ito ay ang ____________________________. 2. Sa aralin, tinalakay namin ang dalawang elemento, ang _________ at ________. 3. Ang elemento _________ ay mayroon pang mga uri, ito ay ang ____. 4. Nagkakaiba-iba ang mga ito sa paraang ____.	*Pinauunlad nito ang kakayahan ng mga mag-aaral sa pagbubuod at integrasyon ng mga pangunahing konsepto ng aralin sa pamamagitan ng pagdurugtong ng mga idea upang makabuo ng malinaw at organisadong paglalahat.* *Tumutugon ito sa kasanayang pampagkatuto na:* • Naipaliliwanag ang pagkakaiba-iba ng mga himig sa tula

		batay sa layunin at damdamin ng akda.
	3. Pagtataya **OPSIYON A: BERSIYON UNO** Panuto: *Pabuoin ang mga mag-aaral ng unang borador ng koleksiyon ng tula para sa pinal prokdukto. Ipagamit ang gabay na balangkas sa ibaba.* 	***Tagubilin sa guro:*** *Sa gawang ito, mangyaring magtakda ng guro at mga mag-aaral ng magiging pamantayan o rubrik na ayon sa kani-kanilang konteksto.* *Sumasalamin sa performance-based assessment na naglalayong masukat ang pagkatuto ng mga mag-aaral sa pamamagitan ng paglikha ng unang borador ng koleksiyon ng tula na nagpapakita ng kanilang nalinang na kasanayan at pag-unawa.* *Tumutugon ito sa mga kasanayang pampagkatuto na:* • Natutukoy ang persona o tinig sa tula. • Nakapipili ng angkop na paksa o tema para sa bubuoing koleksiyon ng tula. • Nakabubuo ng balangkas para sa koleksiyon ng tula batay sa napiling paksa.

<table>
<tr>
<td></td>
<td></td>
<td>

- Nakasusulat ng unang borador ng alinman sa koleksiyon ng pitong tula na naaayon sa napiling anyo at genre.

Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 6) Gawain Bilang 6.
</td>
</tr>
<tr>
<td></td>
<td>

OPSIYON B: BINHI NG BORADOR
Panuto: *Hayaan ang mga mag-aaral na bumuo ng template na magsisilbing balangkas sa pagsulat ng unang borador ng tula. Humanap ng kapareha upang magpalitan ng komento sa nabuong template gamit ang pormularyo sa ibaba. Kapag naiwasto na, buoin ang unang borador gamit ito.*

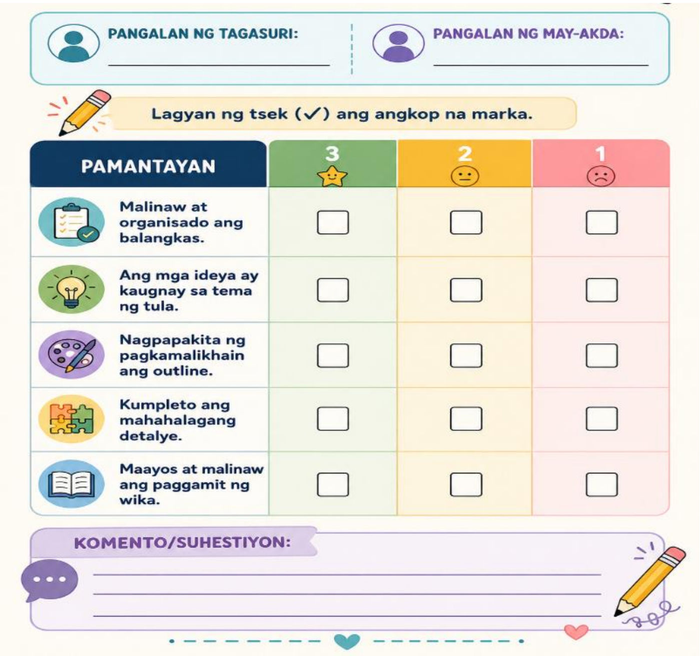

PANGALAN NG TAGASURI: ____________ PANGALAN NG MAY-AKDA: ____________

Lagyan ng tsek (✓) ang angkop na marka.

PAMANTAYAN	3	2	1
Malinaw at organisado ang balangkas.	☐	☐	☐
Ang mga ideya ay kaugnay sa tema ng tula.	☐	☐	☐
Nagpapakita ng pagkamalikhain ang outline.	☐	☐	☐
Kumpleto ang mahahalagang detalye.	☐	☐	☐
Maayos at malinaw ang paggamit ng wika.	☐	☐	☐

KOMENTO/SUHESTIYON: ____________
</td>
<td>

Isinusulong nito ang scaffolding at kolaboratibong pagkatuto sa pamamagitan ng pagbuo at pagrepaso ng template bilang gabay sa pagsulat ng unang borador ng tula, na nagpapalalim sa organisado at makahulugang paglikha ng akda.

Tumutugon ito sa mga kasanayang pampagkatuto na:

- Nakabubuo ng balangkas para sa koleksiyon ng tula batay sa napiling paksa.
</td>
</tr>
</table>

4. Karagdagang Gawain

KAHON NG MISTERYO

((Maghanda ng tatlong maliliit na kahon, isa para sa anyo, isa para sa persona, isa para sa himig. Bawat kahon ay naglalaman ng mga uri na bubunutin ng mag-aaral para sa interaktibo subalit mapanghamong pagsulat ng unang borador ng tula.)

Panuto: *Pabunutin ang mga mag-aaral ng isang anyo, isang persona at isang himig sa bawat kahon. Magpasulat ng borador ng tula batay sa mabubunot nilang mga uri..*

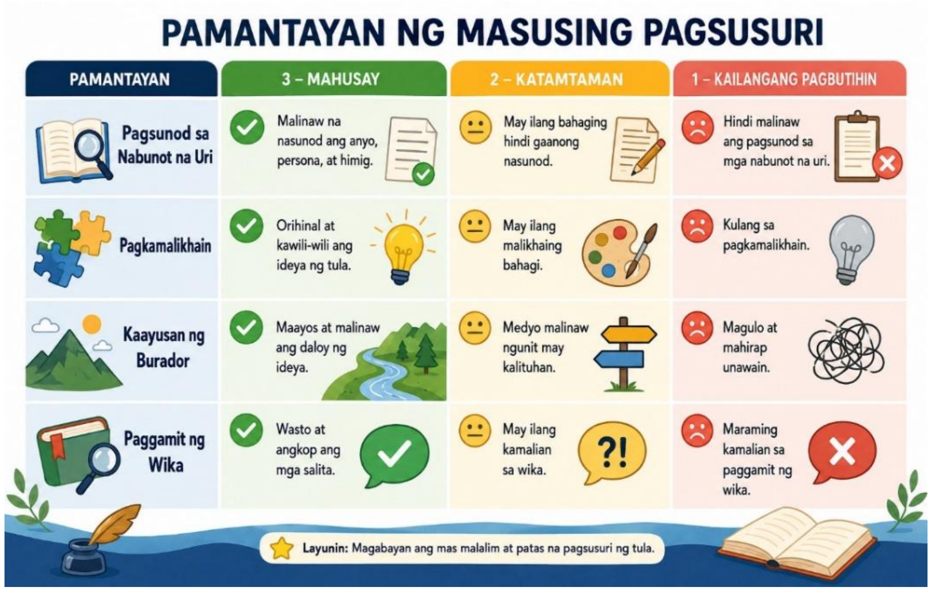

PAMANTAYAN NG MASUSING PAGSUSURI

PAMANTAYAN	3 – MAHUSAY	2 – KATAMTAMAN	1 – KAILANGANG PAGBUTIHIN
Pagsunod sa Nabunot na Uri	Malinaw na nasunod ang anyo, persona, at himig.	May ilang bahaging hindi gaanong nasunod.	Hindi malinaw ang pagsunod sa mga nabunot na uri.
Pagkamalikhain	Orihinal at kawili-wili ang ideya ng tula.	May ilang malikhaing bahagi.	Kulang sa pagkamalikhain.
Kaayusan ng Burador	Maayos at malinaw ang daloy ng ideya.	Medyo malinaw ngunit may kalituhan.	Magulo at mahirap unawain.
Paggamit ng Wika	Wasto at angkop ang mga salita.	May ilang kamalian sa wika.	Maraming kamalian sa paggamit ng wika.

Layunin: Magabayan ang mas malalim at patas na pagsusuri ng tula.

Itinataguyod nito ang interaktibo at malikhaing pagkatuto sa pamamagitan ng random na pagpili ng mga elemento ng tula na gagamitin sa pagbuo ng borador, na nagpapalakas ng kasanayan sa pagsulat at pag-angkop ng mga konseptong pampanitikan.

Tumutugon ito sa mga kasanayang pampagkatuto na:

- Natutukoy ang persona o tinig sa tula.
- Nakapipili ng angkop na paksa o tema para sa bubuoing koleksiyon ng tula.
- Nakabubuo ng balangkas para sa koleksiyon ng tula batay sa napiling paksa.
- Nakasusulat ng unang borador ng alinman sa koleksiyon ng pitong tula na naaayon sa napiling anyo at genre.

VI. PAGTATAYANG PANGYUNIT	***A. Panuto: Piliin ang titik ng tamang sagot.*** *1. Anong anyo ng tula ang may tiyak na sukat at tugma?* *A. Moderno* *B. Tradisyonal* *C. Postmoderno* *D. Malayang Taludturan* *2. Aling anyo ng tula ang walang sinusunod na sukat at tugma?* *A. Tanaga* *B. Dalit* *C. Moderno* *D. Awit* *3. Anong uri ng tula ang gumagamit ng hugis o ayos ng salita bilang bahagi ng mensahe?* *A. Spine Poem* *B. Erasure Poetry* *C. Concrete Poetry* *D. Tulang Naratibo* *4. Ano ang tawag sa nagsasalita sa tula?* *A. Himig* *B. Taludtod* *C. Persona* *D. Sukat* *5. Anong himig ang nagpapakita ng pang-uuyam o panunukso?* *A. Naglalarawan* *B. Nanghihimok* *C. Nagpapatawa* *D. Nang-uuyam*	*Nagsisilbing komprehensibong pagtatasa ng natamong kaalaman at kasanayan ng mga mag-aaral sa kabuuan ng yunit, na nagbibigay-diin sa paglalapat, pagninilay, at pagpapakita ng tunay na pagkatuto.*

<table>
<tr><td></td><td>B. Panuto: Suriing mabuti ang sumusunod na paglalarawan. Isulat ang T kung Tradisyonal, M kung Moderno, at PM kung Postmoderno.
6. Gumagamit ng ironiya, satire, at eksperimento. __________
7. Mahigpit sa sukat at tugma. __________
8. Malayang naipahahayag ang damdamin at kaisipan. __________
9. Nabubuo sa pamamagitan ng pagbubura ng ilang salita mula sa umiiral na teksto. __________
10. Kabilang dito ang tanaga, dalit, at awit. __________</td><td></td></tr>
<tr><td>VII. PAGNINILAY

(Mungkahi at Komento para sa Patuloy na Pagpapahusay)</td><td colspan="2">
<table>
<tr><th>Gabay na Tanong</th><th>Sagot</th></tr>
<tr><td>1. Sa mga isinagawang gawain, paano ko nakita ang pagkatuto ng mga mag-aaral sa pagsulat ng kritikal na sanaysay?</td><td></td></tr>
<tr><td>2. Anong mga estratehiya ang nahirapan silang unawain? Paano ko ito matutugunan?</td><td></td></tr>
<tr><td>3. Aling bahagi ng pagtuturo ang epektibo? Alin ang nangangailangan pa ng pagsasaayos?</td><td></td></tr>
<tr><td>4. Anong interbensiyon o pagbabago ang maaari kong gawin sa susunod upang mas mapaunlad ang kanilang pakikilahok at pang-unawa?</td><td></td></tr>
</table>
1. Bilang ng mga mag-aaral na nakakuha ng 80% sa pagtataya.
2. Bilang ng mga mag-aaral na nangangailangan ng iba pang gawain para sa remediation.
3. Nakatutulong ba ang remediation? Bilang ng mga mag-aaral na nauunawaan ang aralin.
4. Bilang ng mga mag-aaral na magpapatuloy sa remediation.
5. Alin sa mga estratehiyang pagtuturo ang nakatulong nang lubos? Paano ito nakatulong?
6. Anong suliranin ang aking naranasan na nasolusyunan sa tulong ng aking punongguro at superbisor?
</td></tr>
</table>

Asignatura	Malikhaing Pagsulat	Banghay-Aralin Bilang	7

I. LAYUNIN	
Pamantayang Pangnilalaman	*Naipamamalas ng mga mag-aaral ang kaalaman at pag-unawa sa iba't ibang bukal ng ideya at inspirasyon sa pagkatha, gayundin sa batayang kaalaman sa mga pangunahing anyo ng malikhaing pagsulat tulad ng tula at maikling kuwento, kasama ang mga elemento ng mga ito. Ipinapakita rin nila ang pag-unawa sa proseso ng palihan at sa pagsasaalang-alang sa rebisyon ng isang malikhaing proyekto.*
Pamantayan sa Pagganap	*Nakasusulat ang mga mag-aaral ng unang borador at pinal na bersiyon ng piniling malikhaing proyekto—maaaring koleksiyon ng pitong tula o isang maikling kuwentong hindi bababa sa 10 pahina—at nakapagsasagawa ng palihan nang may pagsasaalang-alang sa mga puna at mungkahi tungo sa rebisyon ng isang malikhaing proyekto.*
Mga Kasanayang Pampagkatuto	*Sa puntong ito, ang mga mag-aaral ay inaasahang bihasa na sumusunod na kasanayang pampagkatuto:* *KP 10: Natutukoy ang persona o tinig sa tula* *KP 11: Naipaliliwanag ang pagkakaiba-iba ng mga himig sa tula* *Sa pagtatapos ng mga gawain, ang mga mag-aaral ay inaasahang:* *KP 12: Nakabubuo ng mga tulang nasa anyong tradisyonal, moderno, at postmoderno*
II. BATAYANG SANGGUNIAN SA PAGKATUTO	*Abadilla, Alejandro G. Mga Piling Tula at Sanaysay sa Panitikan. Quezon City: University of the Philippines Press, 1997.* *Lumbera, Bienvenido, at Cynthia Nograles Lumbera. Philippine Literature: A History and Anthology. Pasig City: Anvil Publishing, 2005.* *Villafuerte, Patrocinio V. Pagtuturo at Pagtataya ng Panitikan at Pagsulat. Quezon City: Mutya Publishing House, 2014.*
III. NILALAMAN	***Pagbuo ng Iba't Ibang Anyo ng Tula***
IV. TUNGUHIN	*Pagkatapos ng aralin, ang mga mag-aaral ay inaasahang:* *A. Nakapagbabalik-aral sa kahulugan ng mga anyo ng tula: tradisyonal, moderno, at postmoderno* *B. Nasusuri ang kalakasan, kahinaan at dapat paunlarin sa mga binuong burador ng tula* *C. Nakasusulat ng mga halimbawa ng tula sa iba't ibang anyo (tradisyonal, moderno, at postmoderno).*

V. PAMAMARAAN		TALA SA GURO
A. Aktuwalisasyon ng Dating Kaalaman	**1.** Paghango sa Dating Kaalaman **Opsiyon A: TULA-ALAM** Panuto: *Ipatukoy sa mga mag-aaral ang kanilang dating kaalaman hinggil sa tula sa pamamagitan ng sumusunod na gabay:* a. Talos na – ilahad ang malawak na kaalaman sa tula sa pamamagitan ng tanaga. b. Bubot pa – ilahad ang kahinaang nais mapalakas sa tula sa pamamagitan ng dalit. c. Magkakaalaman – ilahad ang nais pang malaman sa tula sa pamamagitan ng diyona. 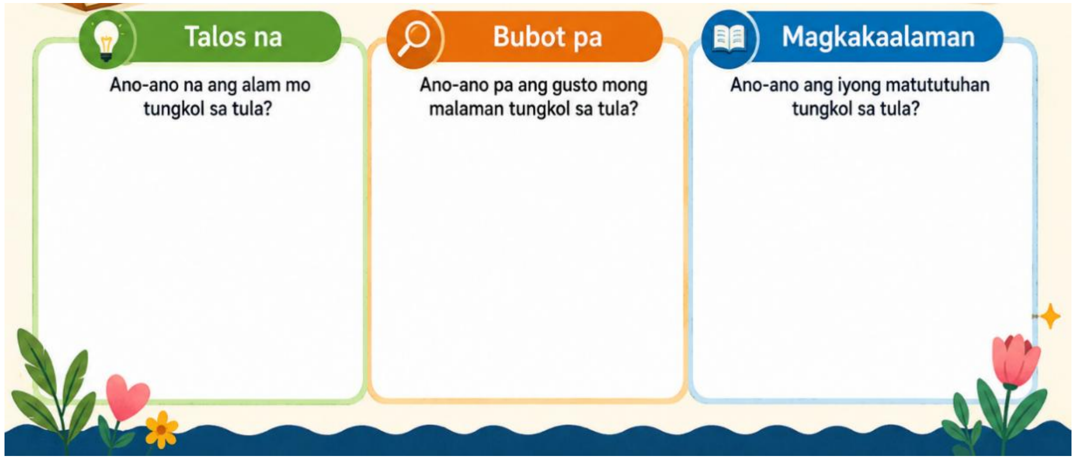	Nakaangkla ito sa kahingian ng SSHS Instructional Design Framework sa paraang inuunang matukoy at mapahalagahan ang dating kaalaman, pangangailangan, at inaasahang pagkatuto ng mga mag-aaral sa pamamagitan ng malikhaing pagpapahayag gamit ang iba't ibang anyo ng tula. Tumutugon ito sa hinimay na layuning pampagkatuto na: • *Nakapagbabalik-aral sa kahulugan ang mga anyo ng tula: tradisyonal, moderno, at postmoderno.* *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 7) Gawain Bilang 1.*
	Opsiyon B: TINIG LIRIP Panuto: *Magpanood ng isang bidyo ng may bumibigkas ng spoken word poetry. Hikayatin silang ipikit ang mga mata at ituon ang atensiyon sa emosyon, bilis, at bigat ng boses na naririnig. Ipasuri at ipatala ang* ***Persona*** *at ang nangingibabaw na* ***Himig*** *sa narinig na akda.*	Nakaangkla ito sa kahingian ng SSHS Instructional Design Framework sa paraang sinusukat at inuunawa ang dating kaalaman ng mga mag-aaral hinggil sa iba't ibang anyo ng tula upang maging batayan sa paglinang ng

<table>
<tr>
<td></td>
<td>

PROSESONG TANONG (Gabay sa Guro):
Sino ang persona? Batay sa naririnig na tinig, ilarawan ang katauhan o "boses" na nagsasalita sa tula (halimbawa: isang taong bigo, isang magulang, o isang nagrerebelde).
Ano ang himig ng akda? Alin sa mga sumusunod ang namayani: nangangaral, naglilimi, nanghihimok, naglalarawan, nagpapatawa, o nang-uuyam? Ipaliwanag ang iyong sagot batay sa tono ng boses na narinig.
Paano nakatulong ang audio-visual sa pag-unawa? May pagkakaiba ba sa pakiramdam kung binasa mo lamang ang tula kumpara sa narinig mo itong binigkas nang may damdamin?</td>
<td>mas malalim na pagkatuto at konseptuwal na pag-unawa.
Gumagamit ito ng awtentikong tekstong pangkultura upang mapalalim ang interpretasyon ng mga mag-aaral sa mga elemento ng tula.

Tumutugon ito sa hinimay na kasanayang pampagkatuto na:
Nakapagbabalik-aral sa kahulugan ang mga anyo ng tula: tradisyonal, moderno, at postmoderno.</td>
</tr>
</table>

	2. Paglalahad ng Layunin **Opsiyon A: TUKLAS LAYON** Panuto: *Matapos ang pagbabalik-aral, magkaroon ng paghingi ng ideya sa mga mag-aaral kung ano pa sa kanilang palagay ang dapat nilang matutuhan tungkol sa tula. Gabayan sila hanggang maisama sa ekspektasiyon ang layunin ng aralin.* **Opsiyon B: HIMAY KASANAYAN** **Panuto:** *Ipakita ang kasanayang pampagkatuto sa mga mag-aaral, hingin ang kanilang idea kung ano ang dapat nilang matutuhan upang magawa ang burador ng tula.* Upang *makabuo ng mga tulang nasa anyong tradisyonal, moderno, at postmoderno,* dapat na alam ko muna ang ____________________ ____ ____.	*Nakaangkla ito sa kahingian ng SSHS Instructional Design Framework sa paraang aktibong isinasangkot ang mga mag-aaral sa paghimay ng kasanayang pampagkatuto upang malinaw nilang matukoy ang mga kaalaman at kasanayang kinakailangan sa pagbuo ng burador ng tula.*
B. Integrasyon ng Bagong Kaalaman	1. Paglalahad ng Halimbawa **OPSIYON A: LIRIP BURADOR** Panuto**:** *Pabalikan ang mga burador ng tula na binuo ng mga mag-aaral, hayaan silang magsagawa ng sariling pagwawasto sa mga dapat pang paunlarin sa bawat bahagi nito.*	Nakaangkla ito sa kahingian ng SSHS Instructional Design Framework sa paraang pinauunlad ang kasanayan ng mga mag-aaral sa sariling pagninilay at rebisyon sa pamamagitan ng masusing pagsusuri at

		pagwawasto ng kanilang mga burador ng tula. Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang: • *Nasusuri ang kalakasan, kahinaan at dapat paunlarin sa mga binuong burador ng tula.* • *Nakasusulat ng mga halimbawa ng tula sa iba't ibang anyo (tradisyonal, moderno, at postmoderno).*
	OPSIYON B: KAPWA-KRITIK **Panuto:** *Pangkatin ang mga mag-aaral sa tigdalawa at bigyan ng laya na magkaroon ng pagpapalitan ng komento ukol sa mga binuong burador upang mapaunlad pa ito bago pinal na isulat. Ipagamit ang tseklist sa ibaba:*	Nakaangkla ito sa kahingian ng SSHS Instructional Design Framework sa paraang isinusulong ang kolaboratibong pagkatuto at peer feedback upang mapaunlad ang mga burador ng tula sa pamamagitan ng malayang pagpapalitan ng komento at paggamit ng tseklist bilang gabay sa pagrebisa.

<table>
<tr>
<td></td>
<td>
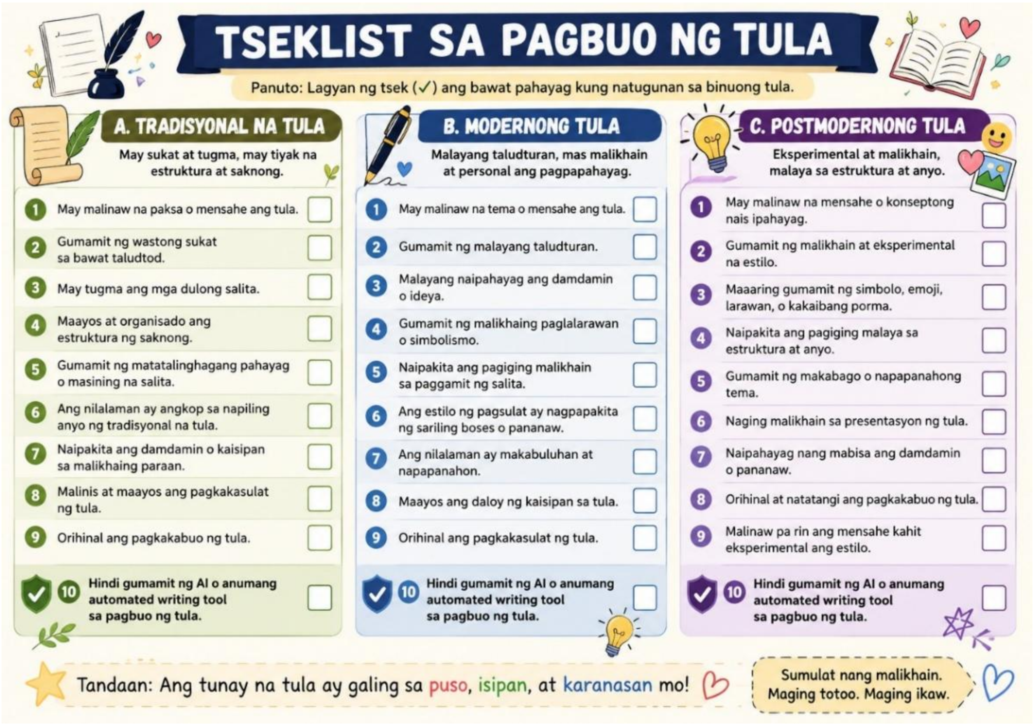

</td>
<td>Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:

Nasusuri ang kalakasan, kahinaan at dapat paunlarin sa mga binuong burador ng tula.
Nakasusulat ng mga halimbawa ng tula sa iba’t ibang anyo (tradisyonal, moderno, at postmoderno).

.
Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 7) Gawain Bilang 2.</td>
</tr>
<tr>
<td></td>
<td>2. Pagtalakay ng Bagong Konsepto
Pagbuo at Paggamit ng Burador sa Pagsulat ng Tula
Ang burador ay paunang bersiyon ng isang akda na maaaring baguhin, dagdagan, bawasan, o ayusin upang higit na mapaganda ang nilalaman at porma nito. Sa pagsulat ng tula, mahalaga ang burador upang malinang ang idey, damdamin, at masining na paggamit ng wika.
Sa puntong ito, matapos makabuo ng burador at masuri ito, ang kasunod na hakbang ay ang rebisyon.
Ang rebisyon ay proseso ng muling pagsuri at pagbabago sa isang akda upang higit itong maging malinaw, masining, mabisa, at makahulugan. Sa pagsulat ng tula, hindi lamang ito simpleng pagwawasto ng baybay at bantas, kundi pagpapahusay sa kabuoang diwa, himig, at paggamit ng wika.</td>
<td>Nakaangkla ito sa kahingian ng SSHS Instructional Design Framework sa paraang sistematikong ginagabayan ang mga mag-aaral sa pagbuo at pag-unawa ng bagong konsepto sa pamamagitan ng interaktibong talakayan na nagtataguyod ng malalim at malinaw na pagkatuto.</td>
</tr>
</table>

	Mga Dapat Suriin sa Rebisyon ng Tula **1. Nilalaman** • Malinaw ba ang paksa o damdamin? • May sapat bang detalye at lalim? **2. Paggamit ng Wika** • Angkop ba ang mga salita? • Gumamit ba ng matatalinghagang pananalita? **3. Himig at Tinig** • Angkop ba ang himig sa paksa? • Naririnig ba ang personalidad o tinig ng persona? **4. Organisasyon** • Maayos ba ang daloy ng idea? • Magkaugnay ba ang bawat taludtod? **5. Teknikal na Aspeto** • Wasto ba ang baybay at bantas? • Nasunod ba ang anyo ng tula kung kinakailangan?	Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang: • *Nakasusulat ng mga halimbawa ng tula sa iba't ibang anyo (tradisyonal, moderno, at postmoderno).*
	3. Paglinang ng Kabihasaan **OPSIYON A: BERSIYON DOS** **Panuto:** *Mula sa mga nakitang kalakasan at kahinaan sa pansarili o tambalang pagsusuri ng mga burador, palapatan ito sa mga mag-aaral ng kaukulang rebisyon.* 	Nakaangkla ito sa kahingian ng SSHS Instructional Design Framework sa paraang pinauunlad ang kasanayan ng mga mag-aaral sa pamamagitan ng kritikal na pagsusuri at rebisyon ng kanilang burador batay sa natukoy na kalakasan at kahinaan upang makabuo ng mas pinahusay na akda. Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang: • *Nasusuri ang kalakasan, kahinaan at dapat paunlarin sa*

		mga binuong burador ng tula; at • *Nakasusulat ng mga halimbawa ng tula sa iba't ibang anyo (tradisyonal, moderno, at postmoderno).*
	OPSIYON B: REBISYON AKSIYON Panuto: *Mula sa pansarili o tambalang pagwawasto ng pagrerebisa, ipatala sa mga mag-aaral ang naging kalakasan at kahinaan ng unang burador at planong aksiyon sa pagpapabuti nito. Gamitin ang talahanayan sa ibaba:* 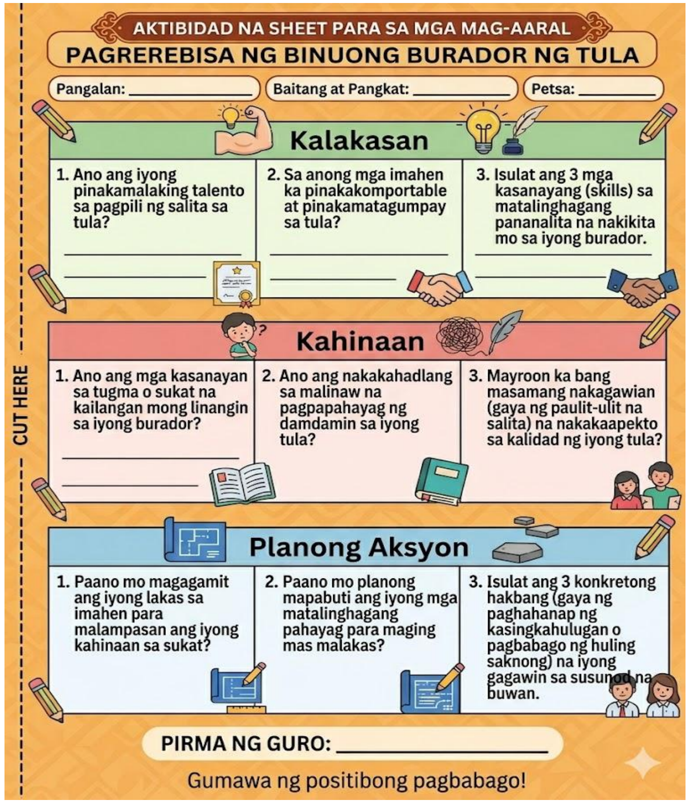 	*Nakaangkla ito sa kahingian ng SSHS Instructional Design Framework sa paraang pinauunlad ang metakognitibong kasanayan ng mga mag-aaral sa pamamagitan ng pagtatala at pagsusuri ng kalakasan, kahinaan, at planong aksiyon upang higit na mapabuti ang kanilang unang burador.* Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang: • *Nasusuri ang kalakasan, kahinaan at dapat paunlarin sa mga binuong burador ng tula; at* • *Nakasusulat ng mga halimbawa ng tula sa iba't ibang anyo (tradisyonal, moderno, at postmoderno).*

		Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 7) Gawain Bilang 3.
C. Demonstrasyon ng Kaalaman at Kasanayan	**1.** Pagtukoy sa Praktikal na Aplikasyon **OPSIYON A: INSTANTula** Panuto: *Mag-generate ng iba't ibang anyo ng tula gamit ang AI, matapos ay ipasuri ito batay sa estruktura, sukat at tugma (kung kailangan), damdamin o emosyon, tono at himig. Huwag kalimutang ipaalala na ang susuriing tula ay AI generated at ang layon ay magamit lamang sa pagsusuri ng aralin.* Prosesong tanong: 1. Ano ang napansin mo sa tulang binuo ng AI? 2. Paano ito naiiba sa tulang binuo ng isang tunay na makata batay sa estruktura, elemento, damdamin, tono at himig? 3. Bakit mahalaga pa rin na sa kabila ng mga instant na tulang kayang ibigay ng AI, may kasanayan pa rin tayong sumulat nito?	*Nakaangkla ito sa kahingian ng SSHS Instructional Design Framework sa paraang pinauunlad ang kritikal na pag-iisip at mapanuring pagkatuto ng mga mag-aaral sa pamamagitan ng paghahambing at pagsusuri ng tulang nabuo ng AI at ng likhang-tao, upang maipamalas ang malalim na pag-unawa sa elemento, estruktura, at saysay ng kasanayan sa pagsulat ng tula.* Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang: • *Nakasusulat ng mga halimbawa ng tula sa iba't ibang anyo (tradisyonal, moderno, at postmoderno).*

<table>
<tr>
<td></td>
<td>OPSIYON B: THINK-TULO
Panuto: Mula sa paksa, planong rebisyon at borador ng tula, atasan ang mga mag-aaral na buoan ito ng angkop at nakapupukaw na pamagat.

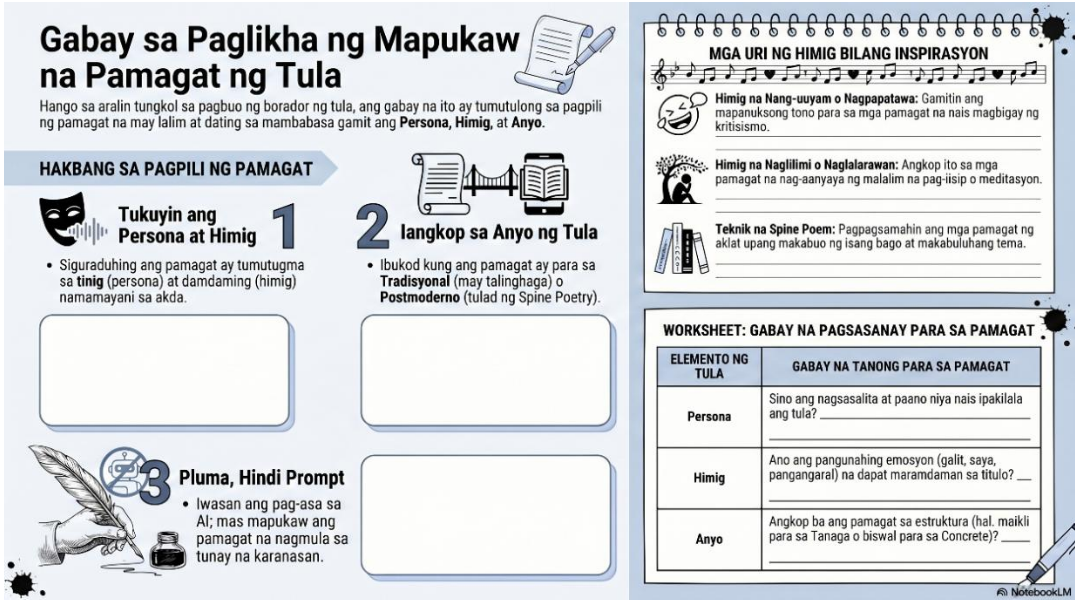
</td>
<td>Nakaangkla ito sa kahingian ng SSHS Instructional Design Framework sa paraang itinataguyod nito ang malikhaing pag-iisip at metakognitibong pagninilay sa pamamagitan ng pagpili ng pinakaangkop na mga salita para sa isang sining.

Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:
Nakasusulat ng mga halimbawa ng tula sa iba’t ibang anyo (tradisyonal, moderno, at postmoderno).
Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 7) Gawain Bilang 4.</td>
</tr>
<tr>
<td></td>
<td>2. Paglalahat
OPSIYON A: BUOD NG REBISYON
Panuto: Ipalahad sa mga mag-aaral ang hakbang sa pagrerebisa ng tula gamit ang diyagram.</td>
<td>Nakaangkla ito sa kahingian ng SSHS Instructional Design Framework sa paraang pinauunlad ang kakayahan ng mga mag-aaral sa pagbubuod at pag-oorganisa ng mga proseso ng pagrerebisa sa pamamagitan ng biswal na diyagram upang mapalalim ang pag-unawa sa</td>
</tr>
</table>

	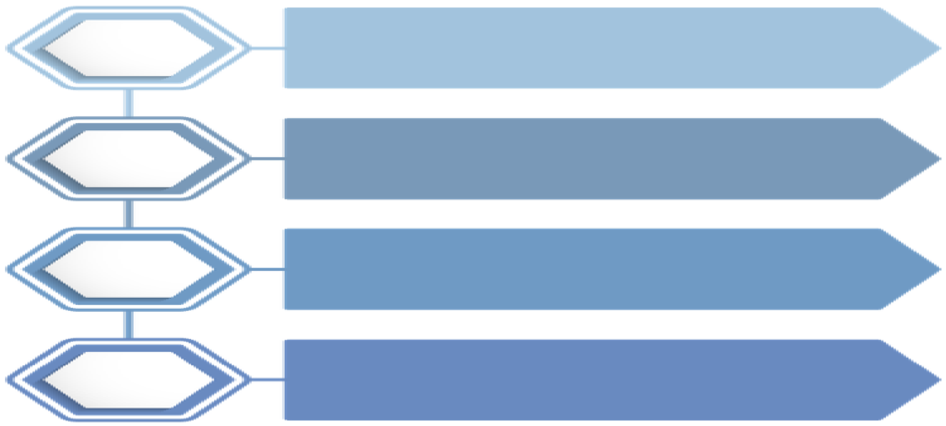	*sistematikong pagbuo ng tula.* Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang: • *Nasusuri ang kalakasan, kahinaan at dapat paunlarin sa mga binuong burador ng tula; at* • *Nakasusulat ng mga halimbawa ng tula sa iba't ibang anyo (tradisyonal, moderno, at postmoderno).*
	OPSIYON B: TAHAKBANG **Panuto:** *Ipahanay sa mga mag-aaral ang pinagdaanang proseso sa pagsulat ng tula gamit ang flowchart..* 	*Nakaangkla ito sa kahingian ng SSHS Instructional Design Framework sa paraang pinauunlad ang replektibong pagkatuto ng mga mag-aaral sa pamamagitan ng pag-uugnay at paghahanay ng mga hakbang sa pagsulat ng tula at pagninilay sa naging ambag ng bawat proseso sa kanilang pagkatuto.*

		Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang: • *Nasusuri ang kalakasan, kahinaan at dapat paunlarin sa mga binuong burador ng tula; at* • *Nakasusulat ng mga halimbawa ng tula sa iba't ibang anyo (tradisyonal, moderno, at postmoderno).*
	3. Pagtataya **OPSIYON A: BERSYONG PINAL** **Panuto:** *Atasan ang mga mag-aaral na ganap nang isulat ang tatlong anyo ng tula sa tulong ng mga iwinastong burador. Ipagamit ang rubrik sa ibaba, pagkasunduan kung kailangan ng rebisyon ayon sa konteksto ng mag-aaral upang maging batayan sa pagmamarka ng awtput.*	Nakaangkla ito sa kahingian ng SSHS Instructional Design Framework sa paraang sinusukat ang kabuuang pagkatuto ng mga mag-aaral sa pamamagitan ng paglikha ng pinal na bersyon ng tula batay sa naiwastong burador, na nagpapakita ng integrasyon ng kasanayan, pagkamalikhain, at pamantayang rubrik. Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang: • *Nasusuri ang kalakasan, kahinaan at dapat paunlarin sa mga binuong burador ng tula; at*

Pamantayan	Napakahusay (4)	Mahusay (3)	Katamtaman (2)	Nangangailangan ng Pagpapabuti (1)
Nilalaman at Kaisipan	Malalim, malinaw, at makabuluhan ang mensahe ng tula; nagpapakita ng mataas na antas ng pag-unawa sa paksa.	Malinaw at makabuluhan ang mensahe ng tula.	Bahagyang malinaw ang mensahe ngunit kulang sa lalim.	Hindi malinaw ang mensahe at kulang sa kaugnayan sa paksa.
Pagkamalikhain at Orihinalidad	Lubhang malikhain at natatangi ang presentasyon ng ideya at estilo.	Malikhain ang presentasyon ng ideya.	May kaunting pagkamalikhain ngunit karaniwan ang pagkakabuo.	Kulang sa pagkamalikhain at orihinalidad.
Pagsunod sa Anyo ng Tula	Ganap na nasunod ang katangian ng napiling anyo ng tula (tradisyonal, moderno, o postmoderno).	Karamihan sa katangian ng anyo ay nasunod.	Bahagyang nasunod ang katangian ng anyo.	Hindi nasunod ang katangian ng anyo ng tula.
Paggamit ng Wika at Tayutay	Wasto, masining, at angkop ang paggamit ng salita, tayutay, at simbolismo.	Wasto at angkop ang paggamit ng wika at ilang tayutay.	May ilang kamalian sa paggamit ng wika at limitadong tayutay.	Maraming kamalian sa paggamit ng wika at walang masining na elemento.
Organisasyon at Kaayusan	Napakahusay ng daloy at pagkakahanay ng mga taludtod at saknong.	Maayos ang pagkakabuo ng tula.	Bahagyang maayos ang daloy ng tula.	Magulo at hindi organisado ang pagkakabuo ng tula.

- *Nakasusulat ng mga halimbawa ng tula sa iba't ibang anyo (tradisyonal, moderno, at postmoderno).*

Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 7) Gawain Bilang 5.

<table>
<tr>
<td></td>
<td>OPSIYON B: EKSIBITula
Panuto: Ipabuo sa mga mag-aaral ang tula ayon sa binalangkas na nilalaman nito sa burador. Ang nabuong tula ay ilalagay sa malikhaing anyo ng karatula at ipapaskil sa silid-aralan para maging isang gallery na malayang mababasa ng iba.
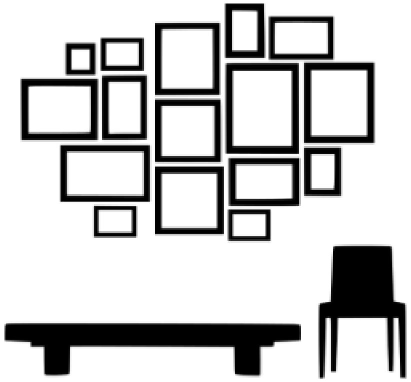</td>
<td>Nakaangkla ito sa kahingian ng SSHS Instructional Design Framework sa paraang isinusulong ang authentic at performance-based na pagtataya sa pamamagitan ng malikhaing pagpapakita ng pinal na tula sa anyong gallery exhibit na may kasamang peer feedback upang mapalalim ang pagkatuto at pagpapahalaga sa sining ng pagsulat.

Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:
Nasusuri ang kalakasan, kahinaan at dapat paunlarin sa mga binuong burador ng tula; at
Nakasusulat ng mga halimbawa ng tula sa iba't ibang anyo (tradisyonal, moderno, at postmoderno).</td>
</tr>
<tr>
<td>I. PAGTATAYANG PANGYUNIT</td>
<td>Sagutin ang sumusunod:
Ano ang pinakamadaling anyo ng tula para sa iyo? Bakit?
Ano ang pinakamahirap na bahagi sa pagsulat ng tula?
Paano nakatutulong ang rebisyon sa pagpapaganda ng akda?</td>
<td>Nakaangkla ito sa kahingian ng SSHS Instructional Design Framework sa paraang pinauunlad ang replektibong pagkatuto ng mga mag-aaral sa</td>
</tr>
</table>

		pamamagitan ng pagsagot sa mga gabay na tanong na nagtatasa sa kanilang karanasan, hamon, at pag-unlad sa proseso ng pagsulat at pagrerebisa ng tula.
II. PAGNINILAY	(see below)	

Gabay na Tanong	***Sagot***
1. Sa mga isinagawang gawain, paano ko nakita ang pagkatuto ng mga mag-aaral sa pagsulat ng kritikal na sanaysay?	
2. Anong mga estratehiya ang nahirapan silang unawain? Paano ko ito matutugunan?	
3. Aling bahagi ng pagtuturo ang epektibo? Alin ang nangangailangan pa ng pagsasaayos?	
4. Anong interbensiyon o pagbabago ang maaari kong gawin sa susunod upang mas mapaunlad ang kanilang pakikilahok at pang-unawa?	

1. Bilang ng mga mag-aaral na nakakuha ng 80% sa pagtataya.
2. Bilang ng mga mag-aaral na nangangailangan ng iba pang gawain para sa remediation.
3. Nakatutulong ba ang remediation? Bilang ng mga mag-aaral na nauunawan ang aralin.
4. Bilang ng mga mag-aaral na magpapatuloy sa remediation.
5. Alin sa mga estratehiyang pagtuturo ang nakatulong nang lubos? Paano ito nakatulong?
6. Anong suliranin ang aking naranasan na nasolusyunan sa tulong ng aking punongguro at superbisor?

Asignatura	Malikhaing Pagsulat	Banghay-Aralin Bilang	8

I. LAYUNIN	
Pamantayang Pangnilalaman	*Naipamamalas ng mga mag-aaral ang kaalaman at pag-unawa sa iba't ibang bukal ng ideya at inspirasyon sa pagkatha, gayundin sa batayang kaalaman sa mga pangunahing anyo ng malikhaing pagsulat tulad ng tula at maikling kuwento, kasama ang mga elemento ng mga ito. Ipinapakita rin nila ang pag-unawa sa proseso ng palihan at sa pagsasaalang-alang sa rebisyon ng isang malikhaing proyekto.*
Pamantayan sa Pagganap	*Nakasusulat ang mga mag-aaral ng unang borador at pinal na bersiyon ng piniling malikhaing proyekto—maaaring koleksiyon ng pitong tula o isang maikling kuwentong hindi bababa sa 10 pahina—at nakapagsasagawa ng palihan nang may pagsasaalang-alang sa mga puna at mungkahi tungo sa rebisyon ng isang malikhaing proyekto.*
Mga Kasanayang Pampagkatuto	Sa puntong ito, ang mga mag-aaral ay inaasahang bihasa na sa sumusunod na kasanayang pampagkatuto: 1. Natutukoy ang persona o tinig sa tula 2. Naipaliliwanag ang pagkakaiba-iba ng mga himig sa tula 3. Nakapagsusulat ng unang burador ng alinman sa koleksiyon ng tula o isang maikling kuwento Sa pagtatapos ng mga gawain, ang mga mag-aaral ay inaasahang: *KP13:* Naipaliliwanag ang pagkakaiba-iba ng mga popular na genre sa maikling kuwento *KP14:* Naipaliliwanag ang pagkakaiba ng mga tunggalian.
II. BATAYANG SANGGUNIAN SA PAGKATUTO	*Almario, Virgilio S. Panitikan ng Pilipinas. Quezon City: Adarna House, 2015.* *Lumbera, Bienvenido L. Philippine Literature: A History and Anthology. Quezon City: Anvil Publishing, 2005.* *Mayos, Romeo A., et al. Maikling Kuwento at Nobela. Manila: Rex Book Store, 2007.* *Poe, Edgar Allan. The Philosophy of Composition and Other Essays. New York: Dover Publications, 1999.* *Regalado, Iñigo Ed. Mga Aral sa Panitikan. Manila: National Book Store, 1980.*
III. NILALAMAN	**Pagkakaiba-iba ng mga Popular na Genre ng Maikling Kuwento** **Pagpapaliwanag ng pagkakaiba-iba ng mga Tunggalian**
IV. TUNGUHIN	KP 13: Naipaliliwanag ang pagkakaiba-iba ng mga popular na genre sa maikling kuwento KP 14: Naipaliliwanag ang pagkakaiba ng mga tunggalian A. Natutukoy ang kahulugan at katangian ng maikling kuwento bilang akdang tuluyan B. Naiisa-isa ang mga popular genre sa maikling kuwento C. Naiisa-isa ang mga katangian ng iba't ibang tunggalian ng maikling kuwento D. Naipalilitaw ang wastong paggamit ng tunggalian sa isinusulat na maikling kuwento

V. PAMAMARAAN		TALA SA GURO

A. Aktuwalisasyon ng Dating Kaalaman

1. Paghango sa Dating Kaalaman [Limang (5) minuto]

Opsiyon A: **“Ako ang Akda!”**
Panuto: Papipiliin ng guro ang mga mag-aaral ng isang uri ng akdang pampanitikang tuluyan na pinag-aralan na nila noong sila ay nasa Junior High School. Sabihan ang mga mag-aaral na isipin nila na sila mismo ang akdang iyon na nabigyan ng buhay. Guguhit sila ng isang bagay na magpapakita kung paano nila nakikita ang sarili bilang isang akdang tuluyan.

Opsiyon B: **“Laman ng Aking Bag”**

Panuto: Papipiliin ng guro ang mga mag-aaral ng dalawang (2) gamit mula sa kanilang bag at bibigyan nila ito ng pagpapaliwanag kung ano ang sinisimbolo nito. Matapos ay aalalahanin nila ang isang akda, nakasulat man o napanood nila na naglalarawan sa bagay na iyon. Dapat ay maipakikita ng mga mag-aaral ang malaking ugnayan ng gamit sa nabasa o napanood na akda.

1. **Gamit/Bagay sa Bag Blg. 1**

Bagay:_________________	**Paliwanag**
Simbolismo	
Nabasa o Napanood na Akda	
Ugnayan ng Gamit sa Nabasa o Napanood na Akda	

TALA SA GURO

Para sa Opsiyon A:
“Ako ang Akda!”
Matutukoy sa gawaing ito ang pagkilala ng kaalamang nalaman noong nasa mababang antas.

Ang gawaing ito ay tumutugon sa **Analysis (Pagsusuri)** ng ADDIE Model sapagkat dito ay inaaktuwalisa ng mga mag-aaral ang kanilang dating kaalaman.

Tinutugunan nito: Domain 1: Content Knowledge and Pedagogy, tumutugon ito sa Indicator 1.3.2 –Isinasabuhay ang isang akdang pampanitikan at ilahad ito sa malikhaing paraan sa pamamagitan ng pagguhit, na malinaw na nakatuon sa creativity at deeper understanding ng teksto.

Para sa Opsiyon B:
“Laman ng Aking Bag”
Dapat pumili ang mag-aaral ng dalawang (2) gamit na tunay na makikita sa kanilang bag at tiyaking maipaliliwanag nang malinaw at lohikal kung ano ang sinisimbolo ng bawat isa, sa halip na basta-basta

2. **Gamit/Bagay sa Bag Blg. 2**

Bagay: ___________________	**Paliwanag**
Simbolismo	
Nabasa o Napanood na Akda	
Ugnayan ng Gamit sa Nabasa o Napanood na Akda	

Target: Nalilinang ng gawaing ito ang kakayahan ng mga-aaral na tukuyin ang kahulugan at katangian ng maikling kuwento bilang akdang tuluyan

2. **Paglalahad ng Layunin** [Sampung (10) minuto]

Opsiyon A: **Discovery Approach**

"TalaKuwento, Batay sa Genre Nito!"

Panuro: Tutulungan ng guro ang mga mag-aaral na tuklasin ang mga popular na genre ng maikling kuwento sa pamamagitan ng tsart na nakalahad, hahayaan ng guro na mag-isip ang mga mag-aaral ng tatlong (3) kuwentong (nabasa, napanood, o narinig) nila.

Pamagat ng Kuwento	**Genre**	**Simpleng Nilalaman**
1.		
2.		
3.		

Target: Nalilinang ng gawaing ito ang kakayahan ng mga mag-aaral na tuklasin at isa-isahin ang mga popular na genre sa maikling kuwento (kababalaghan o fantasy, katatakutan o horror, sci-fi, detective fiction, romansa)

lamang magbigay ng kahulugan. Bukod sa **Analysis** (Pagsusuri), ang gawaing ito ay malinaw ding tumutugon sa Phase 2: **Design (Disenyo**) ng ADDIE Model.

*Tinutugunan nito: **Domain 4: Assessment and Reporting**, tumutugon din ito sa **Indicator 4.4.2** Ang output ay hindi lamang nakasulat na sagot kundi isang interpretatibo at malikhaing gawain na sumusukat sa pag-unawa sa simbolismo at temang pampanitikan.*

Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 8) Gawain Bilang 1

Para sa Opsiyon A:
"TalaKuwento, Batay sa Genre Nito!"
Nililinang sa gawaing ito sa kakayahang pagsagot sa gawain, dapat tiyakin na tama ang pamagat ng kuwento, wasto ang natukoy na genre, malinaw at maikli ang inilagay na nilalaman, at ang mga sagot ay maayos, organisado, at angkop sa ipinakitang kuwento.

<table>
<tr>
<td></td>
<td>

2. Ang Layunin ng "Pagsusuri" **"Tukoy-Tunggalian"** [Sampung (10) minuto)
Panuto: Ipababasa ng guro ang bawat sitwasyon at ipatutukoy kung anong uri ng tunggalian ang ipinapakita (Tao laban sa Sarili, Ibang Tao, Lipunan, Kalikasan, Tadhana, Teknolohiya). Pagkatapos, ipabibigay ang katangian ng tunggaliang ito.

Sitwasyon 1: Si Ana ay labis na naguguluhan kung ipagpapatuloy ba niya ang kanyang pangarap na maging doktor o susundin ang kagustuhan ng magulang na siya ay mag-abroad pagkatapos ng kolehiyo.

<table><tr><th>Tunggalian</th><th>Katangian</th></tr><tr><td></td><td></td></tr></table>

Sitwasyon 2: Dahil sa malakas na bagyo, napilitang lumikas ang pamilya ni Marco habang patuloy na bumabaha sa kanilang lugar at unti-unting nasisira ang kanilang bahay.

<table><tr><th>Tunggalian</th><th>Katangian</th></tr><tr><td></td><td></td></tr></table>

Target: Nalilinang ng gawaing ito ang kakayahan ng mga mag-aaral na isa-isahin ang mga katangian ng iba't ibang tunggalian ng maikling kuwento
</td>
<td>

Sa Gawaing Ang Layunin ng "Pagsusuri" **Tukoy-Tunggalian**
Ang gawaing ito ay nakatuon sa pagsusuri ng tunggalian sa maikling kuwento, kung saan mahalagang maunawaan ng mag-aaral na ang tunggalian ay tumutukoy sa suliranin o labanang nararanasan ng tauhan na maaaring panloob (sarili) o panlabas (tao, lipunan, kalikasan, tadhana, teknolohiya). Sa pamamagitan ng pagtukoy sa uri at katangian nito, nahahasa ang kakayahan ng mag-aaral na mag-analisa ng mga pangyayari sa kuwento at mauunawaan kung paano nito binibigyang-diin ang damdamin, aksyon, at pag-unlad ng tauhan.

Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 8) Gawain Bilang 2

Tinutugunan nito: Indicator 1.4.2 –Ang gawain ay hindi lamang pagtukoy, kundi pag-aanalisa at pag-uugnay ng sitwasyon sa uri ng tunggalian, na nagpapalalim ng pag-unawa sa banghay at tema ng akda.
</td>
</tr>
</table>

	3. **Ang Layunin ng "Paglikha" (Tunguhin ng Manunulat)** *"Bakit mahalagang maunawaan ang maikling kuwento, mga genre nito at iba't ibang tunggalian?"* **Target:** Nalilinang ng mga mag-aaral ang pag-unawa sa pagkakaiba ng maikling kuwento, mga genre nito at iba't ibang tunggalian. Opsiyon B: **Tradisyonal na Paglalahad** [Tatlong (3) minuto] Ipababasa sa klase ang mga layunin para sa aralin: 1. Natutukoy ang kahulugan at katangian ng maikling kuwento bilang akdang tuluyan; 2. Naiisa-isa ang mga popular na genre sa maikling kuwento 3. Naiisa-isa ang mga katangian ng iba't ibang tunggalian ng maikling kuwento 4. Napalilitaw ang wastong paggamit ng tunggalian sa isinusulat na maikling kuwento.	Ang Layunin ng "Paglikha": **Tunguhin ng Manunulat** Kailangang ipakilala ng guro ang tanong na ito upang magabayan sa mas malalim na pag-unawa sa kahalagahan ng maikling kuwento. Para sa Opsiyon B: **Tradisyonal na Paglalahad** Mahalagang kilalanin at malinang ang mga kasanayang ito upang magkaroon ng malinaw at sistematikong pag-unawa sa kahulugan, katangian, at pagkakaiba-iba ng maikling kuwento.
3. Integrasyon ng Bagong Kaalaman	1. Paglalahad ng Halimbawa [Sampung (10) minuto] **Opsiyon A: "Larawan ko, Ikuwento Mo!"** Panuto: Mula sa tatlong larawan na may simula ng kuwento, kokompletuhin ito batay sa iyong sariling pagkaunawa. Pagkatapos ay ibigay ang Genre nito.	Para sa Opsiyon A: **"Larawa ko, Ikuwento mo!"** *Tala: Sa gawaing ito ay naglalayong makabuo ang mga mag-aaral ng isang pangyayari mula sa tatlong larawan, ipaliliwanag ng guro na ang larawan ay kumakatawan sa tatlong genre.* Nalilinang ang iba't ibang kasanayan batay sa ADDIE: sa **Analysis**, nahahasa ang kritikal na pag-aanalisa ng larawan: sa **Design**,

<table>
<tr>
<td></td>
<td>

<table>
<tr>
<td>https://www.magnific.com/free-photos-vectors/science-fiction

Natanaw nila ang pagbaba ng spaceship
____
____
____

Anong Genre ito:
______________________</td>
<td>https://liwayway.ph/2026/05/14/pananariwa-ng-mga-bulaklak/

Siya na ang lalaking pinangarap ko
____
____
____

Anong Genre ito: __________</td>
<td>https://robinpiree.com/blog/detective-story-ideas?srsltid=AfmBOor2FKIs_WpA7DiEvZH0_tBwheV4xO57p7mt52G0XVd-xcSwc6Pk

Itinakbo niya ang ebidensiya
____
____
____

Anong Genre ito:
_________________</td>
</tr>
</table>

Opsiyon B: “Anong Genre Ako?”
Panuto: Ipababasa sa mga mag-aaral ang bawat sitwasyon at ipatutukoy kung anong genre sa maikling kuwento ito nabibilang (hal. kababalaghan o fantasy, katatakutan o horror, sci-fi, detective fiction, romansa).

Sitwasyon 1: Isang dalagita ang nakatagpo ng mahiwagang aklat na kayang magbukas ng portal papunta sa ibang mundo kung saan may mga lumilipad na lungsod at kakaibang nilalang.
Anong Genre Ako?: ____

Sitwasyon 2: Isang estudyante ang araw-araw na nakararanas ng takot dahil sa mga misteryosong ingay at anino na lumilitaw sa kanilang lumang bahay tuwing gabi.
Anong Genre Ako?: ____
</td>
<td>napauunlad ang kakayahang magplano at mag-organisa ng ideya: sa Development, naipapakita ang malikhaing pagsulat at paglalapat.

Tinutugunan nito Domain 2: Learning Environment, tumutugon din ito sa Indicator 2.3.2 – lumilikha ng isang nakapupukaw na mga pangyayari sa kuwento.

Para sa Opsiyon B:
“Anong Genre Ako?”
Hikayatin ang mga mag-aaral na sagutin ang gawain kung ito ay ipapakita sa paraang may koneksyon sa kanilang karanasan, at may elementong palaisipan, pati na rin ang pagbibigay ng mga sitwasyong malinaw, relatable.

Nalilinang ang kakayahan magsuri ng mga sitwasyon, maunawaan ang katangian ng iba’t ibang genre, at mailapat ang kaalaman upang matukoy ang tamang uri ng maikling kuwento sa pamamagitan ng kritikal na pag-iisip at pag-unawa sa konteksto.</td>
</tr>
</table>

	Sitwasyon 3: Unti-unting nahuhulog ang loob ng isang binata sa dalaga habang magkasama silang nag-aaral at humaharap sa mga hamon ng buhay. ***Anong Genre Ako?:*** ______________________ 2. **Pagtalakay ng Bagong Konsepto** [Sampung (10) minuto] **I. Kahulugan at Katangian ng Maikling Kuwento bilang Akdang Tuluyan** **Ano ang akdang tuluyan?** ● Ang akdang tuluyan ay uri ng panitikan na nakasulat sa karaniwang anyo ng pangungusap at talata, hindi nakasunod sa sukat at tugma tulad ng tula. ● May malinaw na banghay o pagkakasunod-sunod ng pangyayari (lalo na sa maikling kuwento) ● Gumagamit ng wika na natural at madaling maintindihan ● Layuning magpahayag, magkuwento, maglarawan, o magpaliwanag **Ano ang Kahulugan at Katangian ng Maikling Kuwento?** *Ayon sa Aklat ni Mayos,et.al (2007) na Maikling Kuwento at Nobela, tinuran ang kahulugan at katangian nito:*	Matatamo sa bahaging ito ang na-unpack kasanayang pampagkatuto na: • *Natutukoy ang kahulugan at katangian ng maikling kuwento bilang akdang tuluyan* *Bilang guro, dapat na maipabatid sa mga mag-aaral kung ano ang kahulugan ng panitikang tuluyan para magkaroon sila ng idea na ang maikling kuwento ay isang akdang tuluyan.* Gabayan ng guro na maipaunawa ang kahulugan at katangian ng maikling kuwento bilang akdang tuluyan dahil ito ang nagsisilbing pundasyon sa mabisang pagkilala at pagsusulat nito. Sa pamamagitan ng pag-unawa sa kahulugan, nagiging malinaw sa mag-aaral kung ano ang inaasahan sa isang maikling kuwento at kung paano ito naiiba sa ibang akdang tuluyan. Samantala, ang kaalaman sa mga katangian nito tulad ng banghay, tauhan, tagpuan, tunggalian, at tema ay nagsisilbing gabay upang makabuo ng organisado,

MAIKLING KUWENTO	
Kahulugan	**Katangian**
• **Edgar Allan Poe**, ang maikling kuwento ay isang akdang tuluyan na binabasa sa isang upuan lamang at may iisang epekto o	• Nagpapakita ng isang madulang bahagi ng buhay ng tao • Naglalarawan ng isang pangunahin at mahalagang tauhan • May kapayakan at kakaunti ang mga tauhan

impresyon sa mambabasa.

- **Deogracias A. Rosario**, itinuturing ang maikling kuwento bilang salaysay ng isang mahalagang pangyayari sa buhay ng pangunahing tauhan na may simula, gitna, at wakas.

- Nagpapamalas ng isang mahalagang tagpo;
- Nagtatagkay ng mabilis na pagtaas ng kawilihan tungo sa wakas
- Nag-iiwan ng iisang kakintalan o impresyon
- May iisang paksa o diwang pinagsisikapang maipaliwanag
- Maikli ang panahong sinisikap at kakaunti ang tagpo
- Tinatalakay ang natatangi at mahahalagang pangyayari sa buhay ng pangunahing tauhan
- Mabilis ang galaw at tuloy-tuloy ang mga pangyayari

II. Iba't Ibang Popular na Genre sa Maikling Kuwento

Genre sa Maikling Kuwento	Kahulugan
Kababaghan o Fantasy	Sa kuwentong ito ito, ang tuon ay nasa mga pangyayaring hindi kapani-paniwala. Kadalasan, ang kuwento ay tumatalakay ng pantasya.
Katatakutan o Horror	Ang pokus ng kuwentong ito ay nasa kasindak-sindak na mga pangyayari, tunay na nakapagpapatinag ng damdamin at kilos ng mga mambabasa. Ang kaisahan at bisa ay mahalaga sa kuwentong ito.
Sci-Fi	Nakatuon sa mga kuwento na nakabatay sa agham, teknolohiya, at imahinasyon.
Detective Fiction	Salaysay na nakasentro sa pagsisiyasat at paglutas ng isang krimen o misteryo, karaniwang ginagawa ng isang detektib, imbestigador, o matalinong tauhan.
Romansa	Nakatuon sa pag-iibigan ng mga tauhan at sa pag-usbong, pagsubok, at kinalabasan ng kanilang relasyon.

makabuluhan, at buo ang diwa na salaysay.

Matatamo sa bahaging ito ang inunpack kasanayang pampagkatuto na:

- Naiisa-isa ang mga popular na genre ng maikling kuwento

Gagabayan ng guro na matalakay ang bahaging ito, kailangan ding talakayin ang genre sa maikling kuwento upang mabigyan ang mga mag-aaral ng malinaw na pag-unawa sa iba't ibang uri nito at matulungan silang matukoy ang katangian at layunin ng bawat isa.

Hindi lilimitahan ang talakay hinggil sa genre, maaari ding talakayin ang iba pa.

Matatamo sa bahaging ito ang na-unpack na kasanayang pampagkatuto:

- Naiisa-isa ang mga katangian ng iba't ibang tunggalian ng maikling kuwento

Gabayan ang mga mag-aaral sa konsepto ng tunggalian sa kanilang sariling karanasan,

III. Mga Katangian ng Iba't Ibang tunggalian ng Maikling Kuwento

Ang **tunggalian** ay ang labanan o banggaan ng puwersa sa loob ng kuwento na nagbibigay-buhay sa banghay. Ito ang nagpapasulong sa mga pangyayari.

Mga Uri ng Tunggalian at Kanilang Katangian

1. **Tao laban sa Tao.** Nakasentro sa alitan ng dalawang tauhan o higit pa, maaaring pisikal, emosyonal, o intelektuwal na labanan, karaniwang may malinaw na bida at kontrabida
2. **Tao laban sa Sarili.** Panloob na tunggalian (internal conflict, nagaganap sa isip o damdamin ng tauhan
3. **Tao laban sa Lipunan.** Tauhan laban sa umiiral na batas, paniniwala, o Sistema, at nagpapakita ng isyung panlipunan (hal. diskriminasyon, kahirapan)
4. **Tao laban sa Kalikasan.** Tauhan laban sa puwersa ng kalikasan, ipinapakita ang kahinaan at katatagan ng tao
5. **Tao laban sa Kapalaran / Tadhana.** Tauhan laban sa hindi niya kontroladong pangyayari, may kinalaman sa swerte, kapalaran, o predestinasyon
6. **Tao laban sa Teknolohiya (Makabagong Tunggalian).** Tauhan laban sa makinarya o teknolohiya. Tumatalakay sa epekto ng modernisasyon

3. Paglinang ng Kabihasaan

Opsiyon A: "Maikling Kuwento, Ano ang Kahulugan mo?"

Panuto:

a. Ibibigay ng guro ang sariling pagpapakahulugan ng mga mag-aaral sa maikling kuwento. Gagamitin ng mga mag-aaral na gabay ang katuturang inilahad ng iba't ibang awtoridad o manunulat.

- Dalubhasa o Manunulat 1:

  ____

lipunan, kapaligiran, at makabagong mundo upang mas mapalalim ang kanilang pag-unawa sa maikling kuwento.

Tinutugunan nito Indicator 1.4.2, ang pagsasama ng iba't ibang genre at uri ng tunggalian ay nagpapakita ng integratibo at analitikal na pagtalakay, na humihikayat sa mas mataas na antas ng pag-iisip tulad ng paghahambing, pag-uuri, at pagsusuri.

Para sa Opsiyon A:
"Maikling Kuwento, Ano ang Kahulugan mo?"
Bilang guro, malinaw na inaasahan sa mag mag-aaral ay Natutukoy at naipaliliwanag ang kahulugan ng maikling kuwento ayon sa pahayag ng mga dalubhasa o manunulat, at pagkatapos ay naipaliliwanag ito sa sariling salita upang maipamalas ang tunay na pag-unawa.

Tumutugon din ito sa Indicator 1.3.2 Ang pagbibigay ng orihinal na depinisyon at pagpapasalin nito sa sariling pagpapakahulugan ay isang estratehiyang nagpapalalim ng

	Paliwanag: ____________________ ● Dalubhasa o Manunulat 2: ____________________ Paliwanag: ____________________ **Opsiyon B: "Hulaan ang Tunggalian!"** Panuto: Ipabasa sa mga mag-aaral ang bawat sitwasyon. Tukuyin kung anong uri ng tunggalian ang ipinapakita sa bawat isa. Isulat ang sagot sa papel at magbigay ng maikling paliwanag (1–2 pangungusap). 🟡 **Sitwasyon 1.** Si Marco ay napipilitang mandaya sa eksam dahil sa matinding pressure ng kanyang magulang na dapat siya ay maging top student sa klase. Ngunit alam niyang mali ito, kaya siya ay labis na nabahala. Paliwanag: ____________________ 🔵 **Sitwasyon 2.** Sa gitna ng malakas na bagyo, pilit na inililigtas ni Aling Nena ang mga anak habang unti-unting pumapasok na ang baha sa kanilang bahay. Paliwanag: ____________________ 🟢 **Sitwasyon 3.** Nagdesisyon si Liza na tumigil sa pag-aaral upang tulungan ang kanyang pamilya sa pagtatrabaho, ngunit labis siyang nangangarap na makapagtapos ng kolehiyo. Paliwanag: ____________________ 🔴 **Sitwasyon 4.** Si Ethan ay nakikipaglaban sa sarili niyang takot na magsalita sa harap ng maraming tao kahit alam niyang mahalaga ito para sa kanyang proyekto. Paliwanag: ____________________	*comprehension at hindi lamang memorisasyon.* Para sa Opsiyon B: **Hulaan ang Tunggalian!** Sa pamamagitan ng gawaing ito sa ilalim ng ADDIE, malilinang sa mga mag-aaral ang kasanayan sa **pagsusuri** ng sitwasyon, **pagtukoy at pagpapaliwanag** ng iba't ibang tunggalian: Tao laban sa Sarili, Ibang Tao, Lipunan, Kalikasan, Tadhana, Teknolohiya. *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 8) Gawain Bilang 3* *Tinutugunan nito ang Sa Content Knowledge and Pedagogy (Domain 1), ito ay nakaangkla sa Indicator 1.1.2, 1.3.2, at 1.4.2 dahil ipinapakita nito ang malalim na kaalaman sa maikling kuwento, genre, at tunggalian, habang gumagamit ng mga estratehiyang nakatuon sa pagsusuri, paghahambing, pag-uuri, at malikhaing paglikha upang mapaunlad ang mas mataas na antas ng pag-iisip ng mag-aaral. Sa Learning Environment (Domain 2, Indicator 2.3.2), ang*

	Sitwasyon 5. Sa isang bayan, ipinagbabawal ang paggamit ng social media, ngunit maraming kabataan ang lihim na lumalabag dito upang maipahayag ang kanilang opinyon. Paliwanag: ____________________	*mga gawain ay learner-centered at nagbibigay ng pagkakataon sa mag-aaral na magpahayag, mag-analisa, at lumikha gamit ang sariling karanasan at imahinasyon.*
4. Demonstrasyon ng Kaalaman at Kasanayan	1. Pagtukoy sa Praktikal na Aplikasyon **Opsiyon A**: **"Kuwento Ko, Genre Ko!"** **Panuto:** Papipiliin ang mga mag-aaral ng isang maikling kuwento na alam na nila o nabasa na. Gagamitin ng mga mag-aaral ang kanilang kaalaman, upang isagawa ang sumusunod: 1. Tukuyin ang kahulugan at katangian ng maikling kuwento batay sa napiling akda (ilista ang hindi bababa sa 3 katangian na nakita mo). **Kahulugan ng Maikling Kuwento batay sa binasa:** ____________________ ____________________ ____________________ **Katangian ng Maikling Kuwento batay sa binasa:** • ____________________ • ____________________ • ____________________ 2. Maglista ng tatlong (3) popular na genre ng akdang tuluyan (hal. kababaghan o fantasy, katatakutan o horror, sci-fi, detective fiction, romansa) at isulat ang isang pangunahing katangian ng bawat isa. Maaaring gumamit ng grapikong pantulong para maorganisa ang pagtatalakay. **Unang Genre:** ____________________ **Ikalawang Genre:** ____________________ **Ikatlong Genre:** ____________________	Para sa Opsiyon A: **Kuwento Ko, Genre Ko!** *Inaasahan na ang mga mag-aaral ay makapipili at makapag-aanalisa ng isang maikling kuwento, matutukoy ang kahulugan at mga katangian nito, makapagbibigay ng halimbawa at makapaghahambing ng iba't ibang genre sa maikling kuwento.* Malilinang sa mga mag-aaral ang kasanayan sa pagsusuri at pag-unawa sa tekstong pampanitikan **(literary analysis** and **comprehension skills)**, **(classification and organization skills)** sa paglista ng mga genre sa maikling kuwento at paglalagay ng kanilang katangian, at kasanayan sa paghahambing at kritikal na pag-iisip **(comparative and critical thinking skills**) sa pag-uugnay ng mga genre sa maikling kuwento.

	3. Ihambing ang mga genre ng maikling kuwento na iyong napili sa pamamagitan ng 2–3 pangungusap. **Pangungusap 1:** ______________________________________ **Pangungusap 2:** ______________________________________ **Pangungusap 3:** ______________________________________ Ang guro ay may kalayaang lumikha ng pamantayan sa pagmamarka na ilalahad sa klase. **Opsiyon B: “Pamilihan ng mga Genre”** Panuto: Tutulungan ang mga mag-aaral na Isipin na sila ay nasa isang **“Pamilihan ng Akdang Tuluyan”** kung saan ang bawat “tindahan” ay kumakatawan sa isang genre ng maikling kuwento. Ang tungkulin nila ay “mamili” ng tatlong (3) popular na genre at ilarawan ang bawat isa sa pamamagitan ng isang pangunahing katangian. Sa halip na simpleng pagsagot, maaari ipalahad sa mga mag-aaral na ito ay parang label sa produkto o impormasyon sa tindahan upang maging mas malinaw at kawili-wili. Pangalan ng Produkto (Genre #1): ____________________ Katangian (Ano ang “ibinibenta” nito sa mambabasa?):______________________________ Pangalan ng Produkto (Genre #2): ____________________ Katangian (Ano ang “ibinibenta” nito sa mambabasa?):______________________________ Pangalan ng Produkto (Genre #3): ____________________ Katangian (Ano ang “ibinibenta” nito sa mambabasa?):______________________________	*Tinutugunan nito: Sa Domain 4: Assessment and Reporting (Indicator 4.4.2), ito ay isang formative at performance-based assessment dahil sinusukat nito ang pag-unawa sa konsepto sa pamamagitan ng pagsusuri, paglilista, at paghahambing sa halip na simpleng memorisasyon.* *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 8) Gawain Bilang 4* Para sa Opsiyon B: **Pamilihan ng mga Genre** Nakatutulong sa mga mag-aaral na mas madaling maunawaan at matandaan ang mga popular na genre sa maikling kuwento sa pamamagitan ng malikhaing paglalarawan at imahinasyon. Nahuhubog din nito ang kanilang kasanayan sa pagsusuri, pag-oorganisa ng impormasyon, at kritikal na pag-iisip habang ginagawa itong mas kawili-wili at interaktibo. *Tinutugunan nito ang Sa Domain 2: Learning Environment (Indicator 2.3.2), ang gawain ay nakabatay sa isang makabuluhan at*

2. **Paglalahat**

Opsiyon A: LikhaYari (Paglikha ng mga Pangyayari)
Panuto: Palilikhain ang mga mag-aaral ng mga pangyayari na nagpapakita ng tunggalian sa bawat sitwasyon.

Sitwasyon	Pangyayari
• Pagpili ng tamang kurso sa kolehiyo	
• Pag-aaplay sa trabaho	
• Pagtaas ng presyo ng gasolina at bilihin	

Opsiyon B: **"Story Skills sa Totoong Trabaho!"**

Bilang bahagi ng karagdagang gawain ng mga mag-aaral, kailangan nilang manaliksik ng mga "content idea." Maglista ng tatlong (3) popular na genre sa maikling kuwento at ang kanilang pangunahing gamit sa "real-world content creation."

Genre: ____________________ → Gamit sa trabaho: ______________
Genre: ____________________ → Gamit sa trabaho: ______________
Genre: ____________________ → Gamit sa trabaho: ______________

nakakaengganyong sitwasyon (marketplace metaphor) na nagpapalakas ng interes at partisipasyon ng mga mag-aaral.

Para sa Opsiyon A:
LikhaYari (Paglikha ng mga Pangyayari)
Malilinang ang mga kasanayang **pagsusuri, pagpaplano, paglikha, paglapat, at pagtataya** ng mga mag-aaral sa pagbuo ng mga pangyayaring nagpapakita ng iba't ibang tunggalian sa mga sitwasyong tulad ng pagpili ng kurso, pag-aaplay ng trabaho, at pagtaas ng presyo ng bilihin at gasolina.

Para sa Opsiyon B:
Story Skills sa Totoong Trabaho
Bilang guro lilinangin mo ang kasanayan sa pagsusuri ng tekstong pampanitikan, pag-uuri ng genre, at kritikal na pag-iisip sa paglalapat ng kaalaman sa tunay na sitwasyon at larangan ng trabaho.

	3. Pagtataya Opsiyon A: **Panitikang Detective Challenge** Ikaw ay isang "Panitikang Detective" na inatasang lutasin ang isang kaso tungkol sa mga akdang tuluyan. Gamit ang iyong kaalaman, suriin ang ebidensiya at sagutin ang mga hamon sa ibaba. **Kaso #1: Ang Nawawalang Kahulugan.** Isulat ang kahulugan ng maikling kuwento bilang bahagi ng iyong report: ______________________________ **Kaso #2: Katangian ng Biktima (Maikling Kuwento).** Tukuyin ang tatlong (3) katangian ng maikling kuwento na makatutulong sa imbestigasyon: ○ ______________________________ ○ ______________________________ ○ ______________________________ **Kaso #3: Mga Suspek (Genre File).** Maglista ng tatlong (3) popular na genre ng maikling kuwento at isang pangunahing katangian ng bawat isa: Genre: ______________ Katangian: ______________ Genre: ______________ Katangian: ______________ Genre: ______________ Katangian: ______________ **Kaso #4: Paglilitis (Paghahambing).** Ihambing ang genre sa maikling kuwento at magbigay ng hatol kung paano sila nagkakaiba at nagkakatulad (2–3 pangungusap). ____ ____	Para sa Opsiyon A: **Panitikang Detective Challenge** Isang malikhaing pagtatayang gawain kung saan ang mag-aaral ay gumaganap bilang imbestigador na nagsusuri, tumutukoy, at naghahambing ng mga akdang tuluyan upang mapatunayan ang kanilang kaalaman sa panitikan. Sa pamamagitan ng gawain ay malilinang ang kasanayan sa pagsusuri at pag-unawa sa tekstong pampanitikan, kasanayan sa pag-uuri at pagbibigay-katangian ng mga genre sa maikling kuwento, at kasanayan sa paghahambing at kritikal na pag-iisip sa paglalapat ng kaalaman. *Tinutugunan nito ang Domain 4: Assessment and Reporting (Indicator 4.4.2), ito ay isang performance-based at formative assessment dahil sinusukat nito ang pag-unawa sa pamamagitan ng pagresolba ng "kaso," pagtukoy ng katangian, at paghahambing ng konsepto sa halip na tradisyonal na pagsusulit.* *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 8) Gawain Bilang 5*

	Opsiyon B: **Pani-Taya (Tradisyonal na Pagsusulit)** Panuto: Basahin at unawaing mabuti ang bawat pahayag. Piliin mula sa kahon ang titik ng wastong sagot at isulat ito sa patlang bago ang bilang. **a.** detective fiction — **d**. tao laban sa sarili **b.** maikling kuweno — **e.** Romansa **c.** tao laban sa lipunan — **f.** tao laban sa tao _____1. Habang binabasa ni Carla ang isang akdang tuluyan, napansin niya na ito ay may malinaw na banghay, tauhan, tagpuan, at tunggalian kaya't ito ay maituturing na isang ______. _____2. Isang kuwento ang kanyang nabasa tungkol sa isang imbestigador na sumusunod sa mga pahiwatig upang malutas ang krimen, kaya ito ay kabilang sa genre na ______.. _____3. Sa isang maikling kuwento, ang pangunahing tauhan ay patuloy na nakararamdam ng labis na pagkalito kung tatanggapin ba niya ang alok na pandaraya sa eksaminasyon, kaya ang uri ng tunggalian ay _______. _____4. Binasa ni Marco ang kuwento ng isang pamilya na lumalaban sa matinding kahirapan at diskriminasyon, kaya ito ay halimbawa ng tunggalian na _______. _____5. Sa kuwento ng isang kabataang nahaharap sa pagdedesisyon, mahigpit na tinututulan ng kanyang magulang ang kurso na kanyang pinipili, ipinakita ang tunggalian na _______. 4. **Karagdagang Gawain** **Opsiyon A: Panitikan sa News Room** Panuto: Isipin na ikaw ay isang journalist o news reporter sa isang "**Panitikan News Room**" na gumagawa ng ulat tungkol sa mga akdang tuluyan. Gamit ang iyong kaalaman, buuin ang iyong "news report" sa pamamagitan ng pagsagot sa mga sumusunod na bahagi.	Para sa Opsiyon B: **Pani-Taya (Tradisyonal na Pagsusulit)** Itinuturo sa gawain ang kahulugan at katangian ng maikling kuwento, mga pangunahing genre nito, at ang iba't ibang uri ng tunggalian na makikita sa mga sitwasyong inilahad. Sa ilalim ng ADDIE, malilinang ang kasanayan sa **pag-alala** at **pag-unawa** sa konsepto **(recall and comprehension skills)**. *Maaring dagdagan ng guro ang mga tanong.* *Tinutugunan nito ang Sa Domain 4: Assessment and Reporting (Indicators 4.4.1 at 4.4.2), ito ay isang summative at formative assessment tool na ginagamit upang masukat ang antas ng pag-unawa ng mag-aaral sa mahahalagang konsepto ng aralin.* Para sa Opsiyon A: **Panitikan sa News Room** Mailapat ang kaalaman sa iba't ibang genre sa maikling kuwento sa pamamagitan ng malikhaing pagsulat na parang real-life news reporting, habang pinauunlad ang

	HEADLINE: "Maikling Kuwento, Pinakatampok na Balita!" Isulat ang kahulugan ng maikling kuwento na parang bahagi ng isang balita: ____ ____ **SEGMENT 1: "Alam Mo Ba?"** Ilista ang tatlong (3) katangian ng maikling kuwento na ipaliliwanag ng reporter sa audience: • ______________________________________ • ______________________________________ • ______________________________________ **SEGMENT 2: "Genre Report Update".** Magbigay ng tatlong (3) popular na genre ng maikling kuwento at ang kanilang pangunahing katangian (parang news update): Genre: __________________ → Katangian: __________________ Genre: __________________ → Katangian: __________________ Genre: __________________ → Katangian: __________________ **SEGMENT 3: "Live Comparison Commentary".** Bilang bahagi ng live report, ipakita ang iba't ibang tunggalian na nangibabaw sa bawat genreng ibinalita. ____ ____ **Opsiyon B**: **Aking Pag-unawa sa Mundo ng Akda** Panuto: Gamit ang sariliring pag-unawa, hikayatin ang mga mag-aaral na ipaliwanag ang kahulugan ng maikling kuwento bilang akdang tuluyan at talakayin ang tatlong (3) mahahalagang katangian nito. Iugnay ang iyong paliwanag sa isang kuwentong nabasa o napanood.	pagsusuri, paglalarawan, at paghahambing. Sa pamamagitan ng gawaing "Panitikan News Room" sa ilalim ng ADDIE Model, malilinang ang kasanayan sa **pag-unawa** at **pagbibigay-kahulugan,** kasanayan sa pag-uuri at pagtukoy ng mga genre sa maikling kuwento at ang kanilang katangian, at kasanayan sa **paghahambing at kritikal na pagsusuri** sa pamamagitan ng malikhaing pagganap bilang isang news reporter. *Tinutugunan nito ang Domain 2: Learning Environment (Indicator 2.3.2), ang gawain ay nakabatay sa isang makatawag-pansing sitwasyon (balita/broadcast style) na nagpapalakas ng partisipasyon, interes, at aktibong pagkatuto ng mga mag-aaral.* Para sa Opsiyon B: **Aking Pag-unawa...** Malilinang sa gawaing ito ang **kasanayan sa malalim na pag-unawa at interpretasyon (comprehension and interpretative skills)** ng maikling kuwento, kasama ang

	Aking Sagot Sa aking sariling pag-unawa, ang maikling kuwento ay ______________________________ Bilang akdang tuluyan, mahalaga itong may mga katangian tulad ng ______________________________ Naalala ko, ang isang maikling kuwento ay may iba't ibang genre______________________________ at dito ko mas naunawaan na may tunggalian ito ______________________________	**kasanayan sa replektibo at kritikal na pag-iisip.** *Tinutugunan nito ang Domain 1: Content Knowledge and Pedagogy (Indicators 1.1.2, 1.3.2, at 1.4.2), ipinapakita nito ang malalim na kaalaman sa maikling kuwento, mga genre, at tunggalian, habang gumagamit ng iba't ibang estratehiyang tulad ng paglikha, paghahambing, pagsusuri, role-play (detective/news room).*
VI. PAGTATAYANG PANGYUNIT	**Panuto**: Basahin at unawain ang bawat pahayag. Piliin ang titik ng pinakatamang sagot. 1. Bilang isang "intern" sa isang "publishing company," hiniling sa iyo na tukuyin kung ang isang teksto ay maikling kuwento. Napansin mong may tauhan, banghay, tunggalian, at tema, ngunit maikli lamang ito. Ano ang pinakamainam mong sagot? A. Tula C. Maikling kuwento B. Sanaysay D. Nobela 2. Isinusulat mo ang iyong portfolio at kailangan mong pumili ng genre. Ang iyong kuwento ay tungkol sa isang kabataang nakipaglaban sa gobyerno dahil sa katiwalian. Anong genre ito? A. Sci-fi C. Katatakutan B. Romansa D. Realistiko na may panlipunang tema	Makukuha ng mga mag-aaral ang mahahalagang konsepto tungkol sa kahulugan at katangian ng maikling kuwento bilang akdang tuluyan**,** pagkilala at pag-unawa sa iba't ibang popular na genre sa maikling kuwento kasama ang kanilang mga katangian, at kakayahang maghambing ng mga genre batay sa kanilang anyo, layunin, at paraan ng paglalahad ng karanasan ng tao**.**

	3. Habang nagsusulat ka ng kuwento para sa isang paligsahan sa pagsulat, nais mong ipakita ang "internal struggle" ng iyong tauhan na nahihirapan sa pagdedesisyon kung ilalantad ang pandaraya ng kaibigan. Anong tunggalian ang dapat mong gamitin? A. Tao laban sa sarili C. Tao laban sa kalikasan B. Tao laban sa lipunan D. Tao laban sa tao 4. Isang "scriptwriter" ang inatasang gumawa ng kuwento tungkol sa AI na unti-unting nagiging mas makapangyarihan kaysa sa tao. Anong tunggalian ang pinakamainam gamitin? A. Tao laban sa teknolohiya C. Tao laban sa kapalaran B. Tao laban sa sarili D. Tao laban sa lipunan 5. Bilang isang "content creator," sinusuri mo ang isang kuwento at napansin mong malinaw ang simula, gitna, at wakas ngunit umiikot lamang ito sa isang pangunahing pangyayari. Ano ang katangian nito? A. Iisang banghay lamang C. Walang tunggalian B. Maraming banghay D. Malawak ang saklaw ng tagpuan 6. Isinusulat mo ang isang maikling kuwento para sa isang "advocacy campaign" tungkol sa kahirapan. Alin ang pinakaangkop na tunggalian? A. Tao laban sa kalikasan C. Tao laban sa sarili B. Tao laban sa lipunan D. Tao laban sa teknolohiya 7. Sa iyong "internship" sa isang "media company", inatasan kang suriin ang isang kuwento tungkol sa isang imbestigador na sumusunod sa mga ebidensiya upang mahuli ang salarin. Anong genre ito? A. Fantasy B. Romansa C. Detective fiction D. Sci-fi 8. Habang nagsusulat ka ng kuwento, nais mong ipakita ang isang tauhang nahaharap sa bagyo habang inililigtas ang kanyang pamilya. Ano ang pinakamahusay na tunggalian? A. Tao laban sa sarili C. Tao laban sa tao B. Tao laban sa kalikasan D. Tao laban sa lipunan	**Susi sa Pagwawasto:** 1. C 2. D 3. A 4. A 5. A 6. B 7. C 8. B 9. C 10. C

	9. Isang employer ang humiling sa iyo na magpakita ng kakayahang magsulat ng maikling kuwento na may malinaw na elemento. Alin ang hindi dapat mawala sa iyong akda? A. Talahanayan at grap C. Tauhan, banghay, at tunggalian B. Sanaysay at opinyon D. Musika at ritmo 10. Bilang isang "aspiring writer," nais mong magpakita ng kuwento kung saan ang tauhan ay nahihirapan sa pagitan ng pangarap at obligasyon sa pamilya. Ano ang pinakamainam na tunggalian at dahilan? A. Tao laban sa teknolohiya – dahil sa AI B. Tao laban sa kalikasan – dahil sa bagyo C. Tao laban sa sarili – dahil sa internal na pagdedesisyon D. Tao laban sa lipunan – dahil sa batas ng paaralan	
VII. PAGNINILAY	(see below)	

Gabay na Tanong	**Sagot**
1. Sa mga isinagawang aktibidad, paano ko nakita ang pagkatuto ng mga mag-aaral sa iba't ibang uri ng teksto?	
2. Anong mga estratehiya sa mga pagsusuri ng mga tekstong may kultural na kaugnayan ang nahirapan silang unawain? Paano ko ito matutugunan?	
3. Aling bahagi ng pagtuturo ang epektibo? Alin ang nangangailangan pa ng pagsasaayos?	
4. Anong interbensiyon o pagbabago ang maaari kong gawin sa susunod upang mas mapaunlad ang kanilang pakikilahok at pang-unawa?	

1. *Bilang ng mga mag-aaral na nakakuha ng 80% sa pagtataya.*
____
2. *Bilang ng mga mag-aaral na nangangailangan[36.1] ng iba pang gawain para sa remediation.*
____
3. *Nakatutulong ba ang remediation? Bilang ng mga mag-aaral na nauunawa[37.1] sa aralin.*
____
4. *Bilang ng mga mag-aaral na magpapatuloy sa remediation.*
____
5. *Alin sa mga estratehiyang pagtuturo ang nakatulong nang lubos? Paano ito nakatulong?*
____
6. *Anong suliranin ang aking naranasan na nasolusyunan sa tulong ng aking punongguro at superbisor?*______________________________

Asignatura	Malikhaing Pagsulat	Banghay-Aralin Bilang	9

I. LAYUNIN	
Pamantayang Pangnilalaman	*Naipamamalas ng mga mag-aaral ang kaalaman at pag-unawa sa iba't ibang bukal ng ideya at inspirasyon sa pagkatha, gayundin sa batayang kaalaman sa mga pangunahing anyo ng malikhaing pagsulat tulad ng tula at maikling kuwento, kasama ang mga elemento ng mga ito. Ipinapakita rin nila ang pag-unawa sa proseso ng palihan at sa pagsasaalang-alang sa rebisyon ng isang malikhaing proyekto.*
Pamantayan sa Pagganap	*Nakasusulat ang mga mag-aaral ng unang borador at pinal na bersiyon ng piniling malikhaing proyekto—maaaring koleksiyon ng pitong tula o isang maikling kuwentong hindi bababa sa 10 pahina—at nakapagsasagawa ng palihan nang may pagsasaalang-alang sa mga puna at mungkahi tungo sa rebisyon ng isang malikhaing proyekto.*
Mga Kasanayang Pampagkatuto	Sa puntong ito, ang mga mag-aaral ay bihasa na sa mga sumusunod na kasanayang pampagkatuto: Naipaliliwanag ang pagkakaiba-iba ng mga popular na genre sa maikling kuwento Naipaliliwanag ang pagkakaiba-iba ng mga tunggalian Sa pagtatapos ng aralin, ang mga mag-aaral ay inaasahang: KP15: Nagagamit ang angkop na punto de bista para sa binubuong kuwento KP16: Nakapagbabalangkas ng banghay para sa binubuong maikling kuwento KP17: Nakabubuo ng mga tauhan, tagpuan, at tunggalian para sa maikling kuwento
II. BATAYANG SANGGUNIAN SA PAGKATUTO	Almario, Virgilio S., et al. Panitikan ng Pilipinas. Quezon City: Anvil Publishing, 2015. Bernales, Rolando, et al. Wika at Panitikan sa Pilipinas. Manila: Rex Book Store, 2016. Imperial, Neal. Silver Fish, Hook of Moon. 2012 Villafuerte, Patrocinio V., et al. Pagtuturo ng Filipino sa Iba't Ibang Antas. Quezon City: Lorimar Publishing, 2014. openai.gemini.google.com/app/41358bf611ecd754
III. NILALAMAN	**MAIKLING KUWENTO** **(Balangkas, Tauhan, Tagpuan at Tunggalian)**
IV. TUNGUHIN	KP 15: Nakapagbabalangkas ng banghay para sa binubuong maikling kuwento a. Nasusuri ang mga bahagi ng banghay (eksposisyon, tunggalian, kasukdulan, kakalasan, at wakas

	b. Nakagagawa ng lohikal at maayos na pagkakasunod-sunod ng mga pangyayari sa banghay ng maikling kuwento c. Nakabubuo ng balangkas bilang gabay sa pagsulat ng maikling kuwento KP 16: Nakabubuo ng mga tauhan, tagpuan, at tunggalian para sa maikling kuwento a. Naipaliliwanag ang mga pangunahing elemento ng maikling kuwento (tauhan, tagpuan, at tunggalian) at ang kanilang papel sa salaysay b. Nakabubuo ng tauhang may malinaw na katangian at layunin, angkop na tagpuan, at makabuluhang tunggalian KP 17: Nagagamit ang angkop na punto de vista para sa binubuong kuwento a. Nailalapat ang angkop na punto de vista sa pagbuo ng maikling kuwento	
V. PAMAMARAAN		**TALA SA GURO**
A. Aktuwalisasyon ng Dating Kaalaman	1. Paghango sa Dating Kaalaman **OPSIYON 1: Kilalanin ang Kuwento** Panuto:Basahin ang sitwasyong makikita sa ibaba. Pagkatapos, sagutin ang mga tanong na ibibigay ng inyong guro. Si Ana ay isang batang mahilig magsulat. Isang araw, sumali siya sa patimpalak sa kanilang eskuwelahan. Ngunit kinabahan siya nang makita ang kanyang mga kalaban. ***Pamprosesong Tanong:*** 1. Sino ang tauhan? *2.* Saan nangyari ang kuwento? *(Tukuyin ang tagpuan bata sa ipinahihiwatig na lugar o sitwasyon)* 3. Ano ang suliranin? (tunggalian) 4. Anong bahagi ito ng banghay?	**OPSIYON 1: Kilalanin ang Kuwento** Ang gawaing ito ay tumutugma sa: *COT Indicator 1* – Applied knowledge of content within and across curriculum teaching areas Maaari ring tumukoy sa: *COT Indicator 3* – Applied a range of teaching strategies to develop critical and creative thinking ***Panuto sa guro:*** Sasagutin ng mga mag-aaral ang mga tanong at maaaring tumawag ang guro ng ilang mag-aaral upang ibahagi ang kanilang sagot sa klase.

OPSIYON 2: Buoin Mo ang Kuwento
Panuto: Pagsunod-sunorin ang mga pangyayari. Lagyan ng bilang ang bawat pahayag.

	Nagdesisyon siyang harapin ang kanyang takot
	Nanalo siya sa patimpalak
	Nangarap siyang maging manunulat
	Kinababahan siya sa kompetisyon

Pamprosesong Tanong:
1. Bakit mahalagang ayusin ang banghay ng kuwento?
2. Paano nakaapekto ang desisyon ng tauhan sa wakas ng kuwento?

OPSIYON 2: Buuin Mo ang Kuwento
1. Ipapasunod-sunod ng guro sa mga mag-aaral ang mga pangyayari sa kuwento.
2. Ipapabahagi sa klase ang sagot ng ilang mag-aaral
3. Itatama ng guro ang tamang ayos ng banghay

Tatanungin kung bakit ganoon ang kanilang pagkakasunod-sunod

Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 9) Gawain Bilang 1

3. Paglalahad ng Layunin

Opsiyon 1: Target Natin Ngayon
Panuto: Alin sa mga pahayag na ito ang gusto ninyong matutuhan? Lagyan ng 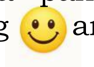 ang pahayag na pinakagusto ninyong matutuhan.

	Bumuo ng banghay ng kuwento
	Kilalanin ang tauhan, tagpuan, at tunggalian
	Gumamit ng tamang punto de vista

Opsiyon 1: Target Natin Ngayon
Ipakikita ng guro ang mga pahayag ng inaasahang matutuhan sa aralin.
Hihilingin ng guro sa mga mag-aaral na pumili at lagyan ng tsek ang pahayag na nais nilang matutuhan.

Para sa guro:
Itanong ito sa mga mag-aaral:
Bakit mo gustong matutuhan ang napili mong kasanayan?

Paano mo ito magagamit sa iyong pagsulat?

	Opsiyon 2: Tatlong Sangkap, Isang Kuwento *(Pangkatang Gawain)* Panuto: Gamit ang mga salitang makikita sa ibaba, bumuo ng simpleng idea ng kuwento. Piliin kung ang kuwento ay nasa una, ikalawa, o ikatlong panauhan. **Bata** (tauhan) **Paaralan** (tagpuan) **Takot sa pagsasalita** (Tunggalian)	**Opsiyon 2: Tatlong Sangkap, Isang Kuwento *(Pangkatang Gawain)*** Teacher Feedback: • Magbibigay ang guro ng komento sa piling awtput ng mga pangkat. • Itutuwid ang maling paggamit ng punto de vista kung kinakailangan. • Magbibigay ng halimbawa ng maayos na maikling idea ng kuwento.
B. Integrasyon ng Bagong Kaalaman	1. Paglalahad ng Halimbawa **Opsiyon 1: Pagsusuri ng Halimbawa (Guided Analysis Activity)** Panuto: Basahin ang ibinigay na maikling kuwento at punan ang tsart na makikita sa ibaba: Sa baryo ng San Isidro, kinatatakutan ang isang lumang puno sa kagubatan. Ngunit si Maya, isang mausisang dalagita, ay hindi naniwala sa mga kuwento kaya isinama niya ang kaibigang si Rico upang tuklasin ito. Isang gabi, nakita nila ang liwanag mula sa puno ngunit hinarang sila ni Mang Lito. Ibinunyag niya na may nakatagong bukal ng malinis na tubig sa ilalim nito na siyang pinagkukunan ng buhay ng baryo. Kung malalaman ito ng iba, maaari itong masira. Naunawaan ni Maya ang kahalagahan ng lihim kaya nangako siyang mananatili itong sikreto. Mula noon, tinulungan nila si Mang Lito na bantayan ang puno.	**Opsiyon 1: Pagsusuri ng Halimbawa (Guided Analysis Activity)** Ang gawaing ito ay tumutugon sa hinimay na Kasanayang pampagkatuto o layunin: • *Naipapaliwanag ang mga pangunahing elemento ng maikling kuwento (tauhan, tagpuan, at tunggalian) at ang kanilang papel sa salaysay* **Panuto ng guro:** Ipababasa ng guro ang maikling kuwento sa mga mag-aaral. Pagkatapos, papunan ng guro ang tsart upang matukoy ang mga elemento ng kuwento. Gabayan ang mga mag-aaral sa pagsagot at magbigay ng paunang halimbawa kung kinakailangan.

<table>
<tr>
<td></td>
<td>
<table>
<tr><td>Mga Tauhan</td><td></td></tr>
<tr><td>Tagpuan (Saan naganap ang kuwento)</td><td></td></tr>
<tr><td>Tunggalian (Suliranin)</td><td></td></tr>
<tr><td>Wakas</td><td></td></tr>
</table>
</td>
<td>Itanong ito sa mga mag-aaral pagkatapos masagutan ang mga gawain
1. Bakit mahalaga ang tunggalian sa kuwento?
2. Paano nakaapekto ang tagpuan sa kilos ng tauhan?

Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 9) Gawain Bilang 2</td>
</tr>
<tr>
<td></td>
<td>Opsyon 2: Pagbuo ng Sariling Balangkas (Creative Guided Task)
Panuto:Batay sa ipinakitang larawan, bumuo ng sariling balangkas ng maikling kuwento gamit ang sumusunod na pormat.

Halaw mula sa: openai.gemini.google.com/app/41358bf611ecd754</td>
<td>Opsyon 2: Pagbuo ng Sariling Balangkas (Creative Guided Task)
Panuto sa guro:

1.Magpapakita ang guro ng isang larawan na magsisilbing batayan ng kuwento.

2.Ipagagawa ng guro sa mga mag-aaral ang pagbuo ng sariling balangkas ng maikling kuwento gamit ang ibinigay na format.

3. Gagabayan ng guro ang mga mag-aaral sa bawat bahagi at magbibigay ng halimbawa kung kinakailangan.

Ang gawaing “Pagbuo ng Sariling Balangkas (Creative Guided Task)” ay malinaw na pumapasok sa COT indicator na nakatuon sa paggamit</td>
</tr>
</table>

<table>
<tr>
<td></td>
<td>
<table>
<tr><td>Panimula</td><td></td></tr>
<tr><td>Suliranin</td><td></td></tr>
<tr><td>Pataas na aksiyon</td><td></td></tr>
<tr><td>Kasukdulan</td><td></td></tr>
<tr><td>Wakas</td><td></td></tr>
</table>
</td>
<td>ng higher-order thinking skills at paglikha ng awtput ng mag-aaral.

Pinakaangkop na COT Indicator:

Indicator 3 (PPST / COT):
“Applied a range of teaching strategies to develop critical and creative thinking, as well as higher-order thinking skills (HOTS).”</td>
</tr>
<tr>
<td></td>
<td>2. Pagtalakay ng Bagong Konsepto

MAIKLING KUWENTO
(Balangkas, Tauhan, Tagpuan at Tunggalian)
Ang maikling kuwento ay isang uri ng akdang pampanitikan na nagsasalaysay ng isang mahalagang pangyayari sa buhay ng tauhan. Ito ay may malinaw na banghay, tauhan, tagpuan, at tunggalian at gumagamit ng angkop na punto de vista upang maging mas malinaw ang kuwento.

1. Banghay (Plot)- Ang banghay ay ang maayos at lohikal na pagkakasunod-sunod ng mga pangyayari sa kuwento.

Bahagi ng Banghay:
a. Eksposisyon – pagpapakilala ng tauhan, tagpuan, at sitwasyon
b. Tunggalian – pagpapakita ng suliranin o problema
c. Kasukdulan – pinakamataas at pinakakapanapanabik na bahagi
d. Kakalasan – unti-unting paglutas sa problema
e. Wakas – pagtatapos ng kuwento</td>
<td>Gabay ng Guro: Metodo ng Pagtuturo (Gamit ang Larawan)

Pagtukoy sa Tauhan: Gamitin ang Lola bilang halimbawa ng Pangunahing Tauhan (bida) at ang ina at apo bilang Pantulong na Tauhan. Ipakita kung paano nagbibigay-buhay ang kanilang ugnayan sa kuwento.

Paglalarawan ng Tagpuan: Ituro ang bukirin at dapit-hapon. Ipaliwanag na ang lugar at oras ay nagtatakda ng emosyon at kapaligiran ng naratibo.

Pagbuo ng Banghay: Gamitin ang daloy ng larawan (mula sa payapang pag-upo hanggang sa mga nagtatrabahong magsasaka) upang ipakita ang pagkakasunod-</td>
</tr>
</table>

	2. Tauhan (Characters)- Ang tauhan ang gumaganap sa kuwento. Uri ng Tauhan: a. Pangunahing tauhan (bida) – umiikot ang kuwento sa kanya b. Pantulong na tauhan – sumusuporta sa bida **3. Tagpuan (Setting)-**Ang tagpuan ay ang lugar at panahon kung saan nagaganap ang kuwento. **4. Tunggalian (Conflict)-** Ang tunggalian ay ang suliranin o problemang kinahaharap ng tauhan. Uri ng Tunggalian: Tao laban sa sarili Tao laban sa kapwa tao Tao laban sa kalikasan Tao laban sa Lipunan **5. Punto de Bista (Point of View)-** Ito ang pananaw o ang nagsasalaysay ng kuwento. Uri: Unang panauhan – "Ako" ang nagsasalaysay Ikatlong panauhan – "Siya" ang tinutukoy	sunod ng mga pangyayari—mula Eksposisyon hanggang Wakas. **Paghimay sa Tunggalian:** Gamitin ang imahen upang magbigay ng halimbawa ng suliranin. Halimbawa: Tao laban sa Sarili (ang mga alaala ng Lola) o Tao laban sa Lipunan (ang hirap ng pagsasaka). **Pagpili ng Punto de Bista:** Ipaliwanag na ang kuwento ay mag-iiba ang tono kung ang magsasalita ay ang bata (Unang Panauhan) o ang tagapagsalaysay (Ikatlong Panauhan).
	3. Paglinang ng Kabihasaan **Opsiyon 1: "Buo-Kuwento Ko!" (Collaborative Story Building)** ***Pangkatang Gawain*** Panuto: Papangkatin ang klase na may 3-5 miyembro. Gamit ang mga story staters na nasa ibaba, magpabuo ng balangkas ng banghay ng kuwento gamit ang story map. Pagkatapos na mabuo ang story map, pasulatin sila ng isang maikling kuwento na may isa hanggang dalawang talata batay sa nabuong balangkas. Hayaang pumili ang pangkat ng isang kinatawan na magpipresenta ng kanilang awtput o nagawa.	**Opsiyon 1: "Buo-Kuwento Ko!" (Collaborative Story Building)** **Panuto para sa guro:** 1. Maaaring magdagdag ang guro ng mga story stater batay sa bilang ng kanilang mga mag-aaral. 2. Puwedeng gumamit ang mga mag-aaral ng kanilang sariling story map basta't matukoy ang banghay ng bubuoing kuwento.

	Mga Starters: Unang Pangkat: Noong unang panahon.... Ikalawang Pangkat: Sa gitna ng malawak na kagubatan.... Ikatlong Pangkat: Sa isang tahimik na nayon.... Ikaapat na Pangkat: Isang umagang puno ng saya.... Ikalimang Pangkat: Sa isang misteryosong lugar **Mungkahing Story Map:** 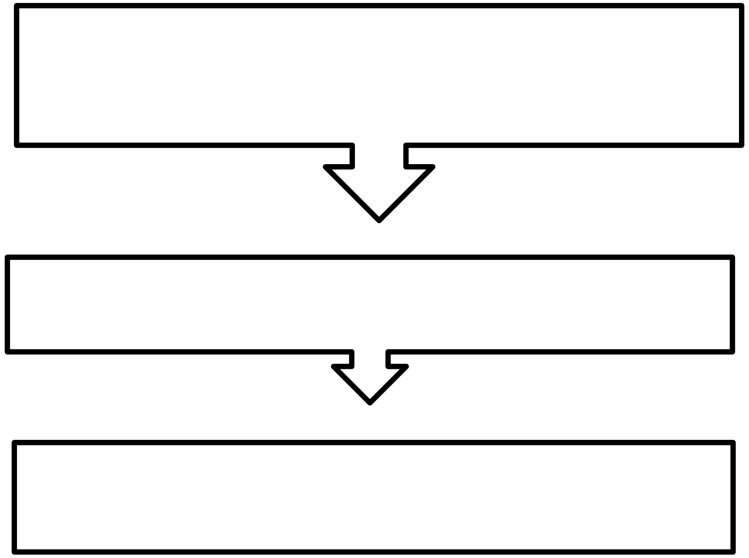 Tauhan: ____________________ Tagpuan: ____________________ Tunggalian: ____________________ Punto de Bista: ____________________	3. Malaya ang guro na gumawa ng rubriks batay sa mga pamantayan na ibibigay. 4. Para sa sistematikong pagbuo ng gawaing ito, narito ang mga nakalaang oras para sa bawat gawain: • *10 minuto – Pagbuo ng story map* • *15 minuto – Pagsulat ng maikling kuwento* • *5 minuto – Paghahanda sa presentasyon* Pamantayan: Nilalaman-10 Organisasyon-10 Pagkamalikhain-10 Wastong Gamit ng Punto de vista-10 Kabuoang Bilang: 40

<table>
<tr>
<td></td>
<td>
Opsiyon 2: “Role Card Story Challenge” (Pangkatang Gawain)
Panuto: Ipasuri ang mga role cards na makikita sa ibaba. Gamit ang mga role cards, bubuo ang bawat pangkat ng balangkas gamit ang bullet forms. Matapos na matukoy ang mga hinihining impormasyon ng banghay, sumulat ng maikling kuwento batay rito. Pagkatapos nito, ihahanda ang mga maikling kuwento at isusulat ang mga ito sa manila paper. Ipadikit sa dingding at magkakaroon ng Gallery Walk upang mabasa rin ng ibang grupo ang ginawa ng ibang pangkat.
<table>
<tr>
<td>Card 1</td>
<td>

</td>
</tr>
<tr>
<td>Card 2</td>
<td>

</td>
</tr>
</table>
</td>
<td>
Opsiyon 2: “Role Card Story Challenge” (Pangkatang Gawain)
Isusulat ang maikling kuwento (1 talata)

Gallery Walk: Ilalagay sa dingding ang awtput at babasahin ng iba.

Produkto:

Banghay + maikling kuwento batay sa role cards
Panuto para sa guro:
Ipapamahagi ng guro ang role cards sa bawat pangkat.
Ipasusuri ng guro sa mga mag-aaral ang nilalaman ng bawat role card.
Ipagagawa ng guro ang balangkas ng kuwento gamit ang bullet form.
Gagabayan ng guro ang bawat pangkat sa pagtukoy ng mahahalagang bahagi ng banghay bago sila sumulat ng maikling kuwento.

Ang Gallery Walk ay mainam na paraan upang malinang ang critical thinking ng mga bata habang sinusuri nila kung ang balangkas ng ibang grupo ay tumutugma sa kuwentong kanilang isinulat.
Nilinang na KP:
Nakapagbabalangkas ng banghay para sa binubuong maikling kuwento
</td>
</tr>
</table>

	Card 3	Ang gawaing ito ay nagpapakita ng Instructional Design Framework (IDF) ng Senior High School sa pamamagitan ng isang sistematikong daloy. Nagsisimula ito sa pagsusuri ng Role Cards at pagbuo ng balangkas upang ihanda ang lohikal na pag-iisip ng mga mag-aaral, sinusundan ng pagbuo ng maikling kuwento bilang aktuwal na aplikasyon ng kasanayan, at nagtatapos sa isang Gallery Walk na nagsisilbing paraan ng pagbabahagi at pagtataya ng kaalaman sa isang kolaboratibong paraan.
C. Demonstrasyon ng Kaalaman at Kasanayan	1. Pagtukoy sa Praktikal na Aplikasyon **Opsiyon 1: “Palit-Punto de Vista” (Transformation Activity)** Panuto: Tukuyin ang kasalukuyang punto de vista ng kuwento. Isulat muli ang kuwento gamit ang ibang punto de vista. Gawan din ng pamagat ang kuwento. Ibahagi sa klase ang nabuong bersiyon.	**Opsiyon 1: “Palit-Punto de Vista” (Transformation Activity)** ***LC 15: Nagagamit ang angkop na punto de vista para sa binubuong kuwento*** ***Panuto para sa guro:*** 1. Ipapamahagi ng guro ang role cards sa bawat pangkat. 2. Ipasusuri ng guro sa mga mag-aaral ang nilalaman ng bawat role card. 3. Ipagagawa ng guro ang balangkas ng kuwento gamit ang bullet form.

	Ako si Marco, isang mahiyaing estudyante na laging tahimik sa loob ng silid-aralan. Takot akong magsalita dahil iniisip kong baka mali ang aking sasabihin. Isang araw, nagkaroon kami ng patimpalak sa pagsulat ng maikling kuwento at kailangan itong basahin sa harap ng klase. Kinabahan ako, pero pinili kong sumali. Buong gabi akong nagsulat, ibinuhos ko ang aking nararamdaman sa papel. Kinabukasan, nang ako na ang tatawagin, nanginginig ang aking mga kamay. Huminga ako nang malalim at nagsimulang magbasa. Sa una ay mahina ang aking boses, ngunit habang tumatagal, napansin kong tahimik at nakikinig ang aking mga kaklase. Unti-unting nawala ang aking kaba. Nang matapos ako, pumalakpak ang buong klase at ngumiti ang aking guro. Sa sandaling iyon, napagtanto ko na kaya ko pala. Hindi man ako nanalo, ang pagtayo at pagsasalita ay naging pinakamahalagang tagumpay ko.	4. Gagabayan ng guro ang bawat pangkat sa pagtukoy sa mahahalagang bahagi ng banghay bago sila sumulat ng maikling kuwento. 5. Malaya ang guro na gumawa ng sariling rubrik sa pagmamarka.
	Opsiyon 2: “Kuwento Ko, Pananaw Ko” (Creative Writing Task) Pamamaraan: Buhat sa mga sitwasyon sa ibaba, sumulat ng maikling kuwento na may1-2 talata na nagpapakita ng napiling punto de bista. Ipaliwanag kung bakit ito ang iyong napiling punto de bista na pinakaangkop sa kuwento. Mga Sitwasyon: **Alitan sa Magkaibigan –** Dalawang matalik na magkaibigan ang nagkaroon ng hindi pagkakaunawaan dahil sa tsismis o maling akala.	**Opsiyon 2: “Kuwento Ko, Pananaw Ko” (Creative Writing Task)** *Panuto para sa Guro (Teaching Guide): “Kuwento Ko, Pananaw Ko”*Ipaliwanag sa mga mag-aaral na sila ay susulat ng maikling kuwento batay sa isang napiling sitwasyong panlipunan. Papipiliin sila ng angkop na punto de vista at gagawa ng simpleng banghay bago magsulat. Pagkatapos, ipaliliwanag nila kung bakit ang napiling

<table>
<tr>
<td></td>
<td>Pagtulong sa Kapuwa sa Panahon ng Sakuna – Isang komunidad ang nagtutulungan upang malampasan ang epekto ng bagyo o lindol.
Diskriminasyon sa Paaralan – Isang bagong estudyante ang nakararanas ng pang-aapi dahil sa kanyang pinagmulan o kakayahan.
Paggalang sa Nakatatanda – Isang kabataan ang natutong pahalagahan ang payo at karanasan ng kanyang lolo o lola.
Responsableng Paggamit ng Social Media – Isang kabataan ang nahaharap sa isyu ng maling impormasyon o cyberbullying online.</td>
<td>pananaw ang pinakaangkop sa kanilang kuwento.
Ipabasa ang ilang awtput at magbigay ng maikling talakayan upang bigyang-diin ang kahalagahan ng punto de vista sa pagsulat.</td>
</tr>
<tr>
<td></td>
<td>2. Paglalahat

Opsiyon 1: “Buod-Kaalaman Ko” (Concept Integration)
Panuto: Bumuo ng maikling paglalahat sa pamamagitan ng pagsagot sa tanong sa ibaba. Gumamit ng concept map sa pagbuo ng maikling paglalahat.

“Ano ang kahalagahan ng banghay, tauhan, tagpuan, tunggalian, at punto de vista sa pagbuo ng isang maikling kuwento?”
<table>
<tr><th colspan="5">Maikling Kuwento</th></tr>
<tr><th>Balangkas</th><th>Tauhan</th><th>Tagpuan</th><th>Tunggalian</th><th>Punto De Vista</th></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>
</td>
<td>Ang gawaing ito ay makikita sa sumusunod na indicator ng Classroom Observation Tool (COT):

Panuto para sa guro:

Ipagagawa ng guro sa mga mag-aaral ang pagbuo ng concept map bilang gabay sa pagsagot sa tanong.

Gagabayan ng guro ang mga mag-aaral sa pag-uugnay-ugnay ng mga konsepto upang makabuo ng maikling paglalahat.

Ang gawaing ito ay pangunahing makikita sa Indicator 1 at Indicator 3, at sinusuportahan din ng Indicator 5.

Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 9) Gawain Bilang 3</td>
</tr>
</table>

<table>
<tr>
<td></td>
<td>Opsiyon 2: Pagkukumpara
Panuto: Ilahad ang pagkakaiba ng maikling kuwento sa iba pang genre ng panitikan na iyong natutuhan.

<table>
<tr><th>TULA</th><th>MAIKLING KUWENTO</th></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
</table>
</td>
<td>Opsiyon 2: Pagkukumpara
Ang gawain ay bahagi ng Evaluation Phase dahil sinusukat nito kung gaano kahusay na naunawaan at naiaaplay ng mga mag-aaral ang kanilang natutuhan tungkol sa iba't ibang genre ng panitikan.</td>
</tr>
<tr>
<td></td>
<td>3.Pagtataya

Opsiyon 1:Maraming Pagpipilian
Panuto: Basahin ang bawat tanong at piliin ang titik ng tamang sagot.

1. Alin sa sumusunod ang tumutukoy sa pagkakasunod-sunod ng mga pangyayari sa kuwento?
A. Tauhan C. Tagpuan
B. Banghay D. Tunggalian

2. Ang paggamit ng "ako" sa isang kuwento ay halimbawa ng anong punto de vista?
A. Ikalawang panauhan
B. Ikatlong panauhan
C. Unang panauhan
D. Obhetibong panauhan

3. Alin sa sumusunod ang tumutukoy sa lugar o kapaligiran kung saan nagaganap ang kuwento?
A.Tauhan C.Tagpuan
B.Banghay D.Tunggalian</td>
<td>Opsiyon1: May Pagpipilian at Opsiyon B. Ikalawang Pagtataya: Tama o Mali
Masusukat nito ang kaalaman ng mga mag-aaral sa banghay, tauhan, tagpuan, tunggalian, at punto de vista, pati na ang kanilang kakayahang tukuyin at gamitin ang mga ito sa pagbuo ng maikling kuwento.

Ang mga gawaing ito ay tumutugon sa SHS IDF sapagkat nasusukat ang pag-unawa ng mga mag-aaral sa mga elemento ng kuwento (knowledge acquisition).

Napauunlad din nito ang kanilang pagsusuri at pag-unawa (meaning making) at naihahanda silang mailapat ang natutuhan sa pagsulat ng sariling kuwento (transfer of learning).</td>
</tr>
</table>

	4. Ang problemang kinahaharap ng tauhan ay tinatawag na: A. Tauhan C.Tagpuan B.Banghay D.Tunggalian 5. Alin sa sumusunod ang HINDI nagpapakita ng wastong paggamit ng punto de vista? A. Ako ay lumakad pauwi at sinabi niya na ako ay masaya. B. Siya ay naglakad pauwi habang iniisip niya ang nangyari. C. Lumakad si Maria pauwi habang iniisip niya ang nangyari. D. Ako ay lumakad papunta sa bahay at sinabi ko na masaya ako**.** **Opsiyon B. Ikalawang Pagtataya: Tama o Mali** Panuto: Isulat ang **TAMA** kung wasto ang pahayag at **MALI** kung hindi. 1. Ang banghay ay tumutukoy sa mga tauhan ng kuwento. 2. Maaaring gumamit ng iba't ibang punto de vista sa pagbuo ng kuwento. 3. Ang tagpuan ay nagsasaad kung saan at kailan naganap ang kuwento. 4. Ang tunggalian ay hindi mahalaga sa isang kuwento. Ang paggamit ng "ako" ay halimbawa ng unang panauhan.	Sa kabuoan, ito ay learner-centered at nakabatay sa mga itinakdang learning competencies.
	5. Karagdagang Gawain: **Opsiyon 1 BuoKuwento:** Bumuo ng isang maikling kuwento batay sa sipi ng tulang makikita sa ibaba: **Pagbibitaw** ni: Neal Imperial Laging may pagdadalawang-isip Kung hindi nagbabakasakali Malimit tayong ginugulantang ng mga balitang pampalamig ng kape Kaya nahihimbing tayong gutom at ginagalaw	**Para sa Opsiyon 1:** Ipabasa ng guro ang sipi ng tula at ipatukoy ang pangunahing idea nito. Gabayan ang mga mag-aaral na bumuo ng banghay, tauhan, tagpuan, at tunggalian. Malaya ang mga guro na gumawa ng kanilang sariling rubrik sa pagtataya sa gawaing ito.

	Takot tayong isugal ang sarili sa bulag na pagbitiw kaya ikinandado ang tiwala sa mga de-susing panaginip, de-rehas na bintana	*Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 9) Gawain Bilang 4*
	Opsiyon 2: Pagbuo Panuto: Bumuo ng isang maikling kuwento batay sa napiling sitwasyong panlipunan. Siguraduhing maisama ang sumusunod: Kumpletong banghay (simula, gitna, wakas) Malinaw na tauhan, tagpuan, at tunggalian Angkop na punto de vista (unang panauhan, ikalawa o ikatlo)	**Opsiyon 2: Pagbuo** Ipagawa sa mga mag-aaral ang pagsulat ng maikling kuwento na may banghay, tauhan, tagpuan, tunggalian, at angkop na punto de vista. Ipasagot din kung paano nila ginamit ang mga ito. Malaya ang guro na gumamit ng anumang rubrik sa pagmamarka. **Malaya ang guro na gumamit ng kanyang sariling rubrik.**
VI. PAGTATAYANG PANGYUNIT	**Opsyon 1: Multiple Choice (15 HOTS Questions)** Panuto: Basahin at unawaing mabuti ang bawat tanong. Piliin ang titik ng tamang sagot. 1.Aling sitwasyon ang may pinakamaayos na banghay? A. Magulong sunod-sunod na pangyayari B. Walang simula at wakas C. May malinaw na simula, gitna, at wakas D. Walang tunggalian	**Opsyon 1: Multiple Choice (15 HOTS Questions)** **Susi sa Pagwawasto** 1.C 2.C 3.B 4.C 5.C

	2.Kung nais ipakita ang personal na damdamin ng tauhan, anong punto de vista ang angkop? A. Ikatlo C. Unang panauhan B. Ikalawa D. Obhetibo 3.Bakit mahalaga ang tunggalian sa kuwento? A. Para magkaroon ng tauhan B. Para magkaroon ng aksiyon at interes C. Para malaman ang tagpuan D. Para mapahaba ang kuwento 4.Aling pahayag ang nagpapakita ng ikatlong panauhan? A. Naglakad ako pauwi B. Ikaw ay tumakbo nang mabilis C. Si Ana ay naghintay sa akin D. Tayo ay umalis 5.Kung kulang ang banghay, ano ang epekto sa kuwento? A. Mas malinaw B. Mas mahaba C. Magiging magulo ang daloy D. Mas kapana-panabik 6.Ano ang pinakamahalagang konsiderasyon sa pagpili ng punto de vista? A. Haba ng kuwento C. Bilang ng tauhan B. Layunin ng kuwento D. Tagpuan 7.Alin ang nagpapakita ng wastong tunggalian? A. Masayang usapan B. Problema ng tauhan C. Paglalarawan ng lugar D. Introduksyon ng tauhan	6.B 7.B 8. C 9.C 10.B 11.C 12.B 13.C 14.B 15.C

	8.Alin ang pinakamainam na simula ng kuwento? A. Walang introduksyon B. Diretsong wakas C. Paglalahad ng tauhan at sitwasyon D. Walang tauhan 9.Kung nais ipakita ang pananaw ng maraming tauhan, anong punto de vista ang gagamitin? A. Unang panauhan C. Ikatlong panauhan B. Ikalawa D. Lahat 10. Ano ang magiging epekto kung walang malinaw na tauhan? A. Mas malinaw ang kuwento B. Walang susundan ang mambabasa C. Mas maikli D. Mas mabilis 11.Alin sa mga uri ng wakas ang higit na nakapagbibigay-kasiyahan sa mambabasa, at bakit? Ipaliwanag ang iyong sagot batay sa epekto nito sa kabuoan ng kuwento. A. Biglaang pagtatapos B. Walang resolusyon C. May paglutas sa tunggalian D. Walang kaugnayan 12.Paano napalalakas ang banghay? a. Pagdagdag ng tauhan C. Mahabang tagpuan b. Malinaw na daloy ng pangyayari D. Kaunting detalye 13.Aling sitwasyon ang may angkop na tagpuan? a. Hindi malinaw ang lugar b. Walang oras c. Detalyadong paglalarawan ng lugar at panahon d. Walang tauhan	

<table>
<tr>
<td></td>
<td>14.Bakit mahalaga ang punto de vista?
a. Para sa haba
b. Para sa pananaw ng kuwento
c. Para sa dami ng tauhan
d. Para sa tagpuan

15.Ano ang mangyayari kung hindi magkakaugnay ang banghay, tauhan, at tunggalian?
a. Mas malinaw c. Mawawala ang saysay ng kuwento
b. Mas maayos d. Mas mahaba

Opsiyon 2: Performance Task
Panuto:Bumuo ng isang orihinal na maikling kuwento batay sa isang sitwasyong panlipunan. Isaalang-alang ang sumusunod:

1. Kumpletong banghay (simula, gitna, wakas)
2. Maliwanag na tauhan, tagpuan, at tunggalian
3. Angkop na punto de vista

Pagkatapos, magbigay ng maikling paliwanag (3–5 pangungusap) kung bakit ang napiling punto de vista ang pinakaangkop sa iyong kuwento.</td>
<td>Para sa Opsiyon 2:

Malaya ang guro na gumawa ng sarili niyang rubrik.</td>
</tr>
<tr>
<td>VII. PAGNINILAY</td>
<td>
<table>
<tr><th>Gabay na Tanong</th><th>Sagot</th></tr>
<tr><td>1. Sa mga isinagawang aktibidad, paano ko nakita ang pagkatuto ng mga mag-aaral sa iba’t ibang uri ng teksto?</td><td></td></tr>
<tr><td>2. Anong mga estratehiya sa mga pagsusuri ng mga tekstong may kultural na kaugnayan ang nahirapan silang unawain? Paano ko ito matutugunan?</td><td></td></tr>
<tr><td>3. Aling bahagi ng pagtuturo ang epektibo? Alin ang nangangailangan pa ng pagsasaayos?</td><td></td></tr>
</table>
</td>
<td></td>
</tr>
</table>

	4. Anong interbensiyon o pagbabago ang maaari kong gawin sa susunod upang mas mapaunlad ang kanilang pakikilahok at pang-unawa?	

1. Bilang ng mga mag-aaral na nakakuha ng 80% sa pagtataya.
   ____
   ____
2. Bilang ng mga mag-aaral na nangangailangan ng iba pang gawain para sa remediation.
   ____
   ____
3. Nakatutulong ba ang remediation? Bilang ng mga mag-aaral na naunawaan sa aralin.
   ____
   ____
4. Bilang ng mga mag-aaral na magpapatuloy sa remediation.
   ____
   ____
5. Alin sa mga estratehiyang pagtuturo ang nakatulong ng lubos? Paano ito nakatulong?
   ____
   ____
6. Anong suliranin ang aking naranasan na nasolusyunan sa tulong ng aking punongguro at superbisor?
   ____
   ____

Asignatura	Malikhaing Pagsulat	**Banghay-Aralin Bilang**	**10**

I. LAYUNIN	
Pamantayang Pangnilalaman	*Naipamamalas ng mga mag-aaral ang kaalaman at pag-unawa sa iba't ibang bukal ng ideya at inspirasyon sa pagkatha, gayundin sa batayang kaalaman sa mga pangunahing anyo ng malikhaing pagsulat tulad ng tula at maikling kuwento, kasama ang mga elemento ng mga ito. Ipinapakita rin nila ang pag-unawa sa proseso ng palihan at sa pagsasaalang-alang sa rebisyon ng isang malikhaing proyekto.*
Pamantayan sa Pagganap	*Nakasusulat ang mga mag-aaral ng unang borador at pinal na bersiyon ng piniling malikhaing proyekto—maaaring koleksiyon ng pitong tula o isang maikling kuwentong hindi bababa sa 10 pahina—at nakapagsasagawa ng palihan nang may pagsasaalang-alang sa mga puna at mungkahi tungo sa rebisyon ng isang malikhaing proyekto.*
Mga Kasanayang Pampagkatuto	KP 19 Naipaliliwanag ang halaga at mga katangian ng isang palihan
II. BATAYANG SANGGUNIAN SA PAGKATUTO	Applebee, Arthur N., and Judith A. Langer. *Writing Instruction That Works: Proven Methods for Middle and High School Classrooms*. New York: Teachers College Press, 2013. Atwell, Nancie. *In the Middle: A Lifetime of Learning About Writing, Reading, and Adolescents*. 3rd ed. Portsmouth, NH: Heinemann, 2014. Flores, Noriel. "Mga Katangian ng Palihan." PowerPoint slides. SlideShare, n.d. Accessed May 21, 2026. SlideShare Graves, Donald H. *Writing: Teachers and Children at Work*. Portsmouth, NH: Heinemann, 1983. Hyland, Ken. *Second Language Writing*. Cambridge: Cambridge University Press, 2019. Murray, Donald M. "Teach Writing as a Process Not Product." *The Leaflet*, 1972. National Council of Teachers of English (NCTE). "Principles of Writing Instruction." Urbana, IL: NCTE, 2016. https://ncte.org. Department of Education (Philippines). *K to 12 Basic Education Curriculum: English Curriculum Guide*. Pasig City: DepEd, 2016. https://www.deped.gov.ph. OpenAI (2026) (May 21 version) https://chatgpt.com/c/6a0e993b-daa4-8323-8c5e-07c6470a7ea6. Used ChatGPT to genarate image for the activity. Purdue Online Writing Lab (OWL). "The Writing Process." Purdue University. Accessed May 11, 2026. https://owl.purdue.edu Stanford University. "Writing Process." *Stanford Teaching Commons*. Accessed May 11, 2026. https://teachingcommons.stanford.edu/resources/teaching-resources/writing-process.

<table>
<tr><td></td><td colspan="2">Para sa mga kalakip at dagdag na impormasyon sa ibang gawain, hanapin sa link na ito:
https://drive.google.com/file/d/1L-sLHk8sVJ46V9t88j8Jz8iRux5cJt0F/view?usp=sharing</td></tr>
<tr><td>III. NILALAMAN</td><td colspan="2">Mga Aralin
I. Paghahanda sa Palihan
A. Halaga ng Palihan
B. Mga Katangian ng Palihan</td></tr>
<tr><td>IV. TUNGUHIN</td><td colspan="2">KP 19. Naipaliliwanag ang halaga at mga katangian ng isang palihan
a. Naipaliliwanag ang kahulugan at halaga ng palihan bilang paraan ng paglinang ng kaalaman at kasanayan sa pagsulat
b. Natatalakay ang mga katangian ng isang epektibong palihan.
c. Naiuugnay ang mga prinsipyo ng palihan bilang inter-aktibo, peer-driven, nakatuon sa proseso, bukas sa eksperimento, at may pagkilala sa indibidwal na tinig.
d. Naibibigay ang mga halimbawang sitwasyon na nagpapakita ng paggamit ng palihan sa pagkatuto o pagsulat.</td></tr>
<tr><td colspan="2">V. PAMAMARAAN</td><td>TALA SA GURO</td></tr>
<tr><td>A. Aktwalisasyon ng Dating Kaalaman</td><td>1. Paghango sa Dating Kaalaman
Opsiyon A: DANAS O DEHINDS
Panuto: Pakinggang mabuti ang mga pahayag. Humanay sa upuan na may nakasulat na DANAS kung naranasan na ang dumalo sa inilalarawang gawain at DEHINDS kung hindi.
</td><td>Para sa Opsiyon A: DANAS O DEHINS
Sa pamamagitan ng gawain, maaaring matasa ng guro ang lawak ng kabatiran at karanasan ng mga mag-aaral sa palihan. Magsisilbi itong tuunan kung paano iaangkop ang instruksyon. Maaari pang dagdagan ang mga pahayag kung kaya pa ng oras, mainam kung iaayon ito sa konteksto ng kani-kaniyang lunan.

Nakaangkla ito sa IDF sa paraang nuunang maiugnay ang aralin sa personal na karanasan ng mga mag-aaral upang maging makahulugan, interaktibo, at mas madaling maiangkop ang mga bagong konsepto sa kanilang pagkatuto.</td></tr>
</table>

	Tingnan sa MP_LE10_KalakipBlg. 10A	Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang: • *Naibibigay ang mga halimbawang sitwasyon na nagpapakita ng paggamit ng palihan sa pagkatuto o pagsulat.*
	Opsiyon B: PALektyur **Pamamaraan:** 1. Hatiin ang klase sa maliliit na pangkat. 2. Bawat pangkat ay bibigyan ng mga salitang nakasulat sa metacards o strips tulad ng: ○ *pakikipagtulungan* ○ *rebisyon* ○ *pagbabahaginan ng ideya* ○ *pagbibigay-puna* ○ *paglinang ng pagsulat* ○ *aktibong partisipasyon* 3. Sa loob ng 2 minuto, bubuo ang bawat pangkat ng isang maikling pahayag o depinisyon tungkol sa "palihan" gamit ang mga salitang ibinigay. 4. Pagkatapos, ipababasa ng guro ang kanilang nabuong pahayag at tatanungin ang klase: ○ "Ano ang napansin ninyo sa mga salitang ginamit?" ○ "Paano nakatutulong ang mga ito sa paglinang ng pagsulat?" ○ "Bakit mahalaga ang palihan sa pagkatuto?" 5. Mula sa mga sagot ng mag-aaral, ilalahad ng guro ang pormal na layunin ng aralin.	**Para sa Opsiyon B: PALektyur** Nakaangkla ang gawaing ito sa *21st Century Learning Skills (4Cs)* dahil hinihikayat nito ang mga mag-aaral na suriin ang mga sitwasyon, magpaliwanag ng kanilang sagot, at makipagpalitan ng ideya. Naipapakita rito ang *critical thinking* sa pag-uuri ng mga sitwasyon, *communication* sa pagbabahagi ng paliwanag, *collaboration* kung gagawin nang pangkatan, at creativity sa pag-unawa sa konsepto ng palihan sa mas malikhain at kontekstuwal na paraan. Tumutugon din ito pagtamo ng hinimay na kasanayang: ● *Naipaliliwanag ang kahulugan at halaga ng palihan bilang paraan ng paglinang ng kaalaman at kasanayan sa pagsulat*

<table>
<tr>
<td></td>
<td>2. Paglalahad ng Layunin
Opsiyon A: LATAG-LAYON
Panuto: Punan ang patlang upang matukoy ang maaaring patunguhan ng tatalakaying aralin.
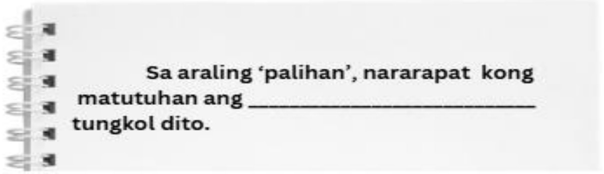

</td>
<td>Para sa Opsiyon A :LATAG-LAYON
Ginagabayan nito ang mga mag-aaral sa pagtukoy at pag-unawa sa layunin ng aralin upang magkaroon sila ng malinaw na direksiyon at inaasahang pagkatuto

Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 10) Gawain Bilang 1</td>
</tr>
<tr>
<td></td>
<td>Opsiyon B:Aral Reveal
Panuto: Magpapakita ang guro ng isang “Expectation Board” (pisara, cartolina, o online board). Ang mga mag-aaral ay magsusulat ng kanilang inaasahan o nais matutuhan sa aralin na Paghahanda sa Palihan sa pamamagitan ng sticky notes o digital post. Ididikit o ipo-post nila ito sa board. Pagkatapos, babasahin at tatalakayin ng guro ang mga sagot ng klase at ihahambing ito sa mga layunin ng aralin upang makita ang pagkakatugma ng inaasahan ng mga mag-aaral at ng paksang tatalakayin.
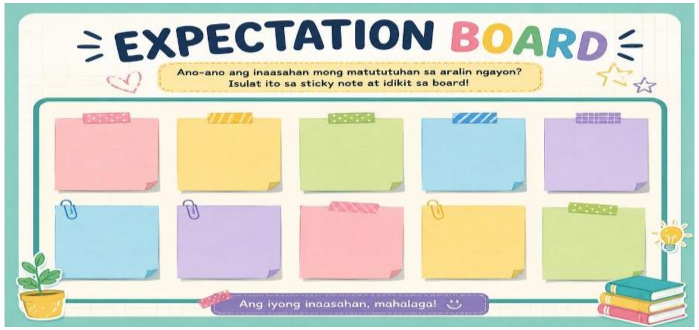

</td>
<td>Para sa Opsiyon B: Aral Reveal
Nakaangkla ang gawaing ito sa 21st Century Learning Skills dahil hinuhubog nito ang critical thinking sa pagbuo ng inaasahan sa aralin, communication sa pagpapahayag ng ideya sa sticky notes o digital posts, collaboration sa pagbabahagi at pagtalakay ng sagot sa klase, at creativity sa malikhaing paraan ng paglalahad ng inaasahan. Tumutugon ang gawaing ito sa “Applied a range of teaching strategies to develop critical and creative thinking, as well as other higher-order thinking skills (PPST 1.5.2)”, dahil gumagamit ang guro ng estratehiyang nagpapalawak ng kritikal at malikhaing pag-iisip ng mga mag-aaral. Sa pagsulat ng kanilang inaasahan at pag-uugnay nito sa layunin ng aralin, nahihikayat silang mag-isip, magsuri, at magbigay ng sariling ideya batay sa kanilang dating kaalaman at interes. Nagkakaroon din ng mas mataas na antas ng pag-unawa dahil aktibo silang nakikilahok sa pagbuo ng direksiyon ng pagkatuto.</td>
</tr>
</table>

B. Integrasyon ng Bagong Kaalaman	1. Paglalahad ng Halimbawa **Opsiyon A: PIRASONG PAGSUBOK** Mekaniks: 1. Papangkatin ang mga mag-aaral nang naaayon sa laki o liit ng bilang sa klase. 2. Bawat pangkat ay bibigyan ng munting hamon na sama-sama nilang gagawin (halimbawa: pagbuo ng paper tower, pagbuo ng puzzle, o mga pisikal na gawaing pagpapasa ng isang bagay gamit ang bibig at kutsara, pag-uusong sa isang maliit na bagay upang hindi mahulog hanggang madala sa target na puwesto.) 3. Iproseso ang gawain at iugnay sa konsepto ng palihan bilang gawaing dapat may sangkap ng: a. Aktibong partisipasyon b. c. Bayanihan/kolaborasyon d. Palitan ng ideya e. Paglinang ng kasanayan 	Para sa Opsiyon: **PIRASONG PASUBOK** Gumagamit ito ng kolaboratibo at karanasang pagkatuto upang maunawaan ng mga mag-aaral ang kahalagahan ng aktibong partisipasyon, bayanihan, at palitan ng ideya bilang mahahalagang sangkap ng isang palihan. *Tumuguton ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:* • *Naipaliliwanag ang kahulugan at halaga ng palihan bilang paraan ng paglinang ng kaalaman at kasanayan sa pagsulat.* • *Natatalakay ang mga katangian ng isang epektibong palihan,* • *Naiuugnay ang mga prinsipyo ng palihan bilang inter-aktibo, peer-driven, nakatuon sa proseso, bukas sa eksperimento, at may pagkilala sa indibidwal na tinig.* • *Naibibigay ang mga halimbawang sitwasyon na nagpapakita ng paggamit ng palihan sa pagkatuto o pagsulat.*

	Opsiyon B: Dalawang Uri ng Klase Panuto: Magpakita ng maikling diyalogo na naglalarawan ng dalawang uri ng klase—isang tradisyonal na lecture at isang klaseng may aktibong palitan ng ideya at rebisyon. Ipabasa at ipasuri ito sa mga mag-aaral, pagkatapos ay ipatukoy kung alin ang nagpapakita ng "palihan" na paraan ng pagkatuto at ipalahad ang kanilang paliwanag. *Tingnan sa MP_LE10_KalakipBlg. 10B*	Para sa Opsiyon B**: Dalawang Uri ng Klase** Nakaangkla ang gawain sa *21st Century Learning Skills* dahil hinihikayat nito ang mga mag-aaral na magsuri (*critical thinking*), magpahayag ng ideya *(communication*), makibahagi sa talakayan *(collaboration),* at magbigay ng paliwanag o interpretasyon (*creativity)* habang tinutukoy kung alin ang "palihan" na paraan ng pagkatuto. *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 10) Gawain Bilang 2*
	1. Pagtatalakay sa Bagong Konsepto **Paghahanda sa Palihan** A. Halaga ng Palihan B. Mga Katangian ng Palihan *Tingnan sa MP_LE10_KalakipBlg. 10C*	Sa bahagi ng pagtalakay ng bagong konsepto, tatalakayin ng guro ang Paghahanda sa Palihan-Halaga ng Palihan at Mga Katangian ng Palihan. Maaari pang magdagdag ng input ang guro. Maaaring talakayin ang bagong konsepto sa iba't ibang kaparaaan. Ito ay maaaring sa isang laro. (Maaari ding gumamit ang guro ng ibang estratehiya na papasok sa kakayahan ng kaniyang mga mag-aaral upang maging buhay ang klase). Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang: • *Naipaliliwanag ang kahulugan at halaga ng palihan bilang paraan ng paglinang ng kaalaman at kasanayan sa pagsulat* • *Natatalakay ang mga katangian ng isang epektibong palihan.*

	3. Paglinang ng Kabihasaan **Opsiyon A: PALIHanda** **Panuto:** Hatiin ang klase sa maliliit na pangkat at magsagawa ng *round table discussion* tungkol sa negosyong nais ipatayo, proyektong maaaring isagawa, o iba pang makabuluhang ideya para sa paaralan o komunidad. Bigyan ang bawat pangkat ng sapat na oras upang magbahaginan ng opinyon, mungkahi, at plano. Hikayatin ang lahat ng mag-aaral na makilahok nang maayos at makinig sa saloobin ng bawat kasapi. Pagkatapos ng talakayan, magtalaga ng tagapagsalita mula sa bawat pangkat upang ibahagi sa klase ang kanilang napagkasunduan o nabuong mungkahi.	Para sa Opsiyon A**: PALIHanda** *Pinauunlad nito ang awtentiko at kolaboratibong pagkatuto sa pamamagitan ng pagpaplano at pagbuo ng panukalang proyekto na nagpapakita ng organisado, sistematiko, at makabuluhang paglalapat ng mga kasanayan sa malikhaing pagsulat.* *Tumuguton ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:* • *Naiuugnay ang mga prinsipyo ng palihan bilang inter-aktibo, peer-driven, nakatuon sa proseso, bukas sa eksperimento, at may pagkilala sa indibidwal na tinig.* • *Naibibigay ang mga halimbawang sitwasyon na nagpapakita ng paggamit ng palihan sa pagkatuto o pagsulat*
	Opsiyon B: Estasyon ng Husay Panuto: Hatiin ang klase sa limang pangkat at maghanda ng limang estasyon. Bawat estasyon ay maglalaman ng sitwasyong kaugnay ng katangian ng "palihan" tulad ng inter-aktibong pagkatuto, peer-driven na talakayan, at kolaborasyon. Paikutin ang mga pangkat sa bawat estasyon sa takdang oras at ipasagot o ipagawa ang nakasaad na gawain. Pagkatapos ng pag-ikot, magbahagi ang bawat pangkat ng kanilang naging sagot o karanasan.	Para sa Opsiyon A**: Estasyon ng Husay** Nakaangkla ang gawaing ito sa *21st Century Learning Skills* dahil nalilinang dito ang *critical thinking* sa pagsusuri ng mga sitwasyon, *communication* sa pagpapahayag ng sagot, *collaboration* sa pagtutulungan ng pangkat, at *creativity* sa pagbibigay ng ideya at solusyon sa bawat estasyon. Tumututugon ito sa pagtamo ng hinimay na kasanayang: *Naiuugnay ang mga prinsipyo ng palihan bilang inter-aktibo, peer-driven, nakatuon sa proseso, bukas sa eksperimento, at may pagkilala sa indibidwal na tinig*

	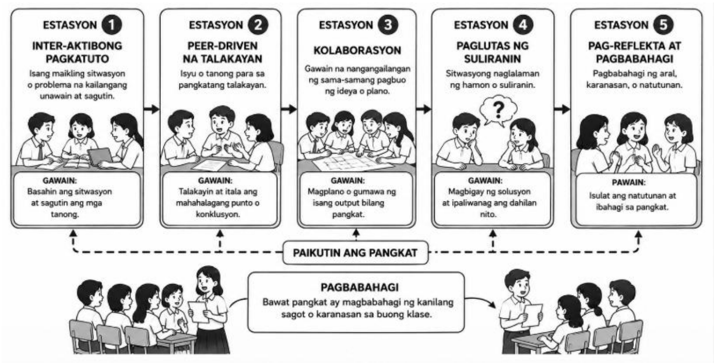 *Tingnan sa MP_LE10_KalakipBlg. 10D*	
C. Demonstrasyon ng Kaalaman at Kasanayan	1. Pagtukoy sa Praktikal na Aplikasyon **Opsiyon A: BAGONG KARAKTER UNLOCK** Panuto: *Bumuo ng bagong karakter na nagpapakita ng inaasahan sa isang tao na nagtamo ng mga bagong kasanayang nahubog mula sa palihan. Gumamit ng alinmang kagamitang makikita sa paligid o bag, gaya ng scratch paper, pinagtasahan ng lapis at iba pa. Lagyan ng maikling paglalarawan ang karakter.* 	Para sa Opsiyon A: *Hnihikayat nito ang malikhaing paglalapat ng natamong kasanayan mula sa palihan sa pamamagitan ng pagbuo ng simbolikong karakter na sumasalamin sa pag-unlad, pagkamalikhain, at pagkatuto ng mga mag-aaral.* *Tumuguton ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:* • *Naiuugnay ang mga prinsipyo ng palihan bilang interaktibo, peer-driven, nakatuon sa proseso, bukas sa eksperimento, at may pagkilala sa indibidwal na tinig* *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 10) Gawain Bilang 3*

	Opsiyon B: Husay Tips Lang **Panuto:** Ipagawa sa mga mag-aaral ang *Advice Corner* kung saan magsusulat sila ng maikling payo para sa isang baguhang manunulat tungkol sa kahalagahan ng pagsali sa “palihan” at pagtanggap ng puna mula sa iba upang mapaunlad ang kasanayan sa pagsulat. Hayaang isulat ng mga mag-aaral ang kanilang sagot sa 3–5 pangungusap at ipabahagi sa klase ang piling sagot. *Tingnan sa MP_LE10_KalakipBlg. 10E*	Para sa Opsiyon B**: Husay Tips Lang** Nakaangkla ito sa *21st Century Learning* Skills dahil hinihikayat ang mga mag-aaral na gumamit ng *critical thinking* sa pagbibigay ng payo, *communication* sa malinaw na pagpapahayag ng ideya, at *creativity* sa pagbuo ng makabuluhan at angkop na mensahe para sa baguhang manunulat. Tumutugon din ito pagtamo ng hinimay na kasanayang: • *Naibibigay ang mga halimbawang sitwasyon na nagpapakita ng paggamit ng palihan sa pagkatuto o pagsulat.*
	2. Paglalahat **Opsiyon A: TAHIdea** **Panuto:** *Bumuo ng mga pangungusap gamit ang limang salita sa kahon upang maibuod ang aralin.* 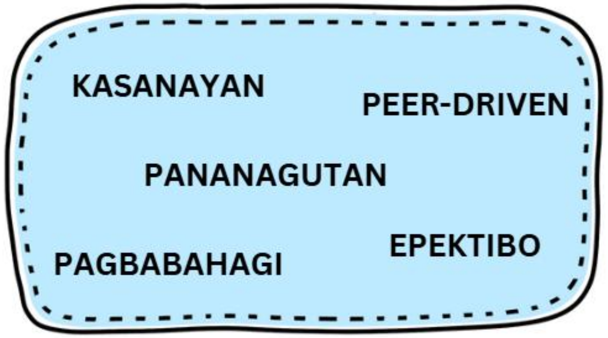 	Para sa Opsiyon A**: TAHIdea** *Pinauunlad nito ang kakayahan ng mga mag-aaral sa pagbubuo at pag-uugnay ng mahahalagang konsepto upang makalikha ng malinaw at makahulugang paglalahat ng aralin.* Tumuguton ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang: • Naipaliliwanag ang kahulugan at halaga ng palihan bilang paraan ng paglinang ng kaalaman at kasanayan sa pagsulat. • Natatalakay ang mga katangian ng isang epektibong palihan, Naiuugnay ang mga prinsipyo ng palihan bilang inter-aktibo, peer-driven, nakatuon sa proseso, bukas sa eksperimento, at may pagkilala sa indibidwal na tinig.

		Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 10) Gawain Bilang 4
	Opsiyon B: **Panuto: Daliring-Dunong** **Panuto:** Ipagawa ang gawaing ito sa mga mag-aaral. Ipatukoy sa kanila ang limang mahahalagang konsepto tungkol sa palihan, kung saan ang bawat daliri ay katumbas ng isang ideya: (1) halaga ng rebisyon, (2) pagiging inter-aktibo, (3) peer-driven na pagkatuto, (4) eksperimento sa ideya at paraan ng pagsulat, at (5) pagkilala sa indibidwal na tinig. Isusulat o iguguhit ng mga mag-aaral ang kanilang kamay at ilalagay ang bawat konsepto sa bawat daliri 	Para sa Opsiyon B: **Daliring-Dunong** Nakaangkla ito sa *21st Century Learning Skills*, partikular sa 4Cs at *active learning approach.* isang gawaing humihikayat ng *critical thinking* dahil pinapapili at pinapahalagahan ng mga mag-aaral ang limang mahahalagang ideya tungkol sa palihan. Nagsusulong din ito ng c*ommunication at collaboration* kung gagawin itong may talakayan o sharing, lalo na sa *peer-driven* na pagkatuto at pagiging inter-aktibo ng gawain. Ang bahagi ng eksperimento sa ideya at pagsulat ay tumutugon sa creativity, habang ang pagkilala sa indibidwal na tinig ay nagpapalakas ng *self-expression at learner autonomy,* na mahalaga rin sa makabagong pagkatuto. Tumutugon din ito pagtamo ng hinimay na kasanayang: • *Naiuugnay ang mga prinsipyo ng palihan bilang inter-aktibo, peer-driven, nakatuon sa proseso, bukas sa eksperimento, at may pagkilala sa indibidwal na tinig* *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 10) Gawain Bilang 5*

<table>
<tr>
<td></td>
<td>3. Pagtataya

Opsiyon A: KAHANDAAN TSEK
Panuto: Bumuo ng tseklist na nagpapakita ng katangian ng isang epektibong palihan.

 </td>
<td>Para sa Opsiyon A:
Hinihikayat nito ang mga mag-aaral sa pagninilay at sariling pagtataya upang matukoy ang kanilang kahandaan, pananagutan, at mga kasanayang kinakailangan sa aktibong pakikilahok sa isang palihan.

Tumuguton ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:
Natatalakay ang mga katangian ng isang epektibong palihan,
Naiuugnay ang mga prinsipyo ng palihan bilang inter-aktibo, peer-driven, nakatuon sa proseso, bukas sa eksperimento, at may pagkilala sa indibidwal na tinig.</td>
</tr>
<tr>
<td></td>
<td>Opsiyon B: Tama Ka Ba?
Panuto: Basahin ang bawat pahayag. Tukuyin kung ito ay nagpapakita ng katangian o kahalagahan ng palihan. Isulat ang PALIHAN kung tama at HINDI kung hindi.
Ang mga mag-aaral ay nagtutulungan sa pagbibigay ng puna sa sulatin ng bawat isa.
Isang mag-aaral lamang ang nagsasalita habang nakikinig ang lahat nang walang interaksiyon.
Binibigyang-halaga ang rebisyon upang mapabuti ang akda.
Malayang naipapahayag ng mga mag-aaral ang kanilang sariling ideya at estilo sa pagsulat.
Ang pagkatuto ay nagaganap sa pamamagitan ng kolaborasyon at pagbabahaginan ng kaisipan.</td>
<td>Para sa Opsiyon B: Tama Ka Ba?
Nakaangkla ito sa 21st Century Learning Skills, lalo na sa critical thinking at communication.

Sa gawain ito, hinihikayat ang mga mag-aaral na mag-isip nang mas malalim at mag-ugnay ng konsepto, hindi lang basta pag-alala. Ito ay malinaw na paglinang ng critical thinking dahil kailangan nilang unawain ang relasyon ng mga ideya tungkol sa palihan.

Maaari din itong ituring na bahagi ng higher-order thinking skills (HOTS) dahil may pagsusuri at paglalapat ng kaalaman. Designed, selected, organized and used diagnostic, formative and summative</td>
</tr>
</table>

		assessment strategies consistent with curriculum requirements. (PPST 5.1.2) **Susi sa pagwawasto:** 1. PALIHAN 2. HINDI 3. PALIHAN 4. PALIHAN 5. PALIHAN
	4. Karagdagang Gawain **Opsiyon A: Palihan-PubMat** Panuto: *Bumuo ng isang publikasyong materyal na naglalayong manghikayat ng kalahok at bigyan ng patalastas ang inihahandang palihan.* Gamitin ang sumusunod na pamantayan: Nilalaman – 30 puntos Sining ng Disenyo – 15 puntos Dating – 5 puntos Kabuoan- 50 puntos	Para sa Opsiyon A**: Palihan-PubMat** *Pinauunlad nito ang malikhaing komunikasyon at autentikong paglalapat ng kasanayan sa pamamagitan ng pagbuo ng publikasyong materyal na may malinaw na layunin, nilalaman, at disenyong nakatuon sa tunay na konteksto ng pagpapalihan.* Tumuguton ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang: • Naipaliliwanag ang kahulugan at halaga ng palihan bilang paraan ng paglinang ng kaalaman at kasanayan sa pagsulat
	Opsiyon B: Sulyap at Suporta **Panuto:** Ipapagawa sa mga mag-aaral ang isang fidbak kard para sa kanilang kaklase bilang bahagi ng pagsasanay sa pagbibigay ng makabuluhan at responsableng puna. Ipaliwanag sa klase na ang bawat fidbak kard ay dapat maglaman ng tatlong bahagi: (1) isang positibong puna tungkol sa gawa ng kaklase, (2) isang angkop at magalang na mungkahi para sa pagpapabuti, at (3) isang maikling motibasyonal na mensahe upang mahikayat ang kaklase na lalo pang pagbutihin ang kanyang gawain.	Para sa Opsiyon B**: Sulyap at Suporta** Ang gawaing ito ay malinaw na nagpapakita ng paglinang sa *critical thinking, communication, at collaboration.* Sa pamamagitan ng pagbibigay ng positibong puna at angkop na mungkahi, kinakailangang suriin ng mga mag-aaral ang gawa ng kanilang kaklase, kaya naipapakita ang mapanuring pag-iisip *(critical thinking*).

	Siguraduhing malinaw sa mga mag-aaral na ang layunin ng gawain ay malinang ang mapanuring pag-iisip, maayos na komunikasyon, at pagiging responsable sa pagbibigay ng fidbak. Bigyan sila ng sapat na oras upang makapagsulat, at pagkatapos ay ipabahagi o ipasa ang fidbak kard sa kanilang napiling kaklase para sa pagbasa at pagninilay.	Ang pagsulat ng malinaw, magalang, at makabuluhang fidbak ay naglinang ng mahusay na komunikasyon *(communication)*, dahil kailangang maipahayag nang maayos ang kanilang saloobin gamit ang wastong tono at salita. Samantala, ang pagbabahagi at pagtanggap ng fidbak ay nagpapalakas ng pakikipag-ugnayan at pakikipagtulungan (collaboration) sa pagitan ng mga mag-aaral. Bukod dito, naipapakita rin ang character (responsibility at empathy) dahil hinihikayat ang mga mag-aaral na maging responsable at sensitibo sa damdamin ng iba sa pagbibigay ng puna.
VI. PAGTATAYANG PANGYUNIT	**Opsiyon A: Maraming Pagpipilian** Panuto: Basahing mabuti ang bawat tanong. Isulat ang titik ng tamang sagot. 1. Ano ang pangunahing pokus ng palihan sa pagsulat? A. Pagmememorya ng tuntunin sa gramatika B. Agarang paggawa ng perpektong akda C. Proseso ng paglinang ng ideya at rebisyon D. Pagpapabilis sa pagsulat ng sanaysay 2. Bakit mahalaga ang rebisyon sa palihan? A. Upang humaba ang akda B. Upang maitama at mapahusay ang sulatin C. Upang magkaroon ng maraming pahina D. Upang makopya ang gawa ng iba	**Para sa Opsiyon A:** **Susi sa Pagwawasto** 1. C 2. B 3. A 4. B 5. B 6. C 7. B 8. A 9. B 10. C

	3. Ano ang ipinapakita ng tanong na "Malinaw ba ang aking ideya?" A. Pagiging mapanuri sa sariling gawa B. Pagiging tamad sa pagsulat C. Pag-iwas sa rebisyon D. Pagpapasa agad ng output 4. Ano ang ibig sabihin ng pagiging *peer-driven* ng palihan? A. Guro lamang ang nagbibigay-kaalaman B. Natututo ang mga mag-aaral sa isa't isa C. Tahimik lamang ang mga mag-aaral D. Walang interaksiyon sa klase 5. Alin sa sumusunod ang halimbawa ng interaktibong palihan? A. Pakikinig lamang sa lektyur ng guro B. Pagbibigay ng puna sa gawa ng kaklase C. Pagsusulat nang walang talakayan D. Pagkokopya ng halimbawa sa aklat 6. Ano ang kahulugan ng "nakatuon sa proseso" sa palihan? A. Mahalaga lamang ang pinal na output B. Hindi na kailangang gumawa ng draft C. Binibigyang-halaga ang pagbuo at pagbabago ng akda D. Dapat matapos agad ang sulatin	

	7. Ano ang ipinapakita ng bukas sa eksperimentasyon sa pagsulat? A. Iisang paraan lamang ng pagsulat B. Malayang paggamit ng iba't ibang estilo C. Mahigpit na pagsunod sa iisang pormat D. Pagbabawal sa malikhaing ideya 8. Bakit mahalaga ang paglalathala at pagbabahagi ng akda? A. Upang magkaroon ng tunay na mambabasa ang mga mag-aaral B. Upang maiwasan ang rebisyon C. Upang hindi na magsulat muli D. Upang gawing mahaba ang sulatin 9. Ano ang kahalagahan ng komunidad ng mga manunulat sa palihan? A. Nagkakaroon ng kompetisyon lamang B. Natututo ang mga mag-aaral na magtulungan at magbigay-puna C. Nagtatrabaho nang magkakahiwalay ang mga mag-aaral D. Umaasa lamang sa guro ang klase 10. Alin sa sumusunod ang nagpapakita ng pagkilala sa indibidwal na tinig? A. Pare-pareho ang paraan ng pagsulat ng lahat B. Iisang pananaw lamang ang dapat gamitin C. May sariling estilo at pananaw ang bawat manunulat D. Dapat gayahin ang gawa ng kaklase	

Opsiyon B: RebisaPLUS

Panuto: Mag-isip ng tatlong (3) sitwasyon na nagpapakita ng paggamit ng *palihan* sa pagkatuto o pagsulat. Isulat ito sa 3–5 pangungusap bawat sitwasyon. Ilarawan kung paano aktibong nakikilahok, nagbabahaginan ng ideya, at nagrerebisa ang mga mag-aaral o manunulat sa bawat sitwasyon.

Halimbawa ng hinihinging sagot:

- Sitwasyon 1: Pagre-rebisa ng sanaysay kasama ang kaklase
- Sitwasyon 2: Grupong talakayan sa pagbuo ng kwento
- Sitwasyon 3: Peer feedback sa isinulat na talata

Pamantayan sa Pagmamarka (20 puntos):

Pamantayan	**Napakahusay (5)**	**Mahusay (4)**	**Katamtaman (3)**	**Nangangailangan ng Pagsasanay (2)**	**Puntos**
Pagkakaugnay sa Konsepto ng Palihan	Lubos na naipakita at naipaliwanag ang mga konsepto at katangian ng palihan sa sitwasyon.	Naipakita ang konsepto ng palihan ngunit may ilang bahaging kulang sa pagpapaliwanag.	Bahagyang naiuugnay ang konsepto ng palihan sa sitwasyon.	Hindi malinaw ang kaugnayan ng sitwasyon sa konsepto ng palihan.	10
Linaw at Detalye ng Sitwasyon	Napakalinaw, makatotohanan, at detalyado ang paglalarawan ng sitwasyon.	Malinaw ang sitwasyon at may sapat na detalye.	May kaunting kalinawan ngunit kulang sa detalye ang sitwasyon.	Magulo at kulang sa detalye ang paglalarawan ng sitwasyon.	5
Organisasyon at Wika	Maayos ang pagkakasunod-sunod ng ideya at wastong-wasto ang gamit ng wika at gramatika.	Maayos ang organisasyon at may kaunting kamalian sa wika.	Hindi gaanong organisado at may ilang kamalian sa paggamit ng wika.	Magulo ang organisasyon at maraming kamalian sa wika.	5
				Kabuoan	**20**

Para sa Opsiyon B:

Tumutugon din ito pagtamo ng hinimay na kasanayang:

- *Naibibigay ang mga halimbawang sitwasyon na nagpapakita ng paggamit ng palihan sa pagkatuto o pagsulat.*

VII. PAGNINILAY	

Gabay na Tanong	**Sagot**
1.Naging mabisa ba ang mga gawain upang maunawaan ng mga mag-aaral ang kahulugan, halaga, at katangian ng palihan?	
2. Naipakita ba ng mga mag-aaral ang aktibong pakikilahok, pagbabahaginan ng ideya, at pakikipagtulungan sa mga gawain?	
3. Aling bahagi ng aralin ang naging pinakamadali at pinakamahirap para sa mga mag-aaral? Bakit?	
4. Anong estratehiya o gawain ang naging epektibo sa pagpapaunlad ng kanilang kasanayan sa pag-iisip at pagsulat?	
5. Ano pang mga hakbang o pagbabago ang maaaring gawin upang higit na mapabuti ang susunod na pagtuturo ng araling ito?	

Asignatura	Malikhaing Pagsulat	Banghay-Aralin Bilang	11

I. LAYUNIN	
Pamantayang Pangnilalaman	*Naipamamalas ng mga mag-aaral ang kaalaman at pag-unawa sa iba't ibang bukal ng ideya at inspirasyon sa pagkatha, gayundin sa batayang kaalaman sa mga pangunahing anyo ng malikhaing pagsulat tulad ng tula at maikling kuwento, kasama ang mga elemento ng mga ito. Ipinapakita rin nila ang pag-unawa sa proseso ng palihan at sa pagsasaalang-alang sa rebisyon ng isang malikhaing proyekto.*
Pamantayan sa Pagganap	*Nakasusulat ang mga mag-aaral ng unang borador at pinal na bersiyon ng piniling malikhaing proyekto—maaaring koleksiyon ng pitong tula o isang maikling kuwentong hindi bababa sa 10 pahina—at nakapagsasagawa ng palihan nang may pagsasaalang-alang sa mga puna at mungkahi tungo sa rebisyon ng isang malikhaing proyekto.*
Mga Kasanayang Pampagkatuto	Sa puntong ito, ang mga mag-aaral ay inaasahang naipaliliwanag ang halaga at mga katangian ng isang palihan KP 20: Nasusuri ang mga puna at mungkahi na makatutulong sa rebisyon ng mga akda KP 21: Naibibigay ang makabuluhang tanong at paglilinaw kaugnay ng akda
II. BATAYANG SANGGUNIAN SA PAGKATUTO	Adaya, J. G. (2022). Ang malikhaing pagsulat sa klasrum o kung paano pagaganahin ang haraya sa pagtuturo: Ilang mungkahing pedagohikal. *DALIN: Journal of Literature Educators, 1*(2), 35–43. https://www.researchgate.net/publication/368303968 ResearchGate Adaya, J. G. (Politeknikong Unibersidad ng Pilipinas). (2022). *Research profile: Ang malikhaing pagsulat sa klasrum*. ResearchGate. https://www.researchgate.net/profile/Jomar-Adaya Burke Scarbrough, T., & Allen, A. R. (2014). Writing workshop revisited. *Journal of Literacy Research, 47*(2), 205–238. https://doi.org/10.1177/1086296X15568929 Buurma, R. S., & Heffernan, L. (2016). Open annotation and close reading the Victorian text: Using Hypothes.is with students. *Victorian Literature and Culture, 45*(1), 1–17. https://doi.org/10.1080/13555502.2016.1233905 Taylor & Francis Online Ensley, P. (2019). Annotation and agency: Teaching close reading in the primary grades. *The Reading Teacher, 73*(2), 183–191. https://doi.org/10.1002/trtr.1812 Kagawaran ng Edukasyon. (n.d.). *Malikhaing pagsulat: Curriculum guide para sa senior high school.* DepEd. https://deped.gov.ph/wp-content/uploads/Malikhaing-Pagsulat.pdf Department of Education Kagawaran ng Edukasyon. (n.d.). *Malikhaing pagsulat (Karagdagang gabay).* DepEd. https://www.deped.gov.ph/wp-content/uploads/Malikhaing-Pagsulat-1.pdf

	OpenAI. *"Hakbang sa Pagsasagawa (Infographic)."* AI-generated image, created using DALL·E, May 6, 2026. OpenAI. *"Living Timeline ng Proseso ng Palihan (Infographic)."* AI-generated image, created using DALL·E, May 6, 2026. Rockhill, P. H. (1996). *The reception theory of Hans Robert Jauss: Theory and application* [Doctoral dissertation, Portland State University]. PDXScholar. https://pdxscholar.library.pdx.edu/open_access_etds/5153 Schunn, C., Cho, K., & Chung, J. (2021). The effects of providing and receiving peer feedback on writing performance and revision. *Educational Psychology, 41*(7), 1–18. https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1294485.pdf Shulgina, E., Gao, T., & Zhang, Z. (2024). Incorporating peer feedback in academic writing: A systematic review of benefits and challenges. *Frontiers in Psychology, 15*, Article 1506725. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2024.1506725 PubMed Central Svensson, P. (2024). What is close reading? An exploration of a methodology. *Paedagogica Historica.* https://doi.org/10.1080/13642529.2024.2345001 University of Wisconsin–Madison Writing Center. (n.d.). *A short guide to close reading for literary analysis*. https://writing.wisc.edu/handbook/closereading/ Van Steendam, E., Rijlaarsdam, G., & Sercu, L. (2023). The eye-mind of processing written feedback: Unraveling how students read and use feedback for revision. *Learning and Instruction, 84*, Article 101734. https://doi.org/10.1016/j.learninstruc.2023.101734 *Para sa mga kalakip at dagdag na impormasyon sa ibang gawain, hanapin sa link na ito:* https://drive.google.com/file/d/1MPOyizz1iyxpWlBCXbSguE8ooSZ_cYbb/view?usp=sharing
III. NILALAMAN	**Mga Aralin** **A. Pagsasagawa ng Palihan** **1. Pagbabasa ng mga Unang Burador** 1.1. Matalik na Pagbasa 1.2. Anotasyon 1.3. Muling Pagbasa **2. Pagbibigay ng Papuri at Puna sa mga Akda** 2.1. Sa Usapin ng Anyo 2.2. Sa Usapin ng Nilalaman 2.3. Sa Usapin ng Tema

	2.4. Organikong Kaisahan **3. Pagtatanong at Paglilinaw** 3.1. Tungkol sa Kabuoang Proyekto 3.2. Tungkol sa mga Detalye **4. Pagbibigay ng mga Mungkahi sa Rebisyon** 4.1. Malakihang (*Major*) Rebisyon 4.2. Kaunting (*Minor*) Rebisyon 4.3. Rekomendasyong Gawain o Babasahin na Makatutulong sa Isinusulat	
IV. TUNGUHIN	KP 20: Nasusuri ang mga puna at mungkahi na makatutulong sa rebisyon ng mga akda KP 21: Naibibigay ang makabuluhang tanong at paglilinaw kaugnay ng akda a. Natutukoy ang mahahalagang detalye, puna, at mungkahing kaugnay ng nilalaman, organisasyon, at gamit ng wika sa akda b. Naipaliliwanag ang kabuluhan ng mga puna, mungkahi, at paglilinaw sa pagpapalalim ng pag-unawa at pagpapabuti ng akda c. Nasusuri ang pagiging angkop at epektibo ng mga puna, mungkahi, at makabuluhang tanong bilang batayan sa rebisyon at interpretasyon ng akda d. Natataya ang bisa at kabuluhan ng mga puna, mungkahi, at paglilinaw sa pagpapahusay ng kalidad, kaangkupan, at mensahe ng akda e. Nakabubuo ng makabuluhang tanong, paglilinaw, at rebisadong bahagi ng akda batay sa masusing pagsusuri ng mga puna at mungkahi	
V. PAMAMARAAN		**TALA SA GURO**
A. Aktwalisasyon ng Dating Kaalaman	1. Paghango sa Dating Kaalaman **Opsiyon A: Panig Mo! Ipanalo Mo!** *Panuto*: Makinig nang mabuti sa pahayag na babasahin ng guro. Pagkatapos marinig ang pahayag, pumuwesto sa bahagi ng silid na itinakda ng guro na naaayon sa iyong pananaw: **SUMASANG-AYON**, **HINDI SUMASANG-AYON**, o **HINDI TIYAK**. Ipaliwanag nang malinaw, makatuwiran, at magalang ang dahilan ng iyong sagot. Makinig sa pananaw ng iyong mga kaklase at maaaring magpalit ng posisyon kung magbago ng iyong opinyon matapos ang talakayan.	Para sa Opsiyon A: **Panig Mo! Ipanalo Mo!** Ang gawaing "PANIG MO! IPANALO MO" ay nagpapalago ng *21st century skills* tulad ng *critical thinking, communication, collaboration, information literacy*, at *flexibility*. Sa pagpoposisyon ng pananaw (sumasang-ayon, hindi sumasang-ayon, hindi tiyak), nahuhubog ang kakayahan ng mga mag-aaral na magsuri, mangatwiran, makinig, at magbago ng pananaw batay sa mas matibay na argumento. Nakaangkla ito

	Tandaan, igalang ang pananaw ng bawat isa; iwasan ang panlalait o pagtawa; at gumamit ng akademiko at magalang na pananalita sa pagpapahayag ng iyong idea. *Tingnan sa MP_LE11_Kalakip Blg. 11A*	sa ADDIE Model: *Analysis* (pagtukoy sa pangangailangan sa kritikal na pag-iisip), *Design* at *Development* (pagbuo ng *positioning activity* at gabay sa talakayan), *Implementation* (aktuwal na diskusyon at pagpapahayag ng panig), at *Evaluation* (pagtataya sa paliwanag, partisipasyon, at repleksiyon ng mag-aaral). Tumutugon sa *Indicator* 1.5.2– *Uses a range of teaching strategies that develop critical and creative thinking skills* dahil pinauunlad nito ang *critical* at *creative thinking* sa pamamagitan ng pangangatwiran, at sa *Indicator* 1.6.2 – *Manages classroom structure to engage learners actively* dahil gumagamit ito ng *movement-based* at *interactive classroom structure* upang mapataas ang aktibong partisipasyon ng mga mag-aaral. May laya ang guro na palitan ang mga pahayag. *Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:* • Nasusuri ang pagiging angkop at epektibo ng mga puna, mungkahi, at makabuluhang tanong bilang batayan sa rebisyon at interpretasyon ng akda.

		Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 11) Gawain Bilang 1
	Opsiyon B: Tanong Tsek: *Legit o Trap? (Pangkatang Gawain)* *Panuto:* Basahin nang mabuti ang bawat tanong. Pagkatapos, uriin ang mga ito sa tatlong kategorya: **(A) Makabuluhang Tanong –** tanong na nangangailangan ng malalim na pag-iisip, pagsusuri, at pagpapaliwanag **(B) Simpleng Tanong –** tanong na may tuwirang sagot at hindi na nangangailangan ng masusing paliwanag. **(C) Bitag –** tanong na nakalilito, mapanlinlang, o may intensyong subukin ang pag-unawa ng sumasagot Matapos ang pag-uuri, ipaliwanag nang malinaw at makatwiran ang batayan ng inyong kasagutan. *Tingnan sa MP_LE11_Kalakip Blg. 11B*	Para sa Opsiyon B: **Tanong Tsek: *Legit o Trap?*** Ang gawaing Tanong Tsek: *Legit o Trap?* ay nakapaloob sa *Implementation at Evaluation stages* ng ADDIE sapagkat hinihikayat nito ang mga mag-aaral na suriin at uriin ang iba't ibang uri ng tanong batay sa kanilang layunin at epekto sa pag-unawa sa akda. Sa pamamagitan ng *collaborative sorting task*, naipakikita ang kakayahan ng mga mag-aaral na kilalanin ang makabuluhang tanong na nagpapalalim ng pag-iisip, simpleng tanong na may direktang sagot, at mga bitag na tanong na maaaring makapagpahina sa proseso ng pagsusuri. Naipakikita rin sa gawaing ito ang *4Cs—Critical Thinking* sa pagsusuri at pag-uuri ng mga tanong, *Communication* sa pagpapaliwanag ng kanilang batayan, *Collaboration* sa pagtutulungan ng grupo, at *Creativity* sa pagbuo ng sariling interpretasyon sa mga tanong. Sa kabuoan, pinalalakas ng gawain ang kakayahan ng mga mag-aaral na maging mapanuri sa paggamit ng tanong, na mahalaga sa *writing workshop* at sa mas malalim na pag-unawa sa teksto.

		Tumutugon sa *Indicator* 2: *Literacy Strategies (1.4.2)* dahil ang gawain ay nakatuon sa pagpapalalim ng kasanayan sa pagbabasa at pag-iisip sa pamamagitan ng pagsusuri at pag-uuri ng mga tanong—isang mahalagang *literacy strategy* sa pag-unawa sa teksto at pagbibigay ng pidbak. Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang: • *Nakabubuo ng makabuluhang tanong, paglilinaw, at rebisadong bahagi ng akda batay sa masusing pagsusuri ng mga puna at mungkahi.* **Tamang Sagot** 1. B – Simpleng Tanong 2. A – Makabuluhang Tanong 3. A – Makabuluhang Tanong 4. B – Simpleng Tanong 5. B – Simpleng Tanong 6. A – Makabuluhang Tanong 7. C – Bitag 8. A – Makabuluhang Tanong 9. A – Makabuluhang Tanong 10. C – Bitag

	2. Paglalahad ng Layunin **Opsiyon A: MISSION impossible** *Panuto:* Babasahin at susuriin ng mga mag-aaral ang dalawang bersiyon ng isang maikling talata na binubuo ng 3–5 pangungusap. Ang unang bersiyon ay naglalaman ng mga pagkakamali sa gramatika, kalinawan ng idea, o organisasyon ng pagkakasulat, samantalang ang ikalawang bersiyon ay ang pinabuting anyo nito. Hahanapin ng mga mag-aaral ang mga pagkakaiba ng dalawang teksto at ipaliliwanag kung bakit mas epektibo ang ikalawang bersiyon. Maaaring isagawa ang gawain nang pangkatan o indibidwal, ayon sa ibibigay na direksiyon ng guro. *Tingnan sa MP_LE11_Kalakip Blg. 11C*	Para sa Opsiyon A: **MISSION imPOSSIBLE** Ang gawaing *MISSION imPOSSIBLE* ay nagpapalago ng *critical thinking, communication,* at *information literacy* sa pamamagitan ng paghahambing ng dalawang bersiyon ng talata upang matukoy ang mga kamalian at maipaliwanag kung bakit mas epektibo ang pinahusay na teksto. Nahuhubog din ang kasanayan sa masusing pagbasa, pagsusuri ng gramatika, at lohikal na pagpapaliwanag ng idea. Nakaangkla ito sa ADDIE Model: *Analysis* (pangangailangan sa kasanayan sa pagsulat at pagbasa), *Design* at *Development* (pagbuo ng dalawang bersiyon ng teksto), *Implementation* (pagsusuri at paghahambing ng mga mag-aaral), at *Evaluation* (pagtataya sa kakayahang matukoy ang pagkakamali at maipaliwanag ang epektibong pagsulat). Tumutugon sa *Indicator 1.5.2 (development of critical and creative thinking skills)* at *Indicator 1.4.2 (development of literacy skills)*, dahil nakatuon ang gawain sa pagsusuri ng teksto, pagwawasto, at pagbibigay-katuwiran sa mas mabisang anyo ng pagsulat.

		Mga Posibleng Sagot: 1. Paggamit ng salita- Impormal ang Bersiyon A samantalang mas pormal at akademiko ang pagkakagamit sa Bersiyon B. 2. Kalinawan ng idea - parang nakikipag-usap ang Bersiyon A samantalang ang Bersiyon B ay malinaw ang mga idea dahil sa paggamit ng mga transisyon. 3. Bantas at gramatika - sa Bersiyon A ay may mga pagkakamali sa pagkakabuo ng pangungusap samantalang sa Bersiyon B ay maayos ang bantas at pormal ang pagkakaayos ng mga parirala. 4. Organikong kaisahan- sa Bersiyon A, ang huling pangungusap ay tila biglang pumasok na idea samantalang ang Bersiyon B, ang buong talata ay nagkakaisa patungo sa isang malinaw na kongklusyon tungkol sa balanse. May laya ang guro na palitan ang mga teksto. *Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:* • Natataya ang bisa at kabuluhan ng mga puna, mungkahi, at paglilinaw sa pagpapahusay ng kalidad, kaangkupan, at mensahe ng akda.

		Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 11) Gawain Bilang 2
	Opsiyon B: Palihan *Gallery Walk* *Panuto:* Bisitahin ang bawat istasyon sa *Gallery Walk*. Basahin ang mga nakapaskil na akda, anotasyon, puna, at mungkahi. Mag-iwan ng maikling komento o obserbasyon sa bawat istasyon. Pagkatapos, ibahagi sa klase ang iyong mga natutuhan. *Tingnan sa MP_LE11_Kalakip Blg. 11D*	Para sa Opsiyon B: ***Palihan Gallery Walk*** Ang gawaing Palihan *Gallery Walk* ay nakapaloob sa *Implementation at Evaluation stages* ng ADDIE sapagkat ito ay naglalayong ipakita ang aktibong pagkatuto ng mga mag-aaral sa pamamagitan ng *gallery walk* at *peer annotation*. Sa gawaing ito, nasusuri ng mga mag-aaral ang iba't ibang halimbawa ng akda, puna, at mungkahi upang mapalalim ang kanilang pag-unawa sa proseso ng *writing workshop*. Naipakikita rin sa gawain ang *4Cs—Critical Thinking* sa pagsusuri ng mga halimbawa, *Communication* sa paglalagay ng anotasyon, *Collaboration* sa paggalaw at interaksyon sa *gallery*, at *Creativity* sa pagbibigay ng makabuluhang puna at interpretasyon. Sa kabuoan, pinapalakas ng gawain ang kakayahan ng mga mag-aaral na makita ang kahalagahan ng *feedback* at rebisyon bilang proseso ng pagkatuto, hindi lamang bilang produkto. Tumutugon sa *Indicator* 5: *Learning Environment (2.4.2)* dahil ang gawain ay lumilikha ng *interactive, collaborative*, at *student-centered* na *learning environment* kung saan ang mga mag-aaral ay aktibong gumagalaw, nagmamasid, at

		nagbibigay ng pidbak. *Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:* • *Naipaliliwanag ang kabuluhan ng mga puna, mungkahi, at paglilinaw sa pagpapalalim ng pag-unawa at pagpapabuti ng akda.* • *Nasusuri ang pagiging angkop at epektibo ng mga puna, mungkahi, at makabuluhang tanong bilang batayan sa rebisyon at interpretasyon ng akda.*
B. Integrasyon ng Bagong Kaalaman	1. Paglalahad ng Halimbawa **Opsiyon A: *Grammar GLOW-UP*** *Panuto:* Hatiin ang klase sa dalawang grupo. Maghanda ang guro ng isang listahan ng mga pangungusap na naglalaman ng iba't ibang uri ng pagkakamali (gramatika, baybay, at bantas). Sa bawat *round*, magpapakita ang guro ng isang pangungusap. Ang unang miyembro ng bawat grupo ay tatakbo sa pisara at itatama ang pagkakamali sa pangungusap. Kung tama ang sagot, makakakuha ng puntos ang grupo. Kung mali, ibibigay ang pagkakataon sa susunod na miyembro. Magpapatuloy ang gawain hanggang maubos ang mga pangungusap o matapos ang itinakdang oras. *Tingnan sa MP_LE11_Kalakip Blg. 11E*	Para sa Opsiyon A: ***Grammar GLOW-UP*** Ang gawaing *Grammar GLOW-UP* ay nakapagpapalago ng *critical thinking, collaboration, communication,* at *information literacy* sa pamamagitan ng mabilisang pagtukoy at pagwawasto ng mga pagkakamali sa gramatika, baybay, at bantas. Nahuhubog din ang kasanayan sa kooperasyon, paspasan at wastong pagsusuri ng wika, at tamang pagdedesisyon sa ilalim ng oras. Nakaangkla ito sa ADDIE Model: *Analysis* (pangangailangan sa wastong gramatika), *Design* at *Development* (pagbuo ng may maling pangungusap), *Implementation* (*game-based* na pagwawasto), at *Evaluation* (katumpakan at partisipasyon).

		Tumutugon sa *Indicator 1.5.2 (critical at creative thinking skills) at Indicator 1.4.2 literacy skills development)* dahil nakatuon ito sa aktibong pagwawasto at paggamit ng tamang gramatika sa isang interaktibong gawain. **Tamang Sagot:** 1. Ang edukasyon ay napakahalaga para sa lahat ng kabataan. (Diksiyon/Tono: Paggamit ng "sobrang" at "talaga" (masyadong kolokyal).) 2. Pumunta kami sa silid-aklatan upang magsaliksik tungkol sa aming tesis. (Baybay/Diksiyon: "kame" (kami), "research" (magsaliksik), "thesis" (tesis).) 3. Sabi ng guro, "Maghanda kayo para sa inyong presentasyon bukas." (Bantas: Kulang ng kuwit (,) bago ang panipi.) 4. Ang mga mag-aaral ay nag-aaral nang mabuti para sa pagsusulit. (Gramatika: Paggamit ng "ng" sa halip na "nang" (pang-abay).) 5. Maraming tao ang naniniwala na ang teknolohiya ay nakatutulong sa atin. (Bantas/Gramatika: Maling bantas (?) at pag-uulit ng pantig sa "nakatutulong.") 6. Ang paborito kong asignatura ay Filipino dahil gusto ko ang panitikan. (Bantas: Maling paglalagay ng kuwit (,) pagkatapos

		ng "dahil.) 7. Kailangan nating magtulungan upang matapos ang proyektong ito. (Gramatika/Baybay: "mag tulong-tulong" (magtulungan) at "project" (proyekto).) 8. Nanood sila ng sine; pagkatapos ay kumain sila sa labas. (Bantas: Paggamit ng tuldok-kuwit (;) sa pagitan ng dalawang sugnay.) 9. Ang mga bata ay masayang naglalaro sa parke. (Baybay: Maling paghihiwalay ng "nag" at "lalaro" (naglalaro).) 10. Habang kumakain ng tinapay, nakita ko ang asong tumatakbo sa kalsada. (Sintaks: Maling pagkakaayos (tila ang aso ang kumakain ng tinapay). May laya ang guro na palitan ang mga pangungusap. *Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:* • *Natutukoy ang mahahalagang detalye, puna, at mungkahing kaugnay ng nilalaman, organisasyon, at gamit ng wika sa akda.*
	Opsiyon B: *Edit Patrol!* Panuto: Hahatiin ang klase sa dalawang grupo. Bawat grupo ay magtatalaga ng mga miyembrong tatakbo sa pisara sa bawat *round*. Magpapakita ang guro ng isang pangungusap na naglalaman ng isa o higit pang pagkakamali.	Para sa Opsiyon B: ***Edit Patrol!*** Ang gawaing *Edit Patrol!* ay nakapaloob sa *Implementation at Evaluation stages* ng ADDIE sapagkat sinusukat nito ang kakayahan ng mga mag-aaral na magsuri, mag-*edit*, at magrebisa ng

	Tingnan sa MP_LE11_Kalakip Blg. 11F	mga pangungusap batay sa wastong gramatika, baybay, bantas, magulong pahayag, malabong idea, kulang ang detalye, paulit-ulit na idea, maling gamit ng salita, at mali sa estruktura. Sa pamamagitan ng gawaing ito, aktibong naisasagawa ng mga mag-aaral ang proseso ng *proofreading* at *editing* bilang mahalagang bahagi ng *writing workshop*. Naipakikita rin sa gawain ang *4Cs—Critical Thinking* sa pagsusuri ng mga pagkakamali at pagwawasto nito, *Communication* sa pagpapaliwanag ng sagot, *Collaboration* sa pangkatang pag-aanalisa, at *Creativity* sa paghahanap ng mas malinaw at mas epektibong paraan ng pagpapahayag. Sa kabuoan, pinauunlad ng gawain ang kakayahan ng mga mag-aaral na maging mapanuri at responsable sa kanilang pagsulat sa pamamagitan ng maingat na rebisyon at pag-*edit*. Tumutugon sa *Indicator* 2: *literacy strategy (1.4.2)* dahil nakatuon ang gawain sa pagpapahusay ng kasanayan sa literasi sa pamamagitan ng *editing, proofreading*, at pagsusuri ng wastong paggamit ng wika.

		Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang: • Natutukoy ang mahahalagang detalye, puna, at mungkahing kaugnay ng nilalaman, organisasyon, at gamit ng wika sa akda.
	2. Pagtalakay ng Bagong Konsepto **Pagsasagawa ng Palihan** *Tingnan sa MP_LE11_Kalakip Blg. 11G*	Para sa pagtalakay sa bagong konsepto Sa talakayang ito tungkol sa Pagsasagawa ng Palihan, nalilinang ang iba't ibang *21st century skills* tulad ng *critical thinking* at *problem solving* sa masusing pagsusuri ng akda, pagbibigay ng puna, at pagbuo ng mungkahi sa rebisyon. Nahahasa rin ang *communication* at *collaboration skills* sa pagbabahagi ng idea, pagtatanong, at pakikipagpalitan ng puna sa kapuwa mag-aaral. Nalilinang din ang *creativity* at *innovation* sa paglikha at pagpapahusay ng mga akda, gayundin ang *information* at *media literacy* sa masusing pagbasa, anotasyon, at interpretasyon ng teksto. Nakaangkla ito sa *ADDIE Instructional Design Model*, partikular sa *implementation*, dahil dito aktuwal na isinasagawa sa *evaluation*, sapagkat sinusuri at pinapahusay ang akda sa pamamagitan ng *feedback*, rebisyon, at pagninilay. Mahalaga ito dahil pinauunlad nito ang mapanuring pag-iisip, malikhaing pagsulat, at kakayahang tumanggap at magbigay

		ng konstruktibong puna sa akademikong konteksto. *Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:* • *Natutukoy ang mahahalagang detalye, puna, at mungkahing kaugnay ng nilalaman, organisasyon, at gamit ng wika sa akda.* • *Naipaliliwanag ang kabuluhan ng mga puna, mungkahi, at paglilinaw sa pagpapalalim ng pag-unawa at pagpapabuti ng akda.*
	3. Paglinang ng Kabihasaan **Opsiyon A: Structure Architect** *Panuto:* Magbibigay ang guro ng isang *set* ng mga pangungusap o idea na hindi nakaayos (hal. 10-15 pangungusap na bumubuo ng isang talata o maikling sanaysay). Hahatiin ang mga mag-aaral sa pangkat at hihilingin sa kanila na ayusin ang mga pangungusap o idea upang makabuo ng isang akda na may malinaw na introduksyon, katawan, at konklusyon, at may maayos na transisyon. Maaari silang magdagdag ng mga *transition words o phrases* kung kinakailangan. Pagkatapos, ipakikita ng bawat grupo ang kanilang nabuong akda at ipaliliwanag ang kanilang lohika sa pag-aayos. *Tingnan sa MP LE11 Kalakip Blg. 11H*	Para sa Opsiyon A: **Structure Architect** Ang gawaing *Structure Architect* ay nakapagpapalago ng *critical thinking, collaboration, communication,* at *information literacy* sa pamamagitan ng pag-aayos ng hindi organisadong pangungusap upang makabuo ng lohikal na talata na may malinaw na introduksyon, katawan, at konklusyon. Nakaangkla ito sa ADDIE Model: *Analysis* (pangangailangan sa organisasyon ng idea), *Design* at *Development* (pagbuo ng ginulong mga pangungusap), *Implementation* (pagsasaayos ng talata ng mga mag-aaral), at *Evaluation* (pagtataya sa lohika at paliwanag ng nabuong akda).

		Tumutugon sa *Indicator 1.5.2 (critical at creative thinking skills) at Indicator 1.4.2 (literacy skills development),* dahil nakatuon ito sa lohikal na pag-oorganisa at pagbuo ng maayos na tekstong pasulat. **Tamang Sagot:** **Introduksyon:** •(2) Ang pananaliksik ay isa sa mga pinakamahalagang kasanayan na itinuturo sa *Senior High School.* •(11) Ang pananaliksik ay isang sining ng pagtuklas ng katotohanan. •(4) Maraming mag-aaral ang natatakot sa paksang ito dahil sa dami ng kailangang isulat. •(6) Ngunit sa kabila ng takot, ito ang naghahanda sa kanila para sa kolehiyo. **Katawan:** •(8) Ang paggawa ng pananaliksik ay hindi lamang basta pagkuha ng impormasyon sa *internet.* •(7) Kailangang pumili ng isang napapanahong paksa na may kaugnayan sa kanilang *strand.* •(5) Ang bawat hakbang ay nangangailangan ng masusing pag-iisip at kritikal na pagsusuri. •(1) Dito rin nasusubok ang pasensiya ng mga mag-aaral sa paghahanap ng mga datos.

		•(10) Nakatutulong din ito upang malinang ang kanilang kakayahan sa pakikipagkapuwa-tao sa pamamagitan ng mga *interview.* •(9) Matapos ang pangangalap ng datos, kailangan itong suriin at bigyan ng interpretasyon. **Kongklusyon:** •(12) Hindi matatapos ang proyekto kung walang pagtutulungan ang bawat miyembro ng grupo. •(3) Sa huli, ang lahat ng pagod ay napapalitan ng kagalakan kapag natapos na ang pinal na burador. May laya ang guro na palitan ang maikling sanaysay. *Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:* • *Natutukoy ang mahahalagang detalye, puna, at mungkahing kaugnay ng nilalaman, organisasyon, at gamit ng wika sa akda.* *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 11) Gawain Bilang 3*
	Opsiyon B: Usisang Malalim *Panuto:* Hatiin ang klase sa apat na pangkat. Basahin ang akdang ibibigay ng guro. Sa loob ng 3–5 minuto, bumuo ng maraming tanong tungkol sa akda nang hindi muna ito sinasagot o sinusuri.	Para sa Opsiyon B: **Usisang Malalim** Ang gawaing Usisang Malalim ay nakapaloob sa *Implementation at Evaluation stages* ng ADDIE sapagkat hinihikayat nito ang mga mag-aaral na magsuri at bumuo ng makabuluhang tanong bilang bahagi ng proseso ng

	Pagkatapos, uriin ang mga tanong bilang *open-ended* o *closed-ended* at piliin ang pinakamahalagang tanong na makatutulong sa mas malinaw na pag-unawa sa akda. *Tingnan sa MP_LE11_Kalakip Blg. 11I*	palihan. Sa pamamagitan ng pag-uuri ng mga tanong bilang *open-ended* at *closed-ended*, natututuhan nilang kilalanin kung alin sa mga tanong ang nakatutulong sa mas malalim na pag-unawa at paglilinaw ng akda. Naipakikita rin sa gawaing ito ang *4Cs—Critical Thinking* sa pagsusuri at pagbuo ng tanong, *Communication* sa malinaw na pagpapahayag ng idea, *Collaboration* sa pangkatang talakayan, at *Creativity* sa paglikha ng mga makabuluhang tanong na magpapalawak ng interpretasyon sa akda. Sa kabuoan, pinauunlad ng gawain ang kakayahan ng mga mag-aaral na maging mapanuri at mapagtanong bilang mahalagang bahagi ng pagbibigay ng puna, paglilinaw, at rebisyon sa *writing workshop*. Tumutugon sa *Indicator* 1: *Content Knowledge & Pedagogy (1.1.2)* dahil naipakikita sa gawain ang paglalapat ng konsepto ng *writing workshop* sa iba't ibang larangan at sitwasyon sa tunay na buhay, kaya't nagiging makabuluhan at kontekstuwalisado ang pagkatuto.

		Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang: • Nakabubuo ng makabuluhang tanong, paglilinaw, at rebisadong bahagi ng akda batay sa masusing pagsusuri ng mga puna at mungkahi.
C. Demonstrasyon ng Kaalaman at Kasanayan	1. Pagtukoy sa Praktikal na Aplikasyon **Opsiyon A: KaTALK** *Panuto:* Batay sa mga natutuhan hinggil sa pagsasagawa ng palihan, pumili ng isa (1) sa mga sitwasyong ibinigay at suriin ang kaugnayan nito sa aralin. Sagutin ang mga pamprosesong tanong na ibibigay ng guro sa isang buong papel. Pagkatapos, ibahagi ang sagot sa klase at hikayatin ang iyong mga kaklase sa maikling talakayan sa pamamagitan ng pagtatanong at pagpapalitan ng idea hinggil sa solusyong iyong nabuo. *Tingnan sa MP_LE11_Kalakip Blg. 11J*	Para sa Opsiyon A: **KaTALK** Ang gawaing ito ay nakapagpapalago ng *21st century skills* tulad ng *critical thinking, communication, collaboration,* at *information literacy*. Sa pagsusuri ng isang sitwasyon at pagbuo ng solusyon, nahuhubog ang kakayahan ng mga mag-aaral sa lohikal na pag-iisip, pagbuo ng malinaw na paliwanag, at pakikilahok sa akademikong diskurso sa pamamagitan ng pagpapalitan ng idea at pagtatanong. Nakaangkla ito sa ADDIE Model: *Analysis* (pagtukoy sa pangangailangan sa mas malalim na pag-unawa sa konsepto ng palihan), *Design* at *Development* (pagbuo ng sitwasyong susuriin at mga pamprosesong tanong), *Implementation* (pagsagot sa papel at talakayan sa klase), at *Evaluation* (pagtataya sa kalidad ng sagot at kakayahang makapagbahagi ng idea). Tumutugon sa *Indicator 1.5.2 – Uses a range of teaching strategies that develop critical and creative thinking skills* dahil hinihikayat nito ang

		pagsusuri, pagbuo ng solusyon, at talakayang pangklase na may lohikal na pangangatwiran. *Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:* • *Naipaliliwanag ang kabuluhan ng mga puna, mungkahi, at paglilinaw sa pagpapalalim ng pag-unawa at pagpapabuti ng akda.* *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 11) Gawain Bilang 4*
	Opsiyon B: Palihan sa Tunay na Buhay (Pangkatang Gawain) *Panuto:* Makinig sa talakayan tungkol sa paggamit ng *editing* at rebisyon sa iba't ibang propesyon, tulad ng pagiging patnugot sa diyaryo, direktor sa pelikula, arkitekto, at manunulat at editor. Pagkatapos, talakayin sa pangkat kung paano makatutulong ang proseso ng palihan sa inyong sariling pag-unlad bilang mag-aaral at bilang tao. Ihanda ang inyong sagot para sa maikling pagbabahagi sa klase. *Tingnan sa MP_LE11_Kalakip Blg. 11K*	Para sa Opsiyon B: **Palihan sa Tunay na Buhay** Ang gawaing Palihan sa Tunay na Buhay ay nakapaloob sa *Implementation at Evaluation stages* ng ADDIE sapagkat iniuugnay nito ang konsepto ng *writing workshop* sa mga aktuwal na proseso sa iba't ibang propesyon tulad ng pamamahayag, pelikula, arkitektura, at iba pa. Sa pamamagitan ng gawaing ito, nauunawaan ng mga mag-aaral na ang rebisyon, pidbak, at *editing* ay mahalagang bahagi ng paglikha at pagpapahusay hindi lamang ng akda kundi ng anumang proyekto sa tunay na buhay. Naipakikita rin sa gawain ang *4Cs—Critical Thinking* sa pagsusuri ng kahalagahan ng rebisyon, *Communication* sa pagbabahagi ng idea at repleksyon, *Collaboration* sa pangkatang

		talakayan, at *Creativity* sa pag-uugnay ng konsepto sa sariling karanasan at hinaharap na propesyon. Sa kabuoan, pinalalakas ng gawain ang kamalayan ng mga mag-aaral na ang proseso ng palihan ay hindi lamang akademikong gawain kundi isang mahalagang kasanayan sa personal at propesyonal na pag-unlad. Tumutugon sa *Indicator* 1: *Content Knowledge & Pedagogy (1.1.2)* dahil naipakikita sa gawain ang paglalapat ng konsepto ng writing workshop sa iba't ibang larangan at sitwasyon sa tunay na buhay, kaya't nagiging makabuluhan at kontekstuwalisado ang pagkatuto. *Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang*: • *Natataya ang bisa at kabuluhan ng mga puna, mungkahi, at paglilinaw sa pagpapahusay ng kalidad, kaangkupan, at mensahe ng akda.*
	2. Paglalahat **Opsiyon A: SUM-it Up** *Panuto:* Suriin ang sumusunod na *poster* na may *tagline* at bumuo ng isa hanggang dalawang pangungusap na magbubuod sa tinalakay na aralin. *Tingnan sa MP_LE11_Kalakip Blg. 11L*	Para sa Opsiyon A: **SUM-it Up** Ang gawaing *SUM-it Up* ay nakapagpa palago ng *21st century skills* tulad ng *critical thinking, communication,* at *information literacy*.

		Sa pagbuo ng isa hanggang dalawang pangungusap na buod mula sa *poster*, nahuhubog ang kakayahan ng mga mag-aaral sa pag-unawa, pagsasala ng mahalagang idea, at malinaw na pagpapahayag ng kabuoang mensahe ng aralin. Nakaangkla ito sa ADDIE Model: *Analysis* (pagtukoy sa pangangailangan sa paglinang ng *comprehension* at *summarizing skills*), *Design* at *Development* (pagbuo ng *poster* at *tagline* bilang *learning material*), *Implementation* (pagsusuri at pagbuo ng buod ng mag-aaral), at *Evaluation* (pagtataya sa katumpakan at kalinawan ng nabuong pangungusap). Tumutugon sa *Indicator 1.4.2 – Develops learners' literacy skills at Indicator 1.5.2 – Uses strategies that develop critical thinking skills,* dahil nakatuon ang gawain sa pag-unawa, pagbubuod, at malinaw na pagpapahayag ng pangunahing idea ng teksto. *Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:* • Natutukoy ang mahahalagang detalye, puna, at mungkahing kaugnay ng nilalaman, organisasyon, at gamit ng wika sa akda.

	Opsiyon B: Daloy ng Palihan *Panuto:* Basahin at unawain ang layunin na nakasulat sa inyong kard. Pagkatapos, gumalaw sa loob ng silid-aralan upang humanap ng tatlong kaklase na may iba't ibang layunin. Bumuo ng isang maliit na grupo at magbahaginan: ipaliwanag ng bawat isa ang kanilang layunin at kung bakit ito ay mahalagang bahagi ng proseso ng palihan. *Tingnan sa MP_LE11_Kalakip Blg. 11M*	Para sa Opsiyon B: **Daloy ng Palihan** Ang gawaing Daloy ng Palihan! ay nakapaloob sa *Implementation at Evaluation stages* ng ADDIE sapagkat hinihikayat nito ang mga mag-aaral na isaayos at unawain ang proseso ng palihan sa pamamagitan ng aktibong paggalaw at kolaborasyon. Sa pagbuo ng *living timeline*, naipakikita ang kanilang kakayahan na tukuyin ang lohikal na pagkakasunod-sunod ng mga hakbang—mula sa pagbasa ng burador hanggang sa rebisyon. Naipakikita rin sa gawaing ito ang *4Cs—Critical Thinking* sa pag-aanalisa ng tamang daloy, *Communication* sa pagpapaliwanag ng kanilang ayos, *Collaboration* sa pagbuo ng grupo, at *Creativity* sa representasyon ng proseso sa anyong *living timeline.* Sa kabuoan, pinalalakas ng gawain ang pag-unawa ng mga mag-aaral na ang pagsulat ay isang proseso at hindi isang beses na gawain, kaya mahalaga ang bawat hakbang sa pagpapahusay ng akda. Tumutugon sa *Indicator* 5: *Learning Environment (2.4.2)* dahil ang gawain ay nagpapakita ng aktibo, kolaboratibo, at interaktibong kapaligiran kung saan ang mga mag-aaral ay gumagalaw, nakikipag-ugnayan, at natututo mula sa isa't isa.

		Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang: • Naipaliliwanag ang kabuluhan ng mga puna, mungkahi, at paglilinaw sa pagpapalalim ng pag-unawa at pagpapabuti ng akda. • Nasusuri ang pagiging angkop at epektibo ng mga puna, mungkahi, at makabuluhang tanong bilang batayan sa rebisyon at interpretasyon ng akda.
	3. Pagtataya **Opsiyon A: Maramihang Pagpipilian** *Panuto:* Basahin nang mabuti ang bawat tanong. Piliin ang titik ng pinakamahusay na sagot mula sa mga pagpipilian at isulat ito sa papel. *Tingnan sa MP_LE11_Kalakip Blg. 11N*	Para sa Opsiyon A: **Maramihang Pagpipilian** Ang gawaing Maramihang Pagpipilian ay nakapagpapalago ng *21st century skills* tulad ng *critical thinking, information literacy*, at *decision-making skills*. Sa pagsagot sa bawat aytem, nahuhubog ang kakayahan ng mga mag-aaral na umunawa ng tanong, magsuri ng mga opsiyon, at pumili ng pinakamainam na sagot batay sa kaalaman at lohikal na pag-iisip. Nakaangkla ito sa *ADDIE Model: Analysis* (pagtukoy sa pangangailangan sa pagtataya ng pagkatuto), *Design* at *Development* (pagbuo ng mga *multiple-choice items*), *Implementation* (pagsagot ng mga mag-aaral sa mga tanong), at *Evaluation* (pagtataya sa antas ng pag-unawa at *mastery* ng aralin).

		Tumutugon ito sa *Indicator 1.4.2 – Develops learners' literacy skills* at *Indicator 1.5.2 – Uses strategies that develop critical thinking skills,* dahil sinusukat nito ang pag-unawa sa konsepto at kakayahang magsuri at pumili ng tamang sagot mula sa mga pagpipilian. *Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:* • Natutukoy ang mahahalagang detalye, puna, at mungkahing kaugnay ng nilalaman, organisasyon, at gamit ng wika sa akda. **Tamang Sagot:** 1. B 2. C 3. B 4. C 5. C
	Opsiyon B: Tama o Mali! *Panuto:* Basahin at suriing mabuti ang bawat pahayag. Iguhit ang ★ kung tama ang pahayag at ■ kung mali. Isulat ang inyong sagot sa sagutang papel. *Tingnan sa MP_LE11_Kalakip Blg. 11O*	Para sa Opsiyon B**: Tama o Mali!** Ang pagsusulit na ito ay tumutukoy sa kakayahan ng mag-aaral sa pagsasagawa ng palihan *(Writing Workshop),* kabilang ang pagbabasa ng unang burador, matalik na pagbasa, anotasyon, muling pagbasa, pagbibigay ng papuri at puna, pagtatanong at paglilinaw, at pagbibigay ng mga mungkahi sa rebisyon.

		Tiyaking nauunawaan ang konteksto ng bawat sitwasyon upang matukoy ang wastong hakbang, puna, tanong, o mungkahi na angkop sa proseso ng pagpapahusay ng akda. **Tamang Sagot** 1. 2. 3. 4. 5.
	4. Karagdagang Gawain **Opsiyon A: Liham Para sa Manunulat** *Panuto:* Basahin nang mabuti ang akdang itinalaga ng guro. Pagkatapos, sumulat ng isang liham na nakatuon sa awtor nito. Ang iyong liham ay dapat maglaman ng tatlong bahagi: papuri, tanong, at mungkahi *Tingnan sa MP_LE11_Kalakip Blg. 11P*	Para sa Opsiyon A: **Liham Para sa Manunulat** Ang gawaing Liham Para sa Manunulat ay nakapagpapalago ng *21st century skills* tulad ng *critical thinking, communication, creativity,* at *information literacy*. Sa pagsulat ng liham para sa awtor, nahuhubog ang kakayahan ng mga mag-aaral sa masusing pag-unawa, personal na pagninilay, at malinaw na pagpapahayag ng damdamin at pananaw hinggil sa akda. Nakaangkla ito sa *ADDIE Model: Analysis* (pagtukoy sa pangangailangan sa paglinang ng pag-unawa at malikhaing pagsulat), *Design* at *Development* (pagpili ng akda at pagbuo ng gabay sa liham), *Implementation* (aktuwal na pagsulat ng liham), at *Evaluation* (pagtataya sa nilalaman, organisasyon, at lalim ng

		pag-unawa ng mag-aaral). Tumutugon sa *Indicator 1.4.2 – Develops learners' literacy skills* at *Indicator 1.5.2 – Uses strategies that develop critical and creative thinking skills.* *Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:* • Nakabubuo ng makabuluhang tanong, paglilinaw, at rebisadong bahagi ng akda batay sa masusing pagsusuri ng mga puna at mungkahi.
	Opsiyon B: Rebisa *Reveal!* *Panuto:* Ihanda ang iyong pinakamahusay na nirebisang akda. Sa loob ng 1–2 minuto, ibahagi ang iyong dating linya, ang punang natanggap, at ang binagong bersiyon. Makinig sa pagbabahagi ng iba at magbigay ng maikling pagkilala. Sa huli, sumulat ng iyong pangako bilang manunulat. *Tingnan sa MP_LE11_Kalakip Blg. 11Q*	Para sa Opsiyon B: **Rebisa *Reveal!*** Ang gawaing Rebisa *Reveal!* ay nagsisilbing *culminating activity* sa *Implementation at Evaluation stages* ng ADDIE sapagkat pinagsasama nito ang buong proseso ng *writing workshop*—mula sa unang burador hanggang sa rebisyon at pagninilay. Sa gawaing ito, naipakikita ng mga mag-aaral ang kanilang pag-unlad bilang manunulat sa pamamagitan ng paghahambing ng orihinal at rebisadong akda. Naipakikita rin dito ang *4Cs—Critical Thinking* sa pagsusuri ng sariling akda at pagbabago, *Communication* sa malinaw na pagbabahagi ng proseso, *Collaboration* sa pagbibigay at pagtanggap ng puna, at *Creativity* sa pagpapahusay ng akda. Sa kabuoan, pinalalakas ng gawain ang kamalayan ng mga mag-aaral na ang pagsulat ay

		isang patuloy na proseso ng pag-unlad, at ang puna ay mahalagang bahagi ng pagiging epektibong manunulat. Tumutugon sa *Indicator* 6: *Learner Responsibility (2.5.2)* dahil ang gawain ay nakatuon sa personal na pagninilay, rebisyon, at pagbuo ng pangako, na nagpapakita ng pananagutan ng mag-aaral sa sariling pagkatuto at pag-unlad bilang manunulat. Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang: • Nasusuri ang pagiging angkop at epektibo ng mga puna, mungkahi, at makabuluhang tanong bilang batayan sa rebisyon at interpretasyon ng akda. • Natataya ang bisa at kabuluhan ng mga puna, mungkahi, at paglilinaw sa pagpapahusay ng kalidad, kaangkupan, at mensahe ng akda.
VI. PAGTATAYANG PANGYUNIT	**Opsiyon A: Obhetibong Pagtataya** *Panuto:* Panuto: Basahin at unawaing mabuti ang bawat katanungan. Piliin ang titik ng pinakatamang sagot at isulat ito sa inyong sagutang papel. *Tingnan sa MP_LE11_Kalakip Blg. 11R*	Para sa Opsiyon A: **Obhetibong Pagtataya** Ang pangyunit na pagtatayang ito ay nakatuon sa Pagsasagawa ng Palihan *(Writing Workshop)*, na sumasaklaw sa mga proseso tulad ng pagbabasa ng unang burador, matalik na pagbasa, anotasyon, muling pagbasa, pagbibigay ng papuri at puna, pagtatanong at paglilinaw, at pagbibigay ng mungkahi sa rebisyon.

		Ang pagtatayang ito ay nakapaloob sa *Evaluation stage* ng ADDIE, kung saan sinusuri ang kakayahan ng mga mag-aaral na magbasa nang masusi, magbigay ng makabuluhang pidbak, at magsagawa ng epektibong rebisyon upang mapabuti ang kanilang akda. Naipakikita sa mga gawain ang *4Cs—Critical Thinking* sa pagsusuri at pag-aanalisa ng akda at mga puna; *Communication* sa malinaw na pagpapahayag ng pidbak, tanong, at mungkahi; *Collaboration* sa pakikipag-ugnayan sa kapuwa mag-aaral sa proseso ng palihan; at *Creativity* sa muling pagbuo at pagpapahusay ng akda sa pamamagitan ng rebisyon. Sa kabuoan, layunin ng pagtatayang ito na masukat hindi lamang ang kaalaman ng mga mag-aaral sa proseso ng pagsulat kundi pati ang kanilang kakayahang magbigay, tumanggap, at magamit ang puna bilang mahalagang bahagi ng patuloy na pag-unlad bilang manunulat. Ang gawaing obhetibong pagtataya ay tumutugon sa *Indicator 5: Uses a variety of assessment strategies to measure learners' understanding of the lesson* dahil gumagamit ito ng angkop na estratehiya sa pagtataya upang masukat ang pag-unawa ng mga mag-aaral sa binasang teksto o aralin sa pamamagitan ng pagpili ng tamang sagot.

		Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang: • Natutukoy ang mahahalagang detalye, puna, at mungkahing kaugnay ng nilalaman, organisasyon, at gamit ng wika sa akda. *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 11) Gawain Bilang 5* **Tamang Sagot** 1. C 2. D 3. A 4. B 5. D 6. C 7. A 8. B 9. C 10. D 11. B 12. A 13. B 14. D 15. B 16. D 17. A 18. C 19. B 20. D

	Opsiyon B: Salamin ng Palihan *Panuto:* Sumulat ng isang repleksiyon na may 300–400 salita tungkol sa iyong karanasan sa proseso ng palihan. Ipaliwanag kung paano nakatulong ang matalik na pagbasa, puna, paglilinaw, at rebisyon sa pagpapabuti ng iyong akda. Isama rin ang sariling pagtataya kung gaano kaepektibo ang mga puna at mungkahing natanggap mo. *Tingnan sa MP_LE11_Kalakip Blg. 11S*	Para sa Opsiyon B: **Salamin ng Palihan** Ang gawaing Salamin ng Palihan ay nakapaloob sa *Evaluation stage* ng ADDIE sapagkat sinusukat nito ang kakayahan ng mga mag-aaral na magnilay at magsuri sa kanilang sariling proseso ng pagsulat, pagtanggap ng puna, at rebisyon. Sa pamamagitan ng *structured reflection*, napapahalagahan nila ang kahalagahan ng matalik na pagbasa, anotasyon, paglilinaw, at *editing* bilang bahagi ng paglinang ng isang mahusay na akda. Naipakikita rin sa gawaing ito ang *4Cs—Critical Thinking* sa pagsusuri sa sariling pagkatuto at proseso ng rebisyon, *Communication* sa malinaw na pagpapahayag ng repleksyon, *Creativity* sa organisasyon ng idea at personal na pagninilay, at *Collaboration* sa pagbabahagi at pagtanggap ng puna mula sa kapwa mag-aaral. Sa kabuoan, pinauunlad ng gawain ang pagiging mapanuri, mapagnilay, at responsable ng mga mag-aaral bilang mga manunulat na handang tumanggap ng puna at patuloy na magpabuti ng kanilang akda. Tumutugon sa *Indicator* 4: *Communication Strategies (1.7.2)* dahil ang gawain ay nakatuon sa malinaw, organisado, at makabuluhang pagpapahayag ng personal na

		pagninilay at pagsusuri gamit ang akademikong pagsulat. *Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:* • Nasusuri ang pagiging angkop at epektibo ng mga puna, mungkahi, at makabuluhang tanong bilang batayan sa rebisyon at interpretasyon ng akda. • Nakabubuo ng makabuluhang tanong, paglilinaw, at rebisadong bahagi ng akda batay sa masusing pagsusuri ng mga puna at mungkahi.
VII. PAGNINILAY	(see table below)	

Gabay na Tanong	**Sagot**
1. Sa mga isinagawang aktibidad, paano ko nakita ang pagkatuto ng mga mag-aaral sa mga konsepto tungkol sa palihan.	
2. Anong estratehiya sa pagsusuri ng mga konsepto tungkol sa palihan na may kultural na kaugnayan ang nahihirapan silang unawain? Paano ko ito matutugunan?	
3. Aling bahagi ng pagtuturo ang epektibo? Alin ang nangangailangan pa ng pagsasaayos?	
4. Anong interbensiyon o pagbabago ang maaari kong gawin sa susunod upang mas mapaunlad ang kanilang pakikilahok at pang-unawa?	

1. Bilang ng mga mag-aaral na nakakuha ng 80% sa pagtataya.

    ____
    ____

	2. Bilang ng mga mag-aaral na nangangailangan ng iba pang gawain para sa remediation. ____________________ ____________________ 3. Nakatutulong ba ang remediation? Bilang ng mga mag-aaral na naunawaan sa aralin. ____________________ ____________________ 4. Bilang ng mga mag-aaral na magpapatuloy sa remediation. ____________________ ____________________ 5. Alin sa mga estratehiyang pagtuturo ang nakatulong ng lubos? Paano ito nakatulong? ____________________ ____________________ 6. Anong suliranin ang aking naranasan na nasolusyunan sa tulong ng aking punongguro at superbisor? ____________________ ____________________

Asignatura	Malikhaing Pagsulat	Banghay-Aralin Bilang	12

LAYUNIN	
Pamantayang Pangnilalaman	*Naipamamalas ng mga mag-aaral ang kaalaman at pag-unawa sa iba't ibang bukal ng ideya at inspirasyon sa pagkatha, gayundin sa batayang kaalaman sa mga pangunahing anyo ng malikhaing pagsulat tulad ng tula at maikling kuwento, kasama ang mga elemento ng mga ito. Ipinapakita rin nila ang pag-unawa sa proseso ng palihan at sa pagsasaalang-alang sa rebisyon ng isang malikhaing proyekto.*
Pamantayan sa Pagganap	*Nakasusulat ang mga mag-aaral ng unang borador at pinal na bersiyon ng piniling malikhaing proyekto—maaaring koleksiyon ng pitong tula o isang maikling kuwentong hindi bababa sa 10 pahina—at nakapagsasagawa ng palihan nang may pagsasaalang-alang sa mga puna at mungkahi tungo sa rebisyon ng isang malikhaing proyekto.*
Mga Kasanayang Pampagkatuto	Sa puntong ito, ang mga mag-aaral ay inaasahang bihasa na sumusunod na kasanayang pampagkatuto: KP 20 Nasusuri ang mga puna at mungkahi na makatutulong sa rebisyon ng mga akda KP 21 Naibibigay ang makakabuluhang tanong at paglilinaw kaugnay ng akda Sa pagtatapos ng mga gawain, ang mga mag-aaral ay inaasahang: KP 22: Natutukoy ang magkakatulad o magkakaugnay na puna at/o mungkahi mula sa palihan KP 23: Nasusuri ang mga puna at mungkahi mula sa palihan ayon sa iba't ibang uri ng usapin KP 24: Nailalapat ang mga naisaayos na puna at mungkahi sa rebisyon ng unang borador
I. BATAYANG SANGGUNIAN SA PAGKATUTO	Bernales, R. A., Acopra, J. A., Gatdula, M. J. L., et al. (2003). *Batayan at Sanayang-Aklat sa Pananaliksik at Pagsulat ng Pamanahong-Papel sa Filipino*. Mutya Publishing House. OpenAI. (2026). *Paliwanag tungkol sa pagsasagawa ng rebisyon*. ChatGPT. Nakuha mula sa https://chat.openai.com/ The Writing Center, University of North Carolina at Chapel Hill. (n.d.). *Revising drafts*. https://writingcenter.unc.edu/tips-and-tools/revising-drafts/
II. NILALAMAN	**Mga Aralin** **Pagsasagawa ng Rebisyon** **A. Pagpoproseso ng mga Puna at Mungkahi mula sa Palihan** 1. Pagsasama-sama ng Magkakatulad o Magkakaugnay na mga Puna at/o Mungkahi 2. Pag-uuri ng mga Puna at/o Mungkahi Ayon sa: 2.1. Malawakang Usapin: Tema, Estruktura, Daloy 2.2. Usapin ng Detalye o Elemento 2.3. Usapin ng Himig

<table>
<tr><td></td><td colspan="2">2.4. Usapin sa Paggamit ng Wika
2.5. Iba Pang Usapin

B. Pagsusulat ng Pinal na Borador
1. Magrebisa ayon sa naisaayos na mga puna at mungkahi
2. Magkaltas pa ng mga bahagi at/o salitang hindi kailangan
3. Tiyaking malinaw ang daloy mula simula hanggang wakas</td></tr>
<tr><td>III. TUNGUHIN</td><td colspan="2">KP 22: Natutukoy ang magkakatulad o magkakaugnay na puna at/o mungkahi mula sa palihan
KP 23: Nasusuri ang mga puna at mungkahi mula sa palihan ayon sa iba’t ibang uri ng usapin
KP 24: Nailalapat ang mga naisaayos na puna at mungkahi sa rebisyon ng unang borador
a. Naipaliliwanag ang pagkakaiba at pagkakatulad ng puna sa mungkahi
b. natutukoy ang pagkakaiba at pagkakatulad ng puna sa mungkahi
c. nasusuri ang mga puna at mungkahi ayon sa tema, estruktura, at daloy
d. nasusuri ang mga puna at mungkahi ayon sa detalye o elemento, himig, gamit ng wika at iba pa mula sa palihan
e. nailalapat ang mga naisaayos na puna at mungkahi sa mabisang rebisyon ng unang borador; at nakabubuo ng makabuluhang tanong, paglilinaw, at rebisadong bahagi batay sa pagsusuri ng mga puna at mungkahi</td></tr>
<tr><td colspan="2">IV. PAMAMARAAN</td><td>TALA SA GURO</td></tr>
<tr><td>1. Aktwalisasyon ng Dating Kaalaman</td><td>1. Paghango sa Dating Kaalaman

Opsiyon A: Puna’t Mungkahi: Pagtatagpo ng Kaisipan
Panuto: Papangkatin ng guro ang klase. Gamit ang Venn Diagram, isulat sa kaliwang bilog ang mga katangian ng puna, sa kanang bilog naman ang katangian ng mungkahi, at sa gitnang bahagi ang kanilang pagkakatulad. Pagkatapos, pumili ng isang kinatawan upang ibahagi sa klase ang naging sagot ng pangkat.</td><td>Para sa Opsiyon A:
Puna’t Mungkahi: Pagtatagpo ng Kaisipan
Ang gawaing ito ay nakaangkla sa IDF dahil malinaw ang layunin, proseso, at pagtataya. Sa pamamagitan ng Venn Diagram, natutukoy ng mga mag-aaral ang pagkakaiba at pagkakatulad ng puna at mungkahi habang nakikilahok sa pangkatang gawain.</td></tr>
</table>

	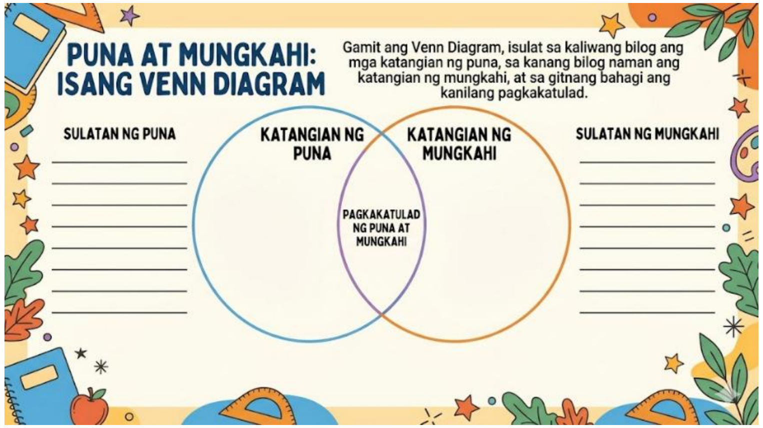 **Pamprosesong Tanong:** 1. Ano ang pagkakaiba ng puna at mungkahi batay sa inyong Venn diagram? 2. Ano naman ang pagkakatulad ng puna at mungkahi? 3. Bakit mahalagang marunong tayong magbigay ng puna at mungkahi? 4. Paano nakatutulong ang puna at mungkahi sa pagpapabuti ng isang gawain o kilos? 5. Ano ang dapat tandaan sa pagbibigay ng puna at mungkahi upang maging maganda ang pagtanggap ng iba rito?	Ang pagbabahagi ng sagot ay nagsisilbing pagtataya ng kanilang pag-unawa, kaya't ito ay epektibong disenyo ng pagkatuto. *Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:* • Naipaliliwanag ang pagkakaiba at pagkakatulad ng puna sa mungkahi. • Natutukoy ang pagkakaiba at pagkakatulad ng puna sa mungkahi.
	Opsiyon B: Desisyon Mo, Iangat Mo! Panuto: Magbigay ang guro ng *flash cards* na may nakasulat na "PUNA" at "MUNGKAHI."Babasahin ng guro ang bawat pahayag. Itataas ng mga mag-aaral ang angkop na sagot batay sa kanilang pananaw. Maaaring hilingin ng guro sa ilan na magpaliwanag ng kanilang sagot. **Mga Pahayag:** 1. Maganda ang ideya ng iyong sulatin ngunit kulang pa sa detalye. **Sagot:** Puna	Para sa Opsiyon B: **Desisyon Mo, Iangat Mo!** Nakaangkla ang gawain na ito sa IDF dahil malinaw nitong isinasagawa ang pagkatuto sa pamamagitan ng interaktibong at mabilis na pagtataya. Gumagamit ito ng flash cards upang matukoy ng mga mag-aaral ang pagkakaiba ng *puna* at *mungkahi*, na tumutugon sa layuning pag-unawa at pag-uuri.

	2. Maaaring dagdagan mo pa ng halimbawa upang mas malinaw ang paksa. **Sagot:** Mungkahi 3. Hindi gaanong malinaw ang pagkakasunod-sunod ng mga pangyayari. **Sagot:** Puna 4. Subukan mong gumamit ng mas angkop na salita sa panimula. **Sagot:** Mungkahi 5. Maayos ang iyong pagkakagawa ng wakas ng talata. **Sagot:** Puna **Pamprosesong tanong:** 1. Bakit ito puna o mungkahi?	Aktibo ang partisipasyon ng mga mag-aaral sa pagtugon sa bawat pahayag at may pagkakataon din silang magpaliwanag, na nagpapakita ng learner-centered at formative assessment na mahalagang bahagi ng IDF. **Tala:** Magbibigay ang guro ng agarang paglilinaw at halimbawa upang maitama ang maling interpretasyon. *Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:* • Natutukoy ang pagkakaiba at pagkakatulad ng puna sa mungkahi. Tinutugunan nito ang *Indicator 3: Apply a range of teaching strategies to develop critical and creative thinking, as well as other higher-order thinking skills (1.5.2)* dahil ang gawain ay humihikayat sa mga mag-aaral na mag-isip nang kritikal at mag-analisa sa pamamagitan ng pagtukoy at pagpapaliwanag ng *puna* at *mungkahi* sa bawat pahayag.

<table>
<tr>
<td></td>
<td>
2. Paglalahad ng Layunin

Opsiyon A: Punan mo ako!
Panuto: Pangkatang gawain: Suriin at kumpletuhin ang Concept Map tungkol sa Paghahambing ng Puna at Mungkahi. Isulat sa mga nakalaang bahagi ang depinisyon, layunin, halimbawa, konotasyon, at epekto sa tao ng puna at mungkahi. Sa bahaging “Pagkakatulad,” ilagay ang mga katangiang magkapareho sa dalawa. Gumamit ng maiikling salita o parirala lamang. Pagkatapos, pumili ng isang kinatawan na magpapaliwanag ng inyong sagot sa klase.
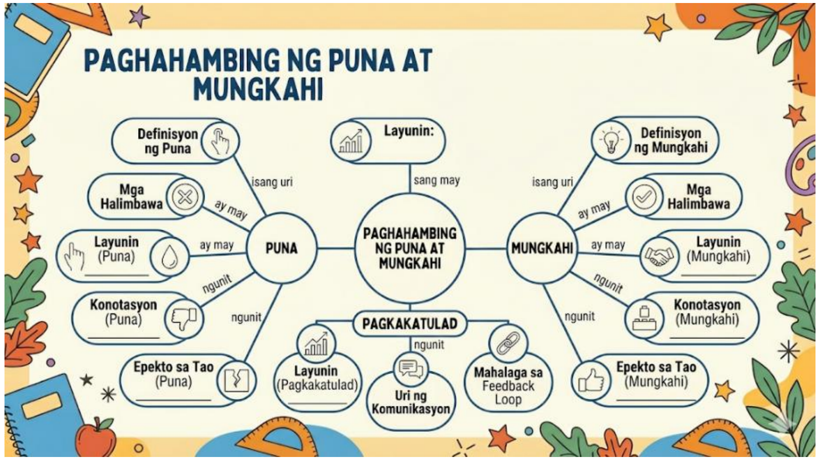

</td>
<td>
Para sa Opsiyon A:
Rebisyon: Ayusin ang Daloy
Nakaangkla ang gawain sa IDF sapagkat ito ay isang kolaboratibo at interaktibong talakayan na humahasa sa pagsusuri, komunikasyon, at pagbabahagi ng ideya ng mga mag-aaral.

Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:
• Natutukoy ang pagkakaiba at pagkakatulad ng puna sa mungkahi.
Posibleng sagot:

</td>
</tr>
<tr>
<td></td>
<td>
Opsiyon B: Ipares Mo!
Panuto: Ipares ang mga salita sa Hanay A sa tamang kahulugan nito sa Hanay B. Isulat ang titik ng tamang sagot sa patlang.

HANAY A | HANAY B
_____1. Puna | a. Paunang bersyon ng sulatin na maaaring baguhin o pagbutihin
_____2. Mungkahi | b. Maayos na pagkakasunod-sunod ng ideya sa isang sulatin
</td>
<td>
Para sa Opsiyon B:
Ipares Mo!
Ang gawaing “Ipares ang mga salita sa Hanay A sa tamang kahulugan nito sa Hanay B” ay nakaangkla sa Instructional Design Framework (IDF) dahil ito ay idinisenyo upang matiyak ang maayos na pagkatuto sa pamamagitan ng malinaw na
</td>
</tr>
</table>

<table>
<tr>
<td></td>
<td>_____3. Tema c. Pagtingin at pag-unawa sa isang gawain upang makapagbigay ng paliwanag o paghatol
_____4. Daloy d. Pag-ayos o pagwawasto ng sulatin upang mapabuti ito
_____5. Estruktura e. Pangunahing paksa o ideya ng isang akda
_____6. Rebisyon f. Maayos na pagkakabuo o organisasyon ng bahagi ng sulatin
_____7. Burador g. Pagbibigay ng suhestiyon upang mapabuti ang isang gawain
_____8. Pagsusuri h. Pagbibigay ng opinyon o puna tungkol sa isang gawain

Pamprosesong tanong:
1. Bakit mahalagang maunawaan ang “daloy” at “estruktura” sa isang sulatin?
2. Paano nakatutulong ang “pagsusuri” sa pagbuo ng mas maayos na rebisyon?</td>
<td>pag-uugnay ng mga konsepto at kahulugan. Sa ganitong gawain, inaasahang naipapakita ng mga mag-aaral ang kanilang pag-unawa sa aralin sa pamamagitan ng pagtutugma ng mga salita at depinisyon, na nagsisilbing paraan ng pagproseso at pag-organisa ng impormasyon. Bahagi ito ng IDF dahil isinasaalang-alang nito ang pagbuo ng kasanayan, pagsasanay ng pag-unawa, at pagsukat ng natutunan sa isang istrukturado at malinaw na paraan ng pagtataya.</td>
</tr>
<tr>
<td>1. Integrasyon ng Bagong Kaalaman</td>
<td>1. Paglalahad ng Halimbawa

Opsiyon A: Suri-Tema, Suri-Ayos
Panuto: Basahin at unawain ang mga ibinigay na puna at mungkahi. Pagkatapos, pagsama-samahin ang mga magkakatulad o magkakaugnay na ideya at ilagay ang mga ito sa tamang kategorya: Tema, Estruktura, at Daloy. Isulat ang mga sagot sa talahanayan sa ibaba. Pipili ng isang mag-aaral mula sa kanilang pangkat ang siyang mag-uulat sa kanilang naging kasagutan.

Mga Puna at Mungkahi:
1. Hindi malinaw ang paksa ng talata.
2. Maganda ang pagkakasunod-sunod ng ideya.
3. Kulang sa paliwanag ang pangunahing ideya.
4. Maayos ang simula ngunit biglang nagtatapos.
5. Ang tema ay tungkol sa pamilya ngunit hindi masyadong naipakita.
6. Magulo ang daloy ng mga pangungusap.
7. Ang introduksyon ay nakaaakit basahin.</td>
<td>Para sa Opsiyon A:
Suri-Tema, Suri-Ayos
Nakaangkla ang gawaing Suri-Tema, Suri-Ayos sa IDF dahil malinaw ang layunin nito na mapaunlad ang pag-unawa ng mga mag-aaral sa tamang paggamit ng salita sa pamamagitan ng estrukturado at aktibong proseso ng pagkatuto na nakasentro sa mag-aaral. Nakaayon naman ito sa ADDIE model dahil ito ay bahagi ng Design (pagbuo ng angkop na gawain para sa layunin), Development (paglikha ng salitang kahon at pangungusap), at Evaluation (pagsusuri ng tamang sagot ng mag-aaral),</td>
</tr>
</table>

8. Kailangang ayusin ang pagkakaayos ng talata.

kaya't nagpapakita ito ng sistematikong disenyo at implementasyon ng pagtuturo.

Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:

- Nasusuri ang mga puna at mungkahi ayon sa tema, estruktura, at daloy.

Tinutugunan nito ang *Indicator 1: Apply knowledge of content within and across curriculum teaching areas (1.1.2)* dahil ang gawain ay nagpapakita ng paggamit ng kaalaman sa nilalaman ng aralin sa pamamagitan ng pagbubuo ng layunin gamit ang angkop na salita upang maipakita ang pag-unawa sa konsepto.

Opsiyon B: Palit-Papel, Suri-Lebel!
Panuto: Hakbang 1: Pagpapangkat
• Hahatiin ng guro ang klase sa apat na pangkat.
• Bawat pangkat ay bibigyan ng isang palihan (Palihan 1–4).

Hakbang 2: Pagbasa at Paunang Pagsusuri
• Ipapabasa ng guro sa bawat pangkat ang kanilang palihan.
• Gagabayan ng guro ang mga mag-aaral sa pagtukoy ng pokus ng teksto (Elemento, Daloy, Himig, o Gamit ng Wika).

Hakbang 3: Pagbibigay ng Puna at Mungkahi
• Ipagagawa ng guro sa bawat pangkat ang pagbibigay ng apat hanggang limang puna at mungkahi batay sa kahinaan ng kanilang teksto.

Para sa Opsiyon B:
Palit-Papel, Suri-Lebel!

Nakaangkla ang gawain sa **IDF** dahil ito ay may malinaw na layunin ng pagbuo, pagsusuri, at pag-uuri ng puna at mungkahi sa isang sulatin gamit ang kolaboratibong at aktibong pagkatuto na nakasentro sa mag-aaral. Nakaayon naman ito sa **ADDIE Model** dahil ito ay tumutugma sa *Design* (pagplano

	• Tiyakin na ang mga puna ay malinaw at ang mungkahi ay nakatuon sa pagpapabuti ng sulatin. **Hakbang 4: Pag-uulat ng Pangkat** • Hihilingin ng guro sa bawat pangkat na ipresenta ang kanilang mga puna at mungkahi. • Ipaliwanag ng bawat pangkat: - Bakit ito ang kanilang naging pagsusuri - Ano ang naging batayan ng kanilang pagsusuri • Maaaring magtanong ang ibang mag-aaral upang linawin o suriin ang sagot ng kanilang kamag-aral. **Feedback:** • Magbibigay ang guro ng agarang puna at paglilinaw. **Palihan 1: "Ang Aking Paaralan"** *Malinis at maayos ang aming paaralan kaya masaya kaming pumapasok araw-araw. Marami ring puno at halaman sa paligid kaya presko ang hangin. Mabait ang aming mga guro at tinutulungan nila kami sa aming pag-aaral. Tuwing may programa, sama-sama ang lahat sa paghahanda at paglilinis.* **Palihan 2: "Pagtatanim sa Barangay"** *Noong Sabado ay nagsagawa ng pagtatanim ng puno sa aming barangay. Maraming kabataan ang sumali upang makatulong sa kalikasan. Ang ilan ay naghukay ng lupa habang ang iba naman ay nagdidilig ng mga tanim. Naging matagumpay ang gawain dahil nagtulungan ang lahat.* **Palihan 3: "Araw ng Palakasan"** *Masayang ipinagdiwang ng aming paaralan ang araw ng palakasan. Iba't ibang laro ang sinalihan ng mga mag-aaral tulad ng patintero at relay. Maraming manonood ang sumuporta sa kanilang mga kaklase. Sa huli, binigyan ng gantimpala ang mga nanalong pangkat.*	ng gawain at rubrik ng pag-uuri), *Development* (pagbuo ng sulatin at gabay na kategorya), *Implementation* (aktuwal na pagpapasa at pagsusuri ng pangkat), at *Evaluation* (pag-uuri at pagtataya ng mga puna at mungkahi), kaya't nagpapakita ito ng sistematikong proseso ng pagtuturo at pagkatuto. *Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:* • Nasusuri ang mga puna at mungkahi ayon sa detalye o elemento, himig, gamit ng wika at iba pa mula sa palihan. Tinutugunan nito ang *Indicator 3: Apply a range of teaching strategies to develop critical and creative thinking, as well as other higher-order thinking skills (1.5.2)* dahil ang gawain ay humihikayat sa mga mag-aaral na magsuri, magpaliwanag, at mag-uri ng mga puna at mungkahi ayon sa iba't ibang kategorya, na nagpapalago ng kritikal at masusing pag-iisip.

	Palihan 4: “Pagbabasa ng Aklat” *Mahilig akong magbasa ng aklat tuwing bakasyon. Marami akong natututuhan mula sa mga kuwento at impormasyon na aking nababasa. Kapag nagbabasa ako ay para akong napupunta sa ibang lugar. Dahil dito, mas nahahasa ang aking kaalaman at imahinasyon.*	
	2. Pagtalakay ng Bagong Konsepto **Pagsasagawa ng Rebisyon** Ang *rebisyon* ay isang mahalagang bahagi ng proseso ng pagsulat kung saan muling sinusuri, inaayos, at pinapabuti ang isang akda batay sa mga puna at mungkahi mula sa sarili o sa iba (hal. mula sa palihan o guro). Layunin nitong maging mas malinaw, organisado, at epektibo ang mensaheng nais iparating. **A. Pagpoproseso ng mga Puna at Mungkahi mula sa Palihan** Sa bahaging ito, mahalagang hindi agad baguhin ang akda. Sa halip, inuunang unawain at ayusin ang mga natanggap na puna. **1. Pagsasama-sama ng Magkakatulad o Magkakaugnay na mga Puna** Pinag-iisa ang mga puna na may pare-parehong ideya upang mas madaling makita ang mga pangunahing dapat baguhin. **Halimbawa:** • “Hindi malinaw ang paksa” • “Magulo ang ideya sa simula” 👉 Parehong may kinalaman sa *tema at organisasyon*, kaya puwedeng pagsamahin. 📌Nakakatulong ito upang maiwasan ang paulit-ulit na pagbabago at makita ang pangkalahatang problema sa akda.	

2. Pag-uuri ng mga Puna at/o Mungkahi
Matapos pagsamahin, inuuri naman ang mga ito ayon sa uri ng isyu:

2.1 Malawakang Usapin (Tema, Estruktura, Daloy)
- Tumutukoy sa kabuuang laman ng akda
- Halimbawa: kulang ang direksyon ng paksa, hindi maayos ang pagkakasunod-sunod ng ideya

2.2 Usapin ng Detalye o Elemento
- Maliit ngunit mahalagang bahagi ng akda
- Halimbawa: kulang sa halimbawa, hindi sapat ang paliwanag

2.3 Usapin ng Himig
- Tumutukoy sa tono o damdaming ipinapahayag
- Halimbawa: masyadong pormal o hindi angkop ang emosyon

2.4 Usapin sa Paggamit ng Wika
- Grammar, baybay, at estruktura ng pangungusap
- Halimbawa: maling gamit ng salita, mali ang baybay

2.5 Iba Pang Usapin
- Mga natatanging puna na hindi kabilang sa nabanggit
- Halimbawa: format, haba ng akda, estilo ng pagsulat

📌Nagiging sistematiko ang rebisyon at mas napapadali ang pagtukoy kung ano ang uunahin.

✍️ **B. Pagsusulat ng Pinal na Borador**

1. Magrebisa ayon sa naisaayos na mga puna at mungkahi
Sa bahaging ito, isinasagawa na ang aktuwal na pagbabago sa akda.
Mga Hakbang:
- Unahin ang malalaking pagbabago (tema, estruktura)
- Sundan ng detalye at himig
- Huli ang pagwawasto ng wika (grammar at baybay)

📌 Ang rebisyon ay hindi lang pag-aayos ng mali, kundi pagpapabuti ng kabuuang kalidad ng sulatin.

2. Magkaltas pa ng mga bahagi at/o salitang hindi kailangan
Sa rebisyon, mahalagang alisin ang mga salitang paulit-ulit, hindi mahalaga, o walang ambag sa pangunahing ideya ng sulatin.

	Halimbawa: ✗ "Ako ay personal na naniniwala sa aking sariling opinyon..." ✓ "Naniniwala ako..." 📌Nagiging mas maikli, malinaw, at madaling maunawaan ang akda kapag inaalis ang mga hindi kinakailangang bahagi. **3. Tiyaking malinaw ang daloy mula simula hanggang wakas** Dapat maging organisado ang pagkakasunod-sunod ng mga ideya upang madaling masundan ng mambabasa ang mensahe ng sulatin. **Mga Dapat Tandaan:** a. May malinaw na introduksiyon, gitna, at wakas b. Magkaugnay ang bawat talata c. Gumamit ng angkop na pang-ugnay o transisyon 📌 Kapag malinaw ang daloy ng ideya, mas nauunawaan ng mambabasa ang nilalaman at layunin ng sulatin.	
	3. Paglinang ng Kabihasaan **Opsiyon A: Puna Mo, Ayos ko!** Panuto: Magpapasulat ang guro ng maikling talata na binubuo ng hindi bababa sa tatlong (3) pangungusap tungkol sa ninanais nilang kurso. Pagkatapos, makipagpalitan ng sulatin sa katabi at basahing mabuti ang isinulat. Magbigay ng isang puna at isang mungkahi na makatutulong upang mapabuti ang sulatin. Matapos nito, ibabalik ang papel sa may-ari upang kaniyang mabasa ang natanggap na puna at mungkahi. Gamit ang mga ito, rerebisahin ng mag-aaral ang kanyang gawa at ipaliwanag kung ano ang nabago.	Para sa Opsiyon A: **Puna Mo, Ayos ko!** Ang gawain ito ay may kaugnayan sa IDF dahil malinaw nitong isinasagawa ang sistematikong proseso ng pagkatuto mula sa pagsulat, pagbibigay ng puna at mungkahi, hanggang sa pagrerebisa ng sulatin ng mag-aaral. Nakatuon ito sa aktibong partisipasyon, kolaborasyon, at malalim na pag-unawa sa pamamagitan ng feedback at rebisyon, na nagpapakita ng learner-centered na disenyo ng instruksyon at epektibong paglinang ng kasanayan sa pagsulat.

<table>
<tr>
<td></td>
<td>
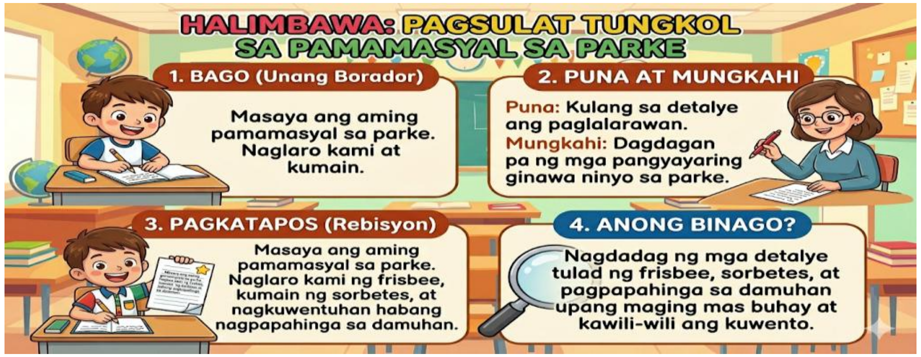

Pamprosesong tanong:
1. Anong bahagi ng puna o mungkahi ang pinaka-nakatulong sa iyo? Paano nito napabuti ang iyong sulatin?
</td>
<td>
Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:
Nailalapat ang mga naisaayos na puna at mungkahi sa mabisang rebisyon ng unang borador.
Tinutugunan nito ang Indicator 9: Design, select, organize and use diagnostic, formative and summative assessment strategies consistent with curriculum requirements (5.1.2) dahil ang gawain ay gumagamit ng formative assessment sa pamamagitan ng pagbibigay ng puna at mungkahi ng kapwa mag-aaral upang mapabuti ang sulatin at masukat ang pag-unlad ng kanilang kasanayan sa pagsulat.
</td>
</tr>
<tr>
<td></td>
<td>
Opsiyon B: “Ayos Ko, Pinal Ko!”
Panuto: Basahin ang unang borador na tungkol sa pamilya na binubuo ng 4–5 pangungusap. Suriin ang kalakip na Puna at Mungkahi na ibinigay ng guro. Pagkatapos, gamitin ang mga ito upang rebisahin ang sulatin.
Sa pagrebisa, siguraduhing:

naisasagawa ang lahat ng nakasaad na puna at mungkahi
natatanggal ang mga salitang hindi kailangan o paulit-ulit
napapalinaw ang bawat ideya sa talata
nagiging maayos at magkakaugnay ang daloy ng ideya mula simula hanggang wakas

</td>
<td>
Para sa Opsiyon B: Ayos Ko, Pinal Ko!
Nakaangkla ang gawain sa IDF dahil malinaw ang layunin nitong mapaunlad ang kasanayan sa rebisyon ng sulatin sa pamamagitan ng sistematikong pagproseso ng puna at mungkahi ng guro hanggang sa makabuo ng pinal na bersyon ng teksto, na nagpapakita ng learner-centered at feedback-based na pagkatuto. Nakaayon naman ito sa ADDIE Model dahil tumutugma ito sa
</td>
</tr>
</table>

Isulat ang **pinal na borador** sa hiwalay na bahagi o papel.

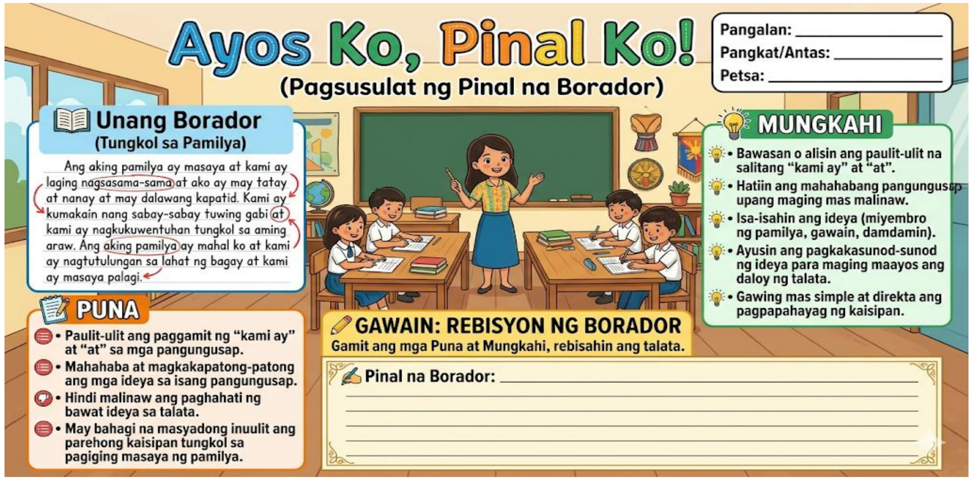

Pamantayan sa pagmamarka:

Pamantayan	5	4	3
Pagsunod sa Puna at Mungkahi	Naipakita ang kumpleto at wastong pagsunod sa lahat ng puna at mungkahi ng guro	Karamihan sa mga puna at mungkahi ay nasunod	Ilan lamang sa mga puna at mungkahi ang nasunod
Kalinawan ng Ideya	Napakalinaw, tiyak, at madaling maunawaan ang lahat ng ideya	Malinaw ang ideya ngunit may ilang bahaging kailangan pa ng paglilinaw	May kalituhan at hindi gaanong malinaw ang ideya
Organisasyon at Daloy	Napakaayos at lohikal ang daloy mula simula hanggang wakas	Maayos ang daloy ngunit may kaunting kakulangan sa ugnayan ng ideya	Hindi gaanong maayos ang daloy ng mga ideya
Pag-aalis ng Kalabisan	Wala nang paulit-ulit o hindi kailangang salita	Kaunti na lamang ang paulit-ulit o kalabisan	Marami pa ring paulit-ulit o hindi kailangang salita

Design (pagplano ng gawain sa rebisyon), *Development* (pagbuo ng borador at gabay na puna), *Implementation* (aktuwal na pagsusuri at pagrerebisa ng sulatin), at *Evaluation* (pagsusuri sa naging kinalabasan ng pinal na sulatin), kaya't nagpapakita ito ng organisado at sistematikong proseso ng pagtuturo.

Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:

- Nailalapat ang mga naisaayos na puna at mungkahi sa mabisang rebisyon ng unang borador.

Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 12) Gawain Bilang 1

Tinutugunan nito ang *Indicator 7: Plan, manage and implement developmentally sequenced teaching and learning process to meet curriculum requirements and varied teaching contexts (4.1.2)* dahil ang gawain ay nakabatay sa sunod-sunod at sistematikong proseso ng pagkatuto mula sa pagbasa ng borador, pagsusuri ng puna at mungkahi, hanggang sa

		pagrerebisa ng sulatin upang matugunan ang layunin ng aralin.
2. Demonstrasyon ng Kaalaman at Kasanayan	1. Pagtukoy sa Praktikal na Aplikasyon **Opsiyon A: Linaw-Habi: Suri, Puna, Ayos!** Panuto: Hatiin ang klase sa tatlong pangkat at bigyan ng iisang borador na may 6–8 pangungusap ang bawat isa. Ang lahat ng pangkat ay magbibigay ng puna at mungkahi sa borador, uuriin ang mga ito ayon sa tamang kategorya, at magsasagawa ng rebisyon upang makabuo ng pinahusay na talata. Pagkatapos ng gawain, ipapakita ng bawat pangkat ang kanilang output sa klase para sa pagtalakay. BORADOR Masaya ang aking pamilya dahil palagi kaming magkakasama tuwing Sabado. Pumupunta kami sa parke kung saan kami ay kumakain ng tanghalian at naglalaro ng basketball. Pagkatapos ay nagkukwentuhan kami habang nagpapahinga. Minsan, nanonood din kami ng pelikula sa bahay. Masaya kaming nagtatawanan at nagbabahaginan ng mga kwento na lalong nagpapatibay ng aming samahan.	Para sa Opsiyon A: **Linaw-Habi: Suri, Puna, Ayos!** Ang gawaing ito ay nakaangkla sa **IDF** sapagkat ito ay may malinaw na layunin, organisadong proseso, at aktibong partisipasyon ng mag-aaral mula sa pagbibigay ng puna, pag-uuri, hanggang sa rebisyon ng sulatin na nagpapakita ng learner-centered at kolaboratibong pagkatuto. Nakaayon naman ito sa **ADDIE Model** dahil tumutugma ito sa *Design* (pagpaplano ng roles at proseso ng gawain), *Development* (pagbuo ng borador at kategorya ng pagsusuri), *Implementation* (aktuwal na pangkatang pagsasagawa ng gawain), at *Evaluation* (pagpapakita at pagtalakay ng output ng bawat pangkat), kaya't ito ay sistematiko at may malinaw na daloy ng pagtuturo at pagkatuto. *Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:* • Nasusuri ang mga puna at mungkahi ayon sa tema, estruktura, at daloy; • Nasusuri ang mga puna at mungkahi ayon sa detalye

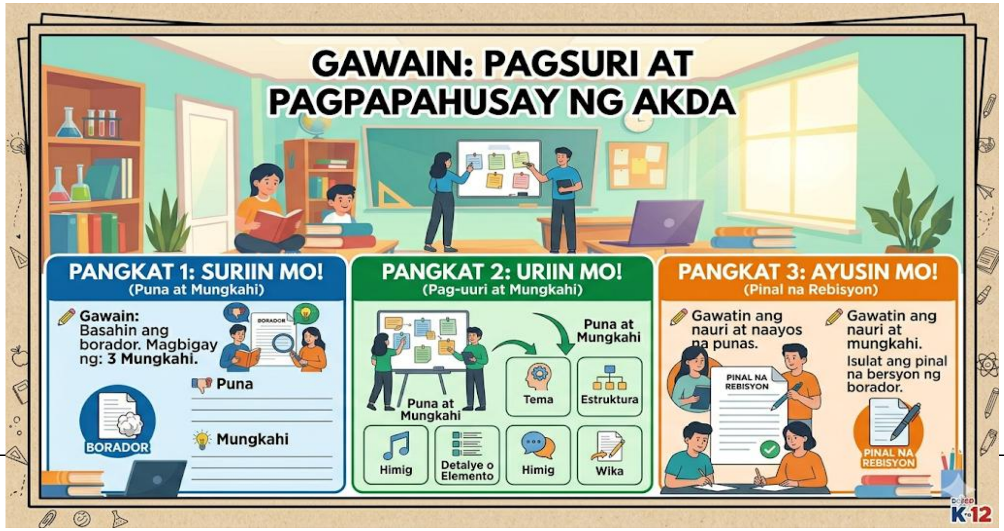

		o elemento, himig, gamit ng wika at iba pa mula sa palihan; • Nailalapat ang mga naisaayos na puna at mungkahi sa mabisang rebisyon ng unang borador • Nakabubuo ng makabuluhang tanong, paglilinaw, at rebisadong bahagi batay sa pagsusuri ng mga puna at mungkahi Tinutugunan nito ang *Indicator 4: Manage classroom structure to engage learners, individually or in groups, in meaningful exploration, discovery and hands-on activities within a range of physical learning environments (2.3.2)* dahil ang gawain ay gumagamit ng pangkatang estruktura kung saan ang mga mag-aaral ay aktibong nakikilahok sa pagbibigay ng puna, pag-uuri, at rebisyon ng sulatin sa pamamagitan ng kolaboratibo at makabuluhang gawain.
	Opsiyon B: Saling-Borador *Panuto:* Hatiin ang klase sa pangkat na may tig-apat na miyembro. Ang unang miyembro ay magsusulat ng borador (4–6 na pangungusap). Ipapasa ito sa ikalawang miyembro para ayusin ang daloy ng ideya, sa ikatlo para sa pagwawasto ng wika, at sa ikaapat para sa pagbuo ng pinal na talata. Pagkatapos, ipapakita ng bawat pangkat ang kanilang "bago at pagkatapos" na output sa klase.	Para sa Opsiyon B: **Saling-Borador** Nakaangkla ang gawain sa IDF dahil malinaw nitong isinasagawa ang sistematikong proseso ng pagkatuto mula sa pagbubuo ng borador hanggang

	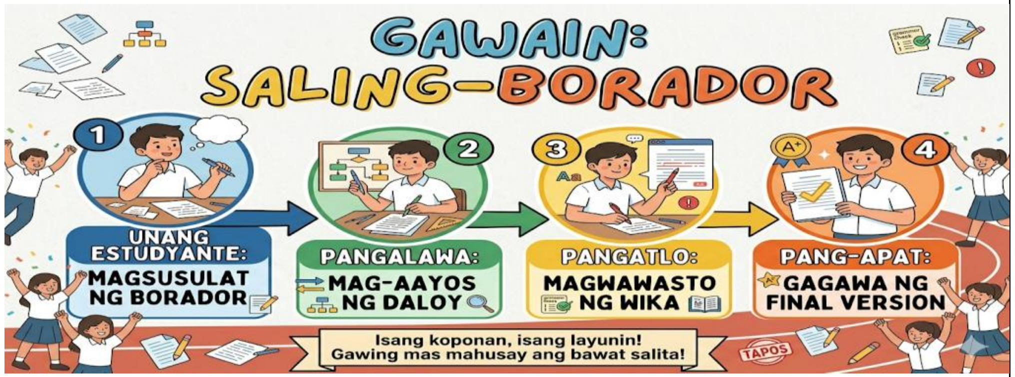 **Pamprosesong Tanong:** 1. Ano ang nabago sa kanyang borador? 2. Sumasang-ayon ba siya sa mga pagbabagong ginawa? Bakit? 3. Ano ang kanyang natutuhan sa proseso?	sa sunod-sunod na rebisyon at pagwawasto ng nilalaman, na nagpapakita ng learner-centered at kolaboratibong pagkatuto. Nakatuon ito sa malinaw na layunin ng pagpapahusay ng sulatin sa pamamagitan ng organisadong hakbang at aktibong partisipasyon ng bawat mag-aaral, na mahalagang katangian ng epektibong instructional design. *Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:* • Nakabubuo ng makabuluhang tanong, paglilinaw, at rebisadong bahagi batay sa pagsusuri ng mga puna at mungkahi Tinutugunan nito ang *Indicator 7: Plan, manage and implement developmentally sequenced teaching and learning process to meet curriculum requirements and varied teaching contexts (4.1.2)* dahil ang gawain ay sumusunod sa maayos at sunod-sunod na proseso ng pagkatuto mula sa paggawa ng borador hanggang sa rebisyon at pagbuo ng pinal na talata upang matugunan ang layunin ng aralin.

	2. Paglalahat **Opsiyon A: Usapin ko, Tukuyin mo!** *Panuto:* Basahin nang mabuti ang bawat pahayag na tumutukoy sa mga puna at mungkahi sa isang sulatin. Tukuyin kung anong uri ng usapin ito kabilang batay sa ibinigay na kategorya. Isulat lamang ang tamang code letter ng sagot sa patlang na nakalaan sa bawat bilang. Gamitin ang gabay na **T** para sa Tema, Estruktura, at Daloy; **D** para sa Detalye o Elemento; **H** para sa Himig; **W** para sa Paggamit ng Wika; at **I** para sa Iba Pang Usapin. ***Mga Pahayag:*** 1. Hindi malinaw ang pagkakasunod-sunod ng mga ideya sa talata. 2. Kulang pa ang detalye tungkol sa pangunahing paksa. 3. Masyadong negatibo ang dating ng pagkakasulat. 4. May ilang maling baybay at gramatika sa talata. 5. May bahagi sa talata na hindi na kailangang isama.	Para sa Opsiyon A: **Usapin ko, Tukuyin mo!** Ang gawaing ito ay may kaugnayan sa IDF sapagkat ito ay may malinaw na layunin ng paglinang ng kasanayan sa pag-uuri at pagsusuri ng puna at mungkahi sa sulatin gamit ang sistematikong proseso ng pagkatuto na nakasentro sa mag-aaral. Aktibo rin ang pag-iisip ng mga mag-aaral sa pagtukoy ng tamang kategorya, na nagpapakita ng kritikal na pagsusuri at organisadong pagproseso ng impormasyon bilang bahagi ng epektibong instructional design. **Sagot:** 1. **T** – Tema, Estruktura, Daloy 2. **D** – Detalye o Elemento 3. **H** – Himig 4. **W** – Paggamit ng Wika 5. **I** – Iba Pang Usapin *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 12) Gawain Bilang 2*

	Opsiyon B: Tagapagsiyasat ng Rebisyon: Hanapin ang Tamang Direksyon Panuto: Basahin ang borador at ang mga puna at mungkahi. Pagkatapos: • Piliin ang tatlong (3) puna o mungkahi na sa tingin mo ay pinakamahalaga • I-rewrite ang talata gamit ang mga ito Sundin ang format: a. Piniling Puna/Mungkahi: __________ b. Bakit ito ang pinili: __________ c. Rebisyong Talata: __________ **REBISYON QUEST: COMPASS CHALLENGE** ***Pangalan:* _____________ *Baitang/Seksyon:* ________ *Petsa:* ________** **MISYON** Ikaw ay isang *Rebisyon Explorer*. Ang iyong tungkulin ay ayusin ang isang magulong borador sa pamamagitan ng pagtukoy, pag-uuri, at pagrebisa ng mga puna at mungkahi upang makabuo ng malinaw at maayos na teksto. **BAHAGI A: BORADOR** Si Ana ay isang masipag na mag-aaral na kilala sa kanilang klase dahil sa kanyang tiyaga at mabuting asal. Siya ay laging gumigising ng maaga upang maghanda para sa paaralan at mag-review ng kanyang mga aralin. Pagkatapos nito, tumutulong siya sa kanyang pamilya sa mga gawaing bahay tulad ng pagwawalis, paghuhugas ng pinggan, at pag-aalaga sa kanyang nakababatang kapatid. Minsan, nahihirapan siyang magpokus sa pag-aaral dahil sa ingay sa kanilang paligid at sa dami ng kanyang ginagawa sa bahay. Kahit ganito ang sitwasyon, hindi siya sumusuko at patuloy pa rin siyang nagsusumikap.	Para sa Opsiyon B: **Tagapagsiyasat ng Rebisyon: Hanapin ang Tamang Direksyon** Nakaangkla ang gawain sa IDF dahil malinaw nitong isinasagawa ang proseso ng pagkatuto mula sa pagsusuri, pag-uuri, hanggang sa pagbuo ng mas malinaw na rebisyon ng sulatin gamit ang kolaboratibo at kritikal na pag-iisip ng mag-aaral. Nakaayon naman ito sa ADDIE Model dahil tumutugma ito sa *Design* (pagplano ng gawain sa rebisyon at kategorya ng pagsusuri), *Development* (pagbuo ng borador at mga puna), *Implementation* (aktuwal na pagsusuri at pag-aayos ng sulatin), at *Evaluation* (pagsusuri sa nabuong malinaw at maayos na rebisyon), kaya't ito ay sistematikong proseso ng pagtuturo at pagkatuto. *Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:* • Naipaliliwanag ang pagkakaiba at pagkakatulad ng puna sa mungkahi. • Natutukoy ang pagkakaiba at pagkakatulad ng puna sa mungkahi.

	May pangarap si Ana na maging isang guro sa hinaharap upang matulungan niya ang mga batang katulad niya na nais ding matuto at umunlad. Naniniwala siya na sa pamamagitan ng sipag at tiyaga, maaabot niya ang kanyang mga pangarap at makakatulong siya sa kanyang pamilya at sa lipunan. **BAHAGI B: REBISYON CLUES (Puna at Mungkahi)** 1. Linawin pa ang daloy ng mga pangyayari sa talata. 2. May ilang bahagi na maaaring paikliin. 3. Dagdagan pa ang detalye ng pangarap ni Ana. 4. Ayusin ang ilang paulit-ulit na ideya. 5. Pagandahin ang gamit ng wika upang maging mas malinaw. 6. Maaaring gawing mas maayos ang simula at wakas ng talata.	• Nasusuri ang mga puna at mungkahi ayon sa tema, estruktura, at daloy. • Nasusuri ang mga puna at mungkahi ayon sa detalye o elemento, himig, gamit ng wika at iba pa mula sa palihan. • Nailalapat ang mga naisaayos na puna at mungkahi sa mabisang rebisyon ng unang borador. Tinutugunan nito ang *Indicator 1: Apply a range of teaching strategies to develop critical and creative thinking, as well as other higher-order thinking skills (1.5.2)* dahil ang gawain ay humihikayat sa mga mag-aaral na magsuri, magpangkat-pangkat ng ideya, at magbuo ng malinaw na rebisyon sa pamamagitan ng kritikal at masusing pag-iisip sa pag-uuri ng mga puna at mungkahi. *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 12) Gawain Bilang 3*

	3. Pagtataya **Opsiyon A: Tukuyin ang Usapin!** Panuto: Tukuyin kung anong usapin ng rebisyon ang tinutukoy ng bawat puna o mungkahi. 1. Hindi malinaw ang pagkakasunod-sunod ng ideya sa talata. 2. May mga salitang paulit-ulit at hindi na kailangan. 3. Masyadong mahina ang tono ng pagsulat. 4. Kulang sa detalye ang paglalarawan ng paksa. 5. Hindi maganda ang pagkakabuo ng mga pangungusap. 6. Hindi tugma ang damdamin ng teksto sa layunin nito. 7. May bahagi na hindi malinaw at nakakalito basahin. 8. Kulang ang lohikal na pagkakaugnay ng mga ideya. 9. May maling gamit ng salita sa ilang bahagi. 10. Hindi buo ang ideya kaya mahirap maintindihan ang mensahe.	Para sa Opsiyon A: **Tukuyin ang Usapin!** Nakaangkla ang Opsiyon A sa IDF dahil malinaw nitong isinasagawa ang sistematikong pagkatuto kung saan ang mga mag-aaral ay aktibong tumutukoy at nag-uuri ng mga usapin ng rebisyon batay sa ibinigay na puna at mungkahi, na nagpapakita ng malinaw na layunin, estrukturadong gawain, at learner-centered na proseso ng pag-unawa. Sagot: “Tukuyin ang Usapin!” 1. Daloy 6. Himig 2. Wika 7. Daloy 3. Himig 8. Daloy 4. Detalye 9. Wika 5. Estruktura 10. Tema *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 12) Gawain Bilang 4*
	Opsiyon B: Sang-ayon o Di Sang-ayon Panuto*:* Basahin ang bawat pahayag at isulat kung ito ay Sang-ayon o Di-sang-ayon. 1. Sa pagrerebisa ng sulatin, kailangan munang suriin ang unang burador. __________ 2. Kung may hindi malinaw na ideya sa talata, hindi ko na ito kailangang baguhin. __________ 3. Kung may paulit-ulit na salita sa aking sulatin, dapat ko itong alisin o ayusin. __________	Para sa Opsiyon B: **Sang-ayon o Di Sang-ayon** Nakaangkla gawain sa IDF dahil malinaw nitong pinauunlad ang pag-unawa ng mga mag-aaral sa pamamagitan ng pag-aanalisa at mabilis na pagtataya ng kanilang kaalaman sa bawat pahayag, na nagpapakita ng sistematikong at

	4. Kung ako ay magbibigay ng mungkahi, dapat ito ay nakakatulong sa pagpapabuti ng sulatin. __________ 5. Hindi na mahalaga ang tamang pagkakasunod-sunod ng ideya basta maganda ang salita. __________ 6. Mahalaga ang pagtingin sa detalye upang mas maging malinaw ang mensahe ng sulatin. __________ 7. Kung mahina ang daloy ng ideya, hindi na ito kailangang ayusin. __________ 8. Ang rebisyon ay tumutulong upang maging mas malinaw at maayos ang sulatin. __________ 9. Ang pagtanggal ng hindi kailangang bahagi ay bahagi ng proseso ng rebisyon. __________ 10. Hindi na kailangan ang rebisyon kung natapos na ang unang sulat. __________	learner-centered na proseso ng pagkatuto. **Sagot:** 1.Sang-ayon 6. Sang-ayon 2.Di-sang-ayon 7. Di-sang-ayon 3.Sang-ayon 8. Sang-ayon 4.Sang-ayon 9. Sang-ayon 5.Di-sang-ayon 10. Di-sang-ayon *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 12) Gawain Bilang 5*
	4. Karagdagang Gawain **Opsiyon A: e-Rebisyon ng Tula** Panuto: Magpopost ang guro sa class group chat ng isang tula na may ilang bahagi na kailangang rebisahin. Basahin at suriin itong mabuti. Pagkatapos, kopyahin ang tula at ayusin ang mga bahagi na may problema sa daloy, paggamit ng salita, himig, at wastong gamit ng wika. Maaari ring bawasan o palitan ang mga salitang paulit-ulit upang maging mas malinaw at mas maayos ang tula. I-*send* sa *Group Chat* o i-upload ang iyong rebisadong bersyon kasama ang maikling paliwanag kung ano ang binago mo sa tula. 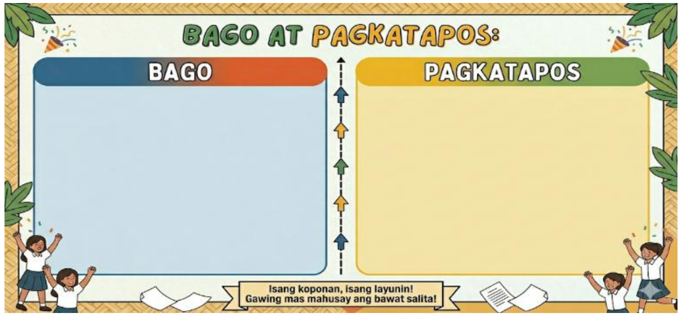	Para sa Opsiyon A: **e-Rebisyon ng Tula** Nakaangkla ang gawain sa **IDF** dahil malinaw ang layunin nitong mapaunlad ang kasanayan ng mga mag-aaral sa rebisyon ng tula sa pamamagitan ng pagsusuri, pagwawasto, at pagpapabuti ng daloy, wika, at himig gamit ang aktibong partisipasyon at feedback-based na pagkatuto. Nakaayon naman ito sa **ADDIE Model** dahil tumutugma ito sa *Design* (pagplano ng e-rebisyon at pamantayan), *Development* (pagbuo ng tula at gabay sa rebisyon), *Implementation* (aktuwal na pagsasagawa ng rebisyon sa group chat), at *Evaluation* (pagsusuri sa binagong tula at paliwanag ng

	Para sa mga estudyanteng walang *cellphone* **ACTIVITY SHEET** **Baitang:** __________ **Pangalan:** _________________________ **Petsa:** _____________________ **Gawain:** Rebisa ng Tula sa Group Chat **Panuto:** Basahin at suriing mabuti. Pagkatapos, kopyahin ang tula at ayusin ang mga bahagi na may problema sa daloy, paggamit ng salita, himig, at wastong gamit ng wika. Maaari ring bawasan o palitan ang mga salitang paulit-ulit upang maging mas malinaw at mas maayos ang tula. **Halimbawang Tula na Rerebisahin** **Ang Aking Pangarap** Ako ay nangangarap araw-araw, Pangarap ko ay mataas at mataas. Ako ay masaya sa aking pangarap, Masayang-masaya sa aking pangarap. Ang aking pangarap ay aking gusto, Gusto ko ito dahil gusto ko ito. Ako ay mag-aaral para sa pangarap, Pangarap ko ay maging matagumpay. **A. Rebisa ng Tula** **Isulat sa ibaba ang iyong rebisadong bersyon:** ____ ____ **B. Paliwanag** **Ano ang mga binago mo sa tula?** ____ ____	mga pagbabago), kaya't ito ay sistematikong proseso ng pagtuturo at pagkatuto. *Tumutugon ito sa pagtatamo ng hinimay na kasanayang:* • Nasusuri ang mga puna at mungkahi ayon sa detalye o elemento, himig, gamit ng wika at iba pa mula sa palihan. Tinutugunan nito ang *Indicator 8: Select, develop, organize and use appropriate teaching and learning resources, including ICT, to address learning goals (4.5.2)* dahil ang gawain ay gumagamit ng ICT (group chat at pag-upload ng output) upang mapadali ang rebisyon at pagpapabuti ng tula na nakatutulong sa pag-abot ng layunin ng pagkatuto.

<table>
<tr><td></td><td>

Pamantayan	Puntos
Wastong gamit ng wika	5
Maayos na daloy ng ideya	5
Angkop na paggamit ng salita	5
Kalinawan at himig ng tula	5
Kabuuan	**20**

</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td>

Opsiyon B: Rebisang Bayanihan sa Tula
Panuto: Magpo-*post* ang guro ng isang tula sa Facebook Wall ng klase. Basahin nang mabuti ang tula at suriin ang nilalaman, pagkakasunod-sunod ng ideya, gamit ng salita, at damdaming ipinahahayag nito. Sa *comment section* ng post, malayang magbahagi ng puna at mungkahi ang mga mag-aaral upang mapabuti ang tula. Pagkatapos, hihikayatin ang mag-aaral na maglahad ng kanilang rebisadong bersyon na naaayon sa kanilang mungkahi at puna. Tiyakin na ang sagot ay malinaw, maayos ang pagkakasulat, at nagpapakita ng paggalang sa gawa ng iba.

Para sa mga estudyanteng walang *cellphone*
ACTIVITY SHEET
Baitang at Seksyon: ____________________
Pangalan: ______________________________
Petsa: _________________________________
Guro: _________________________________

Panuto: Basahin nang mabuti ang tula at suriin ang nilalaman, pagkakasunod-sunod ng ideya, gamit ng salita, at damdaming ipinahahayag nito. Malayang magbahagi ng puna at mungkahi ang mga mag-aaral upang mapabuti ang tula. Pagkatapos, hihikayatin ang mag-aaral na maglahad ng kanilang rebisadong bersyon na naaayon sa kanilang mungkahi at puna. Tiyakin na ang sagot ay malinaw, maayos ang pagkakasulat, at nagpapakita ng paggalang sa gawa ng iba.

</td><td>

Para sa Opsiyon B:
Rebisang Bayanihan sa Tula
Nakaangkla ang gawain sa IDF dahil malinaw nitong pinauunlad ang aktibong partisipasyon, kolaborasyon, at kritikal na pagsusuri ng mga mag-aaral sa pamamagitan ng pagbibigay ng puna, mungkahi, at rebisyon ng tula gamit ang online na talakayan. Nakaayon naman ito sa ADDIE Model dahil tumutugma ito sa *Design* (pagpapaplano ng online na gawain at pamantayan sa rebisyon), *Development* (pagbuo ng tula at Facebook activity), *Implementation* (aktuwal na pagbibigay ng puna at paggawa ng rebisyon), at *Evaluation* (pagsusuri sa rebisadong tula at kalidad ng feedback), kaya't nagpapakita ito ng organisado at sistematikong proseso ng pagtuturo at pagkatuto.

</td></tr>
</table>

Tula na Susuriin

Ang Pag-asa

Sa bawat araw na dumarating,
Pag-asa ko ay lagi at lagi.
Masaya ako at masaya pa rin,
Dahil ang buhay ay buhay lagi.

Pangarap ko ay aking pangarap,
Ito ay gusto dahil gusto ko.
Ako ay mag-aaral nang mabuti,
Upang maging matagumpay ako.

Gawain A: Puna at Mungkahi
Magbigay ng puna at mungkahi tungkol sa tula.
Puna:

Mungkahi:

Gawain B: Rebisa ng Tula
Isulat ang iyong rebisadong bersyon ng tula.

Gawain C: Pagninilay
Bakit mahalaga ang pagbibigay ng puna at mungkahi sa gawa ng ibang tao?

Rubrics sa Pagmamarka

Pamantayan	**Puntos**
Kalidad ng puna at mungkahi	5
Kaayusan ng rebisadong tula	5
Wastong gamit ng wika	5
Kalinawan ng ideya at damdamin	5

	Kabuuang Puntos **20** **Puntos:** **______/20** **Lagda ng Guro:** ________________	
V. PAGTATAYANG PANGYUNIT	**Opsiyon A: Piliin ang nararapat!** Panuto: Basahin at unawain ang bawat tanong. Piliin ang titik ng tamang sagot mula sa apat na pagpipilian. Isulat ang iyong sagot sa patlang o sagutang papel. 1. Ano ang unang hakbang sa pagpoproseso ng mga puna at mungkahi? A. Pagsusuri ng himig B. Pagkaltas ng bahagi ng teksto C. Pagsusulat ng pinal na borador D. Pagsasama-sama ng magkakatulad na puna 2. Ano ang layunin ng pagsasama-sama ng magkakatulad na puna? A. Para baguhin ang paksa B. Para maiwasan ang rebisyon C. Para gawing mas mahaba ang sulatin D. Para mas madaling ayusin ang ideya 3. Sa anong usapin kabilang ang tema at estruktura? A. Himig B. Wika C. Detalye D. Malawakang usapin 4. Alin ang halimbawa ng usapin ng detalye o elemento? A. Daloy ng ideya B. Kabuuang tema C. Pagkakasunod-sunod ng talata D. Pagkakabuo ng tauhan o pangyayari 5. Ano ang tinutukoy ng "himig" sa pagsulat? A. Sukat ng talata B. Gamit ng bantas C. Bilang ng salita D. Damdamin o tono ng teksto	Para sa Opsiyon A: **Piliin ang nararapat!** Nakaangkla ang gawain sa IDF dahil malinaw nitong sinusukat ang pag-unawa ng mga mag-aaral sa aralin sa pamamagitan ng estrukturadong pagtataya gamit ang mga tanong na may pagpipilian. Nakatuon ito sa sistematikong proseso ng pagkatuto at pagtataya na tumutulong upang matukoy kung naabot ng mga mag-aaral ang layunin ng aralin. **Sagot:** 1. D 2. D 3. D 4. D 5. D 6. D 7. D 8. D 9. D 10. D 11. D 12. C 13. D 14. D 15. C

	6. Alin ang kabilang sa usapin sa paggamit ng wika? A. Tema B. Estruktura C. Daloy ng ideya D. Gramatika at baybay 7. Ano ang layunin ng pag-uuri ng mga puna at mungkahi? A. Para baguhin ang paksa B. Para mapahaba ang sulatin C. Para tanggalin lahat ng ideya D. Para mas madaling rebisahin ang teksto 8. Ano ang ibig sabihin ng "malawakang usapin"? A. Pamagat lamang B. Bantas lamang C. Maliit na detalye lamang D. Kabuuang organisasyon ng teksto 9. Ano ang ginagawa sa huling bahagi ng proseso ng rebisyon? A. Pag-uuri ng ideya B. Pagsasama-sama ng puna C. Pagbibigay ng mungkahi D. Pagsusulat ng pinal na borador 10. Bakit mahalaga ang pag-kaltas ng hindi kailangang bahagi? A. Para humaba ang teksto B. Para madagdagan ang salita C. Para magbago ang paksa D. Para maging malinaw at direkta ang sulatin 11. Ano ang dapat tiyakin sa pinal na borador? A. Walang paksa B. Walang simula C. Maraming ulit na ulit na ideya D. Malinaw ang daloy mula simula hanggang wakas	*Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 12) Gawain Bilang 6*

	12. Alin ang halimbawa ng maayos na daloy ng ideya? A. Magkakalat ang talata B. Puro ulit-ulit na salita C. Sunod-sunod at magkakaugnay ang ideya D. Walang koneksyon ang mga pangungusap 13. Ano ang unang dapat gawin sa pagrebisa? A. Palitan ang paksa B. Tanggalin lahat ng talata C. Isulat ang pinal na bersyon D. Iuri ang mga puna at mungkahi 14. Ano ang kahalagahan ng rebisyon sa pagsulat? A. Para mawala ang ideya B. Para mapahaba ang sulatin C. Para maging magulo ang sulatin D. Para mapaganda at mapalinaw ang teksto 15. Alin ang hindi kabilang sa proseso ng rebisyon? A. Pag-uuri ng puna B. Pagrebisa ng teksto C. Pagsusulat ng unang draft D. Pagkaltas ng hindi kailangan	
	Opsiyon B: Tama at Mali Panuto: Isulat ang TAMA kung ang pahayag ay wasto at MALI kung ito ay hindi wasto. 1. Ang rebisyon ay proseso ng pag-aayos at pagpapabuti ng sulatin. 2. Hindi na kailangang isaalang-alang ang mga puna at mungkahi sa pagrebisa. 3. Ang pagsasama-sama ng magkakatulad na puna ay nakatutulong sa mas organisadong rebisyon.	Para sa Opsiyon B: **Tama at Mali** Nakaangkla ang gawain sa IDF dahil gumagamit ito ng payak ngunit sistematikong paraan ng pagtataya upang masukat ang pag-unawa ng mga mag-aaral sa mahahalagang konsepto ng aralin. Sa pamamagitan ng pagtukoy kung tama o mali ang pahayag, nahihikayat ang mga mag-aaral na magsuri at magbalik-aral sa kanilang natutuhan.

	4. Ang malawakang usapin ay tumutukoy lamang sa baybay ng mga salita. 5. Ang estruktura ng teksto ay kabilang sa malawakang usapin. 6. Ang pag-uuri ng mga puna ay ginagawa ayon sa uri ng sulatin o aspekto nito. 7. Hindi mahalaga ang daloy ng ideya sa isang pinal na borador. 8. Ang himig ng sulatin ay tumutukoy sa tono o damdamin ng teksto. 9. Maaaring alisin ang mga hindi kailangang salita upang mas maging malinaw ang sulatin. 10. Ang paggamit ng tamang wika ay hindi na mahalaga sa pinal na borador. 11. Ang rebisyon ay nakatutulong upang mapahusay ang kalidad ng sulatin. 12. Ang pagpoproseso ng mga puna ay unang hakbang sa rebisyon. 13. Ang pinal na borador ay hindi na maaaring baguhin. 14. Ang malinaw na daloy mula simula hanggang wakas ay mahalaga sa sulatin. 15. Ang lahat ng puna ay dapat balewalain sa pagrebisa ng sulatin.	**Sagot:** 1. Tama 2. Mali 3. Tama 4. Mali 5. Tama 6. Tama 7. Mali 8. Tama 9. Tama 10. Mali 11. Tama 12. Tama 13. Mali 14. Tama 15. Mali

VI. PAGNINILAY

Gabay na Tanong	**Sagot**
1. Sa mga isinagawang aktibidad, paano ko nakita ang pagkatuto ng mga mag-aaral sa mga konsepto at barayti ng wika?	
2. Anong estratehiya sa pagsusuri ng mga konsepto at barayti ng wika na may kultural na kaugnayan ang nahihirapan silang unawain? Paano ko ito matutugunan?	

	3. Aling bahagi ng pagtuturo ang epektibo? Alin ang nangangailangan pa ng pagsasaayos?	
	4. Anong interbensiyon o pagbabago ang maaari kong gawin sa susunod upang mas mapaunlad ang kanilang pakikilahok at pang-unawa?	

1. Bilang ng mga mag-aaral na nakakuha ng 80% sa pagtataya.
____
2. Bilang ng mga mag-aaral na nangangailangan ng iba pang gawain para sa remediation.
____
3. Nakatutulong ba ang remediation? Bilang ng mga mag-aaral na naunawaan sa aralin.
____
4. Bilang ng mga mag-aaral na magpapatuloy sa remediation.
____
5. Alin sa mga estratehiyang pagtuturo ang nakatulong ng lubos? Paano ito nakatulong?
____
6. Anong suliranin ang aking naranasan na nasolusyunan sa tulong ng aking punongguro at superbisor?
____

Asignatura	Malikhaing Pagsulat	Banghay-Aralin Bilang	13

I. LAYUNIN	
Pamantayang Pangnilalaman	*Naipamamalas ng mga mag-aaral ang kaalaman at pag-unawa sa iba't ibang bukal ng ideya at inspirasyon sa pagkatha, gayundin sa batayang kaalaman sa mga pangunahing anyo ng malikhaing pagsulat tulad ng tula at maikling kuwento, kasama ang mga elemento ng mga ito. Ipinapakita rin nila ang pag-unawa sa proseso ng palihan at sa pagsasaalang-alang sa rebisyon ng isang malikhaing proyekto.*
Pamantayan sa Pagganap	*Nakasusulat ang mga mag-aaral ng unang borador at pinal na bersiyon ng piniling malikhaing proyekto—maaaring koleksiyon ng pitong tula o isang maikling kuwentong hindi bababa sa 10 pahina—at nakapagsasagawa ng palihan nang may pagsasaalang-alang sa mga puna at mungkahi tungo sa rebisyon ng isang malikhaing proyekto.*
Mga Kasanayang Pampagkatuto	Sa puntong ito, ang mga mag-aaral ay inaasahang bihasa na sa sumusunod na kasanayang pampagkatuto: 1. Natutukoy ang magkakatulad o magkakaugnay na puna at/ o mungkahi mula sa palihan 2. Nasusuri ang mga puna at mungkahi mula sa palihan ayon sa iba't ibang uri ng usapin 3. Nailalapat ang mga naisasaayos na puna at mungkahi sa rebisyon ng unang borador Sa pagtatapos ng mga gawain, ang mga mag-aaral ay inaasahang: *KP 25:* Nakasusulat ng pinal na bersiyon ng malikhaing akda
II. BATAYANG SANGGUNIAN SA PAGKATUTO	*Abrams, M. H., and Geoffrey Galt Harpham. A Glossary of Literary Terms. 11th ed. Boston: Cengage Learning, 2015.* *Burroway, Janet. Writing Fiction: A Guide to Narrative Craft. 10th ed. Chicago: University of Chicago Press, 2022.* *Gioia, Dana, and Kelly Scott. Literature: An Introduction to Fiction, Poetry, Drama, and Writing. 12th ed. New York: Pearson, 2021.* *Lennon, Brian. The Writing Process: A Practical Guide for Writers. New York: Routledge, 2019.* *Strunk, William Jr., and E. B. White. The Elements of Style. 4th ed. New York: Pearson, 2000.*
III. NILALAMAN	**Pagsulat ng Pinal na Bersiyon ng Malikhaing Akda (Tula o Maikling Kuwento)**
IV. TUNGUHIN	KP 25: Nakasusulat ng Pinal na bersiyon ng malikhaing akda A. Nagagamit ang pamantayan sa pagsulat ng tula o maikling kuwento bilang gabay sa pagsasapinal ng akdang isinulat B. Naisasapinal ang sariling bersiyon ng malikhaing akda

V. PAMAMARAAN

A. Aktuwalisasyon ng Dating Kaalaman

1. **Paghango sa Dating Kaalaman**

Opsiyon A: **"Suri, Iugnay, at Pahusayin ang Tula!"**
Panuto: Ipabasa ang naunang isinulat na tula (maaaring tradisyonal, modernong tula, o postmoderno). Gamit ang kanilang dating kaalaman sa pamantayan sa pagsulat ng tula sa pagsusuri ng kanilang mga akda. Isaalang-alang ang sumusunod:

Elemento ng Tula	Pagsusuri
Taludtod at anyo	
Sukat	
Persona o tinig	
Himig	
Imahen	
Tayutay	

Gabay na Tanong:
1. Aling bahagi ng aking tula ang pinakamahusay? Bakit?
____
2. Aling bahagi ang kailangan pang paunlarin? Bakit?
____
3. Anong pamantayan ang hindi ko pa gaanong nagagamit?
____

Tingnan sa LAS (SHS_MP_Q2_LAS8) Gawain Bilang 4

Opsiyon B: **"Balikan, Suriin, at Paunlarin ang Maikling Kuwento"**
Panuto: Balikan ang iyong naunang isinulat na maikling kuwento (kababalaghan o fantasy, katatakutan o horror, sci-fi, detective fiction at romansa).

TALA SA GURO

Para sa Opsiyon A:
"Suri, Iugnay, at Pahusayin ang Tula!"
Mababatid mo bilang guro na nakatuon sa paglinang ng kakayahan ng mag-aaral sa sariling pagsusuri at pagrerebisa ng tula gamit ang mga pamantayan bilang gabay sa pagpapabuti ng akda.

Ang **Analysis (Pagsusuri)** at **Evaluation (Pagsusuri at Pagpapahalaga)** dahil hinihikayat nito ang mag-aaral na suriin ang sariling tula.

Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 13) Gawain Bilang 1.

Malilinang sa guro ang PPST Indicator 1.4.2 na dahil sa gawaing ito ay ginagabayan ang mga mag-aaral na suriin, magnilay, at pahusayin ang kanilang sariling tula gamit ang pamantayan at sariling paghatol sa mga bahagi nitong kailangang paunlarin.

Para sa Opsiyon B:
"Balikan, Suriin"
Bilang guro maipakikilala at mababatid ito ng mga mag-

	1. Gamitin ang iyong **dating kaalaman sa pamantayan sa pagsulat ng maikling kuwento** upang masuri ang iyong akda batay sa sumusunod: **Elemento ng Tula** / **Pagsusuri** Tauhan (bida at kontrabida) Tagpuan Tunggalian Banghay Punto de vista Imahen Tayutay (pagtutulad at pagwawangis) Sagutin ang mga gabay na tanong: a. Aling bahagi ng aking kuwento ang pinakamahusay? Bakit? b. Aling bahagi ang kailangan pang paunlarin? Bakit? c. Anong elemento ang hindi ko pa gaanong nagagamit o nabibigyang-diin? **Target:** Nalilinang ng mag-aaral ang paggamit ng pamantayan sa pagsulat ng tula o maikling kuwento bilang gabay sa pagsasapinal ng akdang isinulat. 2**. Paglalahad ng Layunin** Opsiyon A: **"Bintana ng Manunulat: Ang Paglalakbay ng Akda"** Isipin mong ang iyong tula o maikling kuwento ay isang manlalakbay na dumaan sa iba't ibang yugto ng pagbuo mula sa unang bugso ng idea hanggang sa huling pagsasapinal nito. Gamit ang bintana isulat ang mga pangkabuoang puna, mungkahi at paano mo ito naisakatuparan:	aaral sa pamamagitan ng malinaw na pagpapaliwanag sa layunin ng gawain bilang isang proseso ng pagbalik-tanaw, pagsusuri, at pagpapahusay ng sariling maikling kuwento gamit ang mga pamantayan sa pagsulat bilang gabay sa pagrerebisa ng akda. Ang gawaing ito ay pangunahing nakalilinang ng **Analysis (Pagsusuri)** at **Evaluation (Pagsusuri at Pagpapahalaga)** dahil hinihikayat nito ang mag-aaral na suriin ang sariling maikling kuwento gamit ang mga pamantayan. *Malilinang sa guro ang PPST Indicator 1.4.2 na ginagabayan ang mga mag-aaral na suriin, magpuna, at pahusayin ang kanilang sariling akda gamit ang sistematikong pagsusuri ng mga elemento ng maikling kuwento at mapanuring pagninilay sa kanilang isinulat .* Para sa Opsiyon A: **"Bintana ng Manunulat: Ang Paglalakbay ng Akda"** Maipakikilala at mababatid ito ng mga mag-aaral sa pamamagitan ng malikhaing

Elemento ng Tula	Pagsusuri
Tauhan (bida at kontrabida)	
Tagpuan	
Tunggalian	
Banghay	
Punto de vista	
Imahen	
Tayutay (pagtutulad at pagwawangis)	

	 Tingnan sa LAS (SHS_MP_Q2_LAS8) Gawain Bilang 4 **Target:** Nalilinang ng mga mag-aaral ang paggamit ng pamantayan sa pagsulat ng tula o maikling kuwento bilang gabay sa pagsasapinal ng akdang isinulat. Opsiyon B: **Tradisyonal na Paglalahad** Ipabasa sa klase ang mga layunin para sa aralin: **Nakasusulat ng Pinal na bersiyon ng malikhaing akda.** 1. Nagagamit ang pamantayan sa pagsulat ng tula o maikling kuwento bilang gabay sa pagsasapinal ng akdang isinulat. 2. Naisasapinal ang sariling bersiyon ng malikhaing akda.	metapora ng "manlalakbay na akda" at "bintana ng manunulat," kung saan ipaliliwanag na ang gawain ay isang proseso ng pagbalik-tanaw, pagsusuri, at pagpapahusay ng tula o maikling kuwento Ang gawaing ito ay nakalilinang ng **Analysis, Design, at Evaluation** dahil hinihikayat nito ang mag-aaral na masuri ang sariling akda. Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 13) Gawain Bilang 2. Para sa Opsiyon B: **Tradisyonal na Paglalahad** Mahalagang kilalanin at malinang ang mga kasanayang ito upang magkaroon ng malinaw at sistematikong pag-unawa.
1. Integrasyon ng Bagong Kaalaman	1. **Paglalahad ng Halimbawa** **Opsiyon A: "Pinal na Habi: Ang Aking Tula"** Panuto: 1. Ipabasang muli sa mga mag-aaral ang kanilang pinal na draft ng tula na dumaan sa rebisyon. 2. Gagamitin ng mga mag-aaral ang bagong kaalaman sa pamantayan sa pagsulat ng tula, suriin nila kung paano nila naipakita ang sumusunod:	Para sa Opsiyon A: **"Pinal na Habi: Ang Aking..."** Sa pamamagitan ng sistematikong **pagsusuri, pagninilay, at pagsasapinal** ng kanilang tula gamit ang pamantayan sa pagsulat bilang gabay, kung saan matututuhan nilang tukuyin

	• Taludtod at anyo ____________________ • Sukat o malayang daloy ________________ • Persona o tinig ____________________ • Himig ____________________ • Imahen ____________________ • Tayutay____________________ **Pamprosesong Tanong Para sa mag-aaral:** 1. Ano ang natutuhan ko sa pagbuo ng aking tula? 2. Paano ko ginamit ang pamantayan upang mapabuti ang aking akda? 3. Ano ang huling pagbabago na ginawa ko bago ko ito isinapinal? **Opsiyon B: "Huling Bihis: Ang Aking Maikling Kuwento"** Panuto: 1. Pabalikan sa mga mag-aaral ang kanilang pinal na draft ng maikling kuwento (kababalaghan o fantasy, katatakutan o horror, sci-fi, detective fiction at romansa). 2. Gagamit ang maga mag-aaral ng bagong kaalaman sa pamantayan sa pagsulat ng maikling kuwento, susuriin nila kung paano nila naipakita ang mga sumusunod: • Tauhan (bida at kontrabida) ________________ • Tagpuan ____________________ • Tunggalian ____________________ • Banghay ____________________ • Punto de vista ____________________ • Imahen ____________________ • Tayutay (pagtutulad at pagwawangis) ____________ **Pamprosesong Tanong para sa mga mag-aaral:** 1. Ano ang natutuhan ko sa pagbuo ng aking maikling kuwento? 2. Paano nakatulong ang pamantayan sa pagpapabuti ng aking akda?	ang kalakasan at kahinaan ng bawat elemento. Ang gawaing ito ay nakalilinang ng **Analysis** (pagsusuri ng kalakasan at kahinaan ng bawat elemento), **Development** (pagpapahusay at rebisyon ng tula), at **Evaluation** (pagtataya at pagsasapinal ng akda gamit ang pamantayan). Para sa Opsiyon B: **"Huling Bihis: Ang aking…"** Ipakilala ang wastong paggamit ng pamantayan sa pagsulat ng maikling kuwento bilang gabay sa pagsasapinal ng akdang isinulat. Sa pamamagitan ng sistematikong **pagsusuri, pagninilay, at pagsasapinal** gamit ang pamantayan sa pagsulat bilang gabay, kung saan matututuhan nilang tukuyin ang kalakasan at kahinaan ng bawat elemento. *Malilinang sa guro ang PPST Indicator 1.4.2 na ginagabayan ang mga mag-aaral na suriin, magnilay, at pahusayin ang kanilang pinal na akda gamit*

3. Ano ang huling binago ko bago ko ito naisapinal?

2. **Pagtalakay ng Bagong Konsepto**

I. Pamantayan sa Pagsulat ng Tula bilang Gabay sa Pagsasapinal ng Akdang Isinulat

Narito ang pamantayan sa pagmamarka kung ang isinulat ng bata ay tulang tradisyonal:

Pamantayan	Napakahusay (5)	Mahusay (4)	Katamtaman (3)	Nangangailangan ng Pagsasanay (2)	Kailangan ng Malaking Pagpapabuti (1)
Taludtod at Sukat	Lubos na nasunod ang wastong bilang ng taludtod at sukat sa buong tula.	Karami-han sa taludtod at sukat ay wasto	May ilang wastong sukat ngunit hindi naging konsistent.	Maraming paglihis sa sukat at ayos ng taludtod.	Hindi nasunod ang tradisyonal na anyo ng taludtod at sukat.
Persona o Tinig	Malinaw, matatag, at angkop ang tinig o pananaw ng nagsasalita sa tula.	Malinaw ang persona ngunit may bahagyang hindi pagkakatugma.	Katamtaman lamang ang paglalahad ng tinig o pananaw.	Hindi gaanong malinaw ang persona ng tula.	Walang malinaw na persona o tinig na namamayani sa tula.
Himig	Lubhang mabisa at angkop ang himig sa mensahe at damdamin ng tula.	Angkop ang himig ngunit may ilang bahagi na kulang sa bisa.	May himig ngunit hindi gaanong naramdaman ang damdamin.	Hindi naging malinaw ang himig ng tula.	Walang tiyak na himig na naipakita.
Paggamit ng Imahen	Napakalinaw at malikhaing nailarawan ang mga imaheng pandama.	Malinaw ang paggamit ng imahen sa karamihan ng bahagi.	May ilang imaheng ginamit ngunit kulang sa lalim.	Kaunti at hindi gaanong mabisa ang imahen.	Halos walang paggamit ng imahen sa tula.
Paggamit ng Tayutay (Pagtutulad at Pagwawangis)	Napakahusay at malikhaing nagamit ang pagtutulad at pagwawangis upang mapalalim ang mensahe.	Wasto at malinaw ang paggamit ng mga tayutay.	May paggamit ng tayutay ngunit payak lamang.	Hindi gaanong wasto o mabisa ang paggamit ng tayutay.	Walang ginamit o maling paggamit ng pagtutulad at pagwawangis.
Kabuoang Kaangkupan at Pagkamalikhain	Napakahusay ng kabuuang daloy, pagkakabuo, at orihinalidad ng tula.	Mahusay ang kabuuang presentasyon ng tula.	Katamtaman ang organisasyon at pagkamalikhain.	Hindi organisado at kulang sa pagiging malikhain.	Hindi maayos ang kabuuang pagkakabuo ng tula.

ang pamantayan sa pagsulat ng maikling kuwento upang malinang ang kanilang kritikal at malikhaing pag-iisip.

Matatamo sa bahaging ito ang na-unpack kasanayang pampagkatuto na:

- Nagagamit ang pamantayan sa pagsulat ng tula na nakatuon sa tradisyonal bilang gabay sa pagsasapinal ng akdang isinulat.

Bilang guro, kailangang talakayin ang pamantayan sa pagmamarka sa tradisyonal na tula upang magkaroon ng malinaw na batayan ang mga mag-aaral sa pagsunod sa mahahalagang elemento nito tulad ng sukat, tugma, taludtod, himig, imahen, at tayutay, at upang magabayan sila sa maayos na pagrerebisa at pagsasapinal ng kanilang akda.

Ang kapakinabangan nito sa pagsasapinal ng tula ay naitutuwid at napapahusay ang mga bahagi ng akda, nagiging mas organisado at masining ang kabuoan, at

Narito ang pamantayan sa pagmamarka kung ang isinulat ng bata ay tulang moderno:

Pamantayan	Napakahusay (5)	Mahusay (4)	Katamtaman (3)	Nangangailangan ng Pagsasanay (2)	Kailangan ng Malaking Pagpapabuti (1)
Taludtod at Anyo	Napakahusay ng pagkakaayos ng taludtod at malikhain ang kabuuang anyo ng tula.	Maayos ang pagkakabuo ng taludtod at anyo ng tula.	Katamtaman ang organisasyon ng taludtod.	Hindi gaanong maayos ang pagkakabuo ng taludtod.	Walang malinaw na organisasyon ng taludtod at anyo.
Sukat at Malayang Estruktura	Mabisang nagamit ang malayang estruktura upang mapalalim ang mensahe at damdamin.	Angkop ang paggamit ng malayang estruktura sa karamihan ng bahagi.	May pagtatangkang gumamit ng malayang estruktura ngunit kulang sa bisa.	Hindi naging malinaw ang gamit ng estruktura sa pagpapahayag.	Hindi naipakita ang katangian ng modernong tula.
Persona o Tinig	Malinaw, matatag, at natatangi ang tinig o pananaw ng nagsasalita sa tula.	Malinaw ang persona ngunit may bahagyang kakulangan sa lalim.	Katamtaman lamang ang paglalahad ng tinig.	Hindi gaanong malinaw ang persona o tinig.	Walang malinaw na persona o tinig sa tula.
Himig	Lubhang mabisa at dama ang emosyon at himig ng tula.	Malinaw ang himig sa karamihan ng bahagi ng tula.	May himig ngunit hindi gaanong matindi ang dating.	Hindi naging malinaw ang damdamin o himig.	Walang tiyak na himig na naipakita.
Paggamit ng Imahen	Napakalinaw, masining, at malikhain ang paggamit ng imaheng pandama.	Malinaw at mabisa ang paggamit ng imahen.	May ilang imaheng ginamit ngunit payak lamang.	Kaunti at hindi gaanong mabisa ang imahen.	Halos walang paggamit ng imahen sa tula.
Paggamit ng Tayutay (Pagtutulad at Pagwawangis)	Napakahusay at malikhaing nagamit ang pagtutulad at pagwawangis upang mapatingkad ang mensahe.	Wasto at malinaw ang paggamit ng tayutay.	May paggamit ng tayutay ngunit hindi gaanong malikhain.	Hindi gaanong mabisa o wasto ang paggamit ng tayutay.	Walang ginamit o maling paggamit ng pagtutulad at pagwawangis.
Kabuoang Pagkamalikhain at Bisa	Napakahusay, orihinal, at makabuluhan ang kabuoang tula.	Mahusay at malinaw ang kabuoang presentasyon ng tula.	Katamtaman ang pagkamalikhain at bisa ng tula.	Kulang sa organisasyon at pagkamalikhain.	Hindi maayos at hindi malinaw ang kabuoang tula.

natutulungan ang mag-aaral na makabuo ng isang tula na hindi lamang malikhaing nagpapahayag ng damdamin kundi nakasusunod din sa inaasahang pamantayan ng tradisyonal na anyo.

Matatamo sa bahaging ito ang na-unpack kasanayang pampagkatuto na:

- Nagagamit ang pamantayan sa pagsulat ng tula na nakatuon sa moderno bilang gabay sa pagsasapinal ng akdang isinulat.

Gagabayan ng guro na matalakay ang bahaging ito, Bilang guro, kailangang talakayin ang pamantayan sa pagmamarka sa modernong tula upang magkaroon ng malinaw na gabay ang mga mag-aaral sa pagsusuri at pagbuo ng akda kahit ito ay malayang taludturan, dahil dito nila mauunawaan kung paano masusukat ang bisa ng kanilang tula batay sa pagkamalikhain, daloy ng idea, bisa ng imahen, himig, at gamit ng tayutay.

Narito ang pamantayan sa pagmamarka kung ang isinulat ng mag-aaral ay tulang postmoderno.

Pamantayan	Napakahusay (5)	Mahusay (4)	Katamtaman (3)	Nangangailangan ng Pagsasanay (2)	Kailangan ng Malaking Pagpapabuti (1)
Taludtod at Estruktura	Napakahusay at malikhaing naorganisa ang taludtod ayon sa anyo ng postmodernong tula.	Maayos ang pagkakaayos ng taludtod at estruktura.	Katamtaman ang organisasyon ng taludtod.	Hindi gaanong malinaw ang estruktura ng tula.	Walang malinaw na organisasyon ng taludtod at anyo.
Sukat at Malayang Pagkakabuo	Mabisang nagamit ang malayang anyo upang mapalalim ang mensahe at artistikong epekto.	Angkop ang paggamit ng malayang estruktura sa karamihan ng bahagi.	May pagtatangkang gumamit ng malayang anyo ngunit kulang sa bisa.	Hindi naging malinaw ang gamit ng estruktura.	Hindi naipakita ang katangian ng postmodernong tula.
Persona o Tinig	Malinaw, natatangi, at matatag ang persona o tinig sa kabuuan ng tula.	Malinaw ang persona ngunit may bahagyang kakulangan sa lalim.	Katamtaman lamang ang paglalahad ng tinig.	Hindi gaanong malinaw ang persona o tinig.	Walang malinaw na persona o tinig sa tula.
Himig	Lubhang mabisa at dama ang emosyon at himig ng tula.	Malinaw ang himig sa karamihan ng bahagi.	May himig ngunit hindi gaanong matindi ang dating.	Hindi naging malinaw ang himig o damdamin.	Walang tiyak na himig na naipakita.
Paggamit ng Imahen	Napakalinaw, masining, at malikhaing nagamit ang mga imaheng pandama at biswal.	Malinaw at mabisa ang paggamit ng imahen.	May ilang imaheng ginamit ngunit payak lamang.	Kaunti at hindi gaanong mabisa ang imahen.	Halos walang paggamit ng imahen sa tula.
Paggamit ng Tayutay (Pagtutulad at Pagwawangis)	Napakahusay at malikhaing nagamit ang pagtutulad at pagwawangis.	Wasto at malinaw ang paggamit ng tayutay.	May paggamit ng tayutay ngunit hindi gaanong malikhain.	Hindi gaanong mabisa o wasto ang paggamit ng tayutay.	Walang ginamit o maling paggamit ng pagtutulad.
Pagkamalikhain at Kaangkupan sa Uri ng Postmodernong Tula	Lubhang malikhain at ganap na naipakita ang katangian ng Concrete Poetry, Spine Poem, o Erasure Poetry.	Naipakita nang maayos ang katangian ng napiling anyo.	Bahagyang naipakita ang katangian ng postmodernong tula.	Hindi gaanong malinaw ang kaugnayan sa napiling anyo.	Hindi nasunod ang katangian ng napiling uri ng postmodernong tula.

Ang kapakinabangan nito sa pagsasapinal ng modernong tula ay nagiging mas malinaw at makahulugan ang pinal na bersiyon ng akda, napahuhusay ang organisasyon ng kaisipan at damdamin, at natutulungan ang mag-aaral na makabuo ng isang tula na malaya man sa anyo ay matibay at epektibo sa pagpapahayag ng mensahe.

Matatamo sa bahaging ito ang na-unpack kasanayang pampagkatuto na:

- Nagagamit ang pamantayan sa pagsulat ng tula na nakatuon sa postmoderno bilang gabay sa pagsasapinal ng akdang isinulat.

Bilang guro, kailangang talakayin ang pamantayan sa pagmamarka sa postmodernong tula upang magabayan ang mga mag-aaral sa pag-unawa na kahit ito ay eksperimento sa anyo tulad ng concrete poetry, spine poem, o erasure poetry, mayroon pa ring sinusukat na kalidad gaya ng bisa ng imahen, lalim ng mensahe, pagkamalikhain, at

II. Pamantayan sa Pagsulat ng Maikling Kuwento bilang Gabay sa Pagsasapinal ng Akdang Isinulat

Narito ang pangkabuoang pamantayan sa pagmamarka kung ang isinulat ng mag-aaral na maikling kuwento ay nakatuon sa iba't ibang genre (kababalaghan o fantasy, katatakutan o horror, sci-fi, detective fiction at romansa):

Pamantayan	Napakahusay (5)	Mahusay (4)	Katamtaman (3)	Nangangailangan ng Pagsasanay (2)	Kailangan ng Malaking Pagpapabuti (1)
Pagbuo ng Tauhan (Bida at Kontrabida)	Lubhang malinaw, buhay, at mahusay ang paglinang ng bida at kontrabida na may malalim na motibasyon at katangian.	Malinaw ang mga tauhan ngunit may bahagyang kakulangan sa lalim.	Katamtaman ang paglinang ng tauhan; may kulang sa detalye o motibasyon.	Hindi gaanong malinaw ang pagkakabuo ng tauhan.	Walang malinaw na paglinang ng tauhan.
Tagpuan	Napakalinaw, detalyado, at epektibong nakatulong sa pagbuo ng atmospera ng kuwento.	Malinaw ang tagpuan at nakatulong sa kuwento.	Katamtaman ang paglalarawan ng tagpuan.	Hindi gaanong malinaw ang tagpuan.	Walang malinaw na tagpuan.
Tunggalian	Napakahusay at makabuluhan ang tunggalian na nagpatingkad sa kuwento.	Malinaw ang tunggalian at nakatulong sa daloy ng kuwento.	May tunggalian ngunit hindi ganap na nadebelop.	Hindi malinaw ang tunggalian.	Walang tunggalian na naipakita.
Banghay	Napakahusay ang organisasyon ng banghay (simula, gitna, wakas) at lohikal ang daloy ng pangyayari.	Maayos ang banghay na may kaunting kahinaan sa daloy.	Katamtaman ang organisasyon ng banghay.	Hindi gaanong maayos ang pagkakasunod-sunod ng pangyayari.	Walang malinaw na banghay.
Punto de Vista	Napakahusay at konsistent ang ginamit na pananaw (una, ikalawa, o ikatlong panauhan).	Malinaw ang punto de vista ngunit may kaunting inconsistency.	Katamtaman ang paggamit ng pananaw.	Hindi gaanong malinaw ang punto de vista.	Walang malinaw na pananaw na ginamit.
Imahen	Napakalinaw, masining, at makapangyarihan ang mga imaheng	Malinaw at mabisa ang paggamit ng imahen.	May ilang imaheng ginamit ngunit payak.	Kaunti at hindi gaanong mabisa ang imahen.	Halos walang paggamit ng imahen.

angkop na paggamit ng wika at tayutay (pagtutulad at pagwawangis), kaya't nagiging malinaw kung paano susuriin at pauunlarin ang kanilang akda.

Ang kapakinabangan nito sa pagsasapinal ng postmodernong tula ay natutulungan ang mag-aaral na mapino ang kanilang eksperimento sa anyo at estruktura, mapalalim ang mensahe sa kabila ng malikhaing pagsasalin-salin o pagbabasag ng tradisyonal na porma, at makabuo ng isang tula na hindi lamang malikhain at bago ang anyo kundi epektibo ring nagpapahayag ng idea at damdamin.

Matatamo sa bahaging ito ang na-unpack na kasanayang pampagkatuto na:

- Nagagamit ang pamantayan sa pagsulat ng maikling kuwento bilang gabay sa pagsasapinal ng akdang isinulat.

	ginamit upang buhayin ang kuwento.				
Tayutay (Pagtutulad at Pagwawangis)	Napakahusay at malikhaing nagamit ang pagtutulad at pagwawangis upang mapalalim ang kuwento.	Wasto at malinaw ang paggamit ng tayutay.	May paggamit ng tayutay ngunit hindi gaanong malikhain.	Hindi gaanong wasto o mabisa ang paggamit ng tayutay.	Walang ginamit o maling paggamit ng tayutay.
Kaangkupan sa Genre (Romansa, Katatakutan, Pantasya, Realismo, Science Fiction)	Lubos na naipakita at napakahusay na nasunod ang katangian ng napiling genre.	Naipakita nang maayos ang katangian ng genre.	Bahagyang naipakita ang katangian ng genre.	Hindi gaanong malinaw ang kaugnayan sa genre.	Hindi nasunod ang katangian ng napiling genre.

3. Paglinang ng Kabihasaan

Opsiyon A: **“Gallery ng mga Salita: Ipakitang-Tula”**

Panuto:

1. Hikayatin ang mga mag-aaral na isipin na ang kanilang tula ay ilalagay sa isang “art gallery” kung saan bawat elemento nito ay may “label” na paliwanag.
2. Babasahing muli nila ang tula at pupunan ang sumusunod na “exhibit card”:

- Taludtod at Anyo: Ano ang anyo ng aking tula at bakit ito angkop?
- Sukat o Daloy: Paano dumadaloy ang ritmo o estruktura ng aking tula?
- Persona o Tinig: Sino ang nagsasalita sa tula at ano ang kanyang damdamin?
- Himig: Ano ang emosyon o pakiramdam na nangingibabaw?
- Imahen: Anong mga larawang-diwa ang makikita sa tula?
- Tayutay (pagtutulad at pagwawangis): Paano nakatulong ang tayutay sa pagpapalalim ng kahulugan?

Bilang guro, kailangang talakayin ang pamantayan sa pagmamarka sa maikling kuwento upang magkaroon ang mga mag-aaral ng malinaw na batayan sa pagbuo at pagsusuri ng mahahalagang elemento tulad ng tauhan, tagpuan, tunggalian, banghay, punto de vista, imahen, at tayutay, at upang magabayan sila sa paglinang ng isang kuwento na may lohikal na daloy, malinaw na mensahe, at masining na pagkakasulat.

Ang kapakinabangan nito sa pagsasapinal ng maikling kuwento ay natutulungan ang mag-aaral na mapabuti ang kabuoang kalidad ng akda sa pamamagitan ng mas maayos na pagkakabuo ng mga elemento, mas malinaw na paglalahad ng idea at damdamin, at mas epektibong paggamit ng wika, kaya’t nagiging handa ang kuwento para sa mas mataas na antas ng pagbabahagi o pagpapakita sa iba.

Bilang propesyonal na tagapagdaloy ng pagkatuto, ang guro ay may kalayaang lumikha at mag-angkop ng

3. Sabihin sa mga mag-aaral: "Kung ipapakita ko ang aking tula sa isang gallery, ano ang pinakaipagmamalaki ko at bakit?" Paliwanag:

Tingnan sa LAS (SHS_MP_Q2_LAS8) Gawain Bilang 4

Opsiyon B: "Pasilidad ng Salaysay: Misyon ng Rebisyon"
Panuto: Ipaunawa sa mga mag-aaral ang sitwasyon at pasagutan ang mga tanong. katanungan.

Sitwasyon: Ikaw ay isang "story engineer" sa isang espesyal na pasilidad kung saan ang mga maikling kuwento ay dumadaan sa final calibration bago ito ilabas sa publiko. Bawat kuwento ay kailangang dumaan sa "control panel" ng mga pamantayan upang matiyak na ito ay ganap, malinaw, at handa na.

1. Balikan ang iyong **maikling kuwento**.
2. Isagawa ang "Mission Revision Control Panel" sa pamamagitan ng paglalagay ng status sa bawat elemento:
3. Para sa bawat ⚠, isulat ang "Repair Action" (ano ang iyong babaguhin o dadagdagan).

Elemento	✓Kompleto ba?	⚠Kailangan pa ng paglinang, babaguhin o dadagdagan?
Tauhan (Bida at Kontrabida)		
Tagpuan		
Banghay		
Punto de Vista		
Tayutay (pagtutulad at pagwawangis)		

pamantayan sa pagmamarka na naaayon sa layunin ng aralin, antas ng mag-aaral, at uri ng gawain upang masiguro ang makatarungan, makabuluhan, at epektibong pagtataya ng pagkatuto.

Para sa Opsiyon A:
"Gallery ng mga Salita: Ipakitang-Tula?"

Bilang guro, malinaw na matalakay ang paggamit ng pamantayan sa pagsulat ng tula bilang gabay sa pagsasapinal ng akdang isinulat.

Malilinang ang **Analysis, Design, at Evaluation** na kasanayan dahil hinihikayat nito ang mag-aaral na masuri ang sariling tula ayon sa mga elemento nito **(Analysis),** isaayos at bigyang-paliwanag ang bawat bahagi sa pamamagitan ng "exhibit cards" bilang pagdidisenyo ng pag-unawa sa akda **(Design)**.

Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 13) Gawain Bilang 3

Para sa Opsiyon B:

	4. Sagutin ang tanong: 1. "Ano ang pinakamahalagang upgrade na ginawa ko sa aking kuwento at bakit?" ____ *Tingnan sa LAS (SHS_MP_Q2_LAS8) Gawain Bilang 4*	**"Pasilidad ng Salaysay: Misyon ng Rebisyon"!** Matatarget dito ang kasanayang nagagamit ang pamantayan sa pagsulat ng maikling kuwento bilang gabay sa pagsasapinal ng akdang isinulat. Batay sa mga gawaing nakapaloob sa paglalahad ng halimbawa, pagtalakay ng bagong konsepto, at paglinang ng kabihasaan, nalilinang sa mga mag-aaral ang mga kasanayan mula sa modelong ADDIE tulad ng **Analysis** sa pagsusuri ng sariling tula o maikling kuwento gamit ang mga pamantayan, Design sa pagpaplano ng mga pagbabagong gagawin sa akda, **Development** sa pagrebisa at pagpapahusay ng isinulat, Implementation sa aktuwal na paglalapat ng mga natutunang pamantayan sa pagsasapinal ng akda. Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 13) Gawain Bilang 4
2. Demonstrasyon ng Kaalaman at Kasanayan	1. Pagtukoy sa Praktikal na Aplikasyon Panuto: Magbibigay ng gawain ang guro para sa mga mag-aaral upang mahasa ang kasanayan sa pagsasapinal ng kanilang katha.	Para sa Opsiyon A: **Tanghal-Tula: Ang Pinal na Obra!** Matatarget ang kasanayang nagagamit ang pamantayan sa

	Opsiyon A: "Tanghal-Tula: Ang Pinal na Obra" 1. Ikaw ay kalahok sa isang "**Tanghal-Tula Festival**" kung saan itatanghal at ipaliliwanag ng bawat manunulat ang kanilang pinal na tula bilang isang obra ng sining. Bago ito maitampok, kailangang mapatunayan na ang tula ay dumaan sa maingat na rebisyon gamit ang mga pamantayan sa pagsulat. 2. Ihanda ang iyong pinal na tula (tradisyonal, moderno, o postmoderno). 3. Gumawa ng isang "Artist's Note" na binubuo ng 5–7 pangungusap na nagpapaliwanag: ● Ano ang paksa at mensahe ng iyong tula? ● Paano mo ginamit ang: a. taludtod at anyo b. sukat o daloy c. persona o tinig d. himig e. imahen f. tayutay (pagtutulad at pagwawangis) 4. Ano ang pinakamahalagang rebisyon na ginawa mo bago ito isinapinal? 5. Basahin o itanghal ang iyong tula sa klase. 6. Pagkatapos ng presentasyon, sagutin ang tanong: *"Bilang manunulat, paano nakatulong ang pamantayan sa paghubog ng aking pinal na tula?"* Opsiyon B: **"Likha Expo: Ang Aking Pinal na Akda"** 1. Ikaw ay kalahok sa isang "**Likha Expo**" kung saan itatampok ang pinakamahusay na malikhaing akda ng mga mag-aaral. Bilang isang manunulat, kailangan mong maipakita na ang iyong akda ay dumaan sa maingat na pagsusuri, rebisyon, at pagsasapinal gamit ang mga pamantayan sa malikhaing pagsulat.	pagsulat ng tula bilang gabay sa pagsasapinal ng akdang isinulat. Ang gawaing ito ay nakalilinang ng **Development** sa pagbuo at pagsasapinal ng pinal na tula gamit ang mga pamantayan sa pagsulat, **Implementation** sa aktuwal na pagtatanghal at pagpapaliwanag ng akda sa klase, at **Evaluation** sa pagninilay kung paano nakatulong ang pamantayan sa paghubog at pagpapahusay ng kanilang tula. *Malilinang sa guro ang PPST Indicator 1.4.2 na "hinuhubog ang kakayahan ng mga mag-aaral na lumikha, magpaliwanag, at magtanghal ng kanilang tula habang kritikal nilang sinusuri at nirerebisa ito batay sa pamantayan ng mahusay na pagsulat ng tula.* Para sa Opsiyon B: **"Likha Expo: Ang Aking Pinal na Akda"** Bilang guro ipaliwanag ang inaasahan sa mga mag-aaral na makabubuo at

	2. Piliin at ihanda ang iyong pinal na malikhaing akda (tula, maikling kuwento, spoken poetry, flash fiction, o iba pang malikhaing sulatin). 3. Gumawa ng isang "Likha Profile Card" na naglalaman ng sumusunod: • Pamagat ng Akda • Uri ng Malikhaing Sulatin • Pangunahing tema o mensahe • Mga elementong ginamit upang mapahusay ang akda • Pinakamahalagang rebisyon na isinagawa bago ito isinapinal 4. Iharap o basahin ang iyong akda sa klase. 5. Pagkatapos ng presentasyon, sagutin ang tanong: • "Paano nakatulong ang pamantayan sa malikhaing pagsulat upang maging mas mabisa at makabuluhan ang aking akda?" **3. Paglalahat** **Opsiyon A: Portfolio ng Propesyonal: Tula sa Mundo ng Trabaho** Panuto: Gagabayan ng guro ang mga mag-aaral na mag-isip bilang isang naghahandang mag-aaral o propesyonal na kailangang lumikha ng isang pinal na tula na maaaring isama sa kanilang portfolio para sa kolehiyo, scholarship, o aplikasyon sa trabaho, kaya't kailangan nilang suriin at rebisahin ang kanilang akda gamit ang pamantayan sa pagsulat ng tula upang matiyak ang kalidad, linaw, at bisa nito bilang isang malikhaing representasyon ng kanilang kakayahan. **Gabay na Tanong para sa mga mag-aaral:** 1. Paano nakatulong ang pamantayan sa pagsulat ng tula sa pagpapabuti ng aking akda? 2. Anong bahagi ng aking tula ang higit na nagpapakita ng aking kakayahan bilang mag-aaral o magiging propesyonal? 3. Sa paanong paraan maaaring magamit ang aking tula sa kolehiyo o sa mundo ng trabaho?	makapagtatanghal ng isang pinal na malikhaing akda na maayos, masining, at dumaan sa masusing rebisyon gamit ang pamantayan sa malikhaing pagsulat, kung saan naipakikita nila ang kanilang kakayahang sumuri ng sariling gawa. *Malilinang sa guro ang PPST Indicator 1.4.2 na ginagabayan ang mga mag-aaral na suriin, rebisahin, at ipresenta ang kanilang malikhaing sulatin gamit ang pamantayan sa malikhaing pagsulat upang malinang ang kanilang kritikal at malikhaing pag-iisip.* Para sa Opsiyon A: **Portfolio ng Propesyonal: Tula sa Mundo ng Trabaho** Isasakatuparan at ituturo ng guro ang gawain sa pamamagitan ng paglalagay nito sa konteksto ng pagbuo ng portfolio para sa kolehiyo at trabaho, kasabay ng pagmomodelo kung paano gamitin ang pamantayan sa pagsulat ng tula sa pagsusuri at rebisyon ng akda.

	4. Anong mga pagbabago ang ginawa ko upang maging mas angkop at masining ang aking tula para sa portfolio? 5. Ano ang natutuhan ko sa proseso ng pagrerebisa at pagsasapinal ng aking tula? Opsiyon B: **"Story Skills sa Totoong Trabaho!"** **Sitwasyon:** Gagabayan ng guro ang mga mag-aaral na mag-isip bilang isang mag-aaral na bumubuo ng professional portfolio para sa kolehiyo, scholarship, o aplikasyon sa trabaho. Bahagi nito ang isang pinal na maikling kuwento na magpapakita ng kanilang kakayahan sa malikhaing pagsulat, komunikasyon, at pag-unawa sa mga karanasan sa buhay. **Panuto para sa mga mag-aaral:** 1. Isulat at ihanda ang iyong pinal na maikling kuwento (romansa, katatakutan, pantasya, realismo, o science fiction) na maaaring sumasalamin sa iyong karanasan, mithiin, o aral sa buhay. 2. Suriin ang iyong akda gamit ang "Career Writing Checklist": ● Tauhan (bida at kontrabida) – malinaw at may lalim ● Tagpuan – makatotohanan at makabuluhan ● Tunggalian – kapani-paniwala at makabuluhan ● Banghay – maayos ang daloy (simula, gitna, wakas) ● Punto de vista – konsistent at malinaw ● Imahen – malinaw at nakaaantig ● Tayutay – mabisang gamit ng pagtutulad at pagwawangis 3. Sa bawat bahagi, isulat kung paano nito pinapalakas ang iyong kakayahan bilang mag-aaral o magiging propesyonal. 4. Gumawa ng maikling paliwanag: ● "Paano magagamit ang aking maikling kuwento sa aking portfolio para sa kolehiyo o trabaho?"	Pagkatapos ay gagabayan ang mga mag-aaral sa pagsusuri at pagrerebisa ng sariling tula gamit ang mga gabay na tanong upang makabuo ng isang masining, malinaw, at propesyonal na pinal na tula. Para sa Opsiyon B: **Story Skills sa Totoong Trabaho** Ituturo ng guro ang gawain sa pamamagitan ng paglalahad ng sitwasyon kung saan ang maikling kuwento ay bahagi ng professional portfolio para sa kolehiyo at trabaho, kasabay ng pagmomodelo kung paano gamitin ang "Career Writing Checklist" sa pagsusuri at rebisyon ng akda. Ang gawaing ito ay nakalilinang ng Analysis, Development, Implementation, at Evaluation sa pamamagitan ng pagsusuri, pagrebisa, pagsasapinal, at pagtataya ng maikling kuwento gamit ang Career Writing Checklist, kaya nahuhubog ang kakayahan ng mag-aaral sa kritikal na pag-iisip, malikhaing pagsulat, at propesyonal na komunikasyon.

	3. Pagtataya **Opsiyon A: "Selyo ng Makata: Huling Beripikasyon"** **Sitwasyon:** Isipin mong ang iyong tula ay isusumite na sa isang "Pambansang Paligsahan ng mga Makata." Bago ito tanggapin, kailangan itong dumaan sa Huling Beripikasyon Panel, kung saan tinitiyak kung handa na ang iyong akda batay sa pamantayan ng mahusay na tula. **Panuto para sa mag-aaral:** 1. Ihanda ang iyong pinal na tula. 2. Suriin ang iyong akda gamit ang "Selyo ng Makata Checklist": ☐ Taludtod at anyo ay maayos at angkop ☐ Sukat o daloy ay konsistent o malikhain ☐ Malinaw ang persona o tinig ☐ Angkop at tumatagos ang himig ☐ Mayamang paggamit ng imahen ☐ Mabisang paggamit ng tayutay 3. Sa bawat tsek (☑), sumulat ng isang maikling patunay kung paano ito naipakita sa iyong tula. 4. Kung may hindi pa natugunan, isulat ang "Huling Pag-aayos" (rebisyon na gagawin). 5. Isulat ang pinal na bersyon ng tula pagkatapos ng iyong pagtataya. **Gabay na Tanong Para sa mga mag-aaral:** 1. Ano ang pinakamahalagang pag-aayos na ginawa ko sa aking tula? 2. Aling pamantayan ang naging pinakamahirap matugunan? Bakit? 3. Paano nakatulong ang tseklist sa pagpapahusay ng aking akda? *Tingnan sa LAS (SHS_MP_Q2_LAS8) Gawain Bilang 4*	Para sa Opsiyon A: **"Selyo ng Makata: Huling Beripikasyon"** Ituturo ng guro ang gawain sa pamamagitan ng malikhaing sitwasyon ng "Pambansang Paligsahan ng mga Makata" upang mahikayat ang interes ng mag-aaral, kasunod ang pagmomodelo ng paggamit ng "Selyo ng Makata Checklist" bilang gabay sa pagsusuri at rebisyon ng tula, at pagbibigay ng aktuwal na pagsasanay at pagninilay upang matutunan ng mga mag-aaral kung paano gamitin ang pamantayan sa pagsulat bilang batayan sa pagtataya at pagsasapinal ng kanilang akdang pampanitikan. *Tingnan sa LAS (Para sa Modelong Banghay-Aralin 13) Gawain Bilang 5* Mula sa modelong ADDIE, ang gawaing ito ay nakalilinang ng **Analysis, Development, Implementation, at Evaluation,** kaya't nahuhubog ang kakayahan ng mag-aaral sa sistematikong pagbuo, pagsusuri, at pagsasapinal ng isang masining na tula gamit ang pamantayan bilang gabay.

	Opsiyon B: **Arkibo ng Manunulat: Pinal na Paglilinis** **Sitwasyon:** Isipin mong ang iyong maikling kuwento ay isinumite sa isang "National Story Archive" at hindi ito mailalabas sa publiko hangga't hindi ito nabibigyan ng Final Case Clearance Certificate mula sa Story Evaluation Board. **Panuto para sa mga mag-aaral:** 1. Ihanda ang iyong pinal na maikling kuwento (romansa, katatakutan, pantasya, realismo, o science fiction). 2. Suriin ang iyong akda gamit ang "Story Clearance Checklist": ☐ Tauhan (bida at kontrabida) ay malinaw at may lalim ☐ Tagpuan ay detalyado at nakapagpapalakas ng kuwento ☐ May maayos at kapani-paniwalang tunggalian ☐ Organisado ang banghay (simula, gitna, wakas) ☐ Konsistent ang punto de vista ☐ May biswal at masining na imahen ☐ Mabisang paggamit ng tayutay 3. Sa bawat tsek (☑), sumulat ng isang patunay kung paano ito naipakita sa iyong kuwento. 4. Kung may kulang, isulat ang "Revision Directive" (mga pagbabagong gagawin). 5. Isagawa ang pinal na rebisyon ng iyong kuwento. **Gabay na Tanong:** 1. Ano ang pinakamahalagang pagbabago na ginawa ko sa aking kuwento? 2. Aling elemento ang kinakailangang pagtuonan ng pansin? Bakit? 3. Paano nakatulong ang tseklist sa pagpapahusay ng aking akda?	Para sa Opsiyon B: **Arkibo ng Manunulat: Pinal ng Paglilinis** Ituturo mo bilang guro ang gawaing ito sa pamamagitan ng malikhaing sitwasyon kung saan ipapakita ang klase bilang bahagi ng "National Story Archive" upang mahikayat ang interes ng mga mag-aaral at maunawaan ang layunin ng pagtataya ng maikling kuwento, kasunod ang pagmomodelo ng paggamit ng "Story Clearance Checklist" upang makita kung paano sinusuri at binibigyang-patunay ang bawat elemento ng akda, at pagbibigay ng aktuwal na pagsasanay kung saan susuriin ng mga mag-aaral ang kanilang sariling kuwento Ang isang pangunahing kasanayang malilinang sa gawaing ito ay ang **kasanayan sa kritikal na pagsusuri** at **pagrerebisa** ng maikling kuwento gamit ang pamantayan bilang batayan sa pagsasapinal ng akda.

	4. **Karagdagang Gawain** **Opsiyon A: Aking Huling Bersiyon** Panuto: Tutulungan ng guro ang mga mag-aaral na gawin ang mga sumusunod upang magawa ang kanilang Huling Bersiyon 1. Balikan ang iyong naunang naisulat na tula o maikling kuwento. 2. Basahin itong muli at tingnan kung may mga bahagi pang kailangang ayusin. 3. Rebisahin ang huling bersiyon ng iyong akda sa pamamagitan ng: ● pagwawasto sa mga salita o pangungusap ● pagdaragdag o pagbawas ng idea kung kinakailangan ● pagsisiguro na malinaw at maayos ang kabuoan 4. Isulat ang pinal na kopya ng iyong malikhaing akda sa maayos na pormat. **Gabay na Tanong para sa mag-aaral:** 1. Ano ang mga binago ko sa aking akda? 2. Paano ko mas pinaganda ang aking huling bersiyon? 3. Handa na ba ang aking akda para ipakita sa iba? Bakit? **Opsiyon B: Bago Ilathala** Panuto: Tutulungan ng guro ang mga mag-aaral na gawin ang mga sumusunod upang magawa ang kanilang paglalathala 1. Piliin ang iyong pinakamahusay na draft ng tula o maikling kuwento. 2. Isipin na ito ay ilalathala sa isang magazine ng paaralan, kaya kailangan itong dumaan sa huling paghahanda. 3. Isagawa ang "Final Polish": ○ ayusin ang pagkakasunod-sunod ng idea ○ palitan ang mga salitang paulit-ulit o hindi angkop ○ tiyaking malinaw ang mensahe at daloy ng akda 4. Isulat ang pinal na bersiyon ng iyong akda sa malinis at maayos na anyo.	Para sa Opsiyon A: **Ang Huling Bersiyon** Ituturo ng guro ang gawain sa pamamagitan ng pagmomodelo at paggabay sa mga mag-aaral sa pagbalik, pagbasa, pagrebisa, at pagsasapinal ng kanilang tula o maikling kuwento upang makabuo ng malinaw at maayos na huling bersiyon ng kanilang malikhaing akda. Ang **Development at Evaluation**, dahil hinihikayat nito ang mag-aaral na rebisahin at paghusayin ang sariling akda tungo sa pagsasapinal Para sa Opsiyon B: **Bago Ilathala** Lilinawin mo bilang guro ang gawain sa pamamagitan ng malikhaing konteksto ng "school magazine publication," pagmomodelo ng proseso ng pagpili ng draft at "Final Polish," at paggabay sa mga mag-aaral sa pagrebisa at pagsasapinal ng kanilang tula o maikling kuwento hanggang sa makabuo sila ng malinaw at maayos na pinal na bersiyon ng kanilang akda.

<table>
<tr><td></td><td>Gabay na Tanong para sa mga mag-aaral:
Ano ang pinakaimportanteng inayos ko sa aking akda?
Ano ang naging epekto ng aking rebisyon sa kabuoan ng akda?
Ano ang natutuhan ko sa pagsasapinal ng aking sulatin?</td><td></td></tr>
<tr><td>VI. PAGTATAYANG PANGYUNIT</td><td>Panuto: Pasasagutan sa mga mag-aaral ang Pagtatayang pangyunit. Papiliin sila ng titik ng tamang sagot.

1. Napansin ni Liza na hindi tugma ang ilang taludtod ng kaniyang tula. Ano ang dapat niyang gawin?
A. Ayusin ang tugma at sukat C. Burahin ang tula
B. Ipasa agad D. Huwag nang baguhin

2. Kulang sa malinaw na wakas ang maikling kuwento ni Ben. Ano ang dapat niyang gawin?
A. Dagdagan ng tauhan C. Palitan ang pamagat
B. Ayusin ang wakas D. Tanggalin ang suliranin

3. Paulit-ulit ang mga salita sa akda ni Marco. Ano ang dapat niyang gawin?
A. Gumamit ng mas angkop na salita C. Kopyahin ang iba
B. Hayaan na lamang D. Dagdagan ng larawan

4. Inayos ni Leah ang baybay at bantas ng kaniyang tula. Ano ang ipinakita niya?
A.Pagsasaulo C. Pagrerebisa
B. Pagkukuwento D. Pagbibigay-opinyon

5. Nais ni Joshua na mapabuti ang kaniyang kuwento bago ipasa. Ano ang pinakamainam niyang gawin?
A. Iwasang rebisahin C. Palitan ang pamagat
B. Dagdagan ng pahina D. Ipabasa sa iba</td><td>Ipaliliwanag ng guro ang pagtataya sa mga mag-aaral sa pamamagitan ng pagbibigay-diin na ang gawaing “may pagpipilian” ay susukat sa kanilang pag-unawa sa mga mahahalagang konsepto ng pagsulat tulad ng pamantayan, rebisyon, at pagsasapinal ng tula o maikling kuwento.

Tamang Sagot:
1. A
2. B
3. A
4. C.
5. D.</td></tr>
</table>

VII. PAGNINILAY	
	Gabay na Tanong / **Sagot**

Gabay na Tanong	**Sagot**
1. Sa mga isinagawang aktibidad, paano ko nakita ang pagkatuto ng mga mag-aaral sa iba’t ibang uri ng teksto?	
2. Anong mga estratehiya sa mga pagsusuri ng mga tekstong may kultural na kaugnayan ang nahirapan silang unawain? Paano ko ito matutugunan?	
3. Aling bahagi ng pagtuturo ang epektibo? Alin ang nangangailangan pa ng pagsasaayos?	
4. Anong interbensiyon o pagbabago ang maaari kong gawin sa susunod upang mas mapaunlad ang kanilang pakikilahok at pang-unawa?	

1. *Bilang ng mga mag-aaral na nakakuha ng 80% sa pagtataya.* ____________________

2. *Bilang ng mga mag-aaral na nangangailangan[36.1] ng iba pang gawain para sa remediation.* ____________________

3. *Nakatutulong ba ang remediation? Bilang ng mga mag-aaral na nauunawaan[37.1] sa aralin.* ____________________

4. *Bilang ng mga mag-aaral na magpapatuloy sa remediation.* ____________________

5. *Alin sa mga estratehiyang pagtuturo ang nakatulong nang lubos? Paano ito nakatulong?* ____________________

6. *Anong suliranin ang aking naranasan na nasolusyunan sa tulong ng aking punongguro at superbisor?*____________________